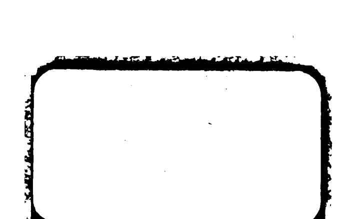

STUDIEN

ZUR

ENGLISCHEN PHILOLOGIE

HERAUSGEGEBEN

VON

LORENZ MORSBACH

O. Ö. PROFESSOR AN DER UNIVERSITÄT GÖTTINGEN

HEFT XVIII

FRITZ ROEDER

DER ALTENGLISCHE REGIUS-PSALTER

HALLE A. S.

VERLAG VON MAX NIEMEYER

1904

DER ALTENGLISCHE REGIUS-PSALTER

EINE INTERLINEARVERSION IN HS. ROYAL 2. B. 5
DES BRIT. MUS.

ZUM ERSTEN MALE VOLLSTÄNDIG HERAUSGEGEBEN

VON

DR. FRITZ ROEDER
OBERLEHRER AN DER KAISER WILHELM II. OBER-REALSCHULE (I. E.)
IN GÖTTINGEN

HALLE A. S.
VERLAG VON MAX NIEMEYER
1904

Meinem hochverehrten Lehrer

Lorenz Morsbach

in aufrichtigster Dankbarkeit.

Vorwort.

Eine Edition des Ms. Royal 2. B. 5 des Britischen Museums empfahl sich aus mehreren Gründen. Von den noch nicht veröffentlichten Hss. altenglischer Psalterglossen ist gerade sie von besonderem Werte.[1])

Der Verfasser der Glosse, von dem auch der lat. Text stammt, war ein gelehrter Mann: er besafs das Zeug, der unendlichen Schwierigkeiten, die der Psalter dem mittelalterlichen Interpreten bieten mufste, Herr zu werden; seine zahlreichen lateinischen Glossen am Rande und im Texte zeigen, mit welcher Sorgfalt und wissenschaftlichen Akribie er den Sinn der oft sehr dunkeln Stellen zu ergründen suchte. Seine Übersetzung ist daher frei von jenen groben Versehen, die so häufig für die Glossatoren jener Zeit charakteristisch sind; abgesehen von kleinen Mifsverständnissen ist sie exakt und gut — ja sogar lesbar, soweit das in dem engen Rahmen einer Interlinearversion möglich ist. Auch äufserlich sind Text und Glosse sehr sauber geschrieben: einfache Schreibfehler sind, wenn man den Umfang des Denkmals in Betracht zieht, auffallend selten.

---

[1]) Im Interesse bequemeren Zitierens habe ich unserer Glosse die durchsichtige Bezeichnung „Regius-Psalter“ beigelegt.

Da sich zu diesen inneren und äufseren Vorzügen der glückliche Umstand gesellt, dafs der altengl. Text einen interessanten Sprachtypus darstellt, wird unsere Glossierung eine zuverlässige und wichtige Unterlage für sprachliche Untersuchungen abgeben.

Innerhalb der uns erhaltenen glossierten Psalterhss. nimmt die unsrige nach der überzeugenden Beweisführung Lindelöfs eine bevorzugte Stellung ein: sie scheint in keinem Abhängigkeitsverhältnisse zu einer anderen der Hss. zu stehen, vielmehr den Kern einer grofsen Gruppe von Psalterglossen zu bilden. Ich will hier gleich hinzufügen, dafs damit nicht gesagt ist, noch gesagt sein soll, dafs unser Glossator überhaupt keine Vorlagen benutzt hätte: eine solche Art zu arbeiten würde zu seiner wissenschaftlichen Denkungsweise in Widerspruch stehen; zudem sind im Gegenteil sichere Anzeichen vorhanden, dafs er andere glossierte Codices zu Rate gezogen hat. Auf diesen Punkt werde ich noch an anderer Stelle zurückkommen.

Die vorliegende Ausgabe enthält abgesehen von dem lat. Texte samt der altengl. Glosse eine Einleitung, in der eine Beschreibung der Hs. gegeben wird und alle für die Benutzung des Denkmals nötigen Angaben gemacht sind; ferner Anmerkungen nebst einigen Varianten aus den anderen Hss. und als Anhang eine Liste der von Bosworth-Toller und Sweet nicht belegten Wörter unserer Hs. Eine Abhandlung über die Sprache der Regius-Glosse und ihr Verhältnis zu den übrigen Hss., namentlich zu den in Ms. Cotton Tiberius C. 6 des Brit. Mus. und Ms. 150 der Salisbury Cathedral Library überlieferten, von ihr stark abhängigen Glossierungen, werde ich hoffentlich in nicht allzulanger Zeit vorlegen können. Ob es angebracht sein wird, vorher eine Ausgabe der beiden eben genannten Hss. zu veranstalten, vermag ich noch nicht zu entscheiden.

Und nun meinen herzlichsten Dank allen denen, die mir diesmal freundliche Helfer gewesen sind! Von den Herren im

Britischen Museum haben mich besonders Dr. Warner und J. A. Herbert in palaeographischen Fragen beraten. Bülbring und Pogatscher gaben mir bereitwilligst Auskunft über Formen, deren Erklärung Schwierigkeiten machte; mein Freund Dr. Ewig, Oberlehrer a. d. Leibnizschule (Hannover), hat mich bei der Durchsicht der Korrekturbogen unterstützt, so auch U. Lindelöf, der mir zudem in liebenswürdigster Weise Varianten aus seinem Material mitteilte.

Mit besonderer Wärme gedenke ich an dieser Stelle des Mannes, dem ich diese Ausgabe habe widmen dürfen, meines Lehrers Lorenz Morsbach: unter seinen Augen und unter seiner Leitung habe ich meine philologischen Studien begonnen und vollendet; wissenschaftliche Belehrung und menschlich-liebenswürdige Anteilnahme habe ich im reichen Maſse von ihm erfahren. Möge ihm diese kleine Gabe, der wie auch sonst seine tatkräftige Hülfe nicht gefehlt hat, ein geringes Zeichen meiner tiefen Verehrung und aufrichtigen Dankbarkeit sein!

London, den 5. Oktober 1904.

Fritz Roeder.

Berichtigungen.

Ps. 16, 10 Anm.: lies F *hi beclýsdon*, Spelman gibt die Akzente der Hs. nicht. Ps. 30, 5 Anm.: in F ist vor quem das lat. Wort, über dem die Glo. *ðam* steht, ausrad. Ps. 38, 12 Anm.: Spelman bemerkt nicht, daſs in F increpationibus ursprüngl. die Doppelglo. *ȝrapunȝe.* (stark ausrad., doch wohl so zu lesen) *ł steorum* hatte; sollte *ȝrāpunȝ* f. „sense of touch" (vgl. Sweet, Dict.) irrtüml. anstatt *þrēawunȝ* f. „reproof, correction, threat" gebraucht sein (vgl. die Lesung in E)? Ps. 42, 3 Anm.: in F sind hinter *haliȝ* Rasurspuren bemerkbar, es ist also wohl die ursprüngl. Kasusendung beseitigt. Ps. 46, 9 Anm.: setze auch bei der Lesung von F *setle* in Klammern. Ps. 47, 8 Anm.: lies F *swýþlicu* statt *swyþlicu* (vgl. oben Ps. 16, 10 Anm.). Ps. 48, 6: lies *unryhtwisnes* statt *unryhtwisness.* Ps. 48, 13: lies hi*m* statt him. Ps. 48, 15: tilge 7 über et (a gloria). Ps. 49, 22: setze hinter haec einen Punkt. Ps. 77, 68: *he ceas* lautete in Hs. urspr. *he ȝeceas*, *ȝe* ober- u. unterhalb punktiert. Ps. 91, 5: in manu(u)m ist zweit. u von mir hinzugefügt, Hs. manū. Ps. 118, 127 Anm.: lies „Hinter" 7 statt „Vor" 7. Ps. 118, 169: lies Adpropiet statt Adpropriet. Ps. 120, 5: tilge Punkt hinter te. Ps. 134, 7: setze Punkt hinter suis. Ps. 139, 9: lies umquam statt unquam. Ps. 142, 7: lies *ȝeteorode* statt *ȝeteorede.* Hy. 4, 17: lies tuae statt tue. Hy. 5, Überschrift: lies PROPHETE statt PROPHETĘ. Hy. 5, 13: lies inimicorum statt iniquorum. Anhang: zu *býȝswæc* bemerke ich noch, daſs Ps. 139, 5 subplantare mit *beswican* gloss. wird (Etymologie also gesichert).

Einleitung.

Beschreibung der Handschrift.

Kurze Beschreibungen der Hs. Royal 2. B. 5 finden sich bei Wanley, Catalogus (Oxon. 1705) auf S. 182, wo als Probe Ps. 99 recht inkorrekt abgedruckt wird, ferner in dem „Catalogue of the Manuscripts of the King's Library" (London 1734), S. 22 und Auszüge aus Wanley bei Lindelöf, Studien zu altenglischen Psalterglossen (Bonner Beiträge zur Anglistik, Heft 13, Bonn 1904) auf S. 3.

Die Hs., die das Format $26\frac{1}{2} \times 20$ cm. hat, enthält 198 Pergamentblätter; gezählt sind jedoch nur 197, da beim Eintragen der Folionummern f. 107 versehentlich doppelt gerechnet ist (ich bezeichne die betreffenden Seiten f. 107a, b u. f. *107a, b).

Der mit angelsächsischen Glossen versehene lat. Psalter samt den Hymnen bildet den eigentlichen Kern der Hs. (f. 8a —f. 186a oben). Die ersten sieben Blätter sind dem Kodex später vorgeheftet und von verschiedenen Schreibern des 11. Jahrhunderts ausgefüllt worden.

Dem Psalter gehen voraus:

1. Lat. Gebete, f. 1a—f. 6a.

2. Folgende lat. Sprichwörter mit altengl. Übertragung,[1]) zweites Drittel von f. 6a:

---

[1]) Die in dieser Einleitung nicht vollständig abgedruckten altengl. Stücke der Hs. sollen in einer von mir vorbereiteten „Sammlung kleiner alt- und mittelenglischer Denkmäler" Platz finden. Soviel ich weiſs, ist bisher noch keins der in unserer Hs. befindlichen altengl. Sprachdenkmäler veröffentlicht worden.

Melióra plura quā gráuia honera || fiunt; *Selre byð oft feðre þænne ofer feðre;* Omnis || ínuocans cupit audiri; *clipiendra ʒe hwylc wolde þ him* || *man oncwæde;* Ardor refriescit. nítor quuálescit;[1]) Amor || abolécsit. lux obtenebrescit; *hát acolað. hwit asolað. leof* || *aláþað. leoht aþeostrað.* Senescunt quę eterna non sunt; || *æʒhwæt ealdað þæs þe ece ne byð;*

3. In zwei Kolumnen auf f. 6b eine altengl. Oratio Pro Peccatis, die beginnt:

Min drihten leof for þinre þære || *micelan mild heortnysse. 7 for* || *ealra þinra haliʒra lufan 7 ʒe earnunc* || *ʒa. ʒemiltsa me synfullum. swa swa þin mæra* || *willa si.* u. s. w.

4. Auf f. 7a u. f. 7b eine lat., in Karolingischer Minuskel geschriebene Einleitung zu den Psalmen, die beginnt:

Dauid filius iesse cum ess& in regno suo. quatuor elegit || qui psalmos facerent. id est asaph. eman. ethan. & idithun; || u. s. w.

Wie die Anordnung der Lagen zeigt, umfaſste der ursprüngliche Körper der Hs. f. 8—f. 190. Die leer gebliebenen Seiten, d. h. f. 186a z. T. und f. 186b—f. 190b, und die später angehefteten 7 Blätter sind wiederum von verschiedenen Kopisten des 11. Jahrhunderts beschrieben worden.

Es folgen also dem Psalter:

1. Lat. Traktate: De trimoda incarnatione Domini, de Pascha, de aetatibus Mundi, de mensuris uariis und Prognostica ex tonitru, f. 186a (letzten zwei Drittel der Seite) — f. 189b (erstes Drittel).

2. Ein altengl. Sündenbekenntnis, f. 189b (letzten zwei Drittel) — f. 195b (Mitte); es beginnt:

Myn driht̄ ʒod ælmihtiʒ. ic þe eō andetta || *minra synna þara þe íc in minre ʒeme* || *lęste wiþ þe ʒeworhte. Min dryht̄ ʒod ælmihtiʒ* || *ic þe eom andetta bote for mines lichoman* || *unsyfernessū* u. s. w.

3. Folgende kurze altengl. Vorschrift, an welchen Freitagen im Jahre man fasten soll, f. 195b (Mitte):

þis syndan þa .III. friʒe daʒas þe man sceal || *fæstan on twelf monþū. se æresta on hlydan.* || *7 se nihsta ær* (übergeschr.) *pente costen. 7 se æresta þe byð on* || *iulius. Seman þe þis ʒe fæst ne þerf he* (*e* übergeschr.) *na* || (unvollendet).

---

[1]) Erst. u auſserdem noch durchgestrichen.

4. Noch eine altengl. CONFESSIO ET ORATIO, f. 196a—f. 197a (Mitte); sie beginnt:

Eala þu ælmihtiȝa ȝod unaseczendlicere mild heortnesse. eala þu ȝod una || metenre arfæstnysse. eala þu ȝod scyppend. 7 ȝe edstaþeliend ealles mann || cynnes. u. s. w.

5. Daran schliefst sich auf f. 197a von dem Schreiber der vorhergehenden Confessio folgende (wie Wanley sagt) „Instructio breuis de hisce Confessionibus Peccatorum agendis“:

Man mot hine ȝebiddan swaswa he mæȝ 7 can mid ælcū ȝereorde. 7 on || ælcere stowe. Nu is her on enȝlisc andetnyss 7 ȝebed. Ac se þe þis sinȝan || wylle. ne secȝe he na mare on þære andetnysse þonne he (übergeschr.) *wyrcende wæs. || forþan ðe ure hælend nele þ man on hine sylfne leoȝe. ne eac || ealle menn on ane wisan ne synȝiað:* ~

Der glossierte Psalter ist nun, wie schon gesagt, älter als diese — nachträglich — eingetragenen altengl. und lat. Stücke. Der lat. Text, die altengl. und lat. Glossen und der fortlaufende lat. Randkommentar sind von demselben Manne geschrieben, und zwar nach Ansicht Dr. Warners wohl in der ersten Hälfte des 10. Jahrh.; wir dürfen also Wanley beistimmen, wenn er die Hs. beschreibt als: „Codex membr. in Quarto circa tempora Æthelstani Regis elegantissime scriptus“. Der sehr veraltete und unzulängliche Katalog der „Manuscripts of the King's Library“ gibt das 9. Jahrh. als Abfassungszeit.

Auf f. 8a oben findet sich die lat. Überschrift:

psalteriū scī Ieronimi. glosatū.

(die Worte bis Ieronimi stammen von einer Hand des 12. Jahrh., während das folgende glosatū später, wohl im 13. Jahrh., hinzugefügt ist); darunter der Name Erzbischof Cranmers: Thomas Cantuariēn, offenbar nicht von ihm selbst geschrieben, sondern vielleicht von seinem Sekretär oder Bibliothekar, der den Namenszug seines Herrn sehr geschickt nachahmt, sich aber gleichwohl durch einige kleine Abweichungen verrät. Unten auf der Seite, ebenso wie unten auf f. 1a, sehen wir Lord Lumleys Namen.[1])

[1]) Sein Namenszug auf f. 1a stammt wohl von seinem Bibliothekar, während der auf f. 8a der Unterschrift gleicht, die sich unter den Briefen L.'s (Brit. Mus.) findet.

Die Folioseite der Hs. hat gewöhnlich 19 Zeilen lat. Textes und selbstverständlich ebensoviele andere, welche die altengl. Interlinearversion enthalten. Die einzelnen Psalmen sind nicht numeriert, doch werden die Anfänge durch Initialen bezeichnet, die z. T. farbig ausgeführt sind; von den folgenden Buchstaben des ersten Wortes eines Psalmes sind ein, zwei oder drei Buchstaben Kapitale. Prächtiger ausgeführte Initialen haben die Anfänge des 1. Ps.: BEATUS (f. 8a), des 51.: QUID GLO (f. 64a) u. des 101.: DNE EXAUDI (f. 116a). Alle Psalmen (mit Ausnahme des 1.) haben in roter Tinte geschriebene Einleitungsworte; z. B. Ps. 3 (f. 9a): Totus psalmus iste ad personam christi ‖ conpetenter aptatur; Ps. 18 (f. 25a): per totum istum psalmum uerba ‖ prophete sunt; oder Ps. 51 (f. 63b): Sancto spiritu inluminatus ‖ propheta ante aduentum domini secundum. ‖ respexit antichristi abhominabilem ‖ consurgere aduentum. istum psalmum de eo ‖ dicit. ut fidelium corda. roboraret. ‖ et non solum de eo dicit. sed de omnibus suis sequacibus.[1]) ‖ u. s. w. Auf f. 8a sind die Initialen der Versanfänge rot rubriziert.

Zu allen Psalmen und von den Hymnen zu Nr. 8, 9, 10 und 11 findet sich ein fortlaufender lat. Randkommentar: meist wird durch Referenzzeichen im Text auf eine am Rande stehende Erklärung hingewiesen. Zudem sind auch (aufser in den Hymnen) lat. erklärende Glossen in den Text über die Worte des Psalters — also zwischen die altengl. Glossen — geschrieben.[2])

Als Beispiel mögen die erklärenden Bemerkungen zu Ps. 75 (f. 88b u. f. 89a) dienen.[3]) V. 2: zu Notus die Randglo. et merito notus quia ibi crucifixus. V. 3: zu pace am Rande in pacifico; über in sion: id est in fideli. V. 4: zu confringit am Rande ubi habitat ille ibi confringitur superbia. et omnis contrarietas. V. 5: zu montibus am Rande id est a praedicatoribus

---

[1]) Abkürzungen sind aufgelöst, ohne im Druck besonders angedeutet zu sein; so auch bei der unten folgenden Probe aus dem lat. Kommentar.

[2]) Es ist zu beachten, dafs solche lat. interlineare Glossen bisweilen den Raum für eine altengl. Glossierung wegnahmen und diese dann unterblieb. Aufserdem bleiben häufig vorkommende Wörter und solche, die kurz vorher glossiert sind, ohne Glosse.

[3]) Ein vollständiger Abdruck aller dieser Bemerkungen hätte im Verhältnis zur Wichtigkeit zuviel Raum beansprucht.

fidelibus. V. 6: am Rande neben dormierunt somnum suum ohne Referenzzeichen im Text uita infidelium somnus est quoniam non uigilant in bonis operibus; zu diuitiarum am Rande ęternę letitię. V. 7: zu increpatione am Rande a monitione tua et uigilare. non uoluerunt in ea; zu aequos am Rande id est superbietatis altitudines. V. 8: zu tibi am Rande in iudicio tuo. V. 9: zu terra am Rande peccatores quiescunt peccare sed incipiunt in poenis uiuere. V. 11: zu cogitatio am Rande conpunctio cordis und zu reliquię ebenda lacrimę. V. 12: zu circuitu am Rande id est in fide catholica; zu Terribili ebenda terribilis est deus bonis. V. 13: zu ei am Rande uouete et reddite; zu principum ebenda superborum; über terribili: illi deo und zu reges am Rande reges sunt qui se bene possunt regere.

Bei der hohen Schätzung, deren sich der Psalter im Mittelalter erfreute, müssen wir annehmen, dafs auch unsere Hs. durch manches gelehrten Mannes Hand gegangen ist: Spuren fremder Tätigkeit sind daher auch häufig zu bemerken. Zusätze zum lat. Texte, Korrekturen und Rasuren sind von mindestens drei verschiedenen Händen des ausgehenden 12. oder beginnenden 13. Jahrh. gemacht. Welche Prinzipien diese Korrektoren befolgten, werde ich weiter unten ausführen. Die altengl. Glosse ist im allgemeinen unangetastet geblieben: die wenigen Fälle, in denen Veränderungen vorgenommen oder neue Glossen hinzugefügt sind, habe ich in den Anmerkungen zum Texte an der betreffenden Stelle registriert. Dagegen mögen die altenglischen Wörter, die von verschiedenen, z. T. wiederkehrenden, Händen des späten 10. und des 11. Jahrh. an den Rand geschrieben sind, gleich hier zusammengestellt werden: f. 41a: *fet* als Glo. zu alat der Randglo. f. 50a: *ł attorcoppan,* das sich auf *renȝan* des Textes (araneam, Ps. 38, 12) bezieht, und gegenüber *attorcoppa* als Glo. zu Aranea der Randglo. f. 50b: *ȝnes* (vorher Rest eines Buchst.), wohl zu ergänzen zu [*an*]*ȝnes*, verstümmelt durch Beschneiden der Seite (vgl. unten), vielleicht Glo. zur Randglo. erūnis. f. 55b: *ȝnessū* für verstümmeltes [*an*]*ȝnessū,* Übersetzung der Randglo. erūnis. f. 60a: *rihtlice,* Glo. zur Randglo. iure. f. 60b: *nlicnesse* (erst. *n* auch z. T. verstümmelt) für [*a*]*nlicnesse* zu imagine der Randglo.; ferner auf derselben Seite: *e hi rea,* viell. für [*þonn*]*e hi rea*[*fiað*] zu cū diripiunt der Randglo.,

indem Anfang und Ende abgeschnitten wurde (*-fiað* mufste wohl wegen Raummangels auf die folgende Zeile geschrieben werden). f. 61 b: *ofruncȝ* gloss. die Randglo. uictimę. f. 63 b: *his folȝerū* über suis sequacibus (Einleitungsworte zu Ps. 51), darunter von and. Hand *oððe his ȝe ȝadū*. f. 80 b: *hosp ł edwit* als Glo. zu Inproperium (Ps. 68, 21) des Textes. f. 107 b: *frocȝa* zu aranea (Ps. 89, 9) des Textes. f. 152 b: *onsanda* gloss. die Randglo. missionē.

Zur Geschichte der Hs. läfst sich wenig sagen. Offenbar hat sie sich einst im Besitz Cranmers, später des gelehrten Bibliophilen Lord Lumley, 1534? — 1609 (vgl. Dict. of Nat. Biogr. XXXIV S. 272 ff.), befunden. Lumleys Bibliothek wurde nach seinem Tode von Jakob I. für seinen Sohn Heinrich, Prinzen von Wales, erworben und später der „Royal Library" einverleibt, die dann Georg II. dem Britischen Museum geschenkt hat.

Prinzipien für die Textgestaltung.

Der lat. Text des Regius-Psalters[1]) ist das Psalterium Romanum, wenn er auch manche Abweichungen von der bei Migne, Patrologia XXIX abgedruckten Fassung zeigt; er steht dem Eadwine-Psalter sehr nahe.

Wie schon oben bemerkt, sind Zusätze, Korrekturen und Rasuren nicht selten; sie stammen entweder vom Schreiber selbst, der sie wahrscheinlich in den meisten Fällen beim Schreiben der Glosse einfügte, oder von jenen späteren Korrektoren. Letztere werden in ihrer Tätigkeit von folgenden Gesichtspunkten geleitet:

1. Sie versuchen sehr häufig, die vorliegende lat. Fassung des Psalterium Romanum der des Psalterium Gallicanum (Vulgata) anzugleichen.

2. Offenbare Versehen unseres Schreibers werden oft korrigiert und ausgelassene Stellen nachgetragen.

3. Die Änderungen sind nur orthographischer Natur: so werden z. B. die Konsonantengruppen df, dn öfters zu ff, nn

---

[1]) Um den Druck zu vereinfachen, sind Abkürzungen im lat. Texte ohne weiteres aufgelöst.

assimiliert, die Verbalendungen -uit und -et in -bit und -it verwandelt und umgekehrt; ferner gibt die laxe Praxis unseres Kopisten inbezug auf die Schreibung der vor- und nachtonigen i und e häufig zu Korrekturen Anlaſs (Beispiele für alle diese Fälle in den Anmerkungen).

Trotz aller Versehen und Inkonsequenzen unseres Schreibers kam es nun für mich darauf an, den lat. Text möglichst in der Form zu geben, wie er ihn selbst beabsichtigt und niedergeschrieben hat; nur so werden wir imstande sein, die Glossen recht zu deuten.

Die Besserungen, die offenbar von ihm selbst vorgenommen sind, habe ich bei der Feststellung des Textes gleich berücksichtigt und stillschweigend im Sinne des Autors verwertet.

Auch gebe ich kein vollständiges Verzeichnis der Änderungen der Korrektoren, da hierdurch der Apparat mit unendlichen, überflüssigen, uns nicht interessierenden Angaben überlastet und unübersichtlich gemacht wäre. Ich verfahre vielmehr so: Wo der ursprüngliche Text ganz klar zu erkennen ist (wo also z. B. Wörter von den Korrektoren übergeschrieben, Korrekturen nur durch Hinzufügung eines Striches bewirkt sind, u. s. w.) setze ich einfach ohne Hinweis den alten Text ein. Nun ist in manchen Fällen die ursprüngliche Fassung, bisweilen nur ein oder mehrere Buchstaben, ausradiert, etwas Neues darüber geschrieben, während das Alte noch mit groſser Sicherheit zu erkennen und erschlieſsen ist; dann setze ich das betreffende Wort oder den fraglichen Teil eines Wortes in eckige Klammern; sie bedeuten also: ausradiert, doch mit gröſster Wahrscheinlichkeit in der gegebenen Form wiederherzustellen. Zur Stütze meiner Konjektur gebe ich in den Anmerkungen die Lesungen des Psalterium Romanum (= Ps R.) und Gallicanum (= Ps G.); aus dieser Zusammenstellung wird man fast immer die Veranlassung zur Korrektur ablesen können, wenn man jene oben von mir angeführten Grundsätze der Korrektoren im Auge behält. Es bleibt noch der Fall, wo die alte Lesung so gründlich beseitigt ist, daſs sie palaeographisch nicht mehr erschlossen werden kann: unter diesen Umständen setze ich den neuen Buchstaben oder das neue Wort in den Text und mache sie durch steilen Druck kenntlich. Z. B. bedeutet Ps. 1, 2 domini: dies Wort steht auf Rasur und ist von

einem Korrektor (abgekürzt, wo gebraucht: Korr.) geschrieben. Meist füge ich Vermutungen für die ursprüngliche Form hinzu und auch die Lesungen des Ps R u. G und der übrigen glossierten altengl. Psalterhss., soweit sie Aufklärung geben und mir zugänglich waren. Man beachte noch, daſs, wo im Apparat inbezug auf den lat. Text gesagt wird: „korr(igiert) zu, aus“ ohne weiteren Zusatz, dies sich immer auf einen der Korrektoren bezieht.

Die Interpunktion der Hs. ist beibehalten, auch die alten Zeichen; nur habe ich in einigen wenigen Fällen am Versende das Zeichen ∵ eingesetzt,[1]) wo entweder gar keine Interpunktion oder nur ein einfacher Punkt in der Hs. stand; der groſse Anfangsbuchstabe des folgenden Wortes wies deutlich auf den Beginn eines neuen Verses hin. Auf f. 8a, 8b u. 9a finden sich Spuren einer jüngeren Interpunktion, oft die neuen Zeichen neben den alten; ich habe die ersteren, die bisweilen allerdings die ursprünglichen verdecken mögen, unberücksichtigt gelassen.

Für die Verszählung der Psalmen folge ich Sweet und Harsley, letzterem allein, soweit die Hymnen in Betracht kommen.

Ich will zum Schluſs noch einmal hervorheben, daſs ich mich in allen Angaben, die den lat. Text betreffen, möglichster Kürze befleiſsigt habe.

Vom altengl. Texte gebe ich einen genauen Abdruck; nur inbezug auf das Auseinanderziehen und Zusammenschreiben der Vorsilben und Kompositionen bin ich nicht immer der Hs. gefolgt, da sie sehr willkürlich verfährt (vgl. auch Lindelöf, Psaltergl. S. 8 Anm.), sondern habe vielmehr die überwiegend vorkommende Art und Weise der Schreibung zur Regel gemacht.[2])

Abkürzungen sind häufig und werden in derselben Weise gebraucht wie sonst in den ags. Hss.; nur folgende sind bemerkenswert: in Ps. 5, 7 *ðu hat̄ ł ðu feodest* ist *hat̄* sicher in *hatest* aufzulösen (vgl. den Eadwine-Psalter, in dem wir die

[1]) Auſser in Hy. 12, wo das Zeichen ∵ nur am Schlusse des Hymnus gebraucht wird.

[2]) Auch im lat. Texte habe ich schematisiert.

gleiche Glossierung ohne Abkürzung finden); die Abkürzungen in Ps. 67, 3 *añ* = *ansyne,* Ps. 71, 4 *ryht̄* = *ryhtwisnesse,* Ps. 76, 12 *ȝem̄* = *ȝemyndiȝ,* Hy. 12, 13 *middanȝr̄d* = *middanȝeardes* erklären sich daraus, dafs die betreffenden Formen kurz vorher, in demselben oder vorhergehenden Verse, ausgeschrieben vorkommen. In unserer Ausgabe sind Auflösungen durch kursiven Druck kenntlich gemacht.[1])

Abgesehen von belanglosen Kleinigkeiten sind die palaeographischen Angaben vollständig. Besserungen und Änderungen des Glossators sind immer gemäfs seiner Absicht im Text verwertet und im Apparat verzeichnet, ohne dafs besonders gesagt wird, dafs er sie selbst vorgenommen hat; im gegenteiligen Falle ist dies ausdrücklich hervorgehoben.

Nun meine eigentlich kritische Tätigkeit.

Bei der textlichen Behandlung eines Denkmals wie des vorliegenden mufs man unterscheiden zwischen wirklichen Fehlern, Versehen, die dem Schreiber wider seinen Willen unterlaufen, und blofsen Ungeschicklichkeiten, die mehr oder minder allen Glossatoren eigentümlich und z. T. in der Art ihrer Aufgabe begründet sind. Im ersten Falle habe ich die betreffende Glosse mit einem Stern versehen und in den Anmerkungen eine Vermutung vorgetragen, wie der Schwierigkeit am besten beizukommen sei. Dabei erstrebte ich naturgemäfs Vollständigkeit in meinen Angaben. Im anderen Falle brauchten nur bisweilen einzelne interessante und drastische Erscheinungen besprochen zu werden: z. B. Verkennen der lat. Konstruktion, der Tempora und Modi, der Beziehungen der Pronomina u. s. w.

Wie es gegenüber einer Interlinearversion geboten ist, bin ich im allgemeinen sehr konservativ gewesen und habe nur unzweifelhaft falsche Glossen gesternt. Manchmal erklären sich nach meiner Meinung auffallende Übertragungen in der Weise, dafs unser Glossator sich wahrscheinlich durch Vorlagen, die eine andere lat. Lesung hatten, zu einer Inkorrektheit verleiten liefs. Wenn z. B. in Ps. 9, 30 adtrahit durch *he framatyhð* glossiert wird und einige Hss. abstrahit, -et lesen, so dürfen wir annehmen, dafs eine von diesen Hss. —

[1]) Für die Lesarten schien mir das nicht nötig, doch habe ich, wo es von Bedeutung sein könnte, gesagt, dafs eine Auflösung vorliegt.

oder eine ihnen nahestehende — die Quelle der in Frage kommenden fehlerhaften Glosse ist; vgl. ferner z. B. Ps. 42, 3, Ps. 121, 4 u. s. w. Diese Möglichkeit habe ich immer im Auge behalten und die mir zu Gebote stehenden Unterlagen daraufhin angesehen.

Daneben enthalten die Anmerkungen Erklärungen schwieriger Formen und Etymologien — manchmal nur Versuche — aller der Wörter, die bei Bosworth-Toller und Sweet, d. h. in beiden Wörterbüchern, nicht belegt sind, mit Ausnahme ganz durchsichtiger Kompositionen.

Es liegt auf der Hand, daſs ich in allen Fällen, wo mir Fehler, schiefe Übertragungen und überhaupt Schwierigkeiten aufstieſsen, die übrigen glossierten Psalterien in möglichst ausgedehntem Maſse zum Vergleich heranzog.

Die elf uns bekannten Hss. sind in Anschluſs an Cook, Biblical Quotations in Old-English Prose Writers (London 1898) S. XXVII ff. und Lindelöf, Psaltergl. S. 1 folgendermaſsen benannt:

1. A: Hs. Cotton Vespasian A. 1 des Brit. Mus.
2. B: „ Junius 27 der Bibl. Bodleiana.
3. C: „ Ff. I. 23 der University Library zu Cambridge.
4. D: „ Royal 2. B. 5 des Brit. Mus.
5. E: „ Trinity College, Cambridge.
6. F: „ Stowe 2 des Brit. Mus.
7. G: „ Cotton Vitellius E. 18 des Brit Mus.
8. H: „ Cotton Tiberius C. 6 des Brit. Mus.
9. I: „ Lambeth 427 (früher 188).
10. J: „ Arundel 60 des Brit. Mus.
11. K: „ 150 der Salisbury Cathedral Library.

Aus allen diesen Hss. hat Lindelöf in dem oben zitierten Buche die Psalmen 3, 7, 9, 31, 41, 51, 69, 89, 99, 136 und den Hymnus „Magnificat“ (Nr. 9 in meiner Ausg.) in Paralleldruck veröffentlicht.[1])

An Gesamtausgaben einzelner Hss. liegen folgende vor: A ist von Sweet in den Oldest English Texts (E. E. T. S., 1885) S. 183 ff. publiziert worden, E von Harsley, Eadwine's

[1]) Daher darf ich in den Anmerkungen zu den aufgezählten Psalmen und dem Hymnus „Magnificat“ einfach von den „übrig. Hss.“ sprechen.

Canterbury Psalter (E. E. T. S., 1889)[1]) und F von Spelman, Psalterium Davidis Latino-Saxonicum vetus u. s. w. (London 1640). Da Spelmans Edition sehr unzuverlässig ist, habe ich seine Lesungen meist kontrolliert und Irrtümer beseitigt, ohne immer besonders darauf aufmerksam zu machen.

Aus der Hs. B hat Lindelöf in seiner Abhandlung „Die Handschrift Junius 27 der Bibliotheca Bodleiana“ (Mémoires de la Société Néo-philologique à Helsingfors, III, 1 ff., 1901) zahlreiche Auszüge mitgeteilt. Da sie A sehr nahe steht, zitiere ich sie nur da, wo Lindelöf, der, abgesehen von den Auszügen, eine durchgehende Vergleichung beider Hss. anstellt, eine Abweichung vom Vesp. Ps. verzeichnet.

Für C standen mir nur die Varianten zur Verfügung, die Spelman in seiner Ausgabe von F mitteilt, und die mit grofser Vorsicht aufzunehmen sind. Lindelöf hat sie berichtigt, soweit es ihm sein Material gestattete, und aufserdem sonst einige Lesungen aus C (und auch aus I) beigesteuert.[2])

Ich selbst habe dann noch in Fällen, wo es nötig erschien, Varianten aus den im Britischen Museum befindlichen Hss. G, H (reicht bis Ps. 113, 11) und J ausgezogen.[3])

Meine Zusammenstellungen von Varianten in den Anmerkungen sollen nun keinen kritischen Apparat darstellen, sondern nur zur Aufhellung der gerade vorliegenden Schwierigkeit beitragen.

Trotzdem aber Lesarten nur in sehr beschränktem Umfange gegeben werden konnten, illustrieren sie gleichwohl aufserordentlich klar die Beziehungen der einzelnen Hss. zu einander. Selten habe ich Schlufsfolgerungen hinzugefügt: diese ergeben sich bei aufmerksamem Lesen von selbst und bilden eine Bestätigung der von Lindelöf, Psaltergl. auf S. 122 f. fixierten Resultate über das gegenseitige Verhalten der 11 Hss.:

„1. Die Hss. ABC bilden eine ziemlich scharf hervortretende Gruppe, als deren Grundlage A anzusehen ist.

---

[1]) Den Lesungen aus E werden die palaeogr. Bemerkungen Harsleys (da die Tätigkeit des Korrektors in dieser Hs. für die Frage des Abhängigkeitsverhältnisses wichtig ist) in Klammern wörtlich hinzugefügt.

[2]) L. hat C mit A verglichen und nur die materiellen Unterschiede angemerkt; er besitzt auch eine beinahe vollendete Abschrift der Glosse in I.

[3]) Spelman verzeichnet Lesungen aus J von Ps. 72 an.

2. Die Hs. D scheint den Kern einer andern grofsen Gruppe von Psalterglossen zu bilden. Am nächsten schliefst sich an D die Hs. H an, die indessen an einigen Stellen ausnahmsweise von D abweicht und andern Mustern folgt. Mit dem Typus D stimmen im grofsen und ganzen auch K und, obgleich mit gröfserer Selbständigkeit verfahrend, F überein. Vgl. aufserdem das unten über EGJ Gesagte.

3. Die Glosse E zerfällt in mehrere, von verschiedenen Glossatoren geschriebene Teile. Während diejenigen Abschnitte, innerhalb welcher unsere Psalmen 89, 99, 136 fallen, eine völlige Unabhängigkeit von andern Hss. bekunden, zeigt sich in dem von dem ersten Glossator geschriebenen Abschnitte (Pss. 1—77) eine gewisse Übereinstimmung mit dem Typus D, welche durch die Bemühungen eines späteren Korrektors noch gröfser gemacht worden ist. Auch in dem Hymnus Magnificat fehlt es nicht an Anklängen an D.

4. Die Hs. I verfährt mit grofser Selbständigkeit und läfst sich aus keiner der vorliegenden Hss. ableiten, zeigt aber in gewissen Punkten Übereinstimmungen mit der Hs. F.

5. Schwierig zu bestimmen ist die Stellung der Hss. G und J, die teilweise miteinander übereinstimmen, teilweise auseinandergehen. Übereinstimmungen mit dem Typus D kommen vor, besonders in G, während J in gewissen Teilen mit ABC Verwandtschaft zeigt. Hier und da zeigt sich, vor allem in G, deutliche Beeinflussung seitens des lateinischen Textes des Psalterium Romanum.“

1.

eadiȝ wer se þe na eode on geþeahte ar-
[f. 8 a] 1 *Beatus uir qui non abiit in consilio im-*

leasra on weȝe synfulra na stod 7 on heahsetle
piorum et in uia peccatorum non stetit. et in cathedra

cwyldes ɫ wawan sæt ac on ę .... willa
pestilentiae non sedit·.· 2 *Sed in lege* domíní *uoluntas*

his 7 on ǽ his smeað ɫ foreþæncð dæȝes 7 nihtes
eius et in lege eius meditabitur die ac nocte·.· 3 *Et*

bið swa swa treow *þæt* plantud is wið ryne wætra
erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum

wæstm his selð on tide his leaf his na
quod fructum suum dabit in tempore suo. Et *folium eius non*

..... ealle swa hwelce swa .... beoð ȝesundfullude
defluet *et omnia quecumque* fatiet *prosperabuntur*·.·

swa arlease swa swa swa dust *þæt* awyrpð
4 *Non sic impii non síc sed tamquam puluis quem proiecit*

wind of ansyne eorðan forðon na arisað arlease on
uentus a facię terrę·.· 5 *Ideo non resurgunt impii in*

---

1. 2 *domíní] so Ps G; dahinter von Korrektor eine kleine Schlangenlinie, da der ausradierte Raum, der für die Lesung dñi fuit (Ps R) genügen würde, nicht ganz ausgefüllt war. Von diesen beiden Wörtern war vielleicht nur fuit glossiert.* 3 *Et (zweit.)] so Ps G, Ps R et; wohl schon ursprünglich ohne Glosse. defluet] so Ps G, Ps R decidet; Glo. wahrscheinlich ausradiert. fatiet] Ps G faciet, Ps R fecerit; Glo. wahrsch. ausrad.*

dome 7 ne synfulle on ʒeþeahte ryhtwisra
iudicio . neque [f. 8 b] peccatores in consilio iustorum ∵

forðon wiste weʒ siþfæt
6 *Quoniam nouit dominus uiam iustorum . et iter impiorum*

forwyrð
peribit ∵

2.

hwy ʒrymetedon þeoda folc smeadon
1 *Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt*

unnyttu ł idelu ætstodon cyninʒas eorðan ealdormenn
inania ∵ 2 *Adstiterunt reges terrę et principes*

becomon tosomne onʒean crist
conuenerunt in unum aduersus dominum et aduersus christum

we tosliten bendas hyra utun awyrpan fram
eius ∵ 3 *Disrumpamus uincula eorum et proiciamus a*

ús ʒeoc heora se þe eardaþ on heofonum hyscþ
nobis iugum ipsorum ∵ 4 *Qui habitat in caelis inridebit*

hy hyspeð þonne he spycð to him
eos et dominus subsannabit eos ∵ 5 *Tunc loquetur ad eos*

on his eorre on hatheortnisse his ʒedrefð
in ira sua . et in furore suo conturbabit eos ∵ 6 *Ego*

soþlice ʒesetet eom fram him ofer munt
autem constitutus sum rex ab eo. super sion montem

haliʒne bodiende bebod
sanctum eius praedicans praeceptum eius ∵ / [f. 9 a] 7 *Dominus*

cwæð sunu eart ðu ic to dæʒ cende ʒyrn
dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te ∵ 8 *Postula*

fram me 7 ic selle þeoda erfeweardnisse þine . . .
a me. et dabo tibi gentes hereditatem tuam. et posses-

---

2. 1 idelu] e *übergeschrieben.* 4 hy] *zweimal über eos, vielleicht da das untere* hy *mit der lat. Randglo. zu nahe aneinander kam und undeutlich wurde.* 6 ʒesetet] t *(zweit.) zeigt ungewöhnl. Form.* *eius (zweit.)] so Ps G, rad. Raum genügend für dn̄i (Ps R domini); wahrsch. ohne Glo. gewesen.* 8 *Ueber possessionem] von einer Hand des ausgehenden 10. Jahrh. die Glo.*

. . . þine gemæro eorðan ðu ȝereccest hy on ȝyrde
sionem tuam terminos terre·:· 9 *Reges eos in uirga*

isernre 7 swa swa fęt tiȝelwyrhtan ðu brecest hy
ferrea et tamquam uas figuli confringes eos·:· 10 *Et*

nu cyninȝas onȝytað beoð ȝelærede ȝe þe demað
nunc reges intellegite erudimini omnes qui iudicatis

eorðan þeowiað on eȝe ȝeblissiað him mid
terram·:· 11 *Seruite domino in timore et exultate ei cum*

fyrhto ȝeȝripað lare þylæs hwonne
tremore·:· 12 *Adprehendite disciplinam. ne quando*

yrsiȝe ł eorsiȝe ȝe forwyrðen of weȝe ryhtum
irascatur dominus et pereatis de uia iusta·:·

þonne byrneð anunȝa ł in sceortnisse eorre his eadiȝe
13 *Cum exarserit in breui ira eius . beati*

ealle þe ȝetreowað on hine
omnes. qui confidunt in e[um]·:·

3.

to hwy ȝemæniȝfylde synd þa ðe swencað
2 *Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me*

mæniȝe onarisað anȝean cweþað ł
multi insurgunt aduersum me. · [f. 9 b] 3 *[m]ulti dicunt*

secȝað saule minre hælo hire on ȝode his ł hire
animę meae. non est salus . . . in deo eius·:·

---

anwaldnesse, *nachdem die alte Glo. ausrad. (viell.* æhte?, *rad. Raum genügend, letzter Buchstabe d. Glo. offenbar ein* e, *dessen wagerechter Strich noch zu sehen ist; zudem vgl. z. B. Ps. 77, 48; 104, 21).* 13 *eum] Hs. eo, so Ps R u. G; doch o auf Rasur von Korr., Hs. urspr. eū, Strich über u noch in Hs.*

3. 3 *multi] so Ps R; Ps G Multi, beginnt hier einen neuen Vers.* hire *(erst.)] lat. Wort dazu ausrad, Korr. hat wahrsch. ein urspr. illi (Ps R) beseitigt, da Ps G ipsi hat; die Glo. pafst zu beiden Wörtern.* his ł hire] his *ist grammatisch unrichtig, vgl. Lindelöf, Psaltergl. S. 103.*

anfoend wuldur·
4 *Tu autem domine susceptor meus és . gloria mea et*
uphebbende heafod stefne minre
exaltans caput meum∴ 5 Uoce mea ad dominum
ic cleopode he ȝehyrde me of his þam halȝan munte
clamaui . et exaudiuit mé de monte sancto suo∴ 6 Ego
slep .... ic aras forðon
dormiui et [somnum coepi]. et resurrexi [quoniam] dominus
anfenȝ ic ne ondræde þusendu folces ymbsellende ł
suscepit mé∴ 7 Non timebo milia populi circumdant ..
ymbtrymmende aris halne me dó
me. exsurge domine saluum me fac deus meus∴
forðon ofsloȝe ealle wiþerȝende intinȝan
8 *Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa*

---

6 somnum coepi] Ps R somnum cepi, Ps G soporatus sum; Glo. vollständig ausrad. quoniam] so Ps R, Ps G quia. 7 circumdant . .] am Schlufs viell. zwei Buchst. ausrad., die nicht mehr zu erkennen sind; Ps R u. G und die übrigen Psalterhss. lesen circumdantis. Die Rasur erklärt sich also in diesem Falle nicht wie sonst meistens daraus, dafs Korr. unsere Fassung der des Ps G anpassen wollte; vielmehr mufs die Hs. D eine von allen übrigen Hss. abweichende Lesung gehabt haben, die Korr., da sie ihm natürlich fehlerhaft erschien, beseitigte. Ich vermute circumdantia. Darauf würde die ags. Glo. hinweisen; circumdantis ist Gen. Sing. und gehört grammatisch zu populi, daher gloss. A ymsellendes, *B* ymbsellendes, *C* ymbsyllyndys, *I* ymbtrymmendes *u. E* ymbsellendræ *(nachlässige Glossierung, wohl aber auf jeden Fall als Gen. beabsichtigt). Dagegen läfst sich die Glo. in D nur zu* þusendu *ziehen und würde als Akk. Plur. Neutr. aufzufassen sein (Sievers, Gr.[3] § 293 Anm. 3) oder Fem., da* þusend *auch weibl. Geschlechts ist. Diese Glo. würde dann ein circumdantia voraussetzen, da der Glossator sehr exakt ist und sich meist genau an seinen lat. Text hält. Die übrig. Hss. übertragen ihr circumdantis in folgender Weise: F* ymbsyllende, *so Lindelöf (Spelman liest* ymbsillende*); G* ymbsyllende, *H* ymbsellende ł ymbtrymmende, *J* ymbsillende *u. K* ymbesyllende, *gloss. also, wahrsch. in Anschlufs an D, inkorrekt. Die vorliegende Stelle ist von besonderem Werte für die Feststellung der Beziehungen der einzelnen Hss. untereinander und bestätigt, da wir aus der Rasur mit grofser Gewifsheit schliefsen dürfen, dafs D die Lesung circumdantis nicht hatte, die Ansicht Lindelöfs (a. a. O. S. 102 ff.), dafs D eine selbständige Glossierung ist und andern Hss. offenbar als Vorbild gedient hat.*

teþ synfulra þu forbryttest dryhtnes is hælo 7 ofer
dentes peccatorum conteruisti·:· 9 *Domini est salus. et super*

folc bledsunȝ þin
populum tuum benedictio tua·:

4.

þon*ne* ic ȝeciȝde þu ȝehyrdest ryhtwis-
2 *Cum inuocarem* ... . *deus iustitię*

nesse mire on ȝeswince þu tobreddest
meę . in tribu [f. 10 a] *latione dilatasti [me]*·:

ȝemiltsa me ȝehyr ȝebed bearn
Miserere [mihi domine]. et exaudi orationem meam·: 3 *Filii*

manna hu lanȝe hefiȝe of heortan to hwon lufiað ȝ*e*
hominum usquequo grau .. corde. ut quid diligitis

idelnesse 7 secað leasunȝ*e* witað þætte ȝe-
uanitatem . et queritis mendacium·: 4 *Scitote quoniam*

miclade haliȝne his ȝehyrde
magnificauit dominus . sanctum suum dominus exaudi[uit] me.

þon*ne* ic clypiȝe to hi*m* eorsiað nellen ȝ*e* synȝian
[d]um clama[rem] ad eum·: 5 *Irascimini et nolite peccare.*

þa ðe ȝ*e* cweþað on heortu*m* eowru*m* on incleofu*m*
quae dicitis in cordibus uestris et in cubilibus uestris

onbryrdaþ onsecȝaþ onsæȝdnesse ryhtwisnesse
conpungimini·: 6 *Sacrificate sacrificium iustitię . et*

---

4. 2 *Zwischen inuocarem u. deus] leerer Raum durch Rasur; Ps R te exaudisti me, so wahrsch. urspr. auch D, wie die Glo. zeigt; zudem lassen sich noch einige der betreffenden Buchstaben erkennen. Da an der Glo. nicht rad. ist, so sind te u. me nicht gloss. gewesen; vgl. Ps G exaudiuit me. me] so Ps R (eine Hs. mihi, so Ps G). mihi domine] so Ps R, Ps G mei.* 3 *grau ..] ein oder zwei Buchst. ausrad.; Ps R graui (eine Hs. graues), Ps G graui; D hat wahrsch. graues gelesen, vgl. Glo.; A graue(s) corde:* *hwefie on heortan, *B graui corde:* hefiȝe on heortan, *E graues corde:* swǽre ł heuie of heorten *(„on er.“), F graui corde:* hefiȝe heortan. 4 *exaudiuit] Ps R u. G exaudiet. dum] so Ps R, Ps G cum. clamarem] Ps R u. G clamauero.*

ʒehyhten ʒe on dryhtne monize cweðaþ hwylc oðeowð us
sperate in domino·:· [M]ulti dicunt quis ostendit nobis

ʒod tacnod leoht ondwlitan ðines
bona: 7 *[s]ignatum est super nos lumen uultus tui domine·:·*

þu sealdes blisse on heortan mine of tide hwætes
[D]edisti letitiam in corde meo: 8 *[a tempore] frumenti.*

wines eles his hy synd ʒemæniʒfyld on sybbe on
uini. et olei sui multiplicati sunt·:· 9 *In pace in*

þæt selfe ic slape reste
idipsum [ob]dormiam et [f. 10 b] *requiescam.* 10 *[q]uoniam*

synderlice on hyhte þu ʒesettest mec
tu domine singulariter in spe constituisti me·:·

5.

word mina earu*m* onfoh onʒyt clypunʒe
2 *Uerba mea auribus percipe domine. intellege clamorem*

mine beʒym stefne ʒebedes mines cyninʒ min 7 ʒodd
meum. 3 *intende uoci orationis meae. rex meus et deus*

forðon to þe ic ʒebidde on merʒen 7
meus·:· 4 *Quoniam ad te orabo domine mane. et*

ðu ʒehyrst stefne mine on morʒen ic ætstande þe 7
exaudies uocem meam·:· 5 *Mane adstabo tibi. et*

ic ʒeseo *þætte* na willende unryhtwisnesse
uidebo: quoniam non uolens deus iniquitatem tu es·:·

eardiað wið þe awyrʒed
6 *Non habitabit iuxta te malignus. neque permanebunt iniusti*

onʒean eaʒan þine ðu hat*est* ł ðu feodest ealle
ante oculos tuos·:· 7 *Odisti domine omnes*

þe wyrcað unryhtwisnesse þu forspillest þa þe sprecað
qui operantur iniquitatem: perdes eos qui loquntur

---

6 *Multi] so Ps R u. G.* 7 *signatum] Ps R u. G Signatum. Dedisti] so Ps R, Ps G dedisti.* 8 *a tempore] Ps R A tempore, Ps G A fructu.* 9 *obdormiam] so Ps R, Ps G dormiam.* 10 *quoniam] so Ps R; Hs. m̄ u. Anfangsbuchst. ausrad., natürlich ein q; Ps G Quoniam.*

leasunʒe wer bloda facenfullne onscuniað
mendacium·: Uirum sanguinum et dolosum! abhominabitur

ic soþlice on meneʒo mildheortnes þinre
dominus·: 8 Ego autem in multitudine misericordie tuę;

ic inʒa on hus þin ic ʒebidde to
introibo domine in domum tuam. ado [f. 11 a] *rabo ad*

temple halʒum þinum on eʒe þinum ʒelæd me
templum sanctum tuum in timore tuo·: 9 Deduc me domine

þire ryhtwisnesse fore feondum minum ʒerece on ʒe-
in tua iustitia propter inimicos meos. dirige in con-

sihðe þinre weʒ minne forðon nis on muþe
spectu tuo uiam meam·: 10 Quoniam non est in ore

heora soþfæstnis heorte idel is byriʒen
eorum ueritas . cor corum uanum est·: 11 Sepulchrum

openʒende hrace heora tunʒum heora facenfullice dydon
patens est guttur eorum. linguis suis dolose agebant.

dém hy hy ahreosen fram ʒeþohtum heora efter
iudica illos deus·: Decidant a cogitationibus suis secun-

meneʒo arleasnessa heora · adręf hy
dum multitudinem impietatum eorum expelle eos. quoniam

hy ʒremedun 7 ʒeblissiʒen hyhtað
exaceruauerunt te domine·: 12 Et letentur omnes qui sperant

on ecnesse hy ahebbað ðu oneardast on him 7
in te! in aeternum exultabunt. et inhabitabis in eis. et

hy wuldriað on ðe ealle lufiað naman
gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum·: 13 Quo-

bletsast rihtwisne swa of scylde ʒodes
niam tu domine benedices iustum! domine ut scuto bone

willan þines ðu ʒehelmudest us
uoluntatis tuę coronasti nos·:

---

5. 7 facenfullne] n *(zweit.) übergeschr.* 11 ʒremedun] u *über punktiertem* o. 13 ʒehelmudest] u *über* e.

6.

na on yrre þinum þu ðreaȝe
[fol. 11 b] 2 *Domine ne in ira tua arguas me.*
7 na on hatheortnisse þinre þu ðrea ł cide me miltsa
neque in furore tuo corripias me∴ 3 *Miserere*
me untrum ic eom hæle dryhten
mihi domine quoniam infirmus sum. sana me domine quoniam
ȝedrefede syndon ealle ban mine 7 saul min ȝedrefed
conturbata sunt omnia ossa mea. 4 *et anima mea turbata*
swiþe 7 þu hu lanȝe beo ȝecyrred nere
est ualde∴ *Et tu domine usquequo.* 5 *conuertere et eripe*
saule mine halne me dó for miltse þinre
animam meam. saluum me fac propter misericordiam tuam∴
on deaþe ȝemyndiȝ sie þin on helle
6 *Quoniam non est in morte qui memor sit tui. in inferno*
hwelc ȝeandettað þe ic swanc on ȝeomrunȝa minre
autem quis confitebitur tibi∴ 7 *Laboraui in gemitu meo.*
ic swyliȝe ł þwea þurh syndriȝa nihta bedd mín of tearum
lauabo per singulas noctes lectum meum. lacrimis
stræle mine ic lecce ł wæte ȝedrefed is for eorre eaȝe
stratum meum rigabo∴ 8 *Turbatus est pre ira oculus*
min ic ealdode betweox ealle mine fynd ȝewitað
meus inueteraui inter omnes inimicos meos∴ 9 *Discedite*
fram me ealle þe wyrcað unryhtwisnesse forðon
a me omnes [f. 12 a] *qui operamini iniquitatem. quoniam*
ȝehyrde stefne wopes mines ȝehyrde
exaudiuit dominus uocem fletus mei. 10 *exaudiuit dominus*
bene mine ȝebed onfenȝ
deprecationem meam. dominus orationem meam assumpsit∴
ablysiȝen ł scamien 7 syn drefed ealle fynd mine sýn
11 *Erubescant et conturbentur omnes inimici mei. auer-*
ȝecerred on hinder 7 aswarnien swiþe hrędlice ł anunȝa
tantur retrorsum et erubescant ualde uelociter∴

---

6. —

7.

on ðe ic ȝehyhte alys me allum
2 *Domine deus meus in te speraui. libera me ab omnibus*

ehtendum 7 ȝenere þylæs hwonne ȝeȝripe ł
persequentibus me et eripe me∴ 3 *Ne quando rapiat*

reafie swa swa leo saule mine þonne nis alyse
ut leo animam meam. dum non est qui redimat.

7 na þe halne dó ȝif ic dyde
neque qui saluum faciat∴ 4 *Domine deus meus si feci*

ðis ȝif is unryhtwisnes on handum minum ȝif ic aȝeald
istud. si est iniquitas in manibus meis∴ 5 *Si reddidi*

ȝyldendum me yfelu ic ahreose be ȝewyrhtum fram feon-
retribuentibus mihi mala decidam merito ab inimi-

dum minum idel ehte feond saule
cis meis inanis∴ 6 *Persequatur inimicus* [f. 12 b] *animam*

mine 7 ȝeȝripe hy 7 fortredeþ on eorðan lif
meam. et conprehendat eam et conculcet in terra uitam meam.

wuldor min on dust ȝelede he aris on
et gloriam meam in puluerem deducat∴ 7 *Exsurge domine in*

eorre þinum upahefe in endum feonda þinra
ira tua. et exaltare in finibus inimicorum tuorum∴ *Ex-*

on bebode þe ðu bebude
surge domine deus meus in praecepto quod mandasti. 8 *et*

ȝesomnunȝ folca ymbselleð þe fore þas on
synagoga populorum circumdabit te∴ *Et propter hanc in*

heannesse ȝehwyrf dem folc dem me
altum regredere 9 *domine iudica populos iudica me domine*∴

æfter ryhtwisnesse unscyldiȝnisse handa
Secundum iustitiam meam et secundum innocentiam manuum

minra sie ȝeendud nið synfulra
mearum super me∴ 10 *Consummetur nequitia peccatorum. et*

---

7. 9 unscyldiȝnisse] i (*zweit.*) *über mit Strich versehenem* e.

ʒerece rihtwisne scrudniende heortan ⁊ edran ryht
dirige iustum scrutans corda et renes deus∴ Iustum

fultum min se hale deþ ryhtwise on
11 *adiutorium meum a domino. qui saluos facit rectos cor-*

heorte deme ryhtwis stranʒ lanʒmod cwisthu
de∴ 12 *Deus iudex iustus fortis et longanimis. numquid*

eorsað þurh syndriʒe daʒas nymðe ʒe ʒecyrren
irascitur per singulos dies. 13 *nisi conuer* [f. 13a]

sweord his ascęcþ boʒan his he aþenede
tamini gladium suum uibrabit∴ Arcum suum tetendit et

ʒyrede hine on him fatu deaþes flana his
parauit illum. 14 *et in ipso parauit uasa mortis. sagittas suas*

byrnendum ʒefremede on ʒesihðe he ʒeeacnað unryhtwis-
ardentibus effecit∴ 15 *Ecce parturit iniustitiam*

nesse he onfenʒ sar ⁊ he cende unryhtwisnesse seað
concepit dolorem et peperit iniquitatem∴ 16 *Lacum*

openude ⁊ adealf hine hreas on seað þone he worhte
aperuit et effodit eum. et incidit in foueam quam fecit∴

bið ʒecyrred sar his on heafde his on hnol
17 *Conuertetur dolor eius in capite eius. et in uerticem eius*

unryhtwisnes astah ic ondette dryhtne
iniquitas eius descendit∴ 18 *Confitebor domino secundum*

ryhtwisnesse his ⁊ ic synʒe noman ðæs hyhstan
iustitiam eius: et psallam nomini domini altissimi∴

8.

ure hu wundorlic noma
2 *Domine dominus noster quam ammirabile est nomen*

on ealre eorðan upahafen ʒemiclunʒ ɫ
tuum in uniuersa terra∴ Quoniam eleuata est magnificentia

---

12 cwisthu] *eigentüml. Schreibung f.* cwistþu, cwistu; *die übrig. Hss. wählen Wörter u. Formen, die nichts Auffälliges zeigen.*

mærð þin heofonas of muðe cildra 7 sucendra
tua super caelos. 3 *ex ore infantium et lactantium*

þu fulfremedest lof fore feondum þinum þæt
perfecisti laudem·:· [f. 13 b] *Propter inimicos tuos. ut*

ðu toweorpe feond 7 ȝescyldend ic ȝeseo
destruas inimicum et defensorem·:· 4 *Quoniam uidebo*

heofonas weorc finȝra þinra monan 7 steorran þa
caelos. opera digitorum tuorum. lunam et stellas quas tu

ȝestaþelodest hwæt is mon þæt ȝemyndiȝ eart his oþðe
fundasti·:· 5 *Quid est homo quod memor es eius. aut*

sunu mannes þæt ðu neosast hine þu wanodest hine
filius hominis quoniam uisitas eum·:· 6 *Minuisti eum*

lytle læs fram enȝlum of wuldre arweorðunȝa ðu ȝehel-
paulo minus ab angelis. gloria et honore coronasti

mudest hine 7 ȝesettest ofer weorc handa
eum. 7 *et constituisti eum super opera manuum*

þinra eal þinȝ ðu underþeoddest under fotum sceap
tuarum·:· 8 *Omnia subiecisti sub pedibus eius. oues*

oxan ealle 7 ufonon þæt neat feldes fuȝelas
et boues uniuersa. insuper et peccora campi·:· 9 *Uolucres*

heofones fixas sæs þa ðurhȝað stiȝa sæs
caeli et pisces maris. qui perambulant semitas maris·:·

10 *Domine dominus noster quam ammirabile est nomen tuum*

in uniuersa terra·:·

9.

ic ondette þe on ealre heortan minre
[f. 14 a] 2 *Confitebor tibi domine in toto corde meo*

ic cyþe ealle wundru þine ic blissiȝe 7 ic ȝefæȝnie
narrabo omnia mirabilia tua·:· 3 *Letabor et exultabo in*

---

8. 5 eart] a *übergeschr.*

sinȝe noman þinum eala ðu hehsta on ȝecyrrinȝe
te. et psallam nomini tuo altissime·: 4 *In conuertendo*

feond minne on hinder hy ȝeuntrumiað 7 forweorðaþ fram
inimicum meum retrorsum infirmabuntur et perient a

ȝesihðe ðu worhtes dom minne in-
facie tua·: 5 *Quoniam fecisti iudicium meum et*

tinȝan þu sitst þrymsetl ðu þe demst efennisse
causam meam. sedes super thronum qui iudicas ęquitatem·:

þu ðreadest þeoda 7 forwearð se arleasa noman heora ðu
6 *Increpasti gentes et periit impius. nomen eorum de-*

dilȝodest on ecnesse 7 on woruld woruldе fynd ȝe-
lesti in aeternum et in saeculum saeculi·: 7 *Inimici de-*

teorodon of sweorde on ende ceastra heora þu tobræce
fecerunt. framea in finem et ciuitates eorum destruxisti·:

forwearð ȝemynd heora mid hlynne 7 drihten on ecnisse
Periit memoria eorum cum sonitu. 8 *et dominus in aeter-*

þurhwunað he ȝearwade on dome setl his 7 he
num permanet·: Parauit in iudicio sedem suam. 9 *et ipse*

demeþ ymbhwyrft eorðan on efennisse he demeð folc
iudicabit orbem terrae in ęquitate·: Iudicabit populos

mid ryhtwisnesse ȝeworden rotsunȝ
cum [f. 14 b] *iustitia.* 10 *et factus est dominus re-*

ł frofr þearfana ȝefylsta on ȝerecum on ȝeswince
fugium pauperum·: Adiutor in oportunitatibus in tribulatione.

7 hyhten ealle cuþon ł wiston
11 *et sperent in te omnes qui nouerunt nomen tuum·:*

þu na forlætst secende sinȝað
Quoniam non derelinques querentes te domine. 12 *psallite do-*

ðe eardaþ on besceawodnisse bodiað betweox þeoda
mino qui habitat in sion·: Adnuntiate inter gentes

wundru secende blod heora he ȝe-
mirabilia eius. 13 *quoniam requirens sanguinem eorum memo-*

---

9. 7 on] o *stark verblafst.*

munde 7 he na oferʒeat ʒebedu þearfena ʒemiltsa
ratus est. et non est oblitus orationes pauperum·:· 14 *Miserere*

me ʒeseoh eaþmodnesse mine feondum minum
mihi domine et uide humilitatem meam. de inimicis meis

þu ðe ahefst me of ʒatum deofles þæt ic bodiʒe ealle
15 *qui exaltas me de portis mortis. ut adnuntiem omnes*

lofu þina on ʒatum dohtur ic blissiʒe on hælo
laudes tuas in portis filiae sion·:· 16 *Exultabo in salutari*

þinre ʒefæstnode synt þeoda on forwyrde þe hy worhton on
tuo. infixae sunt gentes in interitu. quem fecerunt in

ʒryne þissum þe hy diʒledon ʒeʒripen is fot heora
laqueo isto quem occultauerunt conprehensus est pes eorum·:·

bið oncnawen domas fremmende on weorcum
[f. 15 a] 17 *Cognoscetur dominus iudicia faciens. in operibus*

handa his ʒeʒripen is se synfulla syn ʒecyrred
manuum suarum conprehensus est peccator·:· 18 *Conuertantur*

ða synfullan on helle ealle þeoda þe oferʒytað
peccatores in infernum. omnes gentes quę obliuiscuntur domi-

on ende oferʒittolnis þearfana
num·:· 19 *Quoniam non in finem obliuio erit pauperum*

ʒeþyld ðearfana na forweorðaþ on ende aris
patientia pauperum non peribit in finem·:· 20 *Exsurge*

framiʒe mon syn demed þeoda on ʒesyhðe
domine non preualeat homo. iudicentur gentes in conspectu

þinre ʒesete æs lædend hy þæt witen
tuo·:· 21 *Constitue domine legislatorem super eos. ut sciant*

þeoda þæt men synt to hwy ʒewit ðu
gentes quoniam homines sunt·:· 22 *Ut quid domine recessisti*

feor ðu forsyhst on ʒerecum on ʒeswince þonne
longe despicis in oportunitatibus in tribulatione·:· 23 *Dum*

ofermodʒað þe arleasa bið onæled þearfa hy beoð ʒeʒripene
superbit impius incenditur pauper. conprehenduntur

---

15 dohtur] u *über* o. 16 hy *(zweit.)]* y *verstümmelt.*

on ʒeþohtum heora þam ðe hy þohton bið
in cogitationibus suis quas cogitant ∴ 24 *Quoniam lau-*

hered se synfulla on ʒewilnunʒum saul his
datur peccator [f. 15 b] *in desideriis animae suae. et*

se þe unryhtu deþ he bið ʒebletsod hyspeð
qui iniqua gerit benedicetur ∴ 25 *Inritauit dominum*

se synfulla æfter mæniʒfaldnisse his yrres ne secð
peccator. secundum multitudinem irę suae non inquiret ∴

nis on ʒesyhðe his beoð besmitene weʒas
26 *Non est deus in conspectu eius. p[u]lluuntur uiae eius*

on ælcere tide beoð afyrred domas þine of ansyne
in omni tempore ∴ ∴*Auferuntur iudicia tua a facie eius.*

ealra feonda his he wylt he cwæð soþlice
omnium inimicorum suorum dominabitur ∴ 27 *Dixit enim*

on heortan ic ne beom astired of cneorisse on cneorisse
in corde suo. non mouebor de generatione in generatione

butan yfele þæs of wyrʒnisse biternisse full
sine malo ∴ 28 *Cuius ós maledictione et amaritudine plenum*

of facne under tunʒan his ʒeswinc sar he siteð
est et dolo ∴ *Sub lingua eius labor et dolor.* 29 *sedet*

on searwum mid weleʒum on diʒelnissum þæt he ofslea un-
in (in)sidiis cum diuitibus. in occultis. ut interficiat in-

scyldiʒne eaʒan on þearfan beseoþ he syrwð
nocentem ∴ 30 *Oculi eius in pauperem respiciunt. insidiatur*

on dyʒelnisse swa swa leo on incleofe he syrwð
in occulto sicut leo [f. 16 a] *in cubili suo* ∴ *Insidiatur*

þæt he ʒripe ðearfan ʒeʒripan þearfan þonne he hine
ut rapiat pauperem' *rapere pauperem dum adtrahit*

---

23 þam ðe] *als Glo. zu quas beruht wohl auf der Lesung quibus, die Migne aus einer Hs. belegt, sonst Ps R quas (Ps G in consiliis, quibus).* 26 *pulluuntur] u (erst.) zu o korr., wohl von Korr., vgl. Ps. 17, 31 inpulluta.* 29 *(in)sidiis] in von mir hinzugefügt, für insidiis, leicht erklärbares Versehen.* 30 framatyhð] *gloss. nicht adtrahit (Ps R u. G. attrahit), sondern abstrahit (so A C, B abstrahet).*

fra*m*atyhð hine on his ȝrine ȝ*e*nyþrað hine he onhyldeð
eum' 31 *in laqueo suo humiliabit eum*' *inclinabit*

hine 7 ȝehreoseþ þon*ne* he wealdeþ þa*m* ðearfan he cwæð
se et cadet dum dominabitur pauperi·:· 32 *Dixit*

on heortan oferȝet he acyrde ansyne
enim in corde suo oblitus est deus' *auertit faciem suam*

þylæs he ȝeseo oþ on ende
ne uideat usque in finem·:· 33 *Exsurge domine deus*

sy upahefen hand ne oferȝyt þu þearfana on
meus et exaltetur manus tua. ne obliuiscaris pauperum in

ende fore hwæt bysmrade se arleasa cwyþ
finem·:· 34 *Propter quid inritauit impius dominum. dixit*

soþlice on heortan his secð ł mynȝað ðu ȝesyhst
enim in corde suo non requiret deus·:· 35 *Uides*

þæt ðu ȝeswinc 7 sar besceawast *þæt* ðu selle hy on
quoniam tu laborem et dolorem consideras. ut tradas eos in

hondu*m* þinu*m* þe læfed þearfa steopcilde þu
manibus tuis. tibi enim derelictus est pauper. pupillo tu

bist ȝefylsta þu forbrytest earm synfulles
eris adiutor·:· 36 *Conteris brachium peccatoris* [f. 16b] *et*

awyrȝedes bið soht scyld his ne he met bið ryhsað
maligni requiretur delictum eius nec inuenietur·:· 37 *Regnabit*

on ecnesse forweorðaþ ȝe
dominus in aeternum et in saeculum saeculi. peribitis

þeoda of eorðan his ȝyrninȝe þearfana ȝehyrde
gentes de terra eius·:· 38 *Desiderium pauperum exaudiuit*

ȝyrnenȝa heortan heora ȝehyrde eare þin
dominus. desideria cordis eorum. exaudiuit auris tua·:·

deman steopcilde 7 eaðmodu*m* *þæt*te na ȝ*e*teohiȝe ł toȝ*e*sette
39 *Iudicare pupillo et humili. ut non adponat*

ofer *þæt* ȝemiclian hine ofer eorðan
ultra magnificare se homo super terram·:·

10.

on dryhtne ic ʒetrywe humeta secʒað saule minre
2 *In domino confido quomodo dicitis animę meae.*

aleor on munt spearwa forðon on ʒesihðe
transmigra in montem sicut passer·,· 3 *Quoniam ecce*

synfulle aðenedon boʒan hy ʒyredon flana heora on
peccatores tetenderunt arcum parauerunt sagittas suas in

cocore *þæt* hy scotiʒen on ðystru*m* ryhtwise on heortan
faretra. ut sagittent in obscuro rectos corde·,· 4 *Quo-*

ða þe ðu dydest hy tobrecon se ryhtwisa hwæt
niam quae perfecisti destruxerunt. iustus autem quid

dyde he on temple halʒu*m* his
fecit·,· 5 *Dominus in templo sancto suo dominus in caelo*

setl his eaʒan on þearfan beseoð brewas
[f. 17 a] *sedes eius*·,· *Oculi eius in pauperem respiciunt. pal-*

ahsiað bearn manna ahsað
pebrę eius interrogant filios hominum·,· 6 *Dominus interrogat*

ryhtwisne arleasne ðe soþlice lufað unryhtwisnesse he hatað
iustum et impium. qui autem diligit iniquitatem odit

sawle his he rinð ofer synfulle ʒryn fyres
animam suam·,· 7 *Pluit super peccatores laqueus ignis.*

swefiðrosm ʒast ysta dæl *cęlos heora
sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum·,· 8 *Quo-*

ryhtwis ryhtwisnesse he lufode efennessa
niam iustus dominus et iustitiam dilexit. equitatem

ʒesihð ondwlita his
uidet uultus eius·,·

---

10. 7 *laqueus] Ps R u. G laqueos.* *cęlos] *verschrieben für* *cęlces? *vgl. E* ceolos. *A* calices, *F* calicis, *G J* þrowunʒ, *H* cælcis.

11.

halne teorode haliȝ
2 *Saluum me fac domine quoniam defecit sanctus.*

forðon ȝewanode synt soþfæstnissa from bearnum manna
quoniam deminutę sunt ueritates a filiis hominum ∴

idelu hy spræcon anra ȝehwylc to nehstan welere
3 *Uana locuti sunt unusquisque ad proximum suum labio*

on heortan ⁊ of heortan hy spræcon yfelu for-
doloso. in corde et corde locuti sunt mala ∴ 4 *Dis-*

spille ealle welras fæcne tunȝan ða fela
perdat dominus uniuersa labia dolosa. et linguam ma ... li-

speculan þa cwædon tunȝan ure we ȝe-
loquam ∴ [f. 17 b] 5 *Qui dixerunt linguam nostram magni-*

micliað weleras ure of us synd hwylc ure is
ficabimus. labia nostra a nobis sunt quis noster est domi-

fore yrmðe unspediȝra ȝeomrunȝe ðearfana
nus ∴ 6 *Propter miseriam inopum. et gemitum pauperum.*

nu ic arise cwyþ ic asette ofer help ł hal-
nunc exsurgam dicit dominus ∴ *Ponam super salutare*

wendnesse mine ȝetreowfullice ic dem on ðæm spreca
meum. fiducialiter agam in eo ∴ 7 *Eloquia*

spreca syfra seolfor of fyre amered eorðan
domini eloquia casta. argentum igne examinatum terre

---

11. 3 nehstan] s *übergeschr.* 4 *Zu labia dolosa] am Rande vom Schreiber die Note:* þæt sint þa ðe willað oþer cweþan oðer ðencan: *hi sunt qui uolunt aliud loqui aliud cogitare. ma ... liloquam] ma, dann ausrad. Raum, auf dem viell. zwei Buchst. gestanden haben können, z. T. wieder ausgefüllt durch ein l von anderer Hand, iloquam wieder von unserem Schreiber; Rasur und jüngeres l wohl sicher von Korr.; der Schreiber gloss. seine Lesung:* ða fela speculan *ł maliloquam, kann also im lat. Text nicht maliloquam gehabt haben. Seine ags. Glo. läſst vermuten, daſs er magniloquam geschrieben hatte (dazu würden auch die Raumverhältnisse passen, vgl. auch Ps. 37, 17). Vgl. Ps R u. G magniloquam, A E maliloquam: A* yfel spreocende, *E* þæ yfelcweþenden; *F magniloquam:* ða felaspecolan.

aclensod sefonfealdlice ðu ȝehealdst us 7
purgatum septuplum ∴ 8 *Tu domine seruabis nos et*

beweardast us fram cnerisse ðisre on ecnisse on
custodies nos. a generatione hac in aeternum ∴ 9 *In*

trundulnisse arlease ȝanȝað æfter heahnesse ðinre ðu
circuitu impii ambulant. secundum altitudinem tuam mul-

ȝemoniȝfyldest bearn manna
tiplicasti filios hominum ∴

12.

hu lonȝe oferȝytst ðu on ende oþ hwæt
Usquequo domine obliuisceris me in finem. quousque

acyrrest ðu onsyne þine fram me hu lonȝe sette ic
auertis faciem tuam a me ∴ 2 *Quamdiu ponam*

ȝeþeaht on sawle minre sár on heortan mine þurh
consilium in animam meam dolorem in corde meo per

dæȝ bið upahafen feond
diem ∴ 3 *Usquequo* [f. 18a] *exaltabitur inimicus meus super*

beseoh 7 ȝehyr onlyht
me. 4 *respice et exaudi me domine deus meus* ∴ *Inlumina*

eaȝan þyles æfre ic slape on deaþe *ðules
oculos meos. ne umquam obdormiam in mortem ∴ 5 *Ne*

hwonne cweðe feond ic maȝude onȝean hine þa ðe
quando dicat inimicus meus. preualui aduersus eum ∴ *Qui*

---

9 trundulnisse] *nicht bei Bosw.-T. u. Sweet belegt, gehört wohl zu dem Verbalstamm* trind-, trand- *u. s. w.; vgl.* trendan *„to turn, roll“*, trendel *„circle“ u. s. w.*

12. 2 sawle minre] *gloss. eigentl. anima mea, so Ps R (ms. animam meam) u. G; viell. sind in D die Striche über a in animā meā v. anderer Hand.* 4 deaþe] *paſst besser als Glo. zur Lesung morte, so Ps R (ms. mortem) u. G; viell. Strich über e in mortē ebenfalls von anderer Hand.* 5 *ðules] *wohl verschr. f.* ðyles; *B F G* þylæs *(ebenso J, doch aus* þilæs *korr.); A* ne, *E* þeð *(„on er.“), H* þulæs.

swencað me hy blissiað *ȝes ic ȝedrefed beo ic
tribulant me exultabunt si motus fuero. 6 *ego autem*

on ðine mildheortnesse hyhte blissað heorte min
in tua misericordia sperabo∵ Exultabit cor meum in

hælo þinre ic synȝe dryhtne þe ȝod sealde me 7
salutari tuo. cantabo domino qui bona tribuit mihi et

ic sinȝe noman dryhtnes ðæs heahstan
psallam nomini domini altissimi∵

13.

cwæð se unwisa on heortan his hy ȝewem-
Dixit insipiens in corde suo non est deus. corrupti

mede synt 7 onsceonȝenlice hy ȝewordene synt on willum
sunt et abhominabiles facti sunt in uoluntatibus

heora nis þe dó oð on anne
suis∵ Non est qui faciat bonum. non est usque ad unum∵

of heofone ȝelocode ofer bearn manna
[f. 18b] 2 *Dominus de celo prospexit super filios hominum*

þæt he ȝeseo ȝif is onȝytende oþðe secende ealle
ut uideat si est intellegens aut requirens deum∵ 3 *Omnes*

framahyldon ætsomne unnytte ȝewordene synt ðe
declinauerunt simul inutiles facti sunt. non est qui

dó byrȝen openȝende
faciat bonum non est usque ad unum∵ Sepulchrum patens

hrace heora tunȝan heora facenfullice hy dydon atur
est guttur eorum. linguis suis dolose agebant uenenum

nedrana under welerum ðara ðara of awyrȝednisse
aspidum sub labiis eorum∵ Quorum ós maledictione

7 of biternisse ful is hrade fet heora to aȝeotenne
et amaritudine plenum est. ueloces pedes eorum ad effundendum

---

5 *ȝes] *verschr. f.* ȝef *oder, da diese Form sonst in D nicht vorkommt, für* ȝif.

13. 1 onsceonȝenlice] n *(dritt.) übergeschr.*

blod forbrytednis 7 unȝesæliȝnis on weȝu*m*
sanguinem∴ *Contritio et infelicitas in uiis eorum. et*

weȝ sybbe hy na oncneowon nis eȝe ȝodes beforan
uiam pacis non cognouerunt∴ *Non est timor dei ante*

eaȝan heora hune oncnawað ealle þa ðe wyrcað un-
oculos eorum; 4 *nonne cognoscent omnes qui operantur ini-*

ryht þa ðe forswelȝað folc min mete hlafes
quitatem∴ *Qui deuorant plebem meam sicut escam panis*

ȝecyȝdon ðær hy forhtodon eȝe
5 *deum non inuocauerunt. illic* [f. 19 a] *trepidauerunt timore*

þær na wæs eȝe forðon on cneorisse ryhtwisre
ubi non erat timor∴ 6 *Quoniam deus in generatione iusta*

ȝeþeaht wedlan ðu ȝedrefdest forðon hyht his
est consilium inopis confudisti. quia deus spes eius est∴

hwelc selð hælo ða ȝetreowfullan acyrreð
7 *Quis dabit ex sion salutare israhel. dum auertit*

hæftned folces his blissie 7 ȝefeoȝe
dominus captiuitatem plebis suę∴ *Letetur iacob et exultet*

israhel∴

14.

hwelc eardaþ on eardunȝstowe þinre oþðe hwelc
Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. aut quis

ȝeresteð on ðinu*m* ða*m* haliȝan munte ðe inȝæð butan
requiescet in monte sancto tuo∴ 2 *Qui ingreditur sine*

wemme 7 wyrcð ryhtwisnesse sprycð soþfæstnisse
macula et operatur iustitiam∴ 3 *Qui loquitur ueritatem*

on heortan his 7 ne dyde facn on tunȝan nene
in corde suo. et non egit dolum in lingua sua∴ *Nec*

---

7 ða ȝetreowfullan] *Konstruktion verlangt den Dativ (so gloss. E* israehelæ *u. F* israhele*); unsere Glo. steht erklärend außerhalb des Zusammenhangs, vgl. zum folgenden israhel die lat. Glo.: uniuersa fidelis ecclesia.*

dyde nehstan yfel hosp ne anfenȝ onȝean
fecit proximo suo malum. et obprobrium. non accepit aduersus

neahstan his to ealles nahte ȝelæd bið ł ȝe-
proximum suum·:· 4 *Ad nihilum* [f. 19 b] *deductus*

teald bið on ȝesyhðe se awyrȝeda ða ondrædendan
est in conspectu eius malignus timentes autem

dryhten he ȝemiclað swereð ł ryhtȝehet nehstan his
dominum magnificat·:· *Qui iurat proximo suo*

ne beswicð feoh his ne sealde to
et non decipit eum. 5 *qui peccuniam suam non dedit ad*

ȝytsunȝ*e* medsceattas þone unscyldiȝan na onfenȝ
usuram. et munera super innocentem non accepit·:·

deþ ðas bið ȝ*e*drefed ł astyred on ecnisse
Qui facit haec. non commouebitur in aeternum·:·

15.

ȝ*e*heald forðan on ðe ic hyhte ic seȝde
Conserua me domine quoniam in te speraui. 2 *dixi*

drihtne min forðon ȝoda minra þu na·be-
domino deus meus es tu. quoniam bonorum meorum non

ðearft halȝu*m* ðe on eorðan synt he wundrude
indiges·:· 3 *Sanctis qui in terra sunt eius. mirificauit*

willan mine betweox hy ȝemeniȝfylde syndon
omnes uoluntates meas inter illos·:· 4 *Multiplicatę sunt*

untru*m*nessa heora siþðan hy efston ic
enim infirmitates eorum postea adcelerauerunt·:· *Non con-*

somniȝe ȝemetinȝa heora of blodu*m* ne ic ȝemyndiȝ beo
gregabo conuenticula eorum de sanguinibus. nec memor ero

namana heora ðurh weleras mine
nominum [f. 20 a] *illorum per labia mea*·:· 5 *Dominus*

---

14. 5 ȝytsunȝe] ł to hyre *hinzugefügt von anderer (viell. gleichzeitiger) Hand. super] Glo.* ofer *v. derselb. Hand wie vorher. Qui] Glo.* se þe *viell. auch v. dieser Hand.*

dǽl erfeweardnesse cælicis mines ðu eart ðe ȝe-
pars hereditates meae et calices mei. tu es qui

settest ł aȝeafe me yrfeweardnesse rapas ȝe-
restituisti mihi. hereditatem meam∵ 6 Funes ceci-

feollon me on beorhtum yrfeweardnis beorhtu
derunt mihi in preclaris. etenim hereditas mea. preclara

ic bletsiȝe salde andȝyt
est mihi∵ 7 Benedicam dominum qui mihi tribuit intellectum.

ofer *þæt* oðð on nyht þreadon edran mine
insuper et usque ad noctem. increpauerunt me renes mei∵

ic foresceawode on ȝesyhðe minre symle
8 *Prouidebam dominum in conspectu meo semper. quo-*

to ðæm swiðran he is me ne ic astyred beo ł drefed
niam a dextris est mihi. nec commouear∵

for ðisum ȝelustfullude heorte min 7 ȝefiehde
9 *Propter hoc delectatum est cor meum. et exultauit*

tunȝe flęsc resteð on hyhte
lingua mea insuper et caro meo. requiescit in spé∵ 10 *Quo-*

forlætest saule on helle ne ðu selst
niam non derelinques animam meam in inferno. nec dabis

haliȝne ðinne ȝeseon ȝebrosnunȝe cuðe me ðu dydest
sanctum tuum. uidere corruptionem∵ 11 *Notas mihi fecisti*

weȝas lifes ðu ȝefyllest me of blisse mid and-
uias uitę. adimple [f. 20 b] *bis me lętitia cum*

wlitan þinum ȝelustfulnessa on ðinre swiðran oþ on ende
uultu tuo delectationes in dextera tua usque in finem∵

16.

ȝehyr ryhtwisnesse beȝym bene
Exaudi domine iustitiam meam. intende deprecationi

minre mid earum onfoh ȝebed na on welerum
meę∵ Auribus percipe orationem meam non in labiis

---

15. 9 *meo] verschr. f. mea.*

facenfullum of andwlitan þinum dom min yppe
dolosis 2 de uultu tuo iudicium meum prodeat

eaʒan mine ʒeseon efennisse ðu afandudest heortan
oculi mei uideant aequitatem∴ 3 Probasti cor

mine ðu neosodest on nyht fyre ðu ameredest 7 nys
meum et uisitasti nocte. igne me examinasti ęt non est

ʒemet on me unryhtwisnes þæt ne sprece muð
inuenta in me iniquitas∴ 4 Ut non loquatur ós meum

weorc manna fore wordum welera þinra ic ʒeheold
opera hominum propter uerba labiorum tuorum ego custodiui

weʒas hearde fulfreme stæpas *minum on stiʒum þinum
uias duras∴ 5 Perfice gressus meos in semitis tuis

þæt ne syn astyred swaðu mina cleopode
ut non moueantur uestigia mea∴ 6 Ego clamaui quoniam

ðu ʒehyrdest onhyld eare me
exaudisti me deus [f. 21 a] *inclina aurem tuam mihi et*

mine ʒewundurlęc mildheortnessa ðina ðe
exaudi uerba mea∴ 7 Mirifica misericordias tuas qui

hale dest hyhtende on ðe fram wiðerstandendum ðinre
saluos facis sperantes in te 8 a resistentibus dextere

swiðran ʒeheald swa seon eaʒes under sceadwe
tuę∴ Custodi me domine ut pupillam oculi sub umbra

fiðera þinra ʒescyld of ansyne arleasa
alarum tuarum protege me 9 a facie impiorum qui me

swencton fynd mine sawle mine ymbsealdon
adflixerunt∴ Inimici mei animam meam circumdederunt

fætnisse ł rysl heora hy belucon ł ymbclicton muð heora
10 *adipem suum concluserunt os eorum*

---

16. 5 *minum] *verschr. f.* mine, *so A E F G J; H = D.* 6 onhyld] on *etwas verblafst.* 10 ymbclicton] *nicht belegt bei Bosw.-T., gehört wohl zu dem von Sweet, Dict. angeführten* clyccan *„bring together“, „clench“; Sievers, Gr.*^{3} *§ 407 Anm. 19 erschliefst aus dem Participium* ʒecliht *„collecta“ ein Praesens* *clycc(e)an *(vgl. Ps. 57, 5* forclyccende*); hier ist also das Praeteritum belegt mit Entrundung des* y *zu* i *vor Palatal. A C G H J gloss. mit dem Praeterit. von* bi-, belūcan; *E liest:*

sprec ofermodnisse utawyrpende nu ymb-
locutum est in superbiam ∵ 11 Proicientes me nunc circum-

sealdon eaȝan heora hy asetton ahyldan on eorðan
dederunt me oculos suos statuerunt declinare in terram ∵

hy anfenȝon swa ȝearo to reaflace swa swa
12 *Susceperunt me sicut leo paratus ad predam et sicut*

hwelp leon eardȝiende in halu*m* aris
catulus leonis habitans in abditis ∵ 13 *Exsurge domine*

forecu*m* hy 7 ferhweorf hy alys sawle mine fra*m*
preueni eos et subuerte eos eripe animam meam [f. 21 b] *ab*

arleasu*m* flane feonda of handa þinre
impio frameam 14 *inimicorum de manu tua ∵ Domine*

fra*m* feawu*m* fra*m* eorðan todæl underplanta hy
a paucis a terra dispartire eos et subplanta eos

on life heora of behyddu*m* ðinu*m* ȝefylled is is wamb
in uita ipsorum ∵ De absconditis tuis adimpletus est uenter

heora hy synd ȝefyllede of fulnisse 7 hy lyfdon ðe þærofer
eorum saturati sunt porcina et reliquerunt que super-

wæron lytlinȝu*m* heora ic soþlice mid ryhtwisnesse
fuerunt paruulis suis ∵ 15 *Ego autem cum iustitia*

oðiwe on ȝesyhðe þinre ic beom ȝefylled þon*ne* ȝesweo-
apparebo in conspectu tuo satiabor dum mani-

tolod bið wuldor þin
festabitur gloria tua ∵

17.

ic lufie ðe mæȝen trumnes
2 *Diligam te domine uirtus mea* 3 *dominus firmamentum*

min tohyht 7 alysend min ȝe-
meum et refugium meum ∵ Et liberator meus deus meus

---

hio betiendon ł belucon ł ymbelicton (*„from* ł be- *prob. in pl. of er."*), ymbelicton *beruht dann wohl auf nachlässigem Abschreibens. Glo.; F* hi beclysdon (*zu* clȳsan *„enclose" gehörig, vgl.* clūse *zu lat. clausum*). 13 arleasum] a (*erst.*) *undeutl.*

fylstend ic hyhte on hine ʒescyldend 7 horn
adiutor meus et sperabo in eum ·.· *Protector meus et cornu*

hæle minre ʒefylstend hereʒende ic ʒeciʒe
salutis meę adiutor meus 4 *laudans inuocabo dominum*

fram feondum minum hal ic beo ymb-
[f. 22 a] *et ab inimicis meis saluus ero* ·.· 5 *Circum-*

sealdon ʒeomrunʒa deaþes burnan unryhtwisnesse
*dederunt me gemitus mortis*ʻ *et torrentes iniquitatis*

ʒedrefdon · sar helle
conturbauerunt me ·.· 6 *Dolores inferni circumdederunt me*ʻ

forecomon ʒrynu on ʒeswince minum ic
*preuenerunt me laquei mortis*ʻ *et* 7 *in tribulatione mea in-*

ʒeciʒde 7 to ʒode minum ic cleopode ʒehyrde
*uocaui dominum*ʻ *et ad deum meum clamaui* ·.· *Et exaudi-*

of temple his ðam haliʒan stefne mine 7 cleopunʒ
*uit de templo sancto suo uocem meam*ʻ *et clamor meus*

on ʒesyhðe ineode on earan 7 astyred
in conspectu eius introiuit in aures eius ·.· 8 *Et commota est*

forhtude eorðe 7 ʒrundweallas munta ʒedrefede synd
*et contremuit terra*ʻ *et fundamenta montium cònturbata sunt*ʻ

astyrede synd eorre him astaʒh
et commota sunt quoniam iratus est eis deus ·.· 9 *Ascendit*

réc on eorre fyr of ansyne his onbyrnð
*fumus in ira eius*ʻ *et ignis a facie eius éxardescit* ·.·

colu onælede fram him 7 he ahylde
Carbones succensi sunt ab eo. [f. 22 b] *et* 10 *inclinauit*

heofonas adune astah dimnes under fotum his
celos et descendit caligo sub pedibus eius ·.· 11 *Et*

he astaʒ he fleah heanessa
*ascendit super cherubin et uolauit*ʻ *uolauit super pennas*

winda 7 he asette ðystro his indieʒelnesse on
uentorum ·.· 12 *Et posuit tenebras latibulum suum*ʻ *in*

---

17. 12 *Zu posuit tenebras . . .] von uns. Glossator die Rand-*

ymbhwyrfte his eardunȝstow . ðeosterfull wæter on ȝe-
circuitu eius tabernaculum eius: *tenebrosa aqua in nu-*

nipum *lyste lyȝrescas on his ȝesihðe ȝenipu fer-
bibus aëris·: 13 *Prefulgora in conspectu eius nubes trans-*

don yst ȝleda fyres 7 hlynde of heofone
ierunt: *grando et carbones ignis·:* 14 *Et intonuit de celo*

7 se heahsta sealde stefne ..... he sende
dominus: *et altissimus dedit uocem suam·:* 15 *Misit*

flana he tostencte leȝrescas ȝemeniȝfylde 7
sagittas suas et dissipauit eos: *fulgora multiplicauit et*

ȝedrefde 7 oðeowdon wyllas wætra
conturbauit eos·: 16 *Et apparuerunt fontes aquarum:* *et*

awriȝene ȝrundweallas ymbhwyrftes eorðan of ðreaun-
reuelata sunt fundamenta orbis terre·: *Ab increpa-*

ȝa ðinre of oneþȝunȝe ȝastes
tione tua domine: *ab in* [f. 23 a] *spiratione spiritus*

eorres ðines he asende ofene 7 ȝenam me 7 an-
ire tue·: 17 *Misit de summo et accepit me:* *et ad-*

fenȝ of meniȝo wætera he nerede of
sumpsit me de multitudine aquarum·: 18 *Eripuit me de*

feondum minum ðam strenȝestum 7 fram ðyssum þe hatedon
inimicis meis fortissimis: *et ab his qui oderunt*

he wæron stranȝode hy forecomon
me: *quoniam confortati sunt super me·:* 19 *Preuenerunt*

---

bemerkung: þæt is þæt hy *(wohl die Feinde)* hit ne mehton ne hit ȝemet wæs him eal awreon. *lyste] *verschr. f.* lyfte. 13 *Prefulgora] ein Wort u. als Nom. Plur. gefaſst, wie die ags. Glo., der noch zur Erklärung ł claritas hinzugefügt wird, beweist; Forcellini u. Du Cange belegen zwar kein Substant. praefulgur, aber ein Adjekt. praefulgorus; Ps R u. G Prae fulgore. Vgl. A Prae fulgure:* fore sciman, *E Pre fulgorae:* leȝrescas *(„on er."), F Pre fulgore:* for liȝræsce, *G Prę fulgore:* for leoman, *H Pre fulgóre:* liȝræscas, *J Prefulgora:* for leoman. 14 *suam] Glo. ausrad.* 17 7. *(zweit.)] verblaſst od. rad.* 18 *Zu* þe hatedon] *als Erklärung cum* tintreȝum *ł tormentis hinzugef.* (tintreȝ, *n. „torment".)*

on dæʒe ʒeswencednisse minre ʒewordon
me in die adflictionis meę: et factus est dominus

ʒescyldend min 7 he ʒeledde on tobredednesse hal-
protector meus: 20 *et eduxit me in latitudine sal-*

ne he wolde he aʒeald me
uum me fecit quoniam uoluit me∴ 21 *Et retribuit mihi*

æfter ryhtwisnesse minre 7 æfter unscyld-
dominus secundum iustitiam meam: et secundum innocen-

ʒunʒa handa minra he aʒeald ic ʒeheold
tiam manuum mearum retribuit mihi∴ 22 *Quia custodiui*

weʒas ne arleaslice ic dyde minum
uias domini: nec impie gessi a deo meo∴ 23 *Quoniam*

ealle domas on ʒesihðe minre ryhtwis-
omnia iudicia eius in conspectu meo sunt semper: et iusti-

nessa ic na anydde 7 ic beo un-
tiam eius non reppuli a me∴ [f. 23 b] 24 *Et ero in-*

wemme beforan ʒif ic healde ł warnie fram unryht-
maculatus coram eo: si obseruauero me ab ini-

wisnesse minre 7 he aʒeald me
quitate mea∴ 25 *Et retribuit mihi dominus secundum*

ryhtwisnesse unscyldʒunʒa handa minra
iustitiam meam: et secundum innocentiam manuum mearum

on ʒesyhðe eaʒena mid halʒum haliʒ ðu bist
in conspectu oculorum eius∴ 26 *Cum sancto sanctus eris:*

were unscyldiʒum unscyldiʒ ðu bist
et cum uiro innocente innocens eris: (27) *et cum electo*

ʒecoren ðu bist mid ferhwyrfedum ðu forhwyrfed bist
electus eris: et cum peruerso subuerteris∴

folc eaþmod hal dest 7 eaʒan
28 *Quoniam tu populum humilem saluum facies: et oculos*

---

19 ʒewordon] *zur Form vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 366 Anm. 2 u. 3.* 21 *Hinter* minre] *Rasur, viell. ein oder zwei Buchst. getilgt.* 27 ferhwyrfedum] e *(zweit.) übergeschr.*

ofermodra þu ȝeniðerast onlyhtest leohtfæt
superborum humiliabis∵ 29 *Quoniam tu inluminas lucernam*

onlyht ðystro ł swarcunȝa
meam⸌ *domine deus meus inlumina tenebras meas*∵

ic beo*m* nered fra*m* costunȝe on ȝode
30 *Quoniam a te eripiar a temptatione*⸌ *et in deo*

minu*m* ic oferȝanȝe weall unbesmiten weȝ
meo transgrediar murum∵ 31 *Deus meus inpulluta uia*

spæca of fyre amerede ȝescyldend he is
eius⸌ *eloquia domini igne examinata*⸌ *protector est*

ealra hyhtendra on hine hwylc
omnium sperantium in se∵ [f. 24 a] 32 *Quoniam quis deus*

butan dryhtne oþðe hwylc butan ȝode urum
preter dominum⸌ *aut quis deus preter deum nostrum*∵

se beȝyrde of mæȝene 7 ȝesette unwemme
33 *Deus qui precinxit me uirtute*⸌ *et posuit inmaculatam*

weȝ minne se ȝefremede fét swa swa heortes
uiam meam∵ 34 *Qui perf[e]cit pedes meos tamquam cerui*⸌

heanessa he ȝesette se læreð handa
et super excelsa statuit me∵ 35 *Qui docet manus meas*

to ȝefeohte 7 he ȝesette swa swa boȝan cyperenne earmas
ad prelium⸌ *et posuit ut arcum aereum brachia*

mine ðu sealdest me ȝescyldnisse hæle ðinre
mea∵ 36 *Et dedisti mihi protectionem salutis tuę*⸌ *et*

seo swiðe þin onfenȝ lár þin heo lærde
dextera tua suscepit me⸌ *et disciplina tua ipsa me docuit*∵

þu tobreddest stæpas mine under ne synd ȝeun-
37 *Dilatasti gressus meos subtus me*⸌ *et non sunt in-*

trumude swaðu mine ic ehte fynd mine ic
firmata uestigia mea∵ 38 *Persequar inimicos meos et con-*

---

34 *perfecit] so Ps G, Ps R perficit.* ȝefremede] *der wagerechte Strich, Abkürzung des letzt.* e, *undeutl.* 36 seo swiðe] *sonst* swiðre *(„die stärkere Hand“), doch belegt Bosw.-T. einmal aus Beda:* ða swîþ(r)an hand, *also viell. nicht Schreibfehler.*

ȝeȝripe hy na ic ȝecyrre oðþ*æt* hy ȝeteoriað ic
prehendam illos: et non conuertar donec deficiant: 39 *ad-*

swence hy ne hy maȝan standan hy feallað under fét
fligam illos nec potuerunt stare·: Cadent subtus pedes

mine 7 ðu beȝyrdest me of mæȝene to ȝefeohte
meos: 40 *et* [f. 24 b] *precincxisti me uirtute ad bellum·:*

ðu underplantudest ealle onarisende on me underneoþan
Subplantasti omnes insurgentes in me subtus me:

feonda minra ðu sealdest me bæcc 7 fænde
41 *et inimicorum meorum dedisti · mihi dorsum: et odien-*

ł hatiȝende þu forspildest hy clypodon næs
tes me disperdidisti·: 42 *Clamauerunt nec erat qui*

hale dyde he ne ȝehyrde hie ic
saluos faceret ad dominum nec exaudiuit eos·: 43 *Et com-*

forȝnide hy swa swa dust beforan ansyne windes swa swa
minuam illos ut puluerem ante faciem uenti: ut

fen stræta ic dilȝe hy ðu alysest of wiðer-
lutum platearum delebo eos·: 44 *Eripies me de contra-*

saca*m* folces ðu ȝesetst on heafod ðeoda folc
dictionibus populi: constitues me in caput gentium·: 45 *Po-*

þ*æt* na ic ȝecneow þeowode of hlyste earis
pulus quem non cognoui seruiuit mihi: ab auditu auris

ȝehlyste bearn fremedu luȝun me
obaudiuit mihi·: 46 *Filii alieni mentiti sunt mihi: filii*

ealdodon hy healtodon ł huncetton fra*m* sið-
alieni inueterauerunt: et claudicauerunt a semi-

fatu*m* heora leofað ȝebletsod
tis suis·: 47 *Uiuet dominus et benedictus deus meus: et*

sy upahafen hælo minre þu ðe selst
exaltetur deus salutis meę·: [f. 25 a] 48 *Deus qui das*

---

45 þeowode] o *(zweit.) übergeschr.* 46 ealdodon] o *(erst.) über* e. huncetton] *Bosw.-T. u. Sweet belegen das Wort nicht, offenbar zu „hinken“ gehörig, doch gibt es ags.* helle-hinca *„Teufel“.*

wrace me 7 ðu underðeoddest folc under me
uindictam mihi: et subdidisti populos sub me∴

alysend min of ðeodum yrsezendum fram
Liberator meus dominus de gentibus iracundis: 49 *et ab*

onarisendum on me ðu upahefst were unryhtwisum ðu
insurgentibus in me exaltabis me a uiro iniquo eri-

zenerest me forðon ic andette þe on folcum
pies me∴ 50 *Propterea confitebor tibi in populis domine:*

on noman þinum sealm ic secze zemicelzende hælo
et in nomini tuo psalmum dicam∴ 51 *Magnificans salu-*

cyninzes his 7 donde mildheortnisse cyninz his
tare regis ipsius: et faciens misericordiam christo suo:

dauide 7 sæde his oþ on worulde
dauid et semini eius usque in saeculum∴

18.

heofonas bodiað ł cyþað wuldur zodes 7 weorc han-
2 *Celi enarrant gloriam dei: et opera ma-*

da his bodiaþ staðol ł trumnisse dæz dæze belcet
nuum eius adnuntiat firmamentum∴ 3 *Dies diei eructuat*

word nyht nyhte byceneþ inzehyzd ne synd spræca
uerbum: et nox nocti indicat scientiam∴ 4 *Non sunt loquelę*

ne word þara ne syn zehyred stefna heora
neque sermones [f. 25b] *quorum non audientur uoces eorum∴*

on ealle eorðan uteode son ł hlisa heora 7 on endas
5 *In omnem terram exiuit sonus eorum: et in fines*

ymbhwyrftes eorðan word heora on sunnan he zesette
orbis terre uerba eorum∴ 6 *In sole posuit*

---

50 *in (zweit.)] beim Glossieren übergeschr. u. mit der Glo.* on *versehen, doch ohne dabei nomini in den Abl. zu verwandeln (Unsicherheit in den Endungen nicht selten); Ps R u. G nomini tuo, ebenso A mit der Glo.* noman ðinum, *F mit der ungenauen Glo.* naman ðinne *u. E, die aber charakteristischer Weise gleichwohl* on þinum nomæn *gloss.* 51 cyninz] *erklärende Glo. außerhalb des Satzzusammenhangs, vgl. Ps. 13, 7.*

eardunȝe his he swa swa brydȝuma forðȝewitende
tabernaculum suum: et ipse tamquam sponsus procedens

of ȝyftbure his he blissode swa swa ȝiȝant to yrnenne
de thalamo suo∴ Exultauit ut gigans ad currendam

weȝ fram hean heofone utȝanȝ his 7 edryne ł ȝencyris
uiam 7 a summo celo egressio eius: et occursus

oþ to heahnesse nis se þe hine behyde
eius usque ad summum eius: nec est qui se abscondat

fram hætan his ęe dryhtnes untallic ȝecyrrende
a calore eius∴ 8 *Lex domini inreprehensibilis conuertens*

saula cyþnes ȝetreowful wisdom ȝearuwiȝende
animas: testimonium domini fidele sapientiam prestans

lytlinȝum ryhtwisnessa dryhtnes ryhta ȝebliszende heortan
paruulis∴ 9 *Iustitię domini recte letificantes corda:*

bebod beorht onlyhtende eaȝan eȝe
preceptum domini lucidum inluminans oculos∴ 10 *Timor*

haliȝ ðurhwunað aworuld domas soðe
domini sanctus permanet in saeculum seculi: iudicia dei uera

ȝeryhtwisude on hy selfe ȝeȝyrnendlice
iustificata in semetipsa∴ [f. 26 a] 11 *Desiderabilia super*

ȝold stan deorwyrðne swiðe 7 swetran ofer huniȝ
aurum et lapidem pretiosum multum: et dulciora super mel

7 beobread witodlice 7 ðeow ðin ȝehylt hy on
et fauum∴ 12 *Nám et seruus tuus custodiet ea: in*

ȝeheordnisse ða edlean micel scyldas hwylc onȝytt
custodiendo illa retributio multa∴ 13 *Delicta quis intelligit*

fram deȝlum minum clensa fram fremdum
ab occultis meis munda me domine: 14 *et ab alienis*

---

18. 6 *Vor* eardunȝe] *ein* ł, *das sinnlos ist. Sollte der Schreiber eine Vorlage, die eine Doppelglo. hatte, benutzt haben? Vgl. E* ȝeteldunȝe ł ærdunȝe („-teldunȝe *add. on er.* ł ærdunȝe *add.*"). forðȝewitende] d *übergeschr.* 7 *Am Rande neben der Zeile* se þe — his] *v. Schreiber die Bemerk.:* ac allum bodað se ȝast.

ara þeowe ðinum ʒif min hy ne beoð wyldde þonne un-
parce seruo tuo ⁏ Si mei non fuerint dominati tunc in-

ʒewemmed ic beom ⁊ ic beom clænsod fram scylde ðam mæstan
maculatus ero ⁏ et emundabor a delicto maximo ⁏

⁊ beoð þætte ʒeliciað spreca muþes mines ʒe-
Et erunt ut conplaceant eloquia oris mei ⁏ et medi-

mynd heortan minre on ʒesyhðe þinre symle
tatio cordis mei in conspectu tuo semper ⁏ Domine

ʒefylstend min alysend min
adiutor meus ⁏ et redemptor meus ⁏

19.

ʒehyre on dæʒe ʒeswinces ʒescylde
2 *Exaudiat te dominus in die tribulationis ⁏ protegat te*

noma ʒodes iacobes he asende fultum of
nomen dei iacob ⁏ [f. 26 b] 3 *Mittat tibi auxilium de*

halʒum of heahnesse he behealde he ʒemyndiʒ sie
sancto. et de sion tuęatur te ⁏ 4 *Memor sit*

ealre ofrunʒa ðinre ofrunʒ ł onsæʒdnis þin fætt sie
omnis sacrificii tui ⁏ et holocaustum tuum pingue fiat ⁏

selle þe æfter heortan þinre eal ʒe-
5 *Tribuat tibi dominus secundum cor tuum ⁏ et omne con-*

þeaht þin he ʒetrymme we blissiað on hælo þinre
silium tuum confirmet ⁏ 6 *Letabimur in salutari tuo ⁏ et*

on naman ures we beoð ʒemiclode ʒefylle
in nomine domini dei nostri magnificabimur ⁏ 7 *Impleat*

dryhten ʒyrnenʒa þina nu ic ancneow forðon
dominus omnes petitiones tuas ⁏ nunc cognoui quoniam

halne ʒedeþ cyninʒ his ʒehyrð hine of
saluum faciet dominus christum suum ⁏ et exaudiet illum de

---

15 ʒefylstend] s *übergeschr.*
19. —

heofone ðam halȝum his on anwealdum hælo þære swiþran
celo sancto suo: *in potentatibus salus dextera*

his ða ł hy on wænum ł on cræetum 7 hy on horsum
eius ∴ 8 *Hi in curribus et hi in equis:*

we on naman dryhtnes ures beoð ȝemiclode
nos autem in nomine domini dei nostri magnificabimur ∴

hy ȝewriðene synd hy feollon we soþlice we arison
9 *Ipsi obligati sunt et ceciderunt:* *nos uero resurreximus*

arehte we synt halne dó cyninȝ ȝehyr
et erecti sumus ∴ 10 *Domine saluum fac regem:* *et exaudi*

on dæȝe on ðam þe we ȝeciȝen þe
nos in die in qua inuocauerimus te ∴

20.

on mæȝene þinum blissað 7
[f. 27 a] 2 *Domine in uirtute tua letabitur rex:* *et*

ofer hælo þine he blissade ðearle ȝyrninȝe
super salutare tuum: *exultauit uehementer* ∴ 3 *Desiderium*

saule his þu sealdest him 7 from willan wellera his ðu ne
animę eius tribuisti ęi: *et uoluntate labiorum eius non*

bescyredest hine forðon ðu forecome hine on bletsun-
fraudasti eum ∴ 4 *Quoniam preuenisti eum in benedic-*

ȝe swetnisse ðu settest on heafde his hroðȝirelan of
tione dulcedinis: *posuisti in capite eius coronam de*

stane deorwyrðum lif he bæd fram þe ðu sealdest
lapide pretioso ∴ 5 *Uitam petiit a te et tribuisti*

lanȝnisse daȝa aworuld micel
ei. longitudinem dierum in seculum saeculi ∴ 6 *Magna est*

---

20. 4 bletsunȝe] u *über punkt.* o. hroðȝirelan] *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt; z. ersten Bestandteil der Zusammensetzung vgl.* Hrōð-ȝār, hrēþ *u. s. w., also* hrōðȝirela = *„Ruhmeskleidung"; F gloss.* ȝewuldorbeaȝod *(Particip.!).*

wuldur on hælo þinre wuldur micelne wlite ðu
gloria eius in ~~salutari~~ tuo' gloriam et magnum decôrem in-

asetst ofer hine þu selst hine on bletsunȝe
pones super eum∴ 7 *Quoniam dabis eum in benedictione*

ðu ȝeblissast on ȝefean mid andwlitan
in seculum saeculi' letificabis eum in gaudio cum uultu

þinum ȝehyhte on dryhtne on mildheort-
tuo∴ 8 *Quoniam rex sperauit in domino' et in misericordia*

nesse ðæs hehstan he ne bið astyred sie ȝemet
altissimi non commouebitur∴ [f. 27 b] 9 *Inueniatur*

hand þin eallum feondum þeo swiþre þin ȝemete
manus tua omnibus inimicis tuis' dextera tua inueniat

ealle þe ðe hatedon ðu setst hy swa swa fyrðolle
omnes qui te oderunt∴ 10 *Pones eos ut clibanum*

fyres on tide andwlitan þines on eorre his he
ignis in tempore uultus tui' dominus in ira sua con-

ȝedrefð hy forswylhð fyr wæstm heora of
turbabit eos et deuorabit eos ignis∴ 11 *Fructum eorum de*

eorðan ðu *forswiltst sæd heora fram bearnum manna
terra perdes' et semen eorum a filiis hominum∴

hy ahyldon on ðe yfelu hy ðohton ȝeþeaht
12 *Quoniam declinauerunt in te mala' cogitauerunt consilium*

þæt na hy meahton ȝestaðolian ðu setst hy
quod non potuerunt stabilire∴ 13 *Quoniam pones eos*

adune on lafum þinum ðu ȝearwast andwlitan heora
deorsum' in reliquiis tuis preparabis uultum illorum∴

upahefe on mæȝene þinum we sinȝað 7 drymað
14 *Exaltare domine in uirtute tua' cantabimus et psallemus*

mæȝenu þine
uirtutes tuas∴

---

11 *forswiltst] *verschr. f.* forspiltst, *da* forsweltan *„to die, perish" intransitiv ist; eine Verwechslung der 2 Sing. Praes. von* forspildan, forspillan *„to destroy" mit* forswiltst *ist palaeogr. u. auch wegen der ähnl. Bedeut. sehr leicht. A B C E F G H J wählen dasselbe Wort, ohne in den Fehler von D zu verfallen.*

21.

beseoh on me hwy ðu
[f. 28 a] 2 *Deus deus meus respice in me: quare me dereli-*

forlete feor fra*m* hælo minre word scylda minra
quisti longe a salute mea∴ Uerba delictorum meorum

ic clypiȝe ðurh dæȝ ne ðu ȝehyrest 7 on niht
3 *deus meus clamabo per diem nec exaudies: et nocte et*

na to unwisdome on halȝan eardast
non ad insipientiam mihi∴ 4 *Tu autem in sancto habitas*

lof ðæs haliȝan folces hyhton fæderas ure
laus israhel: 5 *in te sperauerunt patres nostri*

hy ȝehyhton 7 ðu alysdest hy hy cleopodon 7
sperauerunt et liberasti eos∴ 6 *Ad te clamauerunt et*

hale hy ȝewordene sindon hy ȝehyhton na synd ȝe-
salui facti sunt: in te sperauerunt: et non sunt con-

scynde ic soþlice ic eom wyrm na mann hosp
fusi∴ 7 *Ego autem sum uermis et non homo: obprobrium*

manna 7 aworpenis folces ealle þe ȝesawon
hominum: et abiectio plebis∴ 8 *Omnes qui uidebant me*

hy anscunedan me hy spræcon welleron hrysedon heafod
aspernabantur me. locuti sunt labiis et mouerunt capud∴

he ȝehyhte on dryhtne he alyseþ hine halne he ȝedeþ
9 *Sperauit in domino eripiet eum: saluum faciat*

he wile þu eart þe fra*m*atuȝe
eum quoniam uult eum∴ 10 *Quoniam tu es qui abstraxisti*

of innoðe hyht min fra*m* breostwelmu*m* modor
me de uentre: [f. 28 b] *spés mea ab uberibus matris*

minre on ðe aswenȝed ic eom of hrife of innoðe modor
meę: 11 *in te iactatus sum ex utero: de uentre matris*

minre eart þu ne ȝewit ðu
meę deus meus es tu∴ 12 *Ne discesseris a me: quoniam*

ȝeswinc ȝehende 7 nis þe fultumȝe ymb-
tribulatio proxima est et non est qui adiuuet∴ 13 *Circum-*

sealdon cealfru menize fearras fætte forsætnodon
dederunt me uituli multi' tauri pingues obsederunt me∴

hy atyndon on me heora swa swa reafiende
14 *Apperuerunt in me os suum sicut leo rapiens et*

zrymetzende swa swa wæter azotene synd 7 tostencede
rugiens' 15 *sicut aqua effusa sunt et dispersa*

synd ealle bán mina zeworden heorte swa swa
sunt omnia ossa mea∴ Et factum est cor meum tamquam

wehs meltende on middele innoðes mines astiðude swa swa
cera liquescens in medio uentris mei∴ 16 *Exaruit uelut*

tizle mæzen min 7 tunze tozecleofode weleru*m* minu*m*
testa uirtus mea' et lingua mea adhesit faucibus meis'

7 on dust deaþes he zeleddon forðon ymb-
et in puluerem mortis deduxerunt me∴ 17 *Quoniam circum-*

sealdon hundas manize zeþeaht awyrzedra forsetnode
dederunt me canes multi' concilium malignantium obsedit

hy dulfon handa mine fet hy
me∴ [f. 29 a] *Foderunt manus meas' et pedes meos* 18 *dinu-*

zetealdon ealle ban mine hy soþlice besceawodon 7
merauerunt omnia ossa mea∴ *Ipsi uero considerauerunt et*

beheoldon hy dældan hi*m* hræzlu mina 7 ofer
conspexerunt me' 19 *diuiserunt sibi uestimenta mea' et super*

wæd mine hy sendon hlyt soþlice na
uestem meam miserunt sortem∴ 20 *Tu autem domine ne*

feor þu dó fultu*m* þinne fra*m* me to zescyldnesse minre
longe facias auxilium tuum a me' ad defensionem meam

beseoh aliða fra*m* flane zod saule mine 7 of
aspice∴ 21 *Erue a framea deus animam meam' et de*

handa hundes þa ánlican mine (a)lys me of muðe
manu canis unicam meam∴ 22 *Libera me de ore leonis'*

---

21. 22 *Vor* lys] *wohl ein* a *verblafst; man kann nur noch erkennen, dafs da urspr. ein Buchst. gestanden hat; nicht, welcher?*

7 fram hornum anhyrnendra eaðmodnisse mine ic cyþe
et a cornibus unicornuorum humilitatem meam∴ 23 *Narrabo*

noman þinne broðru*m* minu*m* on middele ʒetreowfulre ʒeso*m*-
*nomen tuum fratribus meis*ʻ *in medio eclesie*

nunʒ*e* ic heriʒ*e* ʒe ða andræden dryhten heriʒað
laudabo te∴ 24 *Qui timetis dominum laudate*

hine all sæd ʒetreowfulra ʒ*e*micliað hine an-
*eum*ʻ *uniuersum semen iacob magnificate eum*∴ 25 *Ti-*

dræde hine eal sæd ealre ʒ*e*treowfulnisse
*meat eum omne semen israhel*ʻ *quoniam non*

forhyʒede 7 ne forseah bene ðearfna 7 ne
*spreuit neque dispexit precem pauperum*ʻ *neque* [f. 29 b]

he acyrde onsyne his fra*m* me þon*ne* ic cleopode to him
auertit faciem suam a me et dum clamarem ad eum

he ʒehyrde mid þe lof me on ʒeso*m*nunʒa micelre
exaudiuit me∴ 26 *Aput te laus mihi in eclesia magna*ʻ

ʒehát mine ic aʒylde beforan ðam ondredendu*m* hine
uota mea domino reddam coram timentibus eum∴

etað þearfan 7 beoð ʒ*e*fyllede heriʒað dryhten
27 *Edent pauperes et saturabuntur*ʻ *et laudabunt dominum*

þa ðe secað hine leofað heorte heora on woruld*e* woruld*e*
qui requirunt eum∴ *Uiuet cor eorum in seculum seculi*ʻ

hy ʒ*e*munað 7 beoð ʒ*e*cyrrede to dryhtne ealle endas
28 *reminiscentur et conuertentur ad dominum uniuersi fines*

eorðan 7 ʒebiddað on ʒesyhðe his ealle eþelas þeoda
terre∴ *Et adorabunt in conspectu eius omnes patrię gentium*ʻ

is rice he wyldeþ þeoda
29 *quoniam domini est regnum*ʻ *et ipse dominabitur gentium*∴

hy æton 7 ʒebædon ealle weliʒe eorðan on
30 *Manducauerunt et adorauerunt omnes diuites terre*ʻ *in*

---

24 heriʒað] ʒ *übergeschr.* 27 heriʒað] ʒ *übergeschr.* worulde *(zweit.)]* u *über* o.

ȝesyhðe ..... ealle þe niðer astiȝað on eorðan
conspectu eius procident uniuersi qui descendunt in terram∴

saul min him lybbe sæd min þeowað him
31 *Et anima mea ipsi uiuet*: *et semen meum seruiet illi*∴

bið bodad cneoris toweardu bo-
[f. 30 a] 32 *Adnuntiabitur domino generatio uentura*: *et ad-*

diað heofonas ryhtwisnesse his folce þe acenned bið
nuntiabunt celi iustitiam eius populo qui nascetur

þæt dyde drihten
quem fecit dominus∴

22.

ȝerecht naht wana bið on stowe
Dominus regit me et nihil mihi deerit: 2 *in loco*

fostornoðes þær me he ȝestaþelode ofer wæt*e*r ȝereordunȝe
pascue ibi me collocauit∴ *Super aquam refectionis*

he fedde saule mine he ȝecyrde he lædde
educauit me: 3 *animam meam conuertit*∴ *Deduxit me super*

siþfæt ł stiȝ*e* ryhtwisnesse fore naman his weotodlice
semitam iustitię propter nomen suum∴ 4 *Nam*

7 ȝif ic ȝanȝe ł fare on middele sceaduwe deaþes na ic on-
etsi ambulem in medio umbre mortis: *non time-*

dræde yfelu forðon mid me ȝyrd þin 7 stæf
bo mala quoniam tu mecum és∴ *Uirga tua et baculus*

þin hy me frefredon ðu ȝearwodest on ȝ*e*sihðe
tuus: *ipsa me consolata sunt*∴ 5 *Parasti in conspectu*

minre beod onȝean ða þe swencton þu mæstest
meo mensam: *aduersus eos qui tribulant me*∴ *Inpinguasti*

---

30 *procident] so Ps R u. E, Ps G u. F cadent, A procidunt; über procident steht auf Rasur die Glo.* falleð *(zweites* l *übergeschr.) von derselben Hand, die in Ps. 2, 8* anwaldnesse *geschrieben hat.*

22. —

on ele heafod min drincefæt þin druncenȝende hu
in oleo caput meum: et poculum tuum inebrians quam

beorht ł mære mildheortnis fylȝeð
preclarum est·:· [f. 30 b] 6 *Et misericordia tua subsequetur*

eallu*m* daȝu*m* lifes mines *þæt* ic eardiȝe
me: omnibus diebus uite meę·:· *Ut inhabitem in domo do-*

on lanȝnisse daȝa
mini in longitudine dierum·:·

23.

drihtnes is eorðe 7 ȝefyllednis hire ymbhwyrft eorðana
Domini est terra et plenitudo eius: orbis terrarum

7 ealle þa ðe eardiað on hyre he ofer sæs ȝe-
et uniuersi qui habitant in ea·:· 2 *Ipse super maria fun-*

ȝrundweallude 7 ofer flodas he ȝeȝearwode hy
dauit eam: et super flumina preparauit illam·:·

hwelc astiȝþ on munt oþðe hwylc standeþ on
3 *Quis ascendit in montem domini: aut quis stabit in*

stowe þære halȝan his underiȝende handu*m* clænrę
loco sancto eius·:· 4 *Innocens manibus et mundo*

hẹortan se þe na onfenȝ on idel saule his nene swor
corde: qui non accepit in uano animam suam nec iurauit

on facne his nehstan ðes onfehð bletsunȝa
in dolo proximo suo·:· 5 *Hic accipiet benedictionem a domino:*

mildheortnisse hælo his þis is cneores
et misericordiam a deo salutari suo·:· 6 *Hec est generatio*

secendra drihten secendra onsyne ȝetreowfulra
querentium dominum: requirentium faciem dei iacob·:·

adoþ ȝatu aldormen eowre 7 upahebbað ȝatu
[f. 31 a] 7 *Tollite portas principes uestras: et eleuamini porte*

---

23. 3 astiȝþ] i *über punkt.* a.

ecelece inȝanȝeþ cyninȝ wuldres hwylc is þes cyninȝ
aeternales. et introibit rex glorię∙: 8 *Quis est iste rex*

wuldres stranȝ 7 rice rice on ȝefeohte
glorię:̕ dominus fortis et potens. dominus potens in pręlio∙:

aldras ȝatu ecu
9 *Tollite portas principes uestras:̕ et eleuamini porte aeternales:̕*

cyninȝ
et introibit rex glorię∙: 10 *Quis est iste rex glorię:̕ domi-*

meȝene he is cyninȝ
nus uirtutum. ipse est rex glorię∙:

24.

to ðe ic ahof saule mine
Ad te domine leuaui animam meam:̕ 2 *deus meus in te*

ic ȝetreowe ic na scamie 7 na bysmrien fynd
confido non erubescam∙: 3 *Neque inrideant me inimici*

soþlice ealle þa ðe ȝeanbidiȝað na hy
mei:̕ etenim uniuersi qui te exspectant domine non con-

beoð ȝescende syn ȝescende ł forscamod*e* ða unryhtwisan
fundentur∙: 4 *Confundantur iniqui*

donde idelu weȝas cuþe siþfatu
facientes uana:̕ uias tuas domine notas fac mihi:̕ et semitas

þine lære ȝerece on soþfæstnisse þinre
tuas edoce me∙: [f. 31 b] 5 *Dirige me in ueritate tua et*

lær forðon þu eart hælo min 7 ðe ic ȝeþyld-
doce me:̕ quia tu es deus salutaris meus:̕ et te susti-

ȝode ælce dæȝe ȝemyne miltsunȝa ł ofearmunȝa þinra
nui tota die∙: 6 *Reminiscere miserationum tuarum*

mildheortnesse þinre þe of woruld*e* scyldas
domine:̕ et misericordie tue quę a saeculo sunt∙: 7 *Delicta*

---

24. 3 ȝescende] e *(zweit.) über* y. 4 ȝescende] e *(zweit.) über punkt.* y.

iuȝuðhades 7 nytennisse minre ne ȝemun ðu
iuuentutis meę et ignorantiae meae ne memineris domine:

micelre mildheortnessę þinre ȝemyndiȝ beo ðu min
secundum magnam misericordiam tuam memor esto mei

fore ȝodnisse þinre swete ryhtwis
deus·: Propter bonitatem tuam domine. 8 *dulcis et rectus*

fore þam ǽ he sette ða*m* aȝyltend*um* on
dominus·: Propter hoc legem statuit delinquentibus: in

weȝe he ȝerecþ biliwite on dome he lærð ða manswæsan
uia 9 *diriget mites: in iudicio docebit mansuetos*

weȝas his ealle weȝas mildheortnis 7 soþ-
uias suas·: 10 *Uniuersę uie domini misericordia et ueri-*

fæstnis ða*m* secend*um* cyþnisse his 7 cyþnissa his
tas: requirentibus testamentum eius et testimonia eius·:

naman þinu*m* ðu ȝemildsast synne minre
11 *Propter nomen tuum domine: propitiaberis peccato meo*

mæniȝfeald hwelc is man þe andræde
copiosum est enim·: 12 *Quis est homo qui timeat domi-*

æe he ȝesett hi*m* on weȝe þa*m* he ȝecyst
num: [f. 32 a] *legem statuit ei in uia qua elegit·:*

saul his on ȝódu*m* *wunast 7 sæd his erfe-
13 *Anima eius in bonis demorabitur: et semen eius heredita-*

weardaþ eorðan truma ða*m*
tem possidebit terram·: 14 *Firmamentum est dominus timen-*

ondrædendu*m* hine 7 cyþnis his þ*æt* heo sie ȝeswutelad
tibus eum: et testamentum ipsius ut manifestetur

hi*m* eaȝan mine forðon he uta-
illis·: 15 *Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euel-*

---

12 *qua] Hs. quā, doch Strich über a wahrsch. v. and. Hand; Ps R u. G und A C E F G H J quam; Glo.: A C* ðone, *E („on er.") G (and. Hand fügt* þone þe *hinzu) J* þam, *F* ðam ðe, *H ohne Glo.* 13 *wunast| *einz. Beispiel dieser Art, daher wohl Schreibfehler f.* wunað *(vgl. Ps. 64, 9); A F G H* wunað, *J* wunaþ, *E* biþ wuniȝende. 14 heo] o *übergeschr.*

lunceð of ᵹrine fet mine beseoh on me ᵹemiltsa
let de laqueo pedes meos ·.· 16 *Respice in me et miserere*

min anlic þearfa ᵹeswinc ł ᵹedeorfu
mei: *quoniam unicus et pauper sum ego* ·.· 17 *Tribulationes*

heortan minre tobrædde synt of neadum minum nere
cordis mei dilatate sunt: *de necessitatibus meis eripe*

ᵹeseoh eaðmodnisse *minre 7 ᵹeswinc min 7
me ·.· 18 *Uide humilitatem meam et laborem meum*: *et*

forlæt ealle synna mina beseoh fynd mine
dimitte omnia peccata mea ·.· 19 *Respice inimicos meos*: *quo-*

ᵹemænigfyld hy synt hatunᵹe unryhtre hy hatedon
niam multiplicati sunt: *et odio iniquo oderunt me* ·.·

ᵹeheald saule mine 7 ᵹenere ic beon
20 *Custodi animam meam et eripe me*: *domine non con-*

scynd ic ᵹeciᵹde þe unscyldiᵹe 7
fundar quoniam inuocaui te ·.· [f. 32 b] 21 *Innocentes et*

ryhtwise toᵹeþeoddon ic forbær ł ᵹeþyldᵹode ł
recti adheserunt mihi: *quoniam susti-*

ᵹeanbidude alyse me of eallum
nui te domine ·.· 22 *Redime me deus israhel*: *ex omnibus*

nearownissum minum
angustiis meis ·.·

25.

dem forðon on unscyldiᵹnisse minre
Iudica me domine quoniam ego in innocentia mea

ic inᵹanᵹe hyhtende na ic untrumiᵹe
ingressus sum: *et in domino sperans non infirmabor* ·.·

afanda costa bærn edran mine 7 heortan
2 *Proba me domine et tempta me*: *ure renes meos et cor*

---

18 *minre] *wohl verschr. f.* mine, *so A C E F G J; H* min, *trotzdem* eadmodnisse *vorhergeht.*

mine mildheortnis ðin beforan eaȝan mine
meum∙:∙ 3 *Quoniam misericordia tua ante oculos meos est*:

7 ic ȝelicode on soþfæstnisse ðinre ic ne sæt on ȝeþeahte
et conplacui in ueritate tua∙:∙ 4 *Non sedi in concilio*

idelnisse 7 mid unryhte dondum na ic ineode ic hatude
uanitatis: *et cum iniqua gerentibus non introïbo*∙:∙ 5 *Odiui*

ȝesomninȝa awyrȝedra mid arleasum na ic ȝesitte
congregationem malignorum: *et cum impiis non sedebo*∙:∙

ic ðwea betweox unscyldiȝe handa mina 7 ic ymbȝanȝe
6 *Lauabo inter innocentes manus meas*: *et circuibo*

altre þinre þæt ic ȝehyre stefne lofes
altare tuum domine∙:∙ [f. 33 a] 7 *Ut audiam uocem laudis*

þines þæt ic cyþe ealle wundru ic lufude
tue: *ut enarrem uniuersa mirabilia tua*∙:∙ 8 *Domine dilexi*

wlite huses þines 7 stowe wulderes þines ne
decôrem domus tuę: *et locum habitationis glorię tuę*∙:∙ 9 *Ne*

forspil ðu mid arleasum saule werum blo-
perdas cum impiis animam meam: *et cum uiris sangui-*

da lif on ðara handum unryhtwisnessa synt
num uitam meam: 10 *in quorum manibus iniquitates sunt*∙:∙

þeo swiþre heora ȝefylled of medsceattum ic
Dextera eorum repleta est muneribus: 11 *ego autem*

on unscyldiȝnisse minre ic ineode alys 7 ȝemiltsa
in innocentia mea ingressus sum: *redime me et miserere*

min fot min stod on weȝe rihtan on halȝum
mei∙:∙ 12 *Pes enim meus stetit in uia recta*: *in eclesiis*

ic bletsiȝe
benedicam dominum∙:∙

---

25. 6 altre þinre] *Wenn hier kein Versehen vorliegt, kann also* alter, alt(a)re *auch Fem. sein (nach Bosw.-T., Sweet u. Kluge Masc.); vgl. H* altre þine; *A* wibed ðin, *E* wifod þin (*„by Cor. on er.;* wifod, *a fin. let. rubbed out while wet“*), *F* weofod ðinre (wēofod *sonst nur n. oder m.*), *G* weofod þin, *J* wiȝbed þin.

26.

onlyhtnis min hælo min þone ic andræde
Dominus inluminatio mea et salus mea quem timebo∴

ʒescyldend lifes mines fram hwam ic forhtiʒe
Dominus defensor uitę mee' *a quo trepidabo*∴ [f. 33 b]

þonne ʒenealæcað ofer me sceþðende þæt hei eten flæsc
2 *Dum adpropiant super me nocentes*' *ut edant carnes*

mine þa ðe swencað me fynd hy untrymede synt 7
meas' *qui tribulant me inimici mei*' *ipsi infirmati sunt et*

hy feollon ʒif standað onʒean weredu na ondrædeþ
ceciderunt∴ 3 *Si consistant aduersum me castra non timebit*

heorte min ʒif arise on me ʒefeoht on þæt ic hyhte
cor meum' *si exurgat in me prelium in hoc ego sperabo*∴

an ic bæd þæt ic ʒeʒyrnde þæt ic oneardiʒe
4 *Unam petii a domino hanc requiram*' *ut inhabitem*

on huse dryhtnes eallum daʒum lifes mines þæt ic ʒeseo
in domo domini' *omnibus diebus uite mee*∴ *Ut uideam*

willan 7 ic sy ʒescyld fram temple ðam haliʒan
uoluntatem domini' *et protegar a templo sancto*

his he behydde on eardunʒe ł ʒetelde his
eius∴ 5 *Quaniam abscondit me in tabernaculo suo*'

on dæʒe yfelra he scylde on dyʒelnisse eardunʒe his
in die malorum protexit me. in abscondito tabernaculi sui'

on stane he upahof nu he upahefð heafod
6 *in petra exaltauit me*∴ *Nunc autem exaltauit capud*

min ofer fynd mine ic ymbʒa 7 ic ofriʒe on eardunʒ-
meum super inimicos meos' *circuibo et immolabo in taber-*

stowe his onsæʒdnisse lofes ic synʒe salm
naculo eius [f. 34 a] *hostiam iubilationis*' *cantabo et psal-*

---

26. 2 hei eten] *oder* he ieten? *beide Lesungen sind möglich nach der Hs.*

ic secƷe dryhtne ƷehyrstefneonþÆre
mum dicam domino·: 7 Exaudi domine uocem meam qua

ic cleopode Ʒemiltsa min 7 Ʒehyr þe sæƷde
clamaui ad te.' miserere mei et exaudi me·: 8 Tibi dixit

heorte min ic sohte andwlitan þinne
cor meum quesiui uultum tuum.' uultum tuum domine

ic sece ne acyrre ðu ansyne þine ne hyld þu
requiram·: 9 Ne auertas faciem tuam a me.' et ne declines

on eorre fram þeowe þinum Ʒefylstend min beo ðu ne for-
in ira a seruo tuo·: Adiutor meus esto ne dere-

læte þu 7 ne forseoh me hælo min
linquas me.' neque despicias me deus salutaris meus·: 10 Quo-

fæder min 7 modor min hy forleton me
niam pater meus et mater mea dereliquerunt me.' dominus

soþlice anfenƷ ęe Ʒesete dryhten on
autem adsumpsit me·: 11 Legem mihi constitue domine in

weƷe þinum 7 Ʒerece on siþfæte ryhtum fore feondum
uia tua.' et dirige me in semita recta propter inimicos

minum ne sele ðu on saule ehtendra
meos·: 12 Ne tradideris me in animas per [f. 34 b] sequentium

onarison on me cyþras unryhtwise 7 leas-
me.' quoniam insurrexerunt in me testes iniqui.' et men-

fyrhte unryhtwisnes him ic Ʒelyfe Ʒeseon Ʒod
tita est iniquitas sibi·: 13 Credo uidere bona domini

on eorðan *lifiƷendum Ʒeanbida werlice dó
in terra uiuentium.' 14 exspecta dominum et uiriliter age.'

7 sy ƷestranƷod heorte 7 Ʒeanbida
et confortetur cor tuum.' et sustine dominum·:

---

9 *esto] korr. aus es tu, viell. v. Schreiber.* 13 *lifiƷendum] *so G* (ł lyfiƷendra *v. and. Hand hinzugefügt*) *u. H, verschr. f.* lifiƷendra, *so J; A* lifƷendra, *C* lybbyndra, *F* libendra, *E* liuiendræ.

27.

ic cleopode ʒodd min na swiʒa ðu
1 *Ad te domine clamaui deus meus ne silcas a me:*

7 ic beo ʒelic þa*m* stiʒendu*m* on seað
et ero similis descendentibus in lacum·: 2 *Exaudi uocem*

bene minre þon*ne* ic ʒ*e*bidde to ðe 7 þon*ne* ic uphebbe
deprecationis meę dum oro ad te: et dum extollo

handa mina to temple haliʒu*m* þinu*m* na somod þu selle
manus meas ad templum sanctum tuum·: 3 *Ne simul tradas*

mid synfullu*m* 7 mid wyrcendu*m* unryhtwisnesse ne
me cum peccatoribus: et cum operantibus iniquitatem ne

forspil ðu me mid þa*m* þe sprecað sibbe mid nehstan
perdas me·: Cum his qui loquuntur pacem cum proximo

heora yfelu soþlice on heortu*m* heora sele
suo: mala autem sunt in cordibus eorum·: [f. 35 a] 4 *Da*

hi*m* weorcu heora 7 æft*er* nearoðancu*m* ʒe-
illis secundum opera eorum: et secundum nequitias studio-

cneorþnissa heora aʒyld hi*m* aʒyld edlean heora
rum ipsorum retribue illis·: Redde retributionem eorum

him na hy anʒeaton on weorc
ipsis: 5 *quoniam non intellexerunt in opera domini: et in opera*

handa his na hy besceawodon tobrec hy ne ðu ʒe-
manuum eius non considerant·: Destrue illos nec ędi-

timbre hy ʒebletsod dryhten he ʒehyrde stefne
ficabis eos: 6 *benedictus dominus quoniam exaudiuit uocem*

bene minre ʒefylsta ʒescyldend
deprecationis meę·: 7 *Dominus adiutor meus et protector*

on him ʒehyhte ʒ*e*fultumod ic eom
meus: et in ipso sperauit cor meum et adiutus sum·: Et

---

27. 4 nearoðancum] a *(zweit.) über punkt.* o. 5 hy besceawodon] *pafst besser als Glo. zu der Lesung des Ps R considerauerunt, Ps G liest ganz anders; vgl. A considerant:* sceawiað, *E considerant:* sceæwodon, *F folgt Ps G.*

bleow flæsc min 7 of willan minu*m* ic andette hi*m*
refloruit caro mea: et ex uoluntate mea confitebor illi∴

strenȝo folces his ȝescyldend haliȝra
8 *Dominus fortitudo plebis suę: et protector salutarium*

cyninȝes his he is hal do folc þin
christi sui est∴ 9 *Saluum fac populum tuum domine: et*

bletsa yrfeweardnisse 7 ȝerece hy 7 ahefe 7 ahefe
benedic hereditati tuę: et rege cos et ex [f. 35 b] *tolle*

hy oþ on ecnisse
illos usque in aeternum∴

28.

brinȝað dryhtne bearn bearn ramma
Adferte domino filii dei adferte domino filios arietum∴

wuldur arwyrðunȝe
2 *Adferte domino gloriam et honorem. adferte domino glo-*

naman his ȝebiddaþ on healle haliȝre
riam nomini eius∴ Adorate dominum in aula sancta eius.

stefn ofer wæteru mæȝenþry*m*mes sweȝde
3 *uox domini super aquas deus maiestatis intonuit. do-*

ofer wæteru maneȝu stefn on mæȝene
minus super aquas multas∴ 4 *Uox domini in uirtute uox*

on ȝemiclunȝa forbrecendis lanȝe
domini in magnificentia∴ 5 *Uox domini confringentis ce-*

stefnas 7 forbrihð cederas forȝnideþ
dros. et confringet dominus cedros libani. 6 *et comminuit*

hy swa swa cealf 7 leofne sunu anhyr-
eos tamquam uitulum libani et dilectu(m) sicut filius unicor-

---

28. 2 awyrðunȝe] n *übergeschr.* 6 *dilectu(m)] m von mir hinzugefügt; Hs.: dilectu, daran ein s von Korr.; Ps R u. G und A E F G H J dilectus. Die Stelle ist sehr dunkel; nach Baethgens Übersetzung der Psalmen (Bd. II 2 des Nowackschen Handkommentars z. Alten Testament, Göttingen 1892) haben V. 5 u. 6 im Hebräischen folgenden Sinn:*

nedra tosceadendis lez fyres
nuorum∴ 7 *Uox domini interc[e]dentis flammam ignis* 8 *uox*

hrysiendis westen astyreð
domini concutientis solitudinem. et commouebit [f. 36 a] *dominus*

westen zearwizendes heortas 7
desertum cades∴ 9 *Uox domini preparantis ceruos et*

awriht þyccettu on temple ealle cweð wuldur
reuelauit condensa et in templo omnes dicent gloriam∴ 10 *Do-*

flod oneardaþ 7 sit on ecnisse
minus diluuium inhabitat et sedebit dominus rex in aeternum∴

mæzen folce his 7 bletsað folc
11 *Dominus uirtutem populo suo dabit et benedicet populum*

on sybbe
suum in pace∴

„Jahves Donnerruf zerbricht Cedern,
Ja, Jahve zerschmettert die Cedern des Libanon
Und läſst sie tanzen wie ein Kalb,
Den Libanon und Sirjon wie ein Antilopenjunges."

Nach einer Anmerkung ist Sirjon der phönizische Name für den Hermon. Den hebräischen Bergnamen versteht nun der griech. Übersetzer vollkommen falsch u. macht daraus (ein nach hebräischer Schreibweise ähnlich geschriebenes) Participium ὁ ἠγαπημένος; darauf basiert die lat. Übersetzung dilectus. Daſs uns. Schreiber aber dilectum (eine Variante, die sich nach Lindelöf in C findet) hat lesen wollen (er hätte dann den Strich über dem u weggelassen) beweist die Glo. leofne *u. ein confringet, das dem* leofne *aus dem vorig. Verse hinzugefügt wird. An u. für sich ist die griech. u. lat. Übersetzung sinnlos; aus dem Randkommentar geht hervor, wie sich uns. Schreiber die Stelle zurecht legte; zu dilectu sagt er: hic permonstrat filium dei esse moriturum u. zu unicornuorum: unicorni sunt iudei. quia cornu unum habent; dann hätten wir hier eine messianische Weissagung: „und wie den geliebten (Christus) der Sohn der Einhörner (die Juden) zerbrechen wird". - Vgl. A H* se leofa, *C E („by Cor. on er.")* leofne, *F* zecorena, *G* leof, *J* seo (!) leofa ł zecorena. 7 *intercedentis) Ps R u. G intercidentis.* 9 cweð] *so noch H; A* cweoðað, *E* cweþæþ, *F G* cweðað, *J* cwedaþ; *unser* cweð *ist nun entweder verschr. f.* cweðaþ, *oder beruht auf der Variante (omnis) dicet oder dicit, die Migne verzeichnet. Die gewöhnliche Form ist* cwið, cwyð, *doch würde* cweð *nicht auffällig sein (vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 371 Anm. 3).*

29.

ic ahebbe þu afenȝe ne ðu na
2 *Exaltabo te domine quoniam suscepisti me nec dila-*

tobreddest fynd ofer me
tasti inimicos meos super me ∴ 3 *Domine deus meus*

ic cleopode 7 ðu hældest þu atuȝe fram
clamaui ad te et sanasti me. 4 *domine abstraxisti ab*

helwarum sawle mine ðu hældest fram stiȝendum
inferis animam meam saluasti me a descendentibus

on seað synȝað haliȝe 7 ȝeandettað ðam
in lacum ∴ 5 *Psallite domino sancti eius. et confitemini me-*

ȝemynde haliȝnisse his eorre on æbylȝnisse
morię sanctitatis eius ∴ 6 *Quoniam ira in indignatione*

his 7 lif on willan his on æfen wunað
eius. et uita in uoluntate eius ∴ [f. 36 b] *Ad uesperum demo-*

wop 7 on deȝred blis on
rabitur fletus. et ad matutinum letitia ∴ 7 *Ego autem dixi in*

minre ȝenihsumnisse na ic beom astyred on ecnisse
mea habundantia non mouebor in aeternum ∴ 8 *Do-*

on ȝodum willan þinum ðu ȝearwodest wlite minum
mine in bona uoluntatę tua prestitisti decori meo

mæȝen ðu acyrdest onsyne ȝeworden ȝe-
uirtutem. auertisti faciem tuam a me. et factus sum con-

drefed ic clypiȝe 7 to ȝode minum ic
turbatus ∴ 9 *Ad te domine clamabo et ad deum meum. de-*

bidde hwylc nytnis on blode minum þonne ic stiȝe
precabor. 10 *quae utilitas in sanguine meo. dum dis-*

niðer on brosnunȝa cwystðu andettað þe dust oþðe
cendo in corruptionem ∴ *Numquid confitebitur tibi puluis. aut*

bodaþ soþfæstnisse þine ȝehyrde ȝe-
annuntiabit ueritatem tuam ∴ 11 *Audiuit dominus et miser-*

---

29. —

miltsode me ʒeworden ʒefylstend ðu
tus est mihi dominus factus est adiutor meus∵ 12 *Con-*

ʒecyrdest heof minne on ʒefean ðu slite heran
uertisti planctum meum in gaudium mihi. conscidisti saccum

mine 7 ðu beʒyrdest of blisse *þæt* ic synʒe þe wuldur
meum. et prçcinxisti me letitia. 13 *ut cantem tibi. gloria*

min na ic beo*m* abryrd on
mea et non conpungar∵ [f. 37 a] *Domine deus meus in*

ecnisse ic andette þe
aeternum confitebor tibi∵

30.

on ðe ic hyhte na ic ʒescend beo on ecnisse
2 *In te domine speraui non confundar in aeternum.*

on ðinre ryhtwisnesse alys me nere ahyld to
in tua iustitia libera me et eripe me∵ 3 *Inclina ad*

me eare efst *þæt* ðu nere me beo ðu
me aurem tuam adcelera ut eripias me∵ *Esto mihi in deum*

ʒescyldend on stowe rotnisse halne þu dó
protectorem. et in locum refugii ut saluum me facias∵ 4 *Quo-*

tru*m*nis min frofr min fore
niam firmamentum meum et refugium meum es tu. et propter

naman þinu*m* latþeow þu fedest 7 ðu
nomen tuum dux mihi eris et enutries me∵ 5 *Et edu-*

lædest of ʒryne þysu*m* *þy hy dyʒledon me
ces me de laqueo isto quem occultauerunt mihi. quoniam

þu ʒescyldend min on handa ic bebeode
tu es protector meus domine. 6 *in manus tuas commendo*

---

30. 5 *þy] *wohl verschr. f.* þe; *A gloss. isto quem:* ðisse ða, *E* þissum þa („þissum, *er. betw.* s *and* s. *Er. aft.* þissum“); *F quem*: ðam ðe, *G J hoc quem: G* þysum þæt *u. J* þisum þæt, *H . . . (ausrad.) quem:* þysum *(quem ohne Glo.).* dyʒledon] e *über punkt.* o.

ȝast minne þu alysdest soþfæstnisse
spiritum meum·: *Redemisti me domine deus ueritatis.*

ðu hatudest beweardȝende idelnesse ofer unnytlice
7 *odisti obseruantes uanitatem superuacue*·: [f. 37 b]

ic soþlice hyhte ic fæȝnie 7 blissiȝe on þinre
Ego autem in domino sperabo 8 *exultabo et letabor in tua*

mildheortnisse forðon þu ȝesawe eaðmodnisse mine hale
misericordia·: *Quia respexisti humilitatem meam. saluam*

ðu dydest of nedu*m* saule ne ðu na beluce
fecisti de necessitatibus animam meam. 9 *nec conclusisti*

me on handa feondes ðu ȝ*e*settest on stowe ru*m*re ł widȝilre
me in manus inimici·: *Statuisti in loco spatioso*

fét ic senȝed beo*m*
pedes meos 10 *miserere mihi domine quoniam tribulor*·:

ȝedrefed is on eorre eaȝ*e* saul min innoð
Conturbatus est in ira oculus meus anima mea et uenter

teorode on sare lif min 7 ȝear
meus·: 11 *Quoniam defecit in dolore uita mea. et anni*

mine on ȝeo*m*runȝu*m* ȝeuntrumod is on ðearflicnisse mæȝen
mei in gemitibus·: *Infirmata est in paupertate uirtus*

min 7 bán mine ȝedrefed synt ofer ealle fynd
mea. et ossa mea conturbata sunt·: 12 *Super omnes. inimicos*

mine ȝ*e*worden ic eom hosp neahȝ*e*buru*m* minu*m* swið
meos factus sum obprobrium uicinis meis nimium.

7 eȝe cuþu*m* minu*m* þa ðe ȝesawon me ute hie fluȝon
et timor notis meis·: *Qui uidebant me foris. fugiebant*

fra*m* me ic ȝ*e*feol swa swa dead fra*m* heortan
a me. 13 *excidi tamquam mortuus a corde.* [f. 38 a]

7 worden ic eom fæt forloren forðon ic ȝehyrde
et factus sum. sicut uas perditum·: 14 *Quoniam audiui*

tale maniȝra ymbeardȝendra on ða*m* þa
uituperationem. multorum circumhabitantium·: *In eo dum*

hy ʒæderedon ł som*n*odon ealle ætsom*n*e onʒean mec *þæt*
congregarentur omnes simul aduersum me. ut

hy anfenʒen saule mine hy ʒeþeahtedon ic soþlice
acciperent animam meam consiliati sunt∴ 15 *Ego uero*

ic hyhte ic cwæð on handu*m*
in te speraui domine. dixi tu es deus meus 16 *in manibus*

þinu*m* tida mina alyse nere of handu*m*
tuis tempora mea∴ *Libera me et eripe me de manibus*

feonda minra 7 fra*m* ehtendu*m* me onlyht
inimicorum meorum. et a persequentibus me∴ 17 *Inlumina*

onsyne þeow þinne halne on þinre
faciem tuam super seruum tuum. et saluum me fac in tua

mildheortnisse na ic ʒescamiʒe forðon ic ʒeciʒde
misericordia 18 *domine non confundar quoniam inuocaui*

þe scamiʒen arlease 7 beon ʒeleded on helle dumbe
te∴ *Erubescant impii et deducantur in infernum.* 19 *muta*

ʒewerþen weleras facenfulle þe sprecað onʒean ryht-
efficiantur labia dolosa quae loquuntur aduersus iu-

wisne unryhtwisnesse on ofermodnisse 7 forsewennisse
stum iniquitatem. [f. 38 b] *in superbia et contemptu*∴

hu micel meneʒo swetnisse þinre þa þu
20 *Quam magna multitudo dulcidinis tuę domine. quam abs-*

behyddest ðam ondrædendu*m* þe 7 ðu fulfremedest hy þa*m*
condisti timentibus te et perfecisti eam speran-

hyhtendu*m* ... on ʒesyhðe bearna manna þu
tibus in te. in conspectu filiorum hominum∴ 21 *Abs-*

behydst hy in dyʒelnisse andwlitan þines fra*m* ʒedrefednisse
condes eos in ábditu uultus tui. a conturbatione

manna þu scyldst hy on eardunʒstowe þinre fra*m* wiðer-
hominum∴ *Proteges eos in tabernaculo tuo a contra-*

sæce tunʒana ʒebletsod forðon wul-
dictione linguarum∴ 22 *Benedictus dominus quoniam miri-*

---

19 ryhtwisne] n *übergeschr.* 20 *Über in (erst.)] Rasur, ev. Glo. beseitigt.*

drude mildheortnesse his on ceastre ymbstandnesse ic
ficauit misericordiam suam. in ciuitate circumstantiae∴ 23 *Ego*

cweð on fyrhto minre aworpen ic eom fra*m* andwlitan
autem dixi in pauore meo proiectus sum a uultu

ėaȝena þinra forðon þu ȝehyrdest stefne halsunȝa
oculorum tuorum∴ *Ideo exaudisti uocem deprecationis*

minre þon*ne* ic clypode to ðe lufiað drihten ealle
meę. dum clamarem ad te∴ 24 *Diligite dominum omnes*

haliȝ*e* his soþfæstnisse secð he aȝylt
sancti eius. quoniam ueritatem requiret dominus et retri-

þam þe ȝenihtsu*m*lice doþ ofermodnisse
[f. 39 a] *buet his. qui habundanter faciunt superbiam*∴

werlice doþ sie ȝestranȝod heorte eower ealle þe
25 *Uiriliter agite et confortetur cor uestrum omnes qui*

hyhten on dryhtne
speratis in domino∴

31.

eadiȝe þara þe forȝifene synt unryhtwisnessa 7 ðara þe
1 *Beati quorum remissę sunt iniquitates et quorum*

bewriȝene synt synna eadiȝ wer þa*m* ðe nane ætwiteþ
tecta sunt peccata∴ 2 *Beatus uir cui non imputauit*

synne 7 nis on muðe his facn
dominus peccatum. nec est in ore eius dolus∴ 3 *Quoniam*

ic swiȝode ealdodon ealle ban mine þon*ne* ic clypode
tacui. inueterauerunt omnia ossa mea. dum clamarem

ælce dæȝe forðon dæȝes 7 nyhtes ȝehefeȝod is ofer
tota die∴ 4 *Quoniam die ac nocte grauata est super*

hand þin ȝehwyrfed ic eom on anȝnisse þon*ne* bið
me manus tua. conuersus sum in erumna mea dum con-

---

31. 4 *Hinter confringitur] Lücke von 2 cm durch Rasur; wahrsch. wurde auch zugleich eine Glo. beseitigt; Ps R u. G und die lat. Texte der*

tobrocen .... hrycȝ scyld minne cuþne ic dyde
fringitur .... spina∵ 5 *Delictum meum cognitum tibi feci.*

7 unryhtwisnessa mine na ic oferwreah ic cwæð
et iniustitias meas non operui∵ [f. 39 b] *Dixi*

ic bodiȝe onȝean unryhtwisnissa *minre 7
pronuntiabo aduersum me iniustitias meas domino. et

ðu forȝefe arleasnesse heortan minre for ðysse ȝebed
tu remisisti impietatem cordis mei∵ 6 *Pro hac ora[u]it*

ælc haliȝ on tide ȝehyþelicre ðeah hweþre on
ad te omnis sanctus in tempore oportuno uerumptamen in

flode wætra maniȝra to him na toȝenealæcað
diluuio aquarum multarum ad eum non adproximabunt∵ 7 *Tu*

frofr fram ofðriccednysse ymbsealde me
es mihi refugium a pressura que circumdedit me

blis min alyse fram ymbsellendum and-
exultatio mea redime me a circumdantibus me∵ 8 *Intellec-*

ȝyt ic selle 7 ic lære þe on weȝe þy þe ðu in on-
tum dabo tibi. et instruam te in uia hac qua in-

ȝanȝest ic ȝetrymme ofer þe eaȝan mine nellen ȝe
gredieris. firmabo super te oculos meos∵ 9 *Nolite*

beon swa hors 7 mul on ðam nis andȝyt on
fieri sicut equus et mulus. in quibus non est intellectus∵ *In*

bitole 7 walde ceocan heora ȝewrið ł ȝebind þa na toȝe-
freno et camo. maxillas eorum constringe qui non ad-

nealecað to ðe fela swinȝella synfulra hyhtende
proximant ad te∵ 10 *Multa flagella peccatorum. spe-*

on mildheortnis ymbselð utan
[f. 40 a] *rantes autem in domino misericordia circumdabit*∵

übrig. Hss. haben kein Wort hier; nur verzeichnet Migne die Variante a clamando me, doch dafür ist der Raum zu klein in D. 5 *minre *(erst.)] verschr. f.* mine; *ähnl. oder dasselbe Versehen in G* minra, *J K* minre *(G J K lesen iniustitiam meam).* 6 *orauit] Ps R u. G orabit.*

ʒeblissiað on drihtne 7 fæʒniað ryhtwise wuldriað
11 *Letamini in domino. et exultate iusti. et gloriamini*

ealle ryhtwise
omnes recti corde∴

32.

ʒefeoʒað ryhtwise on dryhtne ryhtwise ʒerist somod-
1 *Gaudete iusti in domino. rectos decet con-*

herinʒ andettað on hearpan on hearpan tyn
laudatio∴ 2 *Confitemini domino in cythara. in psalterio decim*

strenʒa sinʒað him sinʒað him cantic niwne wel
cordarum psallite ei∴ 3 *Cantate ei canticum nouum bene*

sinʒað him on wyndreame ł on lofe forðon ryhtwis is
psallite ei in iubilatione∴ 4 *Quoniam rectus est*

sprec ł word 7 ealle weorc his on ʒeleafan he
sermo domini. et omnia opera eius in fide∴ 5 *Di-*

lufað mildheortnisse dom of mildheortnisse full
ligit misericordiam et iudicium. misericordia domini. plena

is eorðe of worde heofenes ʒetrymede synd ʒast
est terra 6 *uerbo domini celi firmati sunt. et spiritu*

muðes his eall mæʒen heora ʒesomniʒende swa swa
oris eius omnis uirtus eorum∴ 7 *Congregans sicut*

on bytt wæteru sæs settende on ʒoldhord*um* ʒrundas
in utrem aquas maris. ponens in thesauris abyssos∴

ondræde eall fram him beon
[f. 40 b] 8 *Timeat dominum omnis terra ab ipso autem com-*

astyrede ealle 7 ealle þe ʒeondeardiaþ ymbhwyrt
moueantur uniuersi. et omnes qui habitant orbem∴

he cwæð 7 ʒewordene synd bebead 7
9 *Quoniam ipse dixit et facta sunt. ipse mandauit et*

---

32. 6 heofenes] *so G, entweder spätwests. Nom. Plur. für* heofenas, *oder celi ist fälschl. als Gen. Sing. gefaſst; A* heofenas, *B J* heofonas, *E* heofonæs; *F H* heofones.

ʒescapen hy synt tostencþ ʒeþeaht þeoda he
creata sunt ∵ 10 *Dominus dissipat consilia gentium. re-*

wiðcyst ʒeþohtas folca he wiðceoseð ʒeþeaht
probat autem cogitationes populorum et reprobat consilia

aldra ʒeþeaht soþlice wunað on ecnisse
principum ∵ 11 *Consilium uero domini manet in aeternum.*

ʒeþohtas heortan his aworuld eadiʒ ðeod
cogitationes cordis eius. in seculum seculi ∵ 12 *Beata gens*

þæs ðe is heora folc þe ʒeces
cuius est dominus deus eorum populus quem elegit dominus

on yrfeweardnis him of heofone ʒelocode 7
in hereditatem sibi ∵ 13 *De cęlo prospexit dominus. et*

ʒeseah ealle suna manna of ʒearwudre eardunʒe his
uidit omnes filios hominum. 14 *de preparato habitaculo suo.*

he ʒelocode ealle þe eardiað ymbhwyrt se hiwode
respexit super omnes qui habitant orbem ∵ 15 *Qui finxit*

todæledlice heortan heora se anʒyt on ealle
singillatim corda eorum; qui intel [f. 41 a] *legit in omnia*

weorc heora na bið ʒehæled þurh micel mæʒen
opera eorum ∵ 16 *Non saluabitur rex per multam uirtutem*

his ne ʒiʒant hal bið on meniʒo stranʒnisse his
suam. nec gigans saluus erit in multitudine fortitudinis sue ∵

leas hors to hælo on ʒenyhtsumnisse mæʒenis
17 *Falsus equus ad salutem. in habundantia autem uirtutis*

his na hit bið hal in ʒesyhþe eaʒan
suae non erit saluus ∵ 18 *Ecce oculi domini super*

andredende hine hyhtende on mildheortnisse his þæt
timentes eum. sperantes autem in misericordia eius. 19 *ut*

he neriʒe fram deaþe saula heora 7 fede hy on hunʒre
eripiat a morte animas eorum. et alat eos in fame ∵

sawl ure forbyrdiʒað dryhten ʒefylsta
20 *Anima autem nostra sustinet dominum. quoniam adiutor*

---

16 ʒiʒant] n *übergeschr.*

7 ȝescyldend ure he is 7 on him blissiað heorte ure
et protector noster est. 21 *et in ipso letabitur cor nostrum.*

on naman haliȝum his we hyhtað sy
et in nomine sancto eius sperabimus∙:∙ 22 *Fiat domine*

mildheortnis þin ofer us swa swa we hyhton on ðe
misericordia tua super nos. sicut sperauimus in te∙:∙

33.

ic bletsiȝe on ælcre tide symle
2 *Benedicam dominum in omni tempore* [f. 41 b] *semper*

lof his on muðe minum on dryhtne bið hered sawl
laus eius in ore meo∙:∙ 3 *In domino laudabitur anima*

min ȝehyren þa bilewitan 7 blissien ȝemicliað
mea audiant mansueti et letentur∙:∙ 4 *Magnificate dominum*

mid me 7 we upahebben naman his eow betweonan ic
mecum. et exaltemus nomen eius in inuicem∙:∙ 5 *In-*

sohte he ȝehyrde 7 of eallum ȝe-
quisiui dominum et exaudiuit me. et ex omnibus tribulationi-

swincum minum he nerede ȝenealæcað to him 7
bus meis. eripuit me∙:∙ 6 *Accedite ad eum et*

ȝe beoð alyhte 7 andwlitan eowre ne asceamiað þes
illuminamini. et uultus uestri non erubescent∙:∙ 7 *Iste*

þearfa cleopode ȝehyrde hine of eallum ȝe-
pauper clamauit et dominus exaudiuit eum. et ex omnibus tribu-

swincum his he alysde asende enȝel
lationibus eius. liberauit eum∙:∙ 8 *Inmittet angelum dominus*

on ymbhwyrfte ondrædendra 7 he ȝenereð on-
in circuitu timentium eum. et eripiet eos∙:∙ 9 *Gu-*

byrȝað ȝeseoð wynsum eadiȝ wer þe
state et uidete quoniam suauis est dominus. beatus uir qui

---

21 *sperabimus] Ps R u. G sperauimus.*
33. —

ȝehyht on hine ondrædaþ ealle haliȝe
sperat in eum ∴ 10 *Timete dominum omnes sancti eius.*

forðon næniȝuht wana is ðam ondrædendum hine
quoniam nihil deest timentibus eum ∴ [f. 42 a]

weliȝe beþorfton 7 hy hynȝredon ða secendan
11 *Diuites eguerunt. et esurierunt. inquirentes autem*

dryhten ne ȝeteoriað eallum ȝóde cumað bearn
dominum. non deficient omni bono ∴ 12 *Uenite filii*

ȝehyrað eȝe dryhtnes ic lære eow hwæt is
audite me timorem domini docebo uos ∴ 13 *Quis est*

þe wile lif 7 wilnað ȝeseon daȝas ȝode be-
homo qui uult uitam. et cupit uidere dies bonos ∴ 14 *Co-*

were tunȝan þine fram yfele 7 weleras ne sprecen
hibe linguam tuam a malo. et labia tua ne loquantur

facen acyr ł ȝewít fram yfle 7 dó ȝod séc
dolum ∴ 15 *Deuerte a malo et fac bonum. inquire*

sybbe 7 fylȝ þa eaȝan ofer ryhtwise 7
pacem et sequere eam ∴ 16 *Oculi domini super iustos. et*

earan his to benum heora andwlita
aures eius ad preces eorum ∴ 17 *Uultus autem domini super*

donde yfelu *þæt* he forspille of eorðan ȝemynd heora
facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum ∴

clypodon rihtwise ȝehyrde hy of eal-
18 *Clamauerunt iusti et dominus exaudiuit eos. et ex omni-*

lum ȝeswincum heora he alysde hy neah
bus tribulationibus eorum liberauit eos ∴ 19 *Iuxta est domi-*

þæm þe ȝeswencedre heortan eaðmode on ȝaste
nus hiis qui tribulato sunt corde. et humiles spiritu

he ȝehæleð mæniȝe ȝeswinc ryhtwisra of
saluabit ∴ 20 *Multę tribulationes iustorum et* [f. 42 b] *de*

ðam eallum alyseþ ȝehealdeþ
his omnibus liberabit eos dominus ∴ 21 *Dominus custodit*

ealle ban heora an of ðam ne bið tobrocen deaþ
omnia ossa eorum. unum ex hiis non conteretur·:· 22 Mors

synfulra wyrst þa ðe hatedon ryhtwise hy aȝyltað
peccatorum pessima. et qui oderunt iustum delinquent·:

alyseð ł nereð sawla þeowra his na
23 *Redimet dominus animas seruorum suorum. et non*

forlæteþ he ealle þa ðe hyhtað on hine
derelinquet omnes qui sperant in eum·:·

34.

dem deriende oferwin onwinnende
Iudica domine nocentes me. expugna inpugnantes me·:·

ȝeȝrip wæpn 7 scyld 7 aris on fultum me
2 *Apprehende arma et scutum. et exsurge in adiutorium mihi·:·*

aȝeot ut flane beluc onȝean hy þe me ehtað
3 *Effunde frameam et conclude aduersus eos qui me persecun-*

seȝe sawle minre hælo þin ic eom ȝescamiȝen
tur. dic anime meae salus tua ego sum·:· 4 *Confundantur*

7 wandien fynd mine þa ðe secað sawle
et reuereantur inimici mei. qui querunt animam meam·:·

sin ȝecyrrede underbeclinȝ 7 hy ablysyȝen þa ðe þen-
Auertantur retrorsum et erubescant [f. 43 a] *qui cogi-*

cað yfelu hy syn swa swa dust beforan ansyne
tant mihi mala·:· 5 *Fiant tamquam puluis ante faciem*

windes enȝel swencende hy syn weȝas
uenti. et angelus domini affligens eos·:· 6 *Fiant uiae*

heora þystro slidornis enȝel ehtende
eorum tenebrae et lubricum. et angelus domini persequens eos·:·

ȝifum hy hyddon forwyrd ȝrines heora
7 *Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui.*

---

34. 4 wandien] e *über punkt.* a.

on idel hy hyspton sawle cume him ȝryn
uane exprobrauerunt animam meam∴ 8 *Ueniat illis laqueus*

þæt hy ne ȝecnawað ȝeȝripennis þane hy dyȝledon ȝe-
quem ignorant. et captio quam occultauerunt appre-

ȝripe hy on ȝryne hy onȝehreosen on *þæt* selfe sawl
hendat eos. in laque[o] incidant in idipsum∴ 9 *Anima*

min blissode on drihtne 7 bið ȝelustfullod ofer
autem mea exulta[u]it in domino. et delectabitur super

hælo his ealle ban cweþað hwelc
salutare eius∴ 10 *Omnia ossa mea dicent. domine quis*

ȝelic þe neriende unspediȝne of handa strenȝran his elþeo-
similis tibi eripiens inopem de manu fortioris eius. ege-

diȝne þearfan fra*m* reafiendu*m* hine arisende
num et pauperem a rapientibus eum∴ 11 *Exsurgentes*

cyþras unryhtwise þa ic nyste hy ahsodon aȝuldon
testes. iniqui. quae ignorabam. interrogabant me. et 12 *retri-*

me yfelu fore stediȝnisse sawle
[f. 43b] *buebant mihi mala pro bonis. et sterilitatem animę*

minre þo*nne* hefiȝ*e* wæren ic scrydde
meae∴ 13 *Ego autem cum mihi molesti essent induebam*

of hæran 7 ic eaðmedde on fæstene sawle mine ȝebed
me cilicio. et humiliabam in ieiunio animam meam. et oratio

on bearm minu*m* sy ȝecyrred swa swa ȝesybne
mea. in sinu meo conuertetur∴ 14 *Sicut proximum et*

swa swa broðor urne swa ic ȝelicode swa swa heofende
sicut fratrem nostrum ita conplacebam tamquam lugens.

ȝeunrotsod swa ic ȝeeaðmedde onȝean me hy blis-
et contristatus ita humiliabar∴ 15 *Aduersum me lętati*

---

8 þane] *auffällig, da es sich auf ein Fem. bezieht; A* ȝeheftednis ða, *E* ȝeȝripennis þare þæ, *F* hæftnunȝa þone þe. *laqueo] Ps R u. G laqueum.* 9 *exultauit] Ps R u. G exsultabit.* 13 *in sinu meo] über o, wohl v. Schreiber selbst, ū geschr.; zur Erklärung vgl. Ps R in sinu meo (ms. sinum meum), Ps G in sinu meo. Es liegt hier also eine Vermischung zweier Lesarten vor.*

sodon tosomne becomon hy ȝeȝæderedon on me swinȝella
sunt et conuenerunt. et congregauerunt in me flagella.

hy nyston tolysede hy synd ne hy abryrde synt
et ignorauerunt∴ 16 Dissoluti sunt nec conpuncti sunt.

hy fandedon bysmredon of hleahtre hy ȝristbitoton on
temptauerunt me. et deriserunt derisu. striderunt in

me toþum heora þonne þu ȝelocast eft ȝesete
me dentibus suis∴ 17 Domine quando respicies. restitue

sawle fram yfeldædum heora fram leonum an-
animam meam a malefactis eorum. et a leonibus uni-

lican mine ic andette on haliȝre ȝesomninȝa
cam meam∴ 18 Confitebor tibi domine in ecclesia

micelre on folce hefiȝum ic heriȝe þæt na
magna. in populo [f. 44 a] *graui laudabo te∴ 19 Ut non*

bysmriȝen on me þa ðe wiþerweardiað me unryhtlice þa
insultent in me qui aduersantur mihi inique. qui

hatedon orceapunȝum byenedon mid eaȝum
oderunt me gratis. et annuebant oculis∴ 20 Quoniam

me witodlice ȝesybsumlice hy spræcon 7 ofer eorre facen-
mihi quidem pacifice loquebantur. et super iram do-

fullice hy þohtan hy tobreddon muð heora hy
lose cogitabant∴ 21 Dilatauerunt in me os suum. dixe-

cwædon eala ȝesawon eaȝan ure þu ȝesawe
runt. euge euge uiderunt oculi nostri. 22 uidisti domine

ne swiȝa ðu ne ȝewit ðu fram me aris
ne sileas domine. ne discedas a me∴ 23 Exsurge do-

beheald dom minne ȝod min dryhten
mine et intende iudicium meum. deus meus et dominus meus

on ðinȝ ł intinȝan dem æfter
in causam meam∴ 24 Iudica me domine secundum

mildheortnesse þinre dryhten min þæt na bysmrien ł
misericordiam tuam domine deus meus. ut non in-

hyspen on me fynd nene cweþen on heortum heora
sultent in me inimici mei. 25 *nec dicant in cordibus suis*

eala ł wellawel sawle urre nene cweþen we besencton hine
euge euge animę nostrę. nec dicant obsorbuimus eum∴

ablysiȝen arweorðien ætȝædere þa ðe þanciað
26 *Erubescant et reuereantur simul qui gratulantur*

yfelum minum syn ȝescrydde forwandunȝe arweorþunȝe
malis meis. induantur pudore et reuerentia.

þe mætu specað onȝean me fæȝnien
[f. 44 b] *qui maligna loquuntur aduersum me∴* 27 *Exultent*

7 ȝeblissien þa ðe willað ryhtwisnesse *min cweþen symle
et letentur qui uolunt iustitiam meam. et dicant semper

sie ȝemiclod drihten þa ðe willað sybbe þeowes his
magnificetur dominus. qui uolunt pacem serui eius∴

7 eac tunȝe min smeað ryhtwisnisse þine ælce
28 *Sed et lingua mea meditabitur iustitiam tuam.* ˙*tota*

dæȝe lof þin
die laudem tuam∴

35.

cwæð se unrihtwisa þæt he aȝylte on selfum him nis
2 *Dixit iniustus ut delinquat in semetipso. non est*

eȝe beforan eaȝan his forðon facenfullice
timor dei ante oculos eius∴ 3 *Quoniam dolose*

he dyde on ȝesyhþe his þætte he ȝemette unryhtwisnesse
egit in conspectu eius. ut inueniret iniquitatem

hatunȝe word muþes his unryhtwisnes 7 facn
suam et odium∴ 4 *Uerba oris eius iniquitas et dolus.*

he nolde onȝitan þæt he wel dyde unryhtwisnesse he
noluit intellegere ut bene ageret 5 *iniquitatem medi-*

27 *min] *f.* mine, *so A F G H J; E* min (*by Cor. on er.*[a]).

smeade on incleofe his he ætstod ælcum weʒe na ʒodum
tatus est in cubili suo∴ Asstitit omni uię non bonę.

yfelnisse na he hatode on heofone mild-
malitiam autem non odiuit∴ 6 *Domine in caelo miseri-*

heortnis þin 7 soþfæstnis oþ to ʒenipum
cordia tua. et [f. 45 a] *ueritas tua usque ad nubes∴*

ryhtwisnes þin swa swa muntas domas þine deopnis
7 *Iustitia tua sicut montes dei. et iudicia tua abyssus*

felafeald menn 7 nytenu hale þu dest swa
multa∴ Homines. et iumenta saluos facies domine. 8 *quemad-*

swa þu ʒemeniʒfyldest mildheortnissa þina ʒod bearn
modum multiplicasti misericordias tua deus∴ Filii

manna on ʒescyldnisse fiþera þinra hyhtað
autem hominum. in protectione alarum tuarum sperabunt.

beoð druncnude of ʒenihtsumnisse huses þines 7 of burnan
9 *inebriabuntur ab ubertate domus tuae. et torrente*

willan þines þu drencst hy mid
uoluntatis tuae potabis eos∴ 10 *Quoniam apud te est*

wylle lifes on leohte we ʒeseoð leoht astrece ł
fons uitę. et in lumine tuo uidebimus lumen∴ 11 *Pre-*

þene mildheortnesse witendum þe ryhtwisnesse
tende misericordiam tuam scientibus te et iustitiam tuam.

þam þe ryhtwisere heortan ne cume me fot
his qui recto sunt corde∴ 12 *Non ueniat mihi pés*

ofermodnisse hand synfulra ne styriʒe mec þær
superbię. et manus peccatorum non moueat me∴ 13 *Ibi*

hrurun ł feollon ealle þe wyrcað unryhtwisnesse utacnyssed
ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem. expulsi

hy synd ne hy meahton stondan
sunt nec potuerunt stare∴

---

35. 9 ʒenihtsumnisse] ʒ̄niht *auf Rasur.*

36.

nelle ðu onhyriᵹan betweox þa awyrᵹendan ne
[f. 45 b] *Noli emulari inter malignantes. neque*

onhyred þu beo ða dondan unrihtwisnesse swa
emulatus fueris facientes iniquitatem∴ 2 *Quoniam tam-*

swa heᵹ hrædlice hy adruᵹiað swa swa bleda wyr-
quam foenum uelociter arescent. et sicut holera her-

ta raðe hreosað ᵹehyht do ᵹodnisse
barum cito cadent∴ 3 *Spera in domino et fac bonitatem. et*

earda eorðan þu bist fed on welum hire ᵹelustfulla
inhabita terram et pasceris in diuitiis eius∴ 4 *Delectare*

on drihtne he selð ᵹyrninᵹe heortan þines awreoh
in domino. et dabit tibi petitionem cordis tui∴ 5 *Reuela*

drihtne weᵹ þinne hyht on hine 7 he deþ
domino uiam tuam. et spera in eum et ipse faciet∴ 6 *Et*

he ᵹelædeþ swa swa leoht ryhtwisnesse dom
educet tamquam lumen iustitiam tuam et iudicium

þinne swa swa middæᵹ underþeod beo ðu drihtne
tuum sicut meridiem∴ 7 *Subditus esto domino. et*

halsa hine na onhyre ðu hine þe bið ᵹesundfullod on
obsecra eum. ne emulatus fueris eum. qui prosperatur in

weᵹe his on menn dondum unryhtwisnesse ablin fram
uia sua. in homine faciente iniquitatem∴ 8 *Desine ab*

yrre forlæt hatheortnisse ne anhyre ðu þæt
ira. et [f. 46 a] *derelinque furorem. ne aemuleris ut*

nearolice þu dó þe nearolice doþ beoð ᵹe-
nequiter facias∴ 9 *Quoniam qui nequiter agunt extermina-*

teorode þa ðe soþlice ᵹeanbidiað hy yrfeweardnisse
buntur. qui uero exspectant dominum. ipsi hereditatem

aᵹun lytelfæc nu ᵹyt bið synfull
possidebunt terram∴ 10 *Pusillum adhuc et non erit peccator.*

---

36. 10 *Pusillum] zwischen u und s ein Buchst. ausrad. u. d. Strich verbunden.*

secest stowe his na ðu ȝemetst þa ȝeþwæran
et queris locum eius nec inuenies∵ 11 *Mansueti autem*

aȝun eorðan 7 ȝelustfulliað on mæniȝfealdnisse sybbe
possidebunt terram⁘ *et delectabuntur in multitudine pacis*∵

beȝimð þe synfulla ryht ȝrymetað ofer hine to-
12 *Obseruabit peccator iustum et fremet super eum denti-*

þu*m* his onhyscþ he fore-
bus suis. 13 *dominus autem irridebit eum. quoniam pro-*

sceawað *þæt* cumeð dæȝ his sweord of sceaðe atuȝon
spicit quod ueniet dies eius∵ 14 *Gladium euaginauerunt*

þa synfullan hy aþenedon boȝan heora *þæt* hy awyrpen un-
peccatores. tetenderunt arcum suum. ut deiciant in-

maȝan 7 þearfan *þæt* hy cwylm*en* ryhtwise on heorte
opem. et pauperem. ut trucidant rectos corde∵

sweord heora inȝa on heortan heora boȝa heora
15 *Gladius eorum intret in cor ipsorum. et arcus eorum*

bið tobryt betere is medmicel þa*m* ryhtwisan
conteretur∵ [f. 46 b] 16 *Melius est modicum iusto.*

ofer welan synna mæniȝ*e* earmas syn-
super diuitias peccatorum multas∵ 17 *Quoniam brachia pec-*

fulra beoð tobrocene ȝetrymeð ryhtwise
catorum conterentur confirmat autem iustos dominus∵

can weȝas onwemmendra yrfeweardnis heora
18 *Nouit dominus uias inmaculatorum. et hereditas eorum*

on ecnisse bið na hy beoð ȝescynde on tide
in aeternum erit∵ 19 *Non confundentur in tempore*

yfelre on daȝu*m* hunȝres hy beoð fyllede syn-
malo. et in diebus famis saturabuntur 20 *quoniam pec-*

fulle forweorþað fynd sona ȝearweorþode
catores peribunt∵ *Inimici autem domini mox honorati.*

upahafene beoð ȝeteoriend*e* swa swa smic he ȝeteorað
et exaltati fuerint. deficientes ut fumus deficient∵

---

14 cwylmen] y *über* e.

borȝað se synfulla aȝylt se ryhtwisa
21 *Mutuatur peccator et non soluet. iustus autem*

ofearmað 7 alenð bletsiȝende hine
miseretur et commodat∴ 22 *Quoniam benedicentes eum*

aȝun yfelcwedelȝinde forweorðaþ
possidebunt terram. maledicentes autem illum disperient∴

fra*m* drihtne stepas mannes beoð ȝerihte weȝ his
23 *A domino gressus hominis dirigentur et uiam eius*

he wilnað swiþe þon*ne* hreoseþ na hy bið ȝedrefed
cupiet nimis∴ 24 *Cum ceciderit iustus non contur-*

forðon trymeð hand his ȝynȝra
[f. 47 a] *babitur quia dominus firmat manum eius*∴ 25 *Iunior*

ic wæs ic ealdode na ic seah ryhtwisne forlætenne
fui et senui. et non uidi iustum derelictum. nec

sæd his þearfende hlafe ælce dæȝe heo feormað
semen eius egens pane∴ 26 *Tota die miseretur et*

lænð 7 sæd his on bletsunȝe bið ahyld
commodat. et semen eius in benedictione erit∴ 27 *Declina*

fra*m* yfele do ȝod onwuna aworuld
a malo et fác bonum. et inhabita in seculum seculi∴

lufað dom na forlæteþ haliȝe
28 *Quoniam dominus amat iudicium. et non derelinquet sanctos*

æfre hy beoð ȝ*e*healdene unryhtwise beoð
suos in aeternum conseruabuntur∴ *Iniusti autem puni-*

witnode sæd arleasra forweorþeð ryhtwise
entur. et semen impiorum peribit∴ 29 *Iusti uero*

yrfeweardnisse aȝan eorðan oneardiað aworuld
hereditatem possidebunt terram. et inhabitabunt in saeculum

ofer hy muð ryhtwises smeað ł ȝemyneð wis-
seculi super eam∴ 30 *Ós iusti meditabitur sapien-*

---

24 hy] *f.* he; *der umgekehrte Fall nicht selten; E* hi („*by Cor. in pl. of er.*“).

dom tunȝe his spreċð dom ǽ ȝodes on
tiam. et lingua eius loquetur iudicium·:· 31 *Lex dei eius in*

heortan his underplantade beoð stæpas
corde ipsius. et non subplantabuntur gressus eius·:·

besceawað þe synfulla ryhtwisne seċð forspillan
32 *Considerat peccator iustum et* [f. 47 b] *querit perdere*

hine na forlæteð on handu*m*
eum. 33 *dominus autem non derelinquet eum in manibus eius.*

nane ȝenyþrað hine þon*ne* demed bið hi*m* ȝeanbida
nec dampnabit eum cum iudicabitur illi·:· 34 *Exspecta*

dryhten ȝeheald weȝas his 7 he upahefð þe þ*æt* ðu
dominum et custodi uias eius. et exaltabit te ut in-

oneardiȝe eorðan þon*ne* forweorþað synfulle þu ȝesihst
habites terram. cum pereunt peccatores uidebis·:·

ic ȝeseah arleasne ȝeuferudne 7 upahafenne ofer
35 *Uidi impium superexaltatum. et eleuatum super*

cedertreow ic ofereode 7 on ȝesihðe he næs ł na wæs
cedros libani·:· 36 *Transiui et ecce non erat.*

ic sohte hine na is ł nis ȝemet stow his ȝeheald
quesiui eum. et non est inuentus locus eius·:· 37 *Custodi*

soþfæstnisse 7 ȝeseoh efennisse synt lafa
ueritatem et uide aequitatem. quoniam sunt reliquiae

menn ȝesybsumu*m* þa unryhtwisan forweorðaþ
hominis pacifico·:· 38 *Iniusti autem disperient.*

somod lafa arleasra forweorþað hælo soþis ryhtwisra
simul reliquię impiorum peribunt·:· 39 *Salus autem iustorum*

is ȝescyld heora he is on tide ȝeswinces
a domino est. et protector eorum est in tempore tribulationis·:·

ȝefylsteð hy alyseþ hy ȝenereþ hy
40 *Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos. et eripiet eos*

fra*m* synfullu*m* hale ȝedeþ hy forðon hy hyhton
a peccatoribus. et saluos faciet eos. quoniam sperauerunt

on hine
in eum·:·

37.

ne on eorre þinum þu ðreaȝe 7 na
[f. 48 a] 2 *Domine ne in ira tua arguas me. neque*

on hatheortnesse þinre þu nyrewe flana þina
in furore tuo corripias me∴ 3 Quoniam sagittę tuę

onȝefæstnode synd me þu ȝetrymedest ofer hand
infixe sunt mihi. et confirmasti super me manum

na is hælo on flæsce minum of andwlitan eorres
tuam∴ 4 Nec est sanitas in carne mea. a uultu irę

þines nis sybb banum minum of ansyne synna
tuę. et non est pax ossibus meis a facie peccatorum

minra unryhtwisnessa mina ofersetton
meorum∴ 5 Quoniam iniquitates meae superposuerunt

heafod min swa swa byrþen hefiȝ ȝehefeȝode hy synd ofer
caput meum. sicut onus graue grauate sunt super

mec rotodon wyrsodon dolhswaðo mine of
me∴ 6 Conputruerunt et deteriorauerunt cicatrices meę a

ansyne unwisdomes mines of yrmðum ȝeswenced ic eom 7
facie insipientię meae∴ 7 Miseriis afflictus sum et

ȝedrefed oð on ende ælce dæȝe ȝeunrotsod ic
turbatus sum. usque in finem. tota die contristatus ingredie-

ineode sawl ȝefylled is bysm-
bar∴ [f. 48 b] 8 *Quoniam anima mea conpleta est inlusioni-*

runȝum na is hælo on flæsce minum ȝebiȝed
bus. et non est sanitas in carne mea∴ 9 Incuruatus sum

ȝeeaðmed aȝehwær ic ȝrymetede of ȝeomrunȝa
et humiliatus sum. usquequaque rugiebam a gemitu

heortan minre beforan eal ȝewilnunȝ min
cordis mei. 10 et ante te est omne desiderium meum. et

ȝeomrunȝ min fram ðe behydd min
gemitus meus a te non est absconditus∴ 11 Cor meum

---

37. 3 flana] a *(zweit.) über punkt.* e. 5 *grauate] Ps R u. G grauatae.*

ʒedrefed is on me forlet strenʒo min leoht
conturbatum est in me. et deseruit me fortitudo mea et lumen

eaʒana minra nis mid me frynd mine maʒas
oculorum meorum non est mecum·:· 12 *Amici mei et proximi*

onʒean ʒenealehton stodon neahstan
mei. aduersum me adpropiauerunt. et steterunt. et proximi mei

feor stodon nyd dydon þa ðe sohton
a longe steterunt·:· 13 *Et uim faciebant qui querebant*

sawle mine þa sohton yfelu me hy spræcon idel-
animam meam. et qui inquirebant mala mihi locuti sunt uani-

nisse facnu ælce dæʒe hy smeadon soþlice
tatem et dolos tota die meditabantur·:· 14 *Ego autem*

swa swa deaf na ic ʒehyrde swa swa dumb se
uelut surdus non audiebam. et sicut mutus [f. 49 a] *qui*

na atiende muð his ʒeworden swa swa man
non aperuit os suum·:· 15 *Et factus sum ut homo*

na ʒehyrende na hæbbende on muðe his *streorspreca
non audiens. et non habens in ore suo increpationes·:·

on ðe ic hyhte ic cwæð þu ʒehyrst
16 *Quoniam in te domine speraui dixi. tu exaudies domine*

þylæs ahwonne hyspen on me
deus meus·:· 17 *Quia dixi ne aliquando insultent in me*

fynd mine þon*ne* wæron astyrede fét mine on me fela
inimici mei. et dum commouerentur pedes mei in me magna

hy spræcon to swinʒellu*m* ʒearo ic eom
locuti sunt·:· 18 *Quoniam ego ad flagella paratus sum.*

sar min onʒean me is symle unryht-
et dolor meus ante me est semper·:· 19 *Quoniam ini-*

wisnesse mine ic cyþe ic þynce for synne minre
quitatem meam ego pronuntio. et cogitabo pro peccato meo·:·

---

15 *streorspreca] *verschr. f.* steorspreca; *vgl. Ps. 38, 12. A (increpationem)* ðreanʒe, *E* on ʒeþræorspreca („-þræor-, *the* e- *part of the* -æ- *and the* -or- *in d. ink. on er.,* -spreca *in d. ink*“); *F G H J redargutiones: F* hleoþrunʒa, *G J* þreaʒunʒe, *H ohne Glo.*

fynd mine lifiað ʒestranʒode synd ofer me
20 *Inimici autem mei uiuent. et confortati sunt super me.*

ʒemeniʒfylde þa ðe hatedon unryhtlice þa
et multiplicati sunt. qui oderunt me inique∴ 21 *Qui*

aʒuldon yfelu for ʒodon hy tældon me forðon
retribuebant mihi mala pro bonis detrahebant mihi. quoniam

ic fylʒde ryhtwisnesse ne forlæte ðu
subsecutus sum iustitiam∴ 22 *Ne derelinquas me domine*

ʒewite ðu beheald on ful-
deus meus. [f. 49 b] *ne discesseris a me.* 23 *intende in adiu-*

tu*m* minne hæle minre
torium meum domine deus salutis meę∴

38.

ic ćwæð ic ʒ*e*healde weʒas mine þ*æt* ic ne aʒylte on
2 *Dixi custodiam uias meas ut non delinquam in*

tunʒan minre ic asette muðe minu*m* ʒeheordunʒa þon*ne* stan-
lingua mea∴ Posui ori meo custodiam dum con-

deþ se synfulla onʒean ic adu*m*bude ʒeeaðmed
sistit peccator aduersum me∴ 3 *Obmutui et humiliatus*

ic eom ⁊ ic swiʒode fra*m* ʒodu*m* sar min ʒeedniwod
sum et silui a bonis et dolor meus renouatus est∴

hatude heorte min on me smeaunʒe minre
4 *Concaluit cor meum. intra me et in meditatione mea*

byrnð fýr ic sprec on tunʒan minre cuþne
exardesc[e]t ignis∴ 5 *Locutus sum in lingua mea. notum*

me do ende minn*e* ʒetæl ł ʒ*e*rim daʒa minra
mihi fac domine finem meum et numerum dierum meorum

hwelc is þ*æt* ic wite hwæt wana sie me on ʒesihðe
quis est ut sciam quid desit mihi∴ 6 *Ecce*

38. 4 *exardescet] so Ps G, Ps R exardescit.*

ealde þu settest dazas mine sped min swa swa naht
ueteres posuisti dies meos et substantia mea tamquam nihil

beforan ðe þeah hwæþre eal idelnis ælc
ante te est∴ Uerumtamen uniuersa uanitas [f. 50 a] *omnis*

mann lifiende þeahðe on anlicnesse zanze mann
homo uiuens. 7 *quamquam in imagine dei ambulet homo.*

hwæþre on idel he bið zedrefed he zoldhordaþ 7 nat hwam
tamen uane conturbabitur∴ Thesaurizat et ignorat cui

he somnað þa nu hwelc anbidunz min hunenu
congregat ea. 8 *et nunc quę est exspectatio mea nonne*

sped min swa swa naht beforan ðe is
dominus et substantia mea tamquam nihil ante te est∴

fra*m* eallu*m* unryhtwisnessu*m* minu*m* nere hosp
9 *Ab omnibus iniquitatibus meis eripe me. obprobrium*

unwisu*m* þu sealdest me ic adu*m*bude 7 na ic atynde
insipienti dedisti me∴ 10 *Obmutui et non aperui*

muþ minne ðu dydest astyre fra*m* me witu þine
ós meum. quoniam tu fecisti. 11 *amoue a me plagas tuas.*

fra*m* strenzo soþlice hande þinre ic zeteorode on
12 *a fortitudine enim manus tuae. ego defeci in*

*þeanzum ł steoru*m* fore unryhtwisnesse þu nyrwdest
increpationibus∴ Propter iniquitatem corripuisti

mann weorpian ðu dydest swa swa renzan sawle
hominem et tabescere fecisti sicut araneam animam

his þeah hwæþre eall idelnis ælc mann lifzende
eius∴ Uerumtamen uniuersa uanitas omnis homo uiuens.

zehyr zebed min mid earu*m* anfoh
13 *exaudi deus orationem meam. auribus percipe* [f. 50 b]

tearas mine ne swiza ðu fra*m* me wræca ic
lacrimas meas ne sileas a me∴ Quoniam incola ego

---

12 *þeanzum] *verschr. f.* þreanzum; *A* ðreanzum, *C* þreaunze, *E* steorum ł onþræwunze („steorum ł *by Cor. on er.*“), *F* steorum, *G* weawum ł steorum, *H* þeanzum ł steorum, *J* þreazunzum.

eom mid on eorðan ⁊ elþeodiȝ swa swa ealle fæderas
sum apud te. in terra. et peregrinus sicut omnes patres

mine forlæt me *þæt* ic ȝecele ærþamðe ic ȝanȝe
mei∴ 14 *Remitte mihi ut refrigerem priusquam eam et*

ma ic ne beo
amplius non ero∴

39.

ȝeanbidiȝende ic anbad dryhten he beheold me
2 *Exspectans expectaui dominum et respexit me.*

he ȝehyrde bene mine he ȝelædde of
3 *et exaudiuit deprecationem meam. et eduxit me de*

seaðe yrmðe of fenne drosna he ȝesette ofer stan
lacu miserię. et de luto fecis∴ *Et statuit supra petram*

fet mine he ȝerehte stæpas mine he onsende on muð
pedes meos. et direxit gressus meos. 4 *et inmisit in ós*

minne cantic niwne ymen ȝode urum ȝeseoð
meum canticum nouum hymnum deo nostro∴ *Uidebunt*

moniȝe ondrædað ȝehyhtað eadiȝ wer
multi et timebunt. et sperabunt in domino∴ 5 *Beatus uir*

þæs ðe is nama hyht his ⁊ na beseah on idel-
cuius est nomen domini spes eius. et non respexit in uani-

nissa swæce heow lease fela þu dydest
tates. et insanias falsas∴ 6 *Multa fecisti* [f. 51 a] *tu*

---

39. 5 swæce heow] *so H; F liest nach Spelman* spæceheow, *doch ist meiner Ansicht nach* p *nicht ganz deutl.: der Buchst. steht vielmehr in der Mitte zwischen* p *u.* w, *so dafs der Schreiber von F viell. auch* w *gemeint haben kann. Etwas Befriedigendes über die Herkunft des Wortes, das bei Bosw.-T. u. Sweet nicht verzeichnet ist, kann ich nicht sagen. A gloss.* *woedenheortnisse (= wēdenheortnisse *zu* wēden-heortnis *f. „frenzy"; es liegt also kein Grund vor, das Wort zu sternen, wie Sweet tut), ebenso C* wedynheortnisse; *E (ähnlich, wenn auch mifsverständlich) in insanias falsas:* on wedendum leæsinȝum *(„on, fin. let. er."), J* on wændan þa leasan *(verständnislos aus einer Vorlage abgeschrieben: A B C E oder einer Hs.,*

wundru ʒeþohtum þinum na
domine deus meus mirabilia tua. et cogitationibus tuis non

is hwelc ʒelic þe ic cyþde 7 ic sprec ʒemęniʒ-
est quis similis tibi∵ Annuntiaui et locutus sum. et multi-

fylde synd ofer ʒerim onsæʒdnisse ofrunʒe ł oflętan
plicati sunt. super numerum 7 *sacrificium et oblationem*

þu noldest lichoman soþlice þu fulfremedest me ansæʒdnissa
noluisti. corpus autem perfecisti mihi∵ Holocausta

eac swelce for scyld*e* na þu bæde þon*ne* ic sæʒde
etiam pro delicto non postulasti. 8 *tunc dixi*

on ʒesihðe ic cume on heafde boces awriten is be me *þæt*
ecce uenio∵ In capite libri scriptum est de me. 9 *ut*

ic do willan þinn*e* ic wolde 7 ęe þine on
faciam uoluntatem tuam. deus meus uolui et legem tuam in

middele heortan minre wel ic bodude ryhtwisnesse þine
medio cordis mei∵ 10 *Bene nuntiaui iustitiam tuam*

on haliʒre ʒeso*m*nunʒa micelre on ʒesihð*e* weleras mine na
in ecclesia magna. ecce labia mea non

ic forbeode ancneowe ryhtwisnesse þine na
prohibebo∵ Domine tu cognouisti 11 *iustitiam tuam. non*

ic behydde on heortan minre soþfæstnisse hælo
abscondi in corde meo ueritatem tuam. et salutare

þine ic cwæð na ic hydde mildheortnesse þine soþfæst-
tuum dixi∵ Non celaui misericordiam tuam. et ueri-

nisse þine fra*m* ʒeso*m*nunʒa micelre na
tatem tuam a sinagoga multa∵ 12 *Tu autem domine ne*

feor þu do mildheortnesse þina fra*m* me
longe facias mise [f. 51 b] *ricordias tuas a me.*

mildheortnis þin soþfæstnis þin symle hy afenʒon me
misericordia tua et ueritas tua. semper susceperunt me∵

---

die ihnen nahe stand?); G lat. Text = D: ... (unlesbar, on?, *indem in von insanias gloss. wurde)* witleastum lease *(vgl. Sweet, Dict.* witlīest *f.,* ʒewitlēast *f. „folly, madness").*

ymbsealdon yfelu þara nis ʒerim
13 *Quoniam circumdederunt me mala quorum non est numerus.*

hy ʒeʒripun unryhtwisnessa na ic mehte þæt
conprehenderunt me iniquitates meae. et non potui ut

ic ʒesawe hy ʒemæniʒfylde synd ofer loccas heafdes mines
uiderem∵ *Multiplicati sunt super capillos capitis mei.*

heorte min forlæt ʒeliciʒe þæt
et cor meum dereliquit me∵ 14 *Conplaceat tibi domine ut*

ðu neriʒe on fultum ʒeloca sien ʒe-
eripias me. domine in auxilium meum respice∵ 15 *Con-*

scende 7 hy forwandian somod þe þe secað sawle
fundantur et reuereantur simul qui querunt animam

mine syn ʒecyrred underbecling ablysien ł forscamien
meam∵ *Auertantur retrorsum et erubescant*

þa ðe þohton me yfelu hy beren hrædlice ʒescyndnesse
qui cogitant mihi mala∵ 16 *Ferant confestim confusionem*

his þa cweþað me eala eala ʒefeoʒen 7 blissien
suam. qui dicunt mihi euge euge∵ 17 *Exultent et letentur*

þa ðe secað þe 7 hy cweþen symle ʒemiclod sie
qui querunt te domine. et dicant semper magnificetur

drihten þa ðe lufiað hælo þine ic soþlice
dominus. qui diligunt salutare tuum∵ [f. 52a] 18 *Ego uero.*

wædla 7 þearfa eom hoʒe hæfð ʒefylsta
egenus et pauper sum. dominus curam habet mei∵ *Adiutor*

min 7 alysend min þu eart ne ylde þu
meus et liberator meus es tu domine. ne tardaueris∵

40.

eadiʒ se þe anʒyteð ofer elþeodiʒne 7 þearfan on
2 *Beatus qui intellegit super egenum et pauperem. in*

dæʒe yfelum alyseþ hine ʒehealdeð
die malo liberabit eum dominus∵ 3 *Dominus conseruet*

---

40. 2 elþeodiʒne] *eigentüml. Glo., doch ist die Bedeutungsentwicklung*

hine 7 ʒeliffæstað hine 7 eadiʒne he ʒedeþ 7 he
eum et uiuificet eum. et beatum faciet eum. et emun-

aclensað on eorðan sawle his 7 na he selð hine on handa
det in terra animam eius. et non tradat eum. in manus

feondes his spede brinʒeð him ofer bedd
inimici eius∴ 4 *Dominus opem ferat illi super lectum*

sares his ealle stræle his þu acyrdest on untrum-
doloris eius. uniuersum stratum eius uersasti in in-

nesse his ic cweð dryhten ʒemiltsa min hæl
firmitate eius∴ 5 *Ego dixi domine miserere mei. sana*

sawle mine forðon ic synʒode þe fynd mine cwædon
animam meam quia peccaui tibi∴ 6 *Inimici mei dixe-*

ł sæʒdon yfelu hwonne swelteð 7 forweorþeð noma
runt mala mihi. quando morietur et periet nomen

his 7 hy eodon in *þæt* hy ʒesawon idelu ʒe-
eius∴ [f. 52 b] 7 *Et ingrediebantur ut uiderent. uana locu-*

sprec heorte heora hy ʒederedon unryhtwisnesse him 7
tum est cor eorum congregauerunt iniquitatem sibi∴ *Et*

hy eodon ut hy spræcon somod on an hy bysm-
egrediebantur foras. et loquebantur 8 *simul. in unum susur-*

redon ealle fynd mine onʒean þohton yfelu
rabant∴ *Omnes inimici mei aduersum me cogitabant mala*

me word unryhtwis hy bebudon onʒean me cwyst-
mihi. 9 *uerbum iniquum mandauerunt aduersum me*∴ *Num-*

þu se þe slæpð ne ʒeycþ he ł teohað *þæt* he arise
quid qui dormit non adiciet ut resurgat 10 *et-*

soþlice mann sybbe minre on ðam ic hyhte se æt hlafas
enim homo pacis meę. in quo sperabam qui edebat panes

mine he ʒeycte onʒean me byʒswæc
meos. ampliauit aduersum me. supplantationem∴ 11 *Tu autem*

„fremd, verbannt“ > *„bedürftig“ nicht auffällig; A* weðlan, *C* wædlan, *E* þone wedlæ, *F* ælþeodiʒum. 10 byʒswæc] sw *z. T. auf Rasur, F* byʒ-spæc *(*p *ganz deutl. in Hs.), G* byʒ ... *(Schlufs des Wortes weggeschnitten), H* byʒswec (w *nicht ganz deutl., doch steht der Buchst. einem* w *näher als*

miltsa 7 awece me 7 ic azylde him on
domine miserere mei. et resuscita me et retribuam illis ∴ 12 *In*

þam ic ancneow *þætte* þu woldest me forðon na blissað
hoc cognoui quoniam uoluisti me. quia non gaudebit

feond min ofer fore unscylde soþlice
inimicus meus super me ∴ 13 *Propter innocentiam autem*

minre þu anfenze me ðu zetrymedest on ze-
meam suscepisti me. et con [f. 53 a] *firmasti me in con-*

sihðe þinre on ecnesse zebletsod
spectu tuo in aeternum ∴ 14 *Benedictus dominus deus*

israhela fra*m* woruld*e* 7 oð on woruld*e* sie
israhel a saeculo et usque in seculum fiat fiat ∴

41.

swa swa heort wilnað to wyllu*m* wætra swa wil-
2 *Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum ita de-*

nað sawl mín ðyrste sawl min to zode
siderat anima mea ad te deus ∴ 3 *Sitiuit anima mea ad deum*

---

einem p). *Auf Grund der Lesung in F verzeichnet Bosw.-T.* byz-spæc, e *f. „a beguiling in speech“. Ein ags.* *bī-spǣc *würde sich dann (worauf mich Pogatscher brieflich aufmerksam machte) lautlich genau mit ahd.* bisprācha *„Verleumdung“ (vgl. as.* bisprāki*) decken, da im ags. die Formen ohne* r *später gewöhnlich sind u. der lange Vokal des Praefixes im ags. auch ohne Schwierigkeit erklärt werden kann (vgl. Morsbach, Mittelengl. Gr. § 23 Anm. 1); der Bedeutungsunterschied zwischen „Verleumdung“ u. „supplantatio, heuchlerische Täuschung“ würde kaum gegen die Gleichsetzung sprechen; vgl. auch das ags. Verbum* be-sprecan *„to speak about“, aber auch „to charge, accuse“. Trotz dieser wohl annehmbaren Erklärung von* byzspæc *brauchen die Lesungen von D u. H noch nicht als fehlerhafte Schreibungen für* byzspæc, -spec *aufgefaſst zu werden: sie dürfen viell. mit* bi-swīcan *„to deceive“ in Verbindung gebracht werden und würden dann als lautl. Varianten des sonst belegten* bī-swic *n. „deceit“ zu gelten haben, indem man annehmen müſste, daſs der Übergang von* ī *zu* æ, e *bei Verlust des Haupttones unter Einfluſs des vorausgehenden* w *stattgefunden habe. Ob man nun annehmen darf, jenes* byzspæc *in F sei verschrieben für* byzswæc, *wage ich nicht zu entscheiden. Die Erklärung der Glo. in A C E J macht keine Schwierigkeiten: A* zescrencednisse, *C* zescrencednesse, *J* zescræncednesse *(vgl. Sweet, Dict.* zescrencednes *f. „tripping up“); E* underþidnesse *(Sweet, a. a. O.* underþiednes *f. „subjection, submission“).*

*lifȝende hwonne ic cume 7 oþeowe *befon ansyne
uiuum quando ueniam et apparebo ante faciem dei ∴

wæron me tearas mine hlafas on dæȝ 7 on niht þon*ne*
4 *Fuerunt mihi lacrimae meae. panes die ac nocte. dum*

bið cweden me dæȝhwa*m*lice hwær is ȝodd þin þas
dicitur mihi cotidie ubi est deus tuus ∴ 5 *Haec*

ic ȝemunde 7 ic aȝeat on me sawle mine forðon ic
recordatus sum et effudi in me animam meam quoniam in-

inȝanȝe on stow ȝeteldes wundurlices oþ on hus
grediar in locum tabernaculi admirabilis usque. ad domum

ȝodes on stefne blisse 7 andetnisse sweȝ *ȝewistfulȝend
dei. in uoce exultationis et confessionis sonus epulantis ∴

for hwy unrot eart sawl min 7 for hwy drefst me
6 *Quare tristis es anima mea et quare conturbas me.*

hyht on ȝod forðon ic andette hi*m* hælo and-
[f. 53 b] *spera in deum quoniam confitebor illi salutare uul-*

wlitan mines 7 ȝod min fra*m* me selfu*m* sawl min
tus mei 7 *et deus meus ∴ A me ipso anima mea*

ȝedrefed is forðon ȝemyndiȝ ic beo þin of eorðan
turbata est. propterea memor ero tui domine de terra

fra*m* munte medmiclu*m* deopnes deop-
iordanis et hermonis a monte modico ∴ 8 *Abyssus abys-*

nesse ciȝð on stefne wæterædrana þinra ealla hea
sum inuocat. in uoce cataractarum tuarum omnia excelsa

þina 7 yþa þine ofer me foron on dæȝ be-
tua et fluctus tui super me transierunt ∴ 9 *In die man-*

---

41. 3 *lifȝende] *wohl fehlerhafte Glo. f.* lifȝendum; *A* ðæm lifȝendan, *C* þam lyfȝyndan, *E* þæm lifiendæn, *F* lifiȝende, *G* lyuiende, *H* lifiendum, *I* libbendum, *J* þam lifiȝendum, *K* lifiȝende. *befon] *verschr. f.* beforon, *die übrig. Hss. machen diesen Fehler nicht.* 5 *ȝewistfulȝend] *so H, verschr. f.* ȝewistfulȝendes; *A* symbliendes, *C* symbliyndys, *E* wistfulȝend ł simliende („wistfulȝend ł *add. by Cor.*“), *F* wistfulȝend, *G* ȝewistfuliȝend, *I* mærsiendes ł wistfulliendes, *J* symbliȝendis, *K* wistfullend.

bead drihten mildheortnisse his 7 on niht he ʒesweotolode
dauit dominus misericordiam suam et nocte declarauit∵

mid me ʒebed ʒode lifes mines ic secʒe andfenʒ
Apud me oratio deo uitę meae. 10 *dicam deo susceptor*

min þu eart for hwy me þu oferʒete 7 þu utanyd-
meus es∵ *Quare me oblitus es. et quare me rep-*

dest unrot ic ʒanʒe þon*ne* swencð feond
pullisti. et quare tristis incedo dum affligit me inimicus∵

þon*ne* beoð tobrocene ealle ban mine hy hypston
11 *Dum confringuntur omnia ossa mea exprobrauerunt me*

ðe swencað me þon*ne* bið cweden me þurh syndriʒe daʒas
qui tribulant me dum dicitur mihi per singulos dies.

hwær is ʒod þin for hwy unrot is sawl
ubi est deus tuus∵ [f. 54 a] 12 *Quare tristis és anima*

min 7 for hwy drefst me hyht on ʒod forðon ic
mea. et quare conturbas me. spera in deum quoniam con-

andette hi*m* hælo andwlitan mines min
fitebor illi salutare uultus mei et deus meus∵

42.

dem ʒod toscead intinʒan minne of ðeode un-
Iudica me deus et discerne causam meam de gente non

haliʒre fra*m* men unryhtwisu*m* 7 facenfullu*m* nere me
sancta ab homine iniquo et doloso eripe me∵

forðon þu ʒod min 7 freamiht min for hwy þu
2 *Quia tu es deus meus et fortitudo mea quare me rep-*

anyddest 7 for hwy unrot ic inʒa þon*ne* swencð me feond
pulisti et quare tristis incedo. dum affligit me inimicus∵

asend leoht þin 7 soþfæstnisse þine hy me læddon
3 *Emitte lucem tuam et ueritatem tuam ipsa me deduxerunt*

---

11 hypston] *mit Metathese f.* hyspton *(vgl. Bülbring, Elementarb. § 520); von den Hss., die dies Wort gebrauchen, hat nur H* hypston, *also auch Metathese.*

7 tozelæddon on munt halizne þinne 7 on eardunze þine
et adduxerunt in monte sancto tuo et in tabernaculo tuo ∴

ic inza to weobede zodes to zode þe zeblissað zeo-
4 *Introibo ad altare dei ad deum qui lętificat iuuentu-*

zoðe mine ic andette þe on hearpan zod zod min
tem meam ∴ Confitebor tibi in cythara deus deus meus.

for hwy unrot ðu eart sawl min 7 for hwy þu
5 *quare tristis es anima mea* [f. 54 b] *et quare con-*

drefst me hyht on zod forðon ic andette hi*m* hælo
turbas me ∴ Spera in deum quoniam confitebor illi. salutare

andwlitan *min 7 zod min
uultus mei et deus meus ∴

43.

earum uru*m* we zehyrdon fæderas ure bode-
2 *Deus auribus nostris audiuimus patres nostri an-*

don us weorc þæt þu worhtest on dazu*m* heora
nuntiauerunt nobis ∴ Opus quod operatus es. in diebus eorum

7 on dazu*m* ealdu*m* hand þin þeoda forspilde 7
7 in diebus antiquis ∴ 3 *Manus tua gentes disperdidit. et*

ðu plantodest hy þu swenctest folc 7 ðu utanyddest hy
plantasti eas. adflixisti populos et expulisti eos ∴

na soþlice on sweorde his hy azon eorðan 7 earm
4 *Non enim in gladio suo possidebunt terram. et brachium*

heora na hæleþ hy ac swiþre ðin 7 earm þin
eorum non saluabit eos ∴ Sed dextera tua et brachium tuum.

---

42. 3 munt halizne þinne] *gloss. eigentl. montem sanctum tuum, so Ps R u. G und F (Glo.:* munte haliz þinum*); A E monte sancto tuo: A* munte ðæm (*B* ðam) halzan ðinum, *E* dune hælzæn ðine („ðine, *let. er. betw.* i *and* n"). *tabernaculo tuo] viell. korr. aus tabernaculum tuum; ich glaube, noch etwas sehen zu können von den Grundstrichen der beiden m; Ps R u. G tabernacula tua, so auch F (Glo.:* zetelde ðinum*); A E tabernaculo tuo: A* zetelde ðinum, *E* eærdunze ðine („ðine, *let. er. betw.* i *and* n"). 4 zod *(zweit.)]* o *über* o, *weil das untere etwas undeutl. war.* 5 unrot] *auf Rasur.* *min *(zweit.)] so E G H J, verschr. f.* mines, *so A F.*

7 onlyhtinȝ andwlitan þines ȝelicode þe on him
et inluminatio uultus tui. quoniam conplacuit tibi in illis∴

þu eart self cyninȝ min þu ðe bebeodest
5 *Tu es ipse rex meus et deus meus. qui mandas*

hælo on ðe fynd ure we awindfiað
salutem iacob∴ 6 *In te inimicos nostros uentilabimus.* [f. 55 a]

we forhycȝað onarisende on us
et in nomine tuo spernemus insurgentes in nos∴ 7 *Non*

on boȝan minum ic ȝehyhte 7 sweord min hælð
enim in arcu meo sperabo. et gladius meus non saluabit

þu alysdest us fram swencendum þa
me∴ 8 *Liberasti enim nos ex affligentibus nós. et eos*

þe us feodan þu ȝescyndest we beoþ herede ælce
qui nos oderunt confudisti∴ 9 *In deo laudabimur tota*

dæȝe we andettað on worulda nu
die. et in nomine tuo confitebimur in secula∴ 10 *Nunc*

ðu anyddest 7 ðu ȝedrefdest ús 7 na þu utȝæst
autem reppulisti et confudisti nos. et non egredieris deus

on mæȝenum urum þu acyrdest us underbeclinȝ fore
in uirtutibus nostris∴ 11 *Auertisti nos retrorsum pre*

feondum urum 7 ðe hatedon hy reafodon him þu
inimicis nostris. et qui nos oderunt diripiebant sibi∴ 12 *De-*

sealdest us swa swa sceap metta on þeodum þu tostenctest
disti nos tamquam oues escarum. et in gentibus dispersisti

þu becyptest folc þin butan weorðe næs
nos∴ 13 *Uendidisti populum tuum sine pretio. et non fuit*

meneȝo on behwearfum heora þu asettest us on
multitudo in commutationibus eorum∴ 14 *Posuisti nos in*

hosp neahȝeburum urum of hlæhtre 7 forhoȝunȝe þam
obprobrium uicinis nostris derisu. et contemptu his

þe on ymbhwyrfte urum on
qui [f. 55 b] *in circuitu nostro sunt*∴ 15 *Posuisti nos in*

ȝelicnesse styrinȝe heafdes on folcum
similitudinem gentibus. commotationem capitis in plebibus∵

ælce dæȝe aswarnunȝ min · onȝean me ȝescyndnis
16 *Tota die uerecundia mea contra me est*ʿ *et confusio*

andwlitan mines oferwreah of stefne hyspendes
uultus mei operuit me∵ 17 *A uoce exprobrantis et*

onȝean sprecendes of ansyne feondes 7 ofehtendes þas
obloquentis. a facie inimici et persequentis∵ 18 *Haec*

ealle comun oferȝiten we ne syndon
omnia uenerunt super nos. et obliti non sumus té. et

unryhtlice we ne dydon on cyþnisse þinre na ȝewat
inique non egimus in testamento tuo. 19 *et non recessit*

on bec heorte ure þu ahyldest siþfatu ure fram
retro cor nostrum∵ *Et declinasti semitas nostras a*

weȝe þinum þu ȝeeaðmeddest on stowe ȝe-
uia tua. 20 *quoniam humiliasti nos in loco ad-*

swencednisse 7 oferwreah us scadu deaþes ȝif we
flictionis. et operuit nos umbra mortis∵ 21 *Si obliti*

oferȝeaton naman ȝif we aþeniað handa ura
sumus nomen dei nostri et si expandimus manus nostras

fremedum hunenu secð þas he
ad deum alienum∵ 22 *Nonne deus requiret ista. ipse enim*

wat deȝlu heortan fore deaþe
nouit occulta cordis∵ [f. 56 a] *Quoniam propter te morte*

we beoð wæcede ælce dæȝ ȝewenede we synt swa sceap
afficimur tota die. aestimati sumus ut oues

ofsleȝennisse aris for hwy slapest þu aris
occisionis∵ 23 *Exsurge quare obdormis domine. exsurge*

ne anyd þu oþ on ende onsyne ðine
et ne repellás nos usque in finem∵ 24 *Quare faciem tuam*

acyrst ðu oferȝitest unspede ure 7 ȝeswinc ure
auertis obliuisceris inopiam nostram. et tribulationem nostram∵

---

43. 16 onȝean] e *übergeschr.*

ʒeeaðmed is on duste sawl ure ʒeclyfode
25 *Quoniam humiliata est in puluere anima nostra adhesit*

on eorðan innoð ure aris ʒefylst us ⁊
in terra uenter noster∴ 26 *Exsurge domine adiuua nos et*

alys fore naman
libera nos propter nomen tuum∴

44.

belcette heorte min word ʒód secʒe ic weorc
2 *Eructauit cor meum uerbum bonum dico ego opera*

mine cyninʒe tunʒe min writinʒfeþer boceres hrædlice
mea regi∴ Lingua mea calamus. scribę uelociter

writendes wlitiʒ heow fore bearnum manna toʒoten
scribentis∴ 3 *Speciosus forma pre filiis hominum. diffusa*

ʒifu on welerum þinum forðon bletsode þe
est gratia in labiis tuis∴ [f. 56 b] *Propterea benedixit te*

on ecnesse ymbʒyrdan sweorde þinum ymbe þeoh
deus in aeternum. 4 *accingere gladio tuo circa femur*

riclicost wlite þinum ⁊ fæʒernisse þinre beloca ł
potentissime∴ 5 *Specie tua et pulchritudine tua in-*

beheald ʒesuntfullice forðʒewit rixa fore soþfæstnesse
tende prospere procede et regna∴ Propter ueritatem

ʒeþwærnisse ryhtwisnes ⁊ ʒelædeþ þe wundurlice seo
et mansuetudinem et iustitiam et deducet te mirabiliter dex-

swiðre þin flana þine scearpe þa ricustan folc under
tera tua∴ 6 *Sagittę tuae acutę potentissime. populi sub*

feallað on heortan feonda cyninʒes setl þin
te cadent in corde inimicorum regis∴ 7 *Sedes tua deus*

on woruld woruld ʒyrd ryht is ʒyrd rices þines þu
in seculum saeculi uirga recta est uirga regni tui∴ 8 *Di-*

---

26 ʒefylst] s *übergeschr.*

44. 4 ymbʒyrdan] a *über punkt.* o. 5 ʒesuntfullice] u *(erst.) über punkt.* i.

lufudest ryhtwisnesse 7 ðu hatudes unryhtwisnesse forðon
lexisti iustitiam et odisti iniquitatem propterea

smyrede of ele blisse for ʒehlyttu*m*
uncxit te deus deus tuus oleo laetitię prę consortibus tuis∴

of hræʒlu*m* þinu*m* of stæpu*m*
9 *Myrra et gutta et cassia a uestimentis tuis a gradibus*

aelpenbænenu*m* of ðam ʒelustfulludon dohtra cyninʒa
eburneis. ex quibus te delectauerunt 10 *filiae regum*

on arweorþnisse þinre ætstod cwen to þa*m* swyþran
in honore tuo∴ *Adstitit regina* [f. 57 a] *a dextris*

þinu*m* on ʒeʒyrelan ʒeʒyldum ymbʒyrd mislicnisse ʒehyr
tuis in uestitu deaurato circumamicta uarietate∴ 11 *Audi*

dohtor 7 ʒeseoh 7 ahyld eare þin 7 oferʒyt folc
filia et uide. et inclina aurem tuam et obliuiscere populum

hus ʒewilnade hiw
tuum et domum patris tui∴ 12 *Quoniam concupiuit rex speciem*

he ʒebiddaþ hine
tuam. quia ipse est dominus deus tuus. et adorabunt eum

dohtora on lacum andwlitan beoð bedene
13 *filiae tyri in muneribus*∴ *Uultum tuum deprecabuntur*

ealle weliʒe folces eal wuldur his dohtora cyninʒa
omnes diuites plebis 14 *omnis gloria eius filiae regum*

þanon innan on fnædu*m* ʒyldenu*m* ymbcæfed missen-
ab intus∴ *In fimbriis aureis* 15 *circumamicta uarie-*

licnesse beoð ʒelædde cyninʒe fæ*m*nan æft*er*ðan neahstan his
tate∴ *Adducentur regi uirgines postea proximę eius*

beoð toʒelædde þe on blisse 7 ʒefæʒnunʒe hy beoð ʒelæd
afferentur tibi 16 *in laetitia et exultatione adducentur*

on templ cyninʒes fore fæderu*m* þinu*m* acende
in templum regis∴ 17 *Pro patribus tuis nati sunt tibi*

---

14 *fimbriis] viell. stand urspr. e an Stelle des zweiten i, Ps R u. G fimbriis.*

suna þu ȝesetst hy aldormen ofer ealle eorðan ȝe-
filii. constitues eos principes super omnem terram∴ 18 *Me-*

myndiȝe beoð naman þines on ealre
mores erunt [f. 57 b] *nominis tui domine in omni*

cneorisse 7 forecynrene forðon folc andettað þe
generatione et progenie∴ Propterea populi confitebuntur tibi

on ecnisse aworuld
in aeternum et in saeculum seculi∴

45.

ure frofr 7 mæȝen ȝefylsta on ȝeswincum
2 *Deus noster refugium et uirtus adiutor in tribulationibus.*

þa ȝemetton us swiþe forðon na we adrædaþ
quę inuenerunt nos nimis∴ 3 *Propterea non timebimus*

þon*ne* bið drefed beoð borene muntas on heortan
dum conturbabitur terra. et transferentur montes in cor

sæs sweȝdon ȝedrefede synt wæteru ȝe-
maris∴ 4 *Sonauerunt et turbatae sunt aquae eius. con-*

drefede muntas on stranȝnisse his flodes onræs
turbati sunt montes. in fortitudine eius∴ 5 *Fluminis impetus*

ȝeblissað ceaster ȝodes he halȝude ȝeteld his· ðu
laetificat ciuitatem dei. sanctificauit tabernaculum suum altissi-

hehsta on middele hire bið astyred ȝefultumað
mus. 6 *deus in medio eius non commouebitur∴ Adiuuabit*

hie andwlitan his ȝedrefede þeoda
eam deus uultu suo 7 *conturbate sunt* [f. 58 a] *gentes. et*

ahylde ricu sealde stefne his se heahsta astyred
inclinata sunt regna. dedit uocem suam altissimus. et mota

meȝena mid us anfond ure
est terra∴ 8 *Dominus uirtutum nobiscum. susceptor noster*

cumað 7 ȝeseoð weorc þa he sette
deus iacob∴ 9 *Uenite et uidete opera domini. quę posuit*

foretacnu ofer eorðan afyrrende ȝefeohtu oð on
prodigia super terram ∴ 10 *Auferens bella usque ad*

endas eorðan boȝan he forbryteð he tobricð wæpen scyld
fines terrę arcum conteret et confringet arma et scuta

he forbærneð of fyre ȝeæmtiȝað 7 ȝeseoð *þæt* ic eom
comburet igni ∴ 11 *Uacate et uidete quoniam ego sum*

ic beo*m* upahefd on þeodu*m* on eorðan
deus. exaltabor in gentibus. et exaltabor in terra ∴

meȝena mid us anfond ure
12 *Dominus uirtutum nobiscum. susceptor noster deus iacob* ∴

46.

ealle þeoda blissiað handu*m* ȝefeoȝiað ȝode on stefne
2 *Omnes gentes plaudite manibus iubilate deo in uoce*

blisse heah breȝendlic 7 cyninȝ
exultationis ∴ 3 *Quoniam deus summus terribilis. et rex*

micel ofer ealle ȝodas he underþeodd*e* folc
magnus super omnes deos ∴ [f. 58 b] 4 *Subiecit populos*

us þeoda under fotu*m* uru*m* he ȝeceas us on
nobis. et gentes sub pedibus nostris ∴ 5 *Elegit nos in*

yrfeweardnisse hi*m* heow þe he lufude astah
hereditatem sibi. speciem iacob quem dilexit ∴ 6 *Ascendit*

on wynndreame on stefne byman synȝan ȝe
deus in iubilatione et dominus in uoce tube ∴ 7 *Psallite*

ł sinȝað ȝe sinȝað cyninȝe
deo nostro psallite. psallite regi nostro psallite ∴ 8 *Quoniam*

cyninȝ ealre eorðan wislice ricsað
rex omnis terrę deus psallite sapienter ∴ 9 *Regnabit*

---

45. 10 scuta] *Glo. weist auf urspr.* scutū *hin, Ps R u. G* scuta. igni] *viell. urspr.* igne, *vom* e *glaube ich noch den wagerechten Strich sehen zu können; Ps R u. G* igni. 11 7] *stark verblaſst.*

46. 7 ł *vor* sinȝað ȝe] *bezieht sich wohl auf das vorhergehende* synȝan ȝe *und bedeutet, daſs* psallite *in dieser doppelten Weise gloss. werden kann.*

ealle þeoda sitt ofer setle *halȝam
dominus super omnes gentes deus sedet super sedem sanctam

his ealdormen folces tosomne becomon ȝode
suam∴ 10 *Principes populi conuenerunt cum deo*

habrahames ȝodas stranȝe eorðan swiðe upa-
abraham. quoniam dii fortes terrae nimium ele-

hafene synt
uati sunt∴

47.

micel heriendlic swiðe on ceastre
2 *Magnus dominus et laudabilis nimis. in ciuitate dei*

on munte haliȝum his tobrædende upahefednissa
nostri. in monte sancto eius∴ 3 *Dilatans exultationes*

ealre munt side norðdæles ceaster cyninȝes
uniuersae terrae. mons sion latera aquilonis ciuitas regis

micles on stæpum his bið tocnawen þonne
magni∴ [f. 59 a] 4 *Deus in gradibus eius dinoscitur. dum*

he anfehð hie on ȝesihðe cyninȝas ȝe-
suscipiet eam∴ 5 *Quoniam ecce reges terrę con-*

somnude toȝædere becomun on an hy ȝeseonde
gregati sunt. et conuenerunt in unum∴ 6 *Ipsi uidentes*

þa wundrudun ȝedrefde *astyre fyrhto
tunc admirati sunt. conturbati sunt. et commoti sunt 7 *tre-*

ł bifonȝ ȝeȝrap hy þær saru swa swa eacniendis
mor adprehendit eos∴ *Ibi dolores sicut parturientis.*

on ȝaste *swiþlicu forbrytende scypu
8 *in spiritu uehementi conterens naues tharsis*∴ 9 *Sicut*

---

9 *halȝam] *Hs.* halȝā, *wohl verschr. f.* halȝū; *A* (seld) haliȝ, *E* (setle) hæliȝam *(aus* hæliȝā *aufgelöst)*, *F* setle halȝan, *G* (setl) haliȝam *(doch letzter Grundstrich von* m *ausrad.)*, *H J* (setle) haliȝan.

47. 3 cyninȝes] e *über* a. 6 *astyre] *verschr. f.* astyrede *(auf f. 59 a finden sich mehrere Versehen)*; *A* onstyrede, *E* onfarede ł astyrede („ł astyrede *add. by Cor.*"), *F G* astyrode, *H* astyrede, *in J ist Glo. z. T. beseitigt.* 8 *swiþlicu] *verschr. f.* swiþlicum; *A* stronȝum, *E* swiþe, *F* swyþlicu (!),

we ȝehyrdun swa 7 we ȝesawon on ceastre mæȝena
audiuimus ita et uidimus in ciuitate domini uirtutum.

*ure *ȝestaðale hy on ecnisse
in ciuitate dei nostri deus fundauit eam in aeternum∴

we anfenȝon ȝod mildheortnisse on middele templis
10 *Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi*

æft*er* naman þinu*m* ȝod swa lof þin on
tui∴ 11 *Secundum nomen tuum deus ita et laus tua in*

endas eorðan ryhtwisnesse full is seo swiðre þin sy ȝe-
fines terrae. iustitia plena est dextera tua∴ 12 *Laete-*

blissod munt 7 ȝefeoȝen dohtora fore
tur mons sion et exultent filiae iudae. propter [f. 59 b]

domum þinu*m* ymbsellað ymbclyppað
iudicia tua domine∴ 13 *Circumdate sion et conplectemini*

hy cyþað on stypelu*m* his settað heortan eowra on
eam. narrate in turribus eius. 14 *ponite corda uestra in*

mæȝenu his todælað stæpas his þætte ȝe cyþen on
uirtute[s] eius et distribuite gradus eius ut enarretis in

forecynrene oðrum þes on
progenie altera∴ 15 *Quoniam hic est deus noster in*

ecnesse 7 on worulde worulde recþ us on worulda
aeternum et in sęculum sęculi. et ipse reget nos in saecula∴

48.

ȝehyrað þas ealle þeoda earu*m* onfoð þe buȝiað
2 *Audite haec omnes gentes auribus percipite qui habitatis*

ymbhwyrft 7 ȝe eorþware bearn manna ætȝædere
orbem∴ 3 *Quique terriginę et filii hominum simul*

G swiðlicum *(dann viell. v. and. Hand* ł stranȝum *hinzugefügt), H* swiþlicum, *J* stranȝum. 9 *ure] *so E H, verschr. f.* ures, *so A F J; in G Glo. zerstört.* *ȝestaðale] *verschr. f.* ȝestaðalede (*vgl. V. 6* astyre); *A* ȝesteaðelade, *E* ȝestæðolode („-lode *by Cor. on er.*“), *F* ȝestaðela(!), *H J* ȝestaþelode, *G* ȝestaðelode. 14 *uirtutes] Ps R u. G uirtute.* 15 worulde *(zweit.)]* u *über punkt.* o.

on an weliȝ 7 þearfa min spricð wisdom
in unum diues et pauper∴ 4 *Ós meum loquetur sapientiam.*

ȝemynd heortan minre ȝleawnisse ic ahylde to ȝe-
et meditatio cordis mei prudentiam∴ 5 *Inclinabo ad simili-*

licnisse eare min ic atyne saltere race mine
tudinem aurem meam aperiam in psalterio propositionem meam∴

to hwon andræde ic on dęȝe yfelu*m* cwistþu unryht-
6 *Ut quid timebo* [f. 60 a] *in die malo* . . . . . *ini-*

wisness spuran mines ymbsealde þa ðe ȝetrywað on
quitas calcanei mei circumdedit me∴ 7 *Qui confidunt in*

mæȝene heora 7 ða on ȝenihsumunȝa welena heora
uirtute sua quique in habundantia diuitiarum suarum

hy beoð ȝewuldrude broður na alysede he alysde mann
gloriabuntur∴ 8 *Frater non redemit. redemit. homo*

ne selð ȝode ȝecwemnisse his ne weorð alysednisse
non dabit deo placationem suam. 9 *nec pretium redemptionis*

sawle his he swanȝ on ecnisse he leofað on ende
animę suę. et laborabit in aeternum 10 *et uiuet in finem*∴

na he ȝesyhð forwyrd þon*ne* he ȝesyhð wise
11 *Quoniam non uidebit interitum. cum uiderit sapientes*

sweltende somod unwis 7 dysiȝ forweorþað 7 hy for-
morientes. simul insipiens et stultus peribunt∴ *Et relin-*

lætað fremedu*m* welan heora byrȝenna heora hus
quent alienis diuitias suas. 12 *et sepulchra eorum. domus*

heora on ecnisse ȝeteld heora on cneorisse 7
eorum in aeternum∴ *Tabernacula eorum in generatione et*

forecynrene hy ȝeciȝað naman on eorðum heora
progenie. inuocabunt nomina eorum in terris ipsorum∴

---

48. 6 *Zwischen malo u. iniquitas] ein Wort ausrad., von dem nichts mehr zu erkennen ist; die Glo. weist auf ein numquid oder nonne (Länge des rad. Raumes 1,2 cm); Migne u. A E F geben keinen Anhaltspunkt.* 12 byrȝenna| *vor* a *ein* a *ausrad., wahrsch. weil es dem* l *v. sepulchra zu nahe stand u. daher undeutl. war.*

mann þon*ne* on arweorþunȝe he wæs na he aȝet
13 *Et homo cum in honore esset. non intellexit*

wiðmeten he is netenu*m* unwisu*m* 7 ȝelic ȝe-
[f. 60 b] *conparatus est iumentis insipientibus et similis fac-*

worden he is him þes weȝ heora æswic him 7
tus est illis∴ 14 *Haec uia eorum scandalum ipsis. et*

syþðan on muðe his hy bletsiað swa swa sceap on
postea in ore suo benedicent∴ 15 *Sicut oues in*

helle ȝesette deaþ fritt hy oferswiþað hy
inferno positi sunt. et mors depascit eos∴ *Et obtinebunt eos*

ryhtwise on ȝlæterunȝa 7 fultu*m* heora forrotað on helle
iusti in matutino. et auxilium eorum ueterescet in inferno.

7 fra*m* wuldre heora anydde hy synt þeah hwæþre
et a gloria sua expulsi sunt∴ 16 *Uerumtamen deus*

alysde sawle mine of handa helle þon*ne* he anfehð
libera[u]it animam meam de manu inferni. dum acceperit

ne andræd þu þon*ne* weliȝ ȝeworden bið mann
me∴ 17 *Ne timueris cum diues factus fuerit homo. et*

þon*ne* ȝemæniȝfyld bið wuldur huses
cum multiplicata fuerit. gloria domus eius∴ 18 *Quoniam*

na þon*ne* swylt anfehð þas ealle 7 na somod adune
non cum morietur accipiet haec omnia. neque simul de-

astaȝ mid hi*m* wuldur huses his sawl his
scendit cum eo gloria domus eius∴ 19 *Quoniam anima eius*

on life his bið ȝebletsod bið ȝe andet þe
in uita ipsius benedicetur. et con [f. 61 a] *fitebitur tibi*

þon*ne* þu wel dest hi*m* he inȝæð oþ on forecynred
dum benefeceris ei∴ 20 *Et introibit usque in progeniem*

---

15 ȝlæterunȝa] *nicht belegt v. Bosw.-T. u. Sweet; Verbalsubstantiv v.* ȝlæterian *„glitter, shine“.* 16 *liberauit] Ps R liberabit (ms. redimet), Ps G redimet.* 20 forecynred] *Bosw.-T. u. Sweet belegen nur* (fore-)cynren; *auf dem vorliegenden Kompositum* cyn + rēd *beruht ng. kindred; vgl. E* forekinred.

fædera his 7 on ecnisse na ʒesihð leoht
patrum suorum et usque in aeternum non uidebit lumen·:·

man þa he on weorþscipe wæs he ne anʒet he wæs
21 *Et homo cum in honore esset non intellexit. con-*

wiðmeten is nytenum unwisum
paratus est iumentis insipientibus. et similis factus est illis·:·

49.

ʒoda spræc cleopude
Deus deorum dominus locutus est. et uocauit terram·:·

of sunnan upsprinʒe oþ setlʒanʒ hyw wlites
A solis ortu usque ad occasum 2 *ex sion species decoris*

eawunʒa cymeþ 7 he na swiʒað
eius·:· 3 *Deus manifeste ueniet deus noster et non silebit*·:·

fyr on ʒesyhþe his byrnð 7 on ymbhwyrfte his hreoh
Ignis in conspectu eius ardebit et in circuitu eius tempestas

stranʒ to he ʒecyʒde heofon uppe eorðan þæt he
ualida·:· 4 *Aduocauit caelum sursum. et terram ut dis-*

toscéde folc his ʒesomniað him þa
cerneret populum suum·:· 5 *Congregate illi sanctos eius. qui*

endebyrden cyþnisse his ofrunʒa
ordinauerunt testamentum eius super sacrificia·:· [f. 61 b] 6 Et

cyþað heofonas ryhtwisnesse dema
ad*nuntiabunt cęli iustitiam eius. quoniam deus iudex*

ʒehyr folc min ic sprece 7 ic cyþe
est·:· 7 *Audi populus meus et loquar israhel. et testificabor*

forðon ic eom na ofer ofrunʒa
tibi quoniam deus deus tuus ego sum·:· 8 *Non super sacrificia*

---

21 he wæs wiðmeten is] wæs *ungenau u. überflüssig (solche Fälle deuten auf eine Vorlage); A* efenmeten wes, *E* ʒemetfest ł efenmeten is, *F* he wæs toʒeteald.

49. 6 *Et adnuntiabunt] Ps R Annuntiauerunt, Ps G Et annuntiabunt.*

þina ic þreaȝe onseȝdnissa þina on ȝesyhðe minre
tua arguam te holocausta autem tua in conspectu meo

synt symle ic afo of huse þinum cealfru 7 na
sunt semper ∵ 9 *Non accipiam de domo tuo uitulos. neque*

of efodum þinum buccan mine synt ealle
de gregibus tuis hyrcos ∵ 10 *Quoniam meae sunt omnes*

wildeor wuda nytenu on muntum· 7 oxan ic ancneow
ferę siluarum. iumenta in montibus et boues ∵ 11 *Cognoui*

ealle fuȝelas heofones hiw landes is ȝif
omnia uolatilia cęli. et species agri mecum est ∵ 12 *Si*

hynȝriȝe ic na ic secȝe þe min soþlice ymbhwyrft eorðan
esuriero non dicam tibi. meus est enim orbis terrę

fulnis his *swistþu ete ic flæscu fearra
et plenitudo eius ∵ 13 *Numquid manducabo carnes taurorum*

oþðe blod buccuna drince ic ofra ȝode onsæȝd-
aut sanguinem hyrcorum potabo ∵ 14 *Immola deo sacri-*

nisse lofes aȝyld þam hehstan ȝewilnunȝa þina
ficium laudis. et redde altissimo uota tua ∵ [f. 62 a]

ȝecyȝ on dæȝe ȝeswinces þines ic ȝeneriȝe ðe
15 *Inuoca me in die tribulationis tuae* ut *eripiam te et*

þu ȝemiclast me þam synfullan hwy
magnificabis me ∵ 16 *Peccatori autem dixit deus quare tu*

cyþest ryhtwisnessa mina ȝenimest cyþnisse mine
enarras iustitias meas et adsumis testamentum meum

þurh muð þinne soþlice hatudest lare þu
per os tuum ∵ 17 *Tu uero odisti disciplinam et pro-*

awurpe spræca mine beæftan þe ȝif ðu ȝesawe þeof
iecisti sermones meos poste ∵ 18 *Si uidebas furem*

somod þu urne mid him unryhthæmrum byrþenne
simul currebas cum eo. et cum adulteris portionem tuam

---

13 *swistþu] *verschr. f.* cwistþu; *A* ah, *E* Is ðes wén ðet, *F* cwystþula, *G* ac la, *H* cwistu, *J* cwystþu. 15 *ut] Ps R u. G et (so auch F), A E ut.*

þu settest muþ ðin ʒenihsumude of niðe tunʒe
ponebas·: 19 *Ós tuum habundauit nequitia. et lingua tua*

sanʒ facen sittend*e* anʒean broður þinne þu
concinnauit dolum·: 20 *Sedens aduersus fratrem tuum detra-*

tældest 7 aʒean sunu modur þinre þu settest æswic
hebas. et aduersus filium matris tuae ponebas scandalum·:

þas þu dydest ic swiʒode þu wendest unryhtwisnesse
21 *Haec fecisti et tacui existimasti iniquitatem*

þ*æt* ic beo þe ʒelíc ic þreaʒe þe 7 ic sette þa onʒean
quod ero tibi similis·: Arguam te et statuam illa contra

ansyne þine onʒytað þas ealle þe oferʒytað
faciem tuam. 22 *intellegite haec omnes qui obliuiscimini*

dryhtnes þylæs hwænne reafiʒe na sy þe ʒeneriʒe
domini ne quando [f. 62 b] *rapiat et non sit qui eripiat·:*

onsæʒdnis lofes arweorþað me þær siþfæt is on
23 *Sacrificium laudis honorificabit me. et illic iter est in*

þa*m* ic oþeowe hælo . . . .
quo ostendam salutare meum·:

50.

ʒemiltsa me ʒod æft*er* micelre mildheortnisse
3 *Miserere mei deus. secundum magnam misericordiam*

þinre 7 æft*er* mæniʒo miltsunʒa þinra adilʒa
tuam·: Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele

unryhtwisnesse mine ma þweah me of unrihtwis-
iniquitatem meam·: 4 *Amplius laua me ab in-*

nesse minre of scylde minu*m* clænsa
iustitia mea et a delicto meo munda me·: 5 *Quoniam ini-*

21 *Über ero] ein z. T. ausrad.* þe, *wohl v. Schreiber selbst beseitigt u. dann richtig über tibi geschr.* (ic beo *steht noch über quod).* 23 *meum] durchgestrichen u. dī hinzugefügt, das (viell. von demselben Schreiber) mit der Glo.* ʒodes *versehen ist; letztere offenbar v. einer Hand des ausgehenden 12. Jahrh.; über meum Rasurspuren; Ps R u. G Dei an Stelle von meum.*

ic ancnawe scyld min beforan me is
quitatem meam ego agnosco. et delictum meum coram me est

symle þe anum ic synȝode 7 yfel beforan ðe ic dyde
semper·:· 6 *Tibi soli peccaui et malum coram te feci.*

þæt þu beo ȝeryhtwisad on spræcu*m* þinu*m* 7 ðu oferswiðe
ut iustificeris in sermonibus tuis et uincas

þon*ne* þu demed eart on ȝesihðe soþlic*e* on unryhtwisnesse
dum iudicaris·:· 7 *Ecce enim in iniquitatibus*

ȝeeacnod ic eom on scyldu*m* cende me modor
conceptus sum. et in delictis peperit me [f. 63 a] *mater*

min soþfæstnisse þu lufudest unȝewissu
mea·:· 8 *Ecce enim ueritatem dilexisti. incerta et*

dihlu wisdomes þines þu swutoludest me þu stredest
occulta sapientiae tuae manifestasti mihi·:· 9 *Asperges*

ic beo*m* clænsod þu aþwihst ofer snaw
me hysopo et mundabor. lauabis me et super niuem

ic béo ablicen ȝehyrnisse minre þu selst ȝefean
dealbabor·:· 10 *Auditui meo dabis gaudium et*

blisse ȝefeoȝað ban ȝeeaðmeddu acyrr ansyne
laetitiam. et exultabunt ossa humiliata·:· 11 *Auerte faciem*

fra*m* synnu*m* minu*m* ealle unryhtwisnessa mina dilȝa
tuam a peccatis meis. et omnes iniquitates meas dele·:·

heortan clæne scype on me 7 ȝast ryhtwisne
12 *Cor mundum crea in me deus. et spiritum rectum*

ȝeniwa on innoðu*m* minu*m* ne awyrp ł ascyhh me of
innoua in uisceribus meis·:· 13 *Ne proicias me a*

---

50. 7 unryhtwisnesse] *ungenau f.* -nessum; *A* unrehtwisnissum, *E G H J* unrihtwisnesse, *F* unrihtwisnysse. 13 awyrp ł ascyhh] *so G, H* awurp ł ascyhh; *A* aweorp ðu, *E* æwiorp ðu, *F* wyrp ðu, *J* afir þu. *Schwierigkeiten machte mir die Erklärung von* ascyhh: *Pogatscher möchte es (briefl. auf meine Anfrage) aus germ.* *skŭhjan *deuten u. zur Sippe von nhd. „scheu" stellen: „verscheuchen > verdrängen, verwerfen"; es wäre dann verwandt mit ags.* *scȳn < *skūhjan *(vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 408 Anm. 18), ahd.* scūhen *„drängen > (an)treiben"; zur Form des Imperativs vgl. noch Sievers, a. a. O. § 410 Anm. 4. Ich glaube, man darf dieser Erklärung zustimmen;*

ansyne ʒast haliʒne þinne ne awyrpe ðu
facie tua. et spiritum sanctum tuum ne auferas a me∴

aʒyld me blisse hælo þinre of ʒaste aldorlicum
14 *Redde mihi letitiam salutaris tui. et spiritu principali*

ʒetryme ic lære unryhtwise weʒas þine arlease to
confirma me∴ 15 *Docebo iniquos uias tuas. et impii ad*

ðe beoð ʒecyrred alys me of blodum
te conuertentur∴ 16 *Libera me de sanguinibus deus deus*

hæle minre 7 upahefð tunʒe min ryhtwisnesse þine
salutis meae. et exaltabit lingua mea iustitiam tuam∴

weleras mine þu antyn muð min
[f. 63 b] 17 *Domine labia mea aperies. et ós meum*

bodaþ lof þin ʒif ðu wolde onsæʒd-
adnuntiabit laudem tuam∴ 18 *Quoniam si uoluisses sacri-*

nisse ic sealde witodlice ofrunʒum na þu ʒelustfullast
ficium dedissem. utique holocaustis autem non delectaberis∴

onsæʒdnis ʒast ʒeswenced ł ʒeunrotsod| heortan for-
19 *Sacrificium deo spiritus contribulatus cor con-*

ʒnidene ʒeeaðmedde na forhyʒeð medomlice dó
tritum et humiliatum. deus non spernit∴ 20 *Benigne fac*

on ʒodum willan þinum þæt sien ʒetimbred
domine in bona uoluntate tua sion. ut aedificentur

weallas þonne ðu anfehst ofrunʒe *ryhtwise
muri hierusalem∴ 21 *Tunc acceptabis sacrificium iustitiae*

brinʒas ofrunʒe þonne hy asettað ofer wiʒbed þin
oblationes et holocausta tunc inponent super altare tuum

cealfru
uitulos∴

---

dann mufs man also neben ags. *scȳn *ein* *(ā)scyhhan *voraussetzen.*
21 *ryhtwise] *verschr. f.* ryhtwisnesse *(oder freier gloss. = sacrificium iustum?); A* rehtwisnisse, *E* of rihtwisnesse *(„by Cor. in pl. of er.“), F* rihtwisnysse, *G H* rihtwise, *J* rihtwisnesse.

51.

hwæt wuldrast ðu on yfelnisse þe rice on
[f. 64 a] 3 *Quid gloriaris in malitia. qui potens és in*

unryhtwisnesse ælce dæȝe unryhtwisnesse þohte tunȝe
iniquitate∴ 4 Tota die iniustitiam cogitauit lingua

þin swa swa scyrseax scearp þu dydest facen þu lufodest
tua sicut nouacula acuta fecisti dolum∴ 5 Dilexisti

yfelnisse medomnisse unryht ma þon*ne* sprecan
malitiam super benignitatem. iniquitatem magis quam loqui

efennisse þu ealle word hryres on tunȝan
ęquitatem∴ 6 Dilexisti omnia uerba praecipitationis. in lingua

facenfulre forðon towerpð æfre utaluceð
dolosa∴ 7 Propterea destruet te deus in finem euellet te.

7 *afæwð of eardunȝe þinre 7 wyrttruman of
et emigrabit te de tabernaculo tuo! et radicem tuam de

eorðan lifiȝendra ȝeseoð ryhtwise 7 adrædaþ 7 ofer
terra uiuentium∴ 8 Uidebunt iusti et timebunt et super

hine hlichað 7 cweþað efnenu mann þe na sette ȝod
eum ridebunt et dicent∴ 9 Ecce homo qui non posuit deum

ȝefylstend hi*m* ac he hyhte on mæniȝfaldnisse
adiutorem sibi sed sperauit in multitudine [f. 64 b]

welena his 7 þah on idelnisse his
diuitiarum suarum et preualuit in uanitate sua∴ 10 Ego

swa swa eleberiȝe wæstmbæru on huse ic ȝehyhte
autem sicut oliua fructifera in domo domini speraui

on mildheortnisse mines on ecnesse 7 aworuld
in misericordia dei mei. in aeternum et in saeculum saeculi∴

ic andette þe aworuld forðon þu dydest 7 ic
11 *Confitebor tibi domine in saeculum quia fecisti. et ex-*

---

51. 7 *afæwð] *verschr. f.* afærð, *so F H; die übrig. Hss. brauchen andere Verba (in K fehlt dieser Psalm).* 9 ȝefylstend] s *übergeschr.* 10 eleberiȝe] i *übergeschr.* wæstmbæru] m *übergeschr.*

anbide naman þinne forðon ȝod he is beforan ȝesihðe
pectabo nomen tuum quoniam bonum est. ante conspectum

haliȝra þinra
sanctorum tuorum ·:

52.

cwæþ se unwisa on heortan his nis ȝod ȝewem-
Dixit insipiens in corde suo non est deus: 2 *cor-*

mede hy synd 7 onscuniendlice ȝewordene synt on willum
rupti sunt et abhominabiles facti sunt. in uoluntatibus

heora nis þe dó ȝód nis oþ on anne
suis ·: *Non est qui faciat bonum non est usque ad unum* ·:

drihten of heofone ȝelocode suna manna *þæt*
3 *Dominus de caelo prospexit super filios hominum. ut*

he ȝeseo ȝif is onȝitende oþðe secende ealle
uideat si est intellegens. aut requirens deum ·: 4 *Omnes*

ahyldun somod unnytte ȝewordene
declinauerunt. simul inutiles facti sunt [f. 65 a] *non est*

hunenu oncnawað
qui faciat bonum non est usque ad unum ·: 5 *Nonne cognoscent*

þa ðe wyrcað unryhtwisnesse þa ðe swelȝað folc
omnes qui operantur iniquitatem ·: *qui deuorant plebem*

min swa swa mete hlafes ȝeciȝdon þær
meam sicut escam panis: 6 *deum non inuocauerunt. illic*

hy forhtodon of eȝe þær na wæs eȝe
trepidauerunt timore ubi non erat timor ·: *Quoniam deus*

tostencð ban manna hi*m* cwemendra ȝescynde hy synd
dissipat ossa hominum sibi placentium confusi sunt quia

forhyȝede hy hwylc selð hælo
deus spreuit eos ·: 7 *Quis dabit ex sion salutare israhel*

---

52. —

þonne acyrð hæftnied folces his freaþancað
dum auertit dominus captiuitatem plebis suę·:· Exultabit

se ȝecorena 7 blissiȝað
iacob·ʿ et letabitur israhel·:·

53.

ȝod on naman þinum halne do 7 on mæȝene þinum
3 *Deus in nomine tuo saluum me fac et in uirtute tua*

alyse ȝehyr ȝebed min mid earum onfoh
libera me·:· 4 *Deus exaudi orationem meam. auribus percipe*

word muþes mines fremde onarison
uerba oris mei·:· [f. 65 b] 5 *Quoniam alieni insurrexerunt*

on me 7 stranȝe sohton sawle mine 7 na foresetton
in me. et fortes quesierunt animam meam. et non proposuerunt

ȝod beforan ȝesihðe his soðlice ȝefylsteð
deum ante conspectum suum·:· 6 *Ecce enim deus adiuuat*

me andfenȝ is sawle minre acyr yfelu
me. et dominus susceptor est animę meae·:· 7 *Auerte mala*

of feondum minum 7 on soþfæstnisse þine forspil hy
inimicis meis. et in ueritate tua disperde illos·:·

wilsumlice ic ofriȝe þe ic andette naman þinum
8 *Uoluntarię sacrificabo tibi. et confitebor nomini tuo domine.*

forðon ȝod he is of eallum ȝeswince þu
quoniam bonum est·:· 9 *Quoniam ex omni tribulatione eri-*

ȝeneredest mec 7 ofer fynd mine ȝelocode eaȝe þin
puisti me. et super inimicos meos. respexit oculus tuus·:·

54.

ȝehyr ȝebed min 7 na forseoh bene
2 *Exaudi deus orationem meam et ne dispexeris depre-*

beheald 7 ȝehyr ȝeunrotsod
cationem meam. 3 *intende ˙in me et exaudi me·:· Contristatus*

---

53. —

on ȝeswince minum 7 ȝedrefed ic eom
sum in exercitatione mea. et contur [f. 66 a] *batus sum*

of stefne feondes 7 of ȝeswencednisse synfulles
4 *a uoce inimici. et a tribulatione peccatoris*.: *Quo-*

hy ahyldon unryhtwisnessa on eorre hefiȝ-
niam declinauerunt in me iniquitates. et in ira mo-

mode hy wæron heorte min ȝedrefed is on
lesti erant mihi.: 5 *Cor meum conturbatum est in*

me 7 fyrhto deaþes hreas ofer eȝe 7
me et formido mortis cecidit super me.: 6 *Timor et*

fyrhto ł bifonȝ ofer bewruȝon þystro
tremor uenerunt super me. et contexerunt me tenebre.:

ic cwæð hwylc selð feþera swa culfran 7
7 *Et dixi quis dabit mihi pennas sicut columbę et*

ic fleo 7 ic reste efnenu ic afeorrode fleonde 7
uolabo et requiescam.: 8 *Ecce elongaui fugiens et*

ic wunode on westene ic anbidede hine þe halne
mansi in solitudine. 9 *expectabam eum qui me saluum*

dyde fra*m* medmiclu*m* mode 7 hreohnisse afyl ł ahyld
faceret a pusillo animo et tempestate.: 10 *Precipita*

7 todæl tunȝas heora ic ȝeseah unryhtwisnesse
domine et diuide linguas eorum quoniam uidi iniquitatem

7 wiþercwedulnisse on ceastre on dæȝe 7 on nihte
et contradictionem in ciuitate 11 *die ac nocte*.:

ymbselð hy ofer weallas his unryhtwisnes 7 ȝeswinc
Circumdabit eam super muros eius iniquitas. et labor

on middele his 7 unryhtwisnes 7 na ȝeteorade of
in medio eius 12 *et iniustitia*.: *Et non defecit de*

stræt*um* his ȝestreon 7 facn ȝif
pla [f. 66 b] *teis eius usura et dolus* 13 *quoniam si*

---

54. 6 *Hinter* fyrhto], *das am Zeilenschluſs steht, ein* ł *ausrad.* 8 ic *(zweit.)] übergeschr.*

feond min wyrȝde ic hit forbære witodlice 7

inimicus meus maledixisset mihi. supportassem utique∴ Et

ȝif þes þe hatude me ofer *ma miclu spræce

si is qui oderat me super me magna locutus fuisset!

ic hydde witodlice þu soþlice anmod

absconderem me utique ab eo∴ 14 *Tu uero homo unanimis*

latþeow min 7 cuþa þu somod mid me swete

dux meus. et notus meus 15 *qui simul mecum dulces*

ȝripe mettas on huse wit eodon mid sybbe

capiebas cibos in domo domini ambulauimus cum consensu∴

cymeð deaþ ofer hy 7 hy adune astiȝen on helle

16 *Ueniat mors super illos. et discendant in infernum*

lifiȝende niþ on ȝisthusum heora on midle

uiuentes∴ Quoniam nequitia in hospitiis eorum. in medio

heora ic clypode

ipsorum∴ 17 *Ego autem ad dominum clamaui. et dominus*

ȝehyrde on æfen on merȝen 7 on middæȝe ic cyþe

exaudiuit me∴ 18 *Uespere mane et meridie. narrabo*

7 bodiȝe 7 he ȝehyreð stefne he alyseþ on

et adnuntiabo. et exaudiet uocem meam∴ 19 *Liberabit in*

sybbe sawle fram him þa ȝenealæcað me

pace animam meam ab his qui adpropriant mihi. quoniam

betweox maniȝa wæs 7 ȝeeaþmedeþ

inter multos erat mecum∴ 20 *Exaudiet deus et humiliabit*

hy þe beforon woruld 7 wunað on ecnesse

eos. qui est ante saecula. et manet in aeternum∴ [f. 67 a]

soþis him awendednis 7 na hy ondredon

Non est enim illis commutatio. et non timuerunt deum;

---

13 *ma miclu] *Hat Schreiber viell. falsch begonnen u. eine Komparativform beabsichtigt, dann aber richtig* miclu *geschrieben, ohne* ma *zu beseitigen? oder liegt Mifsverständnis einer Vorlage vor? vgl. A* ða miclan, *E* ma miclæn (*„ma in d. ink on er."*), *F* miclu, *G* micel, *H J ohne Glo.*

he aþenede hand his on edleanunȝa hy besmiton
21 *extendit manum suam in retribuendo illis contaminauerunt*

cyþnesse hy syndon todæled fram eorre and-
testamentum eius. 22 *diuisi sunt ab ira uul-*

wlitan his 7 toȝenealæhð heorte his hy hnescodon spræca
tus eius et adpropiabit cor eius∴ Mollierunt sermones

heora ele 7 hy flana awyrp
suos. super oleum et ipsi sunt iacula∴ 23 *Iacta in deum*

ȝeþoht þinne 7 he þe fedeþ na he seleð æfre
cogitatum tuum. et ipse te enutriet∴ Non dabit in aeternum

yþȝunga ryhtwisum soþlice lædest hy on
fluctuationem iusto 24 *tu uero deus deduces eos in*

pytt weras bloda 7 facenfulle na healfe
puteum interitus∴ Uiri sanguinum et dolosi non dimi-

ȝetillað daȝas hyra ic soþlice on ðe hyhte
diabunt dies suos. ego uero in te sperabo domine∴

55.

ȝemiltsa forðon fortræd
2 *Miserere mihi domine quoniam conculcauit me homo*

ælce dæȝe feohtende swencte mec fortrædon
tota die bellans tribulauit me∴ 3 *Conculcauerunt me*

fynd mine fram heanisse dæȝe
inimici mei tota die 4 *ab altitudine diei∴* [f. 67 b] *Quoniam*

maneȝa þe oferwinnað hy andrædaþ ic hyhte
multi qui debellant me timebunt ego uero in te sperabo

ic heriȝe spræca mine ælce dæȝe on
domine∴ 5 *In deo laudabo sermones meos tota die. in*

---

22 *adpropiabit] korr. wahrsch. aus adpropriabit, viell. v. Schreiber selbst; eine solche Verwechslung mit dem Verbum adpropriare findet sich auch oben V. 19; Ps R appropiauit, Ps G appropinquauit.*

55. 4 dæȝe] *so F H J; Schreiber faſst den Gen. diei als Dat.; A* deȝes, *E* ðes deȝes, *G* dæȝes.

ȝode ic hyhte na ic ondræde hwæt do me monn ælce
deo sperabo non timebo quid faciat mihi homo·:· 6 *Tota*

dæȝe word hy onscunedon onȝean ealle ȝeþeaht
die uerba mea execrabantur aduersum me. omnia consilia

heora on yfel hy eardiaþ 7 behydaþ hy
eorum in malum·:· 7 *Inhabitabunt et abscondent ipsi*

hoh minne beȝymað swa swa anbidode sawl min
calcaneum meum. obseruabunt. sicut exspectauit anima mea.

for nahte hale þu dest hy on eorre folc þu forbricst
8 *pro nihilo saluos facies eos. in ira populos confringes*·:·

lif min ic cyþde þe ic asette tearas mine on
Deus 9 *uitam meam nuntiaui tibi posui lacrimas meas in*

ȝesihðe þine swa swa on behate þinu*m* syn acyrred
conspectu tuo. sicut in promisione tua·:· 10 *Conuertantur*

fynd mine underbecling on swa hwylcu*m* dæȝe ic ȝecyȝde
inimici mei retrorsum. in quacumque die inuocauero

on ȝesihðe ic oncneow ȝod min on
te: *ecce agnoui quoniam deus meus es tu*·:· 11 *In*

ȝode ic heriȝe word on dryhtne spræce
deo laudabo uerbum et in domino laudabo sermonem. [f. 68a]

ic hyhte na ic ondræde hwæt dó on
in deo sperabo non timebo quid faciat mihi homo·:· 12 *In*

me syndon ȝewilnunȝa þa ic aȝylde herinȝe
me sunt deus uota quae reddam laudationis tibi

þu ȝeneredest of deaþe eaȝan mine
13 *quoniam eripuisti animam meam de morte oculos meos*

fra*m* tearu*m* fet fra*m* slide þ*æt* ic cweme beforon
a lacrimis pedes meos a lapsu ut placeam coram

on leohte lifiendra
domino. in lumine uiuentium·:·

---

10 oncneow] o *(erst.) über punkt.* a.

56.

ʒemiltsa min ʒemiltsa on þe ʒe-
2 *Miserere mei deus miserere mei. quoniam in te con-*

trywð sawl min 7 on sceade fiþra þinra ic hyhte oþ
fidit anima mea. et in umbra alarum tuarum spero: donec

aleore ł forðʒewite unryhtwisnes ic clypiʒe to ʒode þa*m*
transeat iniquitas∴ 3 Clamabo ad deum altissi-

hehstan 7 to drihtne þe wel dyde me he sende of
mum. et ad dominum qui benefecit mihi∴ 4 Misit de

heofone 7 alysde he sealde on hosp þa fortredendan
caelo et liberauit me. dedit in obprobrium conculcantes

mec sende ʒod mildheortnesse his 7 soþfæstnisse
me∴ Misit deus misericordiam suam. et ueritatem suam.

sawle mine he ʒenerede of middele hwelpa leona
5 *animam meam eripuit de medio catulorum leonum.*

ic slep ʒedrefed suna manna teð heora
dormiui [f. 68 b] *conturbatus∴ Filii hominum dentes eorum*

wæpn 7 stræla 7 tunʒe heora scyrseax scearp upahefe
arma. et sagittę. et lingua eorum machera acuta∴ 6 Exaltare

ofer heofonas ealle eorðan wuldur þin
super caelos deus. et super omnem terram gloria tua∴

ʒrinn hy ʒearwodon fotu*m* minu*m* 7 hy ʒebiʒdon
7 *Laqueos parauerunt pedibus meis. et incuruauerunt*

sawle hy dulfon beforon ansyne seaþ 7
animam meam∴ Foderunt ante faciem meam foueam. et

hy feollon on ðone ʒearo heorte min
ipsi inciderunt in eam∴ 8 Paratum cor meum deus. para-

ic sinʒe 7 sal*m* ic secʒe aris
tum cor meum cantabo et psalmum dicam domino∴ 9 Exsurge

wuldor sealmleoð 7 hearpsweʒ ic arise on
gloria mea exsurge psalterium. et cythara. exsurgam dilu-

---

56. —

dæȝred ic andette þe on folcum salm ic secȝe
culo ∴ 10 *Confitebor tibi in populis domine. psalmum dicam*

þe betweox þeoda ȝemiclod is oþ on
tibi inter gentes ∵ 11 *Quoniam magnificata est usque ad*

heofonas mildheortnis þin 7 oþ on ȝenipu ł lyfta soþfæstnis
cęlos misericordia tua. et usque ad nubes ueritas

þin upahefe ofer heofonas 7 ofer ealle
tua ∵ 12 *Exaltare super celos deus. et super omnem terram*

wuldur þin
gloria tua ∵

57.

ȝif soþlice uuitodlice ryhtwisnesse ȝe sprecað
[f. 69 a] 2 *Si uere utique iustitiam loquimini*

rihte demaþ suna manna 7 soþlice on heortan unryht-
iuste iudicate filii hominum ∵ 3 *Etenim in corde ini-*

wisnessa wyrcað ȝe unryhtwisnesse handa eowra
quitates operamini. in terra iniquitatem manus uestrae

syrwað *fremedlætede synfulle of innoþe hy
concinnant ∵ 4 *Alienati sunt peccatores ab utero. erra-*

dweledon of innoðe ł wa*m*be hy spræcon leasunȝa yrre
uerunt a uentre locuti sunt falsa ∵ 5 *Ira*

hi*m* ȝelicnesse nædran swa nædran 7
illis secundum similitudinem serpentis sicut aspidis surdę. et

---

57. 4 *fremedlætede] *verschr. f.* fremedlæcede, *so G H; J* fremedlæcende. *Bosw.-T. u. Sweet belegen kein* fremed-lǣcan *„alienare", dessen Komposition ganz durchsichtig ist. A* afremðae (sind), *E* Afremdodæ (sinðon), *F* ælfremde wæron. 5 *aspidis u. obdurantis] Ps R u. G aspidis u. obturantis (Migne verzeichnet auch die Lesung obdurantis), ebenso E F G H (opturantis) u. J (obtdurantis), offenbar als Gen. Sing. gefaſst; unsere Hs. las urspr. sehr wahrsch. aspides u. obdurantes (Nom. Plur.), so A (obturantes): das beweist die Glo.* forclyccende *(z. Verbum vgl. Anm. zu Ps. 16, 10), ferner namentl.* heora *als Glo. von suas u.* ȝehyrað *(V. 6); zudem glaube ich, noch in beiden Fällen den wagerechten Strich des urspr. e*

forclyccende earan heora þa na ȝehyrað stefne onȝa-
obdurantis aures suas. 6 *quae non exaudiet uocem incan-*

lendra 7 ætrene þa beoð beȝalene fram wisum
tantium. et uenefici quae incantantur a sapiente∴ 7 *Deus*

forbryteð teþ heora on muðe heora ȝeahlas leona
conteret dentes eorum in ore ipsorum. molas leonum

tobricþ to nahte hie becumað swa swa
confringet dominus∴ 8 *Ad nihilum deuenient uelut*

wæter yrnende behylt boȝan his oþ hit bið ȝeuntrymed
aqua decurrens intendit arcum suum donec infirmetur∴

swa swa weax ȝemolten beoð afyrrede ofer hy
9 *Sicut cera liquefacta auferentur* [f. 69 b] *super eos*

hreas fyr 7 na hy ȝesawon sunnan ærþam forð-
cecidit ignis. et non uiderunt solem∴ 10 *Priusquam pro-*

ȝelæden þornas eowre sticelas swa lifiende swa on eorre
ducant spinę uestrae ramnós. sicut uiuentes. sic in ira

---

erkennen zu können; vgl. folgende charakteristische Glossen (von sicut— Schlufs): A swe nedran (*Hs. viell.* nedram) deafe (*B* *deaðe) 7 forduttænde (*B* fordyttende) earan hire, *E* swæ nedræn deafe 7 fordemmende eæran hira, *F* swa swa nædran deafe 7 fordemende (*C* fordyttynde) earan heora, *G* swa swa nædran dumbe 7 forcliccende earan his, *H J* swa (*J* swa swa) nædran dumbe 7 forcliccende earan heora. *Über surdę] auf Rasur v. Hand des ausgehenden 10. Jahrh.* deafe. 6 ȝehyrað] *so korrekt entsprechend dem vorigen, trotz des Sing. exaudiet, indem der lat. Text des Schreibers inkonsequent war u. zwei Lesarten kontaminierte; Ps R u. G und E F G H J exaudiet (wie zu erwarten), A exaudient; Glo.: A* ȝehered, *E* ȝehiræð, *F G H* ȝehyrað, *J* ȝehiraþ. *uenefici quae incantantur a sapiente (so auch A E)] ist eine sinnlose Kontamination der beiden Lesarten: Ps R ueneficia quae incantantur a sapiente u. Ps G uenefici incantantis sapienter (so F G H J); daher gibt in uns. Hs. auch die Glo. keinen Sinn, denn* ætrene *ist wohl als Nom. Plur. Masc. des Adjektivums* ǣtren *„poisonous“ zu fassen. A gloss., als ob sie ueneficia hätte:* ȝaldurcreftas ða bioð aȝalene from ðæm snottran, *E verhält sich wie D:* ætrene ðæ þe beoð ȝewiȝelode ł beȝalene fram wisum ł snytro (*„*ł *er. bef.* ætrene *wh. is by Cor. From* þe *to* wisum ł *by Cor. in pl. of er.“*), *F* ættrene beoþ ȝeȝalene fram wisum *schreibt also die Glo. der andern Lesart beinah genau ab; G H J verhalten sich ähnlich wie F: G* ættrene 7 beoð beȝalene wisdomes, *H* ætrene beoð beȝalene (*sapienter ohne Glo.*), *J* ættrene beoþ beȝalene wisdom.

forswelȝet hy blissað se ryhtwisa þon*ne* he ȝesyhð
obsorbet eos·:· 11 *Lętabitur iustus cum uiderit*

wrace arleasra handa his he ðwihð on blode
uindictam impiorum! *manus suas lauabit in sanguine*

synfulra 7 cwyþ man ȝif witodlice wæstm
peccatorum·:· 12 *Et dicet homo. si utique est fructus*

ryhtwisu*m* soþes demende hy on eorðan
iusto utique est deus iudicans eos in terra·:·

58.

nere of feondum minu*m* 7 fra*m*
2 *Eripe me de inimicis meis deus meus. et ab*

onarisendu*m* on me alyse me fra*m* wyrcendu*m*
insurgentibus in me libera me·:· 3 *Eripe me de operantibus*

unryhtwisnesse 7 fra*m* werum bloda hæle forðon
iniquitatem et de uiris sanguinum salua me·:· 4 *Quia*

on ȝesihðe hy ofþrycton sawle onhruron on me
ecce occupauerunt animam meam inruerunt in me

þreafulle 7 ne unryhtwisnes min 7 na synn
fortes. 5 *neque iniquitas mea. neque peccatum meum*

butan unryhtwisnesse ic arn 7 ic ȝereht wæs
domine·:· [f. 70 a] *Sine iniquitate cucurri. et dirigebar.*

aris on ȝeanryne 7 ȝeseoh þu
6 *exsurge in occursum mihi et uide. et tu domine deus*

mæȝena beheald to ȝeneosienne ealle þeoda
uirtutum deus israhel·:· *Intende ad uisitandas omnes gentes.*

na þu mildsast eallu*m* þe wyrcað unryht syn
non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem·:· 7 *Con-*

ȝecyrred to æfene 7 hunȝor hy þolien hundas 7
uertantur ad uesperam et famem patiantur ut canes. et

---

11 *uiderit] wohl urspr. uideret, Ps R u. G uiderit.*

ymbyrnað ceastre hy on ȝe .... sprecað on muðe heora
circuibunt ciuitatem·.· 8 *Ecce .... loquentur in ore suo.*

7 sweord on welerum heora hwylc ȝehyrde 7
et gladius est in labiis eorum·.· *Quoniam quis audiuit.* 9 *et*

hyspest hy for naht ðu hæfst ealle þeoda
tu domine diridebis eos. pro nihilo habebis omnes gentes·.·

stranȝnisse mine ic healde forðon
10 *Fortitudinem meam ad te custodiam. quia tu deus*

andfenȝ min mildheortnis his fore-
susceptor meus .... 11 *deus meus misericordia eius prę-*

cumeð oþeow me ȝod betweox fynd
ueniet me·.· 12 *Deus meus ostende mihi bona inter inimicos*

mine ne ofsleah ðu þylæs hwonne hy oferȝiten æs þinre
meos ne occideris eos. ne quando obliuiscantur legis tuae·.·

tostenc hy on mæȝene þinum 7 tobrec styh-
Disperge illos [f. 70 b] *in uirtute tua. et destrue eos pro-*

tend scyldas muþes heora spræc welera
tector meus domine·.· 13 *Delicta oris eorum sermo labiorum*

heora 7 hy syn ȝeȝripene on ofermodnisse heora 7 of
ipsorum. et conprehendantur in superbia sua. et de

ascununȝa 7 leasunȝe hy syn anyd.. on eorre ȝeen-
execratione et mendacio. conpellantur. 14 *in ira con-*

dunȝe 7 hy na beoð 7 hy witen wyldeþ
summationis et non erunt·.· *Et scient quia deus dominabitur*

enda eorðan syn ȝecyrrede to æfenne 7
iacob. et finium terrae·.· 15 *Conuertantur ad uesperam. et*

---

58. 8 *Hinter Ecce] ein Wort ausrad., der Raum passend für ipsi (so Ps R, Ps G —); es war nicht gloss., denn die Glo. zu Ecce nahm den Raum über dem ausrad. Wort mit ein u. wurde z. T. wegrad.;* ȝe *ist vermutl. zu ergänzen zu* sihþe, s..hþe *läfst sich noch einigermafsen erkennen, u. der dazwischenstehende Buchst. ist in Anbetracht des Raumes wohl* i *gewesen.* 10 *Hinter meus] ein Wort ausrad., Raum passend f. es (so Ps R u. G, in einer Hs. fehlt es auch, wie Migne angibt); ob es eine Glo. gehabt, ist fraglich.* 12 *destrue] urspr. destruet, t viell. v. Schreiber ausrad.; Ps R destrue, Ps G depone.*

hunȝor hy þolien swa hundas 7 ymbyrnað ceastre efnenu
famim patiantur ut canes. et circuibunt ciuitatem∴ 16 *Ecce*

hy hie tofarene beoð to etanne ȝif soþlice hy na
ipsi disperguntur ad manducandum. si uero non

beoð ȝefyllede 7 hy murcniað ic soþlice sinȝe
fuerint saturati. et murmurabunt∴ 17 *Ego autem cantabo*

mæȝen þin 7 ic upahebbe on merȝen mildheortnisse þine
uirtutem tuam. et exultabo mane misericordiam tuam∴

forðon ȝeworden þu eart andfenȝ min 7 frofr min
Quia factus és susceptor meus. et refugium meum

on dæȝe ȝeswinces mines ȝefylstend þe ic sinȝe
in die tribulationis meae. 18 *adiutor meus tibi psallam*∴

[f. 71 a] *Quia tu deus susceptor meus és deus meus misericordia mea*∴

59.

þu anyddest 7 ðu tobræce us eorre 7
3 *Deus repulisti nós et destruxisti nos. iratus és. et*

ȝemiltsod ús þu astyredes 7 ðu drefdes hy
misertus és nobis∴ 4 *Commouisti terram et conturbasti eam.*

hæl ȝedrefednissa hire forðon heo astyred þu oðeow-
sana contritiones eius quia mota est∴ 5 *Osten-*

des folce þinu*m* heardu þu drænctest of wine on-
disti populo tuo dura. potasti nos. uino con-

bryrdednesse þu sealdest ondrædendu*m* þe tacnunȝa
punctionis∴ 6 *Dedisti metuentibus te significationem.*

*7 hy fleon of ansyne boȝan þ*æt* syn alysed ȝecorene þine
ut fugiant a facie arcus ut liberentur . electi tui∴

halne dó of swiþran þinre 7 ȝehyr
7 *Saluum me fac dextera tua et exaudi me.* 8 *deus*

---

59. 6 *7] *verschr. f.* ꝥ, þæt; *A E F gloss. richtig.*

sprec on halʒum his ic blissiʒe 7 ic todæle byrþen 7
locutus est in sancto suo. letabor et diuidam sicimam et

hole dene *eardunʒ min is
conuallem tabernaculorum metibor·.· 9 *Meus est galaad. et*

wæstmbærnis stranʒnes heafdes
meus est manases. et [f. 71 b] *effrem fortitudo capitis*

mines cyninʒ hwær hyhte minum
mei·.· *Juda rex meus* 10 *moab olla spei meae in idu-*

ic aðeniʒe ʒescy min lease cristene under-
meam extendam calciamentum meum mihi allophili sub-

þeodde synd hwylc ʒelædeþ on ceastre ʒestranʒode
diti sunt·.· 11 *Quis deducet me in ciuitatem munitam.*

oþðe oð on ða eorðlican þinʒ hunenu þu
aut quis deducet me. usque in idumeam·.· 12 *Nonne tu*

þe anyddest us 7 na þu utʒæst on mæʒenum
deus qui reppulisti nos. et non egredieris deus in uirtutibus

urum sele us fultum of ʒeswince 7 idel
nostris.·. 13 *Da nobis auxilium de tribulatione. et uana*

hælo mannes on ʒod we don mæʒen 7 he to
salus hominis·.· 14 *In deo faciemus uirtutem*ʻ *et ipse ad*

nahte ʒelædeþ swencende ł þa dreccendan us
nihilum deducet tribulantes nos.

60.

ʒehyr halsunʒa mine beheald ʒebede
2 *Exaudi deus deprecationem meam intende orationi*

minum fram ʒemærum eorðan ic cleopode þaða anʒud
meae. 3 *a finibus terrę ad te clamaui. dum anxia-*

wearð heorte min on stane þu upahefdest þu ʒe-
retur cor meum. in petra exaltasti me·.· 4 *De-*

---

8 *eardunʒ] *so H J, verschr. f.* eardunʒa; *A F G* ʒetelda, *E* eærdunʒæ ł teldum (ł teldum *add. by Cor.*").

lǽddest forðon ȝeworden hyht min stypel stranȝ-
duxisti me quia [f. 72 a] *factus és spes mea. turris for-*

nisse of ansyne feondes on ic eardiȝe on eardunȝe
titudinis a facie inimici·: 5 *Inhabitabo in tabernaculo*

þinre on worulda ic beo*m* scyldend on eardunȝe fiðra þinra
tuo in saecula:' protegar in uelamento alarum tuarum·:

þu þu ȝehyrdest ȝebed min ðu sealdest
6 *Quoniam tu deus exaudisti orationem meam. dedisti*

yrfeweardnisse ondrædendu*m* naman þinne daȝas ofer
hereditatem timentibus nomen tuum·: 7 *Dies super*

cyninȝes þu ȝeic ȝear his oð on dæȝ worulde ⁊
dies regis. adicies annos eius usquae in diem saeculi et

worulda þurhwunað on ecnesse on ȝesihðe mild-
saecula 8 *permanebit in aeternum in conspectu dei·: Miseri-*

heortnisse ⁊ soþfæstnisse hwelc seceþ heora swa ic sinȝe
cordiam et ueritatem quis requiret eorum. 9 *sic psallam*

naman þinu*m* on worulde *þæt* ic aȝylde ȝehát
nomini tuo deus in saeculum saeculi. ut reddam uota

min of dæȝe on dæȝ
mea de die in diem·:

61.

hununu underþeod bið sawl min fra*m* him soþlice
2 *Nonne deo subdita erit anima mea. ab ipso enim*

hælo min he min hælo
salutare meum·: 3 *Etenim ipse est deus meus et salutaris*

ȝefylstend ic beom astyred ma hu
meus. adiutor meus non mouebor amplius·: 4 *Quous-*

---

60. 5 scyldend] *ungenau f.* scylded; *A* ic sion ȝescilded, *E* ic beo scilded („ic beo *by Cor. in pl. of er.* scilded, *init.* ȝe- *er.; fin.* d *add. by Cor.*"), *F* ic eom scyldend, *G H* ic beo ȝescylded, *J* ic beo ȝescilded. eardunȝe *(zweit.)] auffällige Glo.; A* wriȝelse, *B* wriȝelnesse, *E* wriȝnesse, *F* eardunȝa, *G H J* oferbrædelse.

lanʒe *heos ʒe on men ʒe ofsleað ealle swa
que [f. 72 b] *irruitis in homines. interficitis uniuersos. tam-*

swa waʒe onhyldum stanʒæderunʒa ʒecnysedre hwæþre
quam parieti inclinato. et macheriae inpulse∴ 5 *Uerum-*

þeah weorþunʒa hy þohton anydan ic arn on þurst
tamen honorem meum cogitauerunt repellere. cucurri in sitim

of muðe heora hy bletsodon 7 heortan heora hy *wyrʒde
ore suo benedicebant et corde suo maledicebant∴

hwæþre fram him
6 *Uerumptamen deo subdita erit anima mea. quoniam ab ipso*

ʒeþyld min 7 he
est patientia mea∴ 7 *Etenim ipse est deus meus et salutaris*

ic na afeorrie on ʒode hælo min
*meus*ʿ *adiutor meus non emigrabo∴* 8 *In deo salutare meum*

7 wuldur fylstes mines hyht
et gloria mea. deus auxilii mei. spés mea in deo est∴

hyhtað on hine ælc ʒemetinʒ folces aʒeotað beforon
9 *Sperate in eum omnis conuentus plebis. effundite coram*

him heortan eowra forðon hwæþre
illo corda uestra. quia deus adiutor noster est∴ 10 *Uerump-*

þeah on idel suna manna lease on an-
tamen uan[e] filii hominum. mendaces filii hominum in sta-

mittum þæt hy beswicen hy of idelnisse on þæt selfe
teris ut decipiant ipsi de uanitate [f. 73 a] *in idipsum∴*

nellen ʒe hyhtan unryhtwisnesse 7 on reaflacum
11 *Nolite sperare in iniquitate et in rapinis nolite*

---

61. 4 *heos ʒe] *verschr. f.* hreose *oder* hreosað ʒe, *viell. auch f.* hreos ʒe *(vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 360, 2 u. Anm. 3); A* onraesað ʒe, *C* onræsað, *E* onhreosæ ʒe („ʒe *by Cor.*"), *F undeutl. u. verblafst* fyllað ʒe (*Spelm. liest* syllað ʒe), *G* hreosað ʒe, *H ohne Glo., J* onreowsaþ ʒe (?). 5 *wyrʒde] *wohl verschr. f.* wyrʒden; *A* werʒcweodon („*second* o (a?) *over* e"), *B* werʒdon, *E* hy yfelcweðon ł wyrʒden („hy *add. by Cor.?* ł wyrʒden *add. by Cor.*"), *F* hiʒ wyriʒdon, *G Glo. z. T. zerstört, H* hy wiriʒdon, *J* hy wirʒdon. 10 *uane] Ps R u. G uani.*

ȝytsian welan ȝif hy ætflowon heortan tosettan
concupiscere∴ Diuitiae si affluant. nolite cor apponere.

æne spræc ȝod twa þas ic ȝehyrde forðon anweald
12 *semel locutus est deus duo haec audiui∴ Quia potestas*

mildheortnis aȝyldst syn-
dei est. 13 *et tibi domine misericordia. quia tu reddis sin-*

driȝum æfter weorcum heora
gulis secundum opera eorum∴

62.

of leohte ic wacie þyrste
2 *Deus deus meus ad te de luce uigilo∴ Sitiuit in te*

sawl hu mæniȝfealdlice flæsc min on westenne
anima mea. quam multipliciter et caro mea∴ 3 *In deserto*

7 on unȝefarenum on wæteriȝum swa on haliȝum ic oþeowde
et in inuio et in aquoso. sic in sancto apparui

þe þæt ic ȝesawe mæȝen þin 7 wuldur þin forðon
tibi. ut uiderem uirtutem tuam. et gloriam tuam∴ 4 *Quia*

betere is mildheortnis þin ofer lif weleras mine he-
melior est misericordia tua super uitam⁝ labia mea lauda-

riað þe ic bletsiȝe þe on life minum 7 on naman
bunt te∴ 5 *Sic benedicam te in uita mea et in nomine*

þinum ic upahebbe handa mina swa swa of fætnisse
tuo leuabo manus meas∴ [f. 73b] 6 *Sicut adipe*

7 ȝefyllednisse ȝefylled bið sawl min weleras upahefednisse
et pinguidine repleatur anima mea. labia exultationis

heriȝað naman swa ȝemyndiȝ ic wæs þin ofer
laudabunt nomen tuum∴ 7 *Sic memor fui tui super*

bedd min on dæȝredum ic ȝemyndiȝȝe ȝe-
stratum meum in matutinis meditabor in te. 8 *quia fac-*

---

62. 6 upahefednisse] e *(zweit.) übergeschr.* 8 *uelamenta] wohl verschr. f. uelamento, so Ps R u. G, dazu paſst auch Glo.*

worden ȝefylstend on oferbrædelse fiðra
tus es adiutor meus∴ *Et in uelamenta alarum*

þinra ic blissiȝe toȝeþeodde sawl æft*er*
tuarum exultabo. 9 *adhesit anima mea post te. me*

anfenȝ swiþre hy soþlice on idel sohton
suscepit dextera tua∴ 10 *Ipsi uero in uano quesierunt*

sawle hy inȝað on ða neoþeran eorðan hy
animam meam. introibunt in inferiora terrae. 11 *tra-*

beoð seald on hand sweordes ⁊ dælas foxa beoð
dentur in manus gladii. et partes uulpium erunt∴

cyninȝ soþlice blissað on drihtne heriȝað ealle
12 *Rex uero laetabitur in domino. laudabuntur omnes*

þa ðe sweriȝað on him fordytt muð sprecendra
qui iurant in eo. quia obstructum est ós loquentium

unrihtu
iniqua∴

63.

ȝebed min þon*ne* ic swenced eom
2 *Exaudi deus orationem meam cum tribulor.*

fra*m* eȝe feondes nere sawle mine þu
[f. 74 a] *a timore inimici eripe animam meam*∴ 3 *Pro-*

bewruȝe fra*m* ȝemetinȝe wyrȝendra of meniȝu*m*
texisti me a conuentu malignantium a multitudine

wyrcendra unryhtwisnesse hy hwetton swa sweord
operantium iniquitatem∴ 4 *Quia exacuerunt ut gladium*

tunȝan heora hy beheoldon boȝan ðinȝ biter þ*æt*
linguas suas. intenderunt arcum. rem amaram. 5 *ut*

hy strælien on diȝelnissu*m* unwemme sona hy strælið
sagittent in occultis inmaculatum∴ 6 *Subito sagittabunt*

hine ⁊ na hy adrædaþ hy ȝetrymedon hi*m* word mæte
eum et non timebunt. firmauerunt sibi uerbum malum.

---

63. —

hy ʒeteohodon *þæt* hy hyddon ʒrinu hy cwædon hwylc
disputauerunt ut absconderent laqueos. dixerunt quis

ʒesihð hy hy scrudnodon unryhtwisnesse hy ʒeteorodon
uidebit eos∴ 7 *Scrutati sunt iniquitatem. defecerunt*

scrudniende scrudnunʒe toʒenealehte mann to heortan heahre
scrutantes scrutinium∴ *Accedit homo ad cor altum.*

7 bið upahafen stræla lytlynʒa ʒeworden synd
8 *et exaltabitur deus*∴ *Sagittae paruulorum factae sunt*

witu heora 7 for naht hæfde wæron onʒean hy tunʒan
plagę eorum. 9 *et pro nihilo habitę sunt. contra eos linguae*

heora ʒedrefede synd þa ðe ʒesawon hy 7
ipsorum∴ *Conturbati sunt omnes qui uidebant eos.* 10 *et*

adred ælc 7 hy bebodedon weorc
timuit omnis homo. et adnunti [f. 74 b] *auerunt opera*

ʒodes 7 dæda his hy anʒeaton blissað ryhtwis on
dei. et facta eius intellexerunt∴ 11 *Laetabitur iustus in*

drihtne 7 ʒehyhteð on hi*m* 7 hy beoð herede ealle
domino. et sperabit in eo. et laudabuntur omnes

ryhtwise
recti corde∴

64.

ʒeriseð lofsanʒ on heanisse þe bið aʒolden
2 *Te decet ymnus deus in sion. et tibi reddetur*

ʒelast ʒehyr ʒebed min to ðe
uotum in hierusalem∴ 3 *Exaudi orationem meam. ad te*

ælc flæsc cymeð word unryhtwisra rihsodon ofer
omnis caro ueniet∴ 4 *Uerba iniquorum preualuerunt super*

us 7 arleasnessu*m* ussu*m* ʒemiltsast eadiʒ þone
nos. et impietatibus nostris. tu propitiaberis∴ 5 *Beatus quem*

---

64. 3 *Zwischen Exaudi u. orationem] kurzes Wort oder Anfang eines Wortes, viell. zwei Buchst., ausrad.; wohl v. Schreiber, denn Ps R u. G —.*

ðu ʒecure 7 afenʒe oneardaþ on eardunʒum
elegisti et adsumpsisti. inhabitabit in tabernaculis tuis ∴

we beoð ʒefylled on ʒodum huses þines haliʒ templ
Replebimur in bonis domus tuae. sanctum est templum

wundurlic on efennisse ʒehyr us hælo
tuum 6 *mirabile in equitate* ∴ *Exaudi nós deus salutaris*

ure hyht ealra enda eorðan 7 on sǽ feor
noster. spes omnium finium terrae et in mare longe ∴

ʒyriʒende muntas on mæʒene beʒyrd of anwalde
7 *Preparans montes in uirtute tua. accinctus potentia.*

þu drefst ʒrund sæs son yþa hire
[f. 75 a] 8 *qui conturbas fundum maris. sonum fluctuum eius*

hwa acymð beoð ʒedrefede þeoda 7 ondrædaþ ealle
quis sustinebit ∴ *Turbabuntur gentes.* 9 *et timebunt omnes.*

þa ðe eardiaþ endas eorþan fram tacnum þinum utʒanʒ
qui habitant fines terrae a signis tuis ∴ *Exitus*

dæʒredes on æfene ðu ʒeblissað þu neosodest
matutini et uespere delectaberis. 10 *uisitasti terram et*

ʒedrenctest hy þu ʒemæniʒfyldest ʒeweliʒʒian flod
inebriasti eam. multiplicasti locupletare eam ∴ *Flumen*

ʒefylled of wætre þu ʒearwodest mete heora forðon
dei repletum est aqua. parasti cibum illorum quia

swa is ʒeʒearwunʒ þin rynelas his drencende ʒemæniʒ-
ita est praeparatio tua ∴ 11 *Riuos eius inebrians multi-*

fyld cneorissa his on dropunʒan his he blissað
plica generationes eius. in stillicidiis suis. laetabitur dum

þu bletsast trendel ʒeares medemnisse þinre
exorietur ∴ 12 *Benedices coronam anni benignitatis tuae.*

---

9 ðu ʒeblissað] *viell. nur Versehen f.* ʒeblissast *(vgl. Ps. 24, 13); Sievers, Gr.*[3] *§ 356 Anm. 2 bezeichnet solche Formen als northumbr.; A* ðu bist ʒelustfullad *(delectaueris), E (sehr charakterist.)* ðu ʒelustfullæst ł blissað („ł blissað *add. by Cor.*"), *F G H J delectabis: F* ðu ʒeblissast, *G* þu blissast, *H* ðu blissast, *J* þu bist ʒelustfullod. 11 *Zwischen eius u. inebrians] et ausrad., viell. v. Schreiber; Ps R u. G* —.

7 feldas þine beoð ȝefylled of ȝenihtsumnisse fætȝiað
et campi tui replebuntur ubertate∴ 13 *Pinguescent*

endes westenis 7 blissunȝa beorȝas beoþ ymbȝyrde ȝe-
fines deserti et exultatione colles accingentur∴ 14 *In-*

scrydde synd rammas sceapa 7 dena ȝenihðsumiað of
duti sunt arietes ouium. et conualles habundabunt fru-

hwæte 7 soþlice hy clypiað 7 lofsanȝ cweþað
mento. [f. 75 b] *etenim clamabunt et hymnum dicent*∴

65.

heriȝað ȝode eal eorðe salm secȝað naman
Iubilate deo omnis terra 2 *psalmum dicite nomini*

his sellað wuldur lofe his secȝað hu eȝeslicu
eius date gloriam laudi eius∴ 3 *Dicite deo. quam terribilia*

synd weorc on mæniȝfealdnisse mæȝenis þines leoȝað
sunt opera tua. in multitudine uirtutis tuae. mentientur

þe fynd þine ȝebiddeþ ðe 7 sinȝe þe
tibi inimici tui∴ 4 *Omnis terra adoret te et psallat tibi*

salm he secȝe naman þinum þu hehsta cumað 7 ȝeseoð
psalmum dicat nomini tuo altissime∴ 5 *Uenite et uidete*

weorc hu eȝeslic on ȝeþeahtum ofer suna
opera domini. quam terribilis in consiliis super filios

manna se ȝecyrde sǽ on driȝe land flodas
hominum∴ 6 *Qui conuertit mare in aridam. et flumina*

he oferfor mid fet þær we blissiað on þæt selfe se
pertransibit pede. ibi letabimur in idipsum∴ 7 *Qui*

wyldeþ on mæȝene his on ecnesse eaȝan his ofer
dominabitur in uirtute sua. in aeternum. oculi eius super

þeoda ȝelociað þa on eorre forðȝeciȝað na hy beoð
gentes respiciunt. qui in ira prouocant non exal-

---

65. 4 ȝebiddeþ] e *(zweit.) über punkt.* a.

upahafen on him selfum bletsiað þeoda
tentur in semetipsis ∵ [f. 76 a] 8 *Benedicite gentes deum*

urne 7 ʒehlystað stemne lofes his þe ʒesette
nostrum. et obaudite uocem laudis eius ∵ 9 *Qui posuit*

sawle to life 7 na he sealde beon astyred fet
animam meam ad uitam. et non dedit commoueri pedes

mine þu fandodest us of fyre þu amyre-
meos ∵ 10 *Quoniam probasti nos deus. igne nos exami-*

dest swa swa amered bið seolfor ðu læddest
nasti. sicut igne examinatur argentum ∵ 11 *Induxisti nos*

on ʒrin ðu asettest ʒeswinc on hrycʒe urum þu
in laqueum. posuisti tribulationes in dorso nostro. 12 *in-*

onasettest menn ofer heafdu *urum we foron þurh
posuisti homines super capita nostra ∵ Transiuimus per

fyr 7 wæter in ðu læddest us on rotnisse ł frofr ic
ignem et aquam induxisti nos in refrigerium ∵ 13 *In-*

inʒa on hus þin on asæʒdnissum ic aʒylde þe ʒelast
troibo in domum tuam in holocaustis. reddam tibi uota

mine þa todældon weleras mine þas spræc
mea 14 *quae distinxerunt labia mea ∵ Haec locutum est*

muð min on ʒeswince minum onsæʒdnissa ʒeswetlæhta
ós meum in tribulatione mea. 15 *holocausta medulata*

ic brinʒe þe mid anale rammum ic brinʒe oxan
offeram tibi. cum incensu et arietibus. offeram tibi boues

mid buccum cumað 7 ʒehyrað ic cyþe eow ealle
cum hyrcis ∵ 16 *Uenite et audite me narrabo uobis. omnes*

þe an drædaþ ʒod hu maniʒa he dyde sawle
qui [f. 76 b] *timetis dominum quanta fecit animę*

minre to him of muðe minum ic cleopode 7 ic upahebbe
meę ∵ 17 *Ad ipsum ore meo clamaui. et exaltaui*

---

12 *urum] *so G H, verschr. f.* uru; *A* ur, *E* urræ, *F J* ure. on] o *über punkt.* u.

under tunȝan mine unryhtwisnesse ȝif ic ȝeseah on
sub lingua[m] mea[m] ·:· 18 *Iniquitatem si conspexi in*

heortan minre na ȝehyreð forðan ȝehyrde
corde meo. non exaudiet deus ·:· 19 *Propterea exaudiuit*

7 he beȝymð stefne bene minre ȝebletsod
me deus. et intendit uoci deprecationis meę ·:· 20 *Benedictus*

framastyrede bene mine 7 mildheort-
dominus qui non amouit deprecationem meam. et miseri-

nesse his
cordiam suam a me ·:·

66.

miltsiȝe us 7 bletsie us onlyhte he and-
2 *Deus misereatur nobis et benedicat nos. [in]luminet uul-*

wlitan his þæt we ancnawen
tum suum super nós. et misereatur nobis ·:· 3 *Ut cognoscamus*

on eorðan weȝ on eallum þeodum hælo þine
in terra uiam tuam in omnibus gentibus salutare tuum ·:·

ȝeandetten folc ealle
4 *Confiteantur tibi populi deus. confiteantur tibi populi omnes* ·:·

blissien 7 ȝefæȝnien þeoda forðon þu demst folc
5 *Laetentur et exultent gentes. quoniam iudicas populos*

on efnisse ȝerecest
in aequitate et gentes in terra dirigis ·:· 6 *Confite* [f. 77 a] *an-*

tur tibi populi deus. confiteantur tibi populi omnes. 7 *terra*

sealde wæstm hire
dedit fructum suum ·:· *Benedicat nos deus deus noster.* 8 *et*

7 andræden hine ealle endas eorðan
benedicat nos deus. et metuant eum. omnes fines terrae ·:·

---

17 *linguam meam] Ps R u. G. lingua mea.*
66. —

67.

arise ȝod 7 syn todræfed fynd his 7 fleon
2 *Exsurgat deus et dissipentur inimici eius. et fugiant*

fram ansyne þa ðe hatedon hine swa swa teorade
a facie eius qui oderunt eum∵ 3 *Sicut defecit*

smic hy ȝeteorien flewð weax of ansyne fyres swa
fumus deficiant. sicut fluit cera a facie ignis. sic

he forwyrðen synfulle fram ansyne ryhtwise ȝe-
pereant peccatores a facie dei 4 *et iusti ępulen-*

wistfullien hy blissien on ȝesyhðe ȝodes 7 ȝeȝladien on
tur∵ *Exultent in conspectu dei. et delectentur in*

blisse sinȝað ȝode salm cweþað naman his siþfæt
laetitia∵ 5 *Cantate deo psalmum dicite nomini eius. iter*

doþ him þe astah ofer westdæl noma is him
facite ei qui ascendit super occasum. dominus nomen est ei∵

ȝefeoȝiað on ȝesihðe his beoð ȝedrefed of ansyne his
Gaudete in conspectu eius. turbabuntur a facie eius

fæderes steopcilda 7 deman wudewana
6 *patris orfa* [f. 77 b] *norum. et iudices uiduarum*∵

on stowe haliȝre his þe eardian deþ anmode
Deus in loco sancto suo. 7 *deus qui habitare facit unanimes*

on huse se alædeþ ȝebundene on stranȝnesse ȝelice 7
in domo∵ *Qui educit uinctos in fortitudine. similiter et*

þa þe on eorre forðȝeciȝað þa eardiaþ on byrȝennum
eos qui in ira prouocant qui habitant in sepulchris∵ 8 *Deus*

þonne þu utȝæst beforon folce þinum þonne þu færst
dum egredieris coram populo tuo dum transgredieris

þurh westen eorðe astyred 7 soþlice heofonas
per desertum 9 *terra mota est*∵ *Etenim caeli*

drupon of ansyne munt
distillauerunt a facie dei mons sina. a facie dei israhel∵

ren wilsumne asyndriende yrfeweardnisse þinre
10 *Pluuiam uoluntariam segregans deus hereditati tuę.*

7 ȝeuntrymed þu soþlice fulfremedest
etenim infirmata est tu uero perfecisti eam ∴

nytenu þine oneardiaþ on ðam þu ȝearwodest on swet-
11 *Animalia tua inhabitabunt in ea. parasti in dulce-*

nesse þinre þearfan selð word þam
dine tua pauperes deus ∴ 12 *Dominus dabit uerbum euan-*

ȝodspelȝendum mæȝenu maneȝa cyninȝ mæȝena þæs ȝe-
gelizantibus uirtutes multas. 13 *rex uirtutum de-*

corenan 7 hiw huses todælan reaflac ȝif ȝe
lecti et species domus diuidere spolia ∴ [f. 78a] 14 *Si dor-*

slapað betweox midde ȝehlyttan feðra culufran ofersylfredre
miatis inter medios cleros pennae columbae deargentatę.

7 þa æftran bæces hire on hiwe ȝoldes þonne he to-
et posteriora dorsi eius in specie auri ∴ 15 *Dum dis-*

scædeþ se heofonlica cyninȝas ofer hy snawe beoð ablicen
cernit caelestis reges super eam niue. dealbabuntur

on besceadwunȝa munt ȝenihtsumne
in selmon ∴ 16 *Montem dei montem uberem. mons*

ȝerunnen munt fætt to hwy anfenȝen ȝe muntas
coagulatus mons pinguis ∴ 17 *Ut quid suscepistis montes*

ȝenihtsume munt on þam ȝelicod is eardian on þam
uberes. mons in quo bene placitum est deo habitare in eo.

7 soþlice eardaþ oð on ende cræt
etenim dominus *habitabit usque in finem ∴* 18 *Currus dei*

tyn þusenda mæniȝfeald þusenda blissienda on
decem milium. multiplex milia laetantium ∴ Dominus in

him ~ astiȝende on heanisse *ȝehæftne
illis in syna in sancto. 19 *ascendens in altum captiuam*

he lædde hæftned he sealde selena mannum 7 soþlice
duxit captiuitatcm. dedit dona hominibus ∴ Etenim

---

67. 17 *dominus] Hs.* d*ñ*s, *ñ*s *v. Korr. auf Rasur; Raum würde f. urspr.* d*s̄ sprechen; Ps R u. G dominus.* 19 *ȝehæftne] *verschr. f.* ȝehæfte; *A* ȝehefte, *E* ȝehæftne *(„by Cor. in pl. of er.“), F G H J haben andere lat. Lesung.*

þa ðe na ʒelyfað oneardian on ðam ʒe-
qui non credunt inhabitare in eo dominus deus 20 *bene-*

bletsod ʒebletsod of dæʒe on dæʒ ʒesund
dictus. benedictus dominus de die in diem∵ *Prosperum*

siþfæt do us hælo ure
[f. 78 b] *iter faciet nobis deus salutaris noster.* 21 *deus noster*

hale to donne 7 drihtnes utʒanʒ deaþes hwæþre
deus saluos faciendi et domini exitus mortis∵ 22 *Uerump-*

þeah tocwysde heafdu feonda his hnol
tamen deus conquassauit capita inimicorum suorum. uerticem

locces ʒanʒenda on scyldum cwæð
capilli perambulantium in delictis suis∵ 23 *Dixit dominus*

of driʒnesse ic ʒecyrre on ʒrunde sæs oð
ex basan conuertam conuertam in profundo maris. 24 *donec*

bið dyped fot þin on blode tunʒe hunda ðinra of
intinguatur pes tuus in sanguine∵ *Lingua canum tuorum ex*

feondum fram him ʒesewen synd onstæpas þine
inimicis. ab ipso. 25 *uisi sunt ingressus tui. deus in-*

mines cyninʒes þe is on halʒum his fore-
gressus dei mei regis qui est in sancto ipsius∵ 26 *Pre-*

comon ealdras ʒeþeodde sinʒendum on middele iunʒra
uenerunt principes coniuncti psallentibus in medio iuuenum.

ʒliwmædena on cyrcum bletsiað of
tympanistriarum. 27 *in ęcclesiis benedicite dominum deum de*

wyllum ʒeonʒra on fyrhto
fontibus israhel∵ 28 *Ibi beniamin adolescentior in pauore*

ealdras latþeowas heora
principes iuda duces eorum prin [f. 79 a] *cipes zabulon. et*

*bebod meʒene *þine ʒetryme
principes neptalim∵ 29 *Manda deus uirtuti tuae. confirma*

29 *bebod] *wohl verschr. f.* bebeod, *so G H; A* onbiod, *E* bebioð, *F* bebod *(auf Grund letzterer Lesung setzt Bosw.-T. fälschl. ein* bebodan *an), J* bebead. *þine] *irrtüml. f.* þinum? *Ps R u. A G (viell. urspr. and.*

þis þæt ðu worhtest on us of temple halʒum
hoc deus quod operatus és. in nobis. 30 *a templo sancto*

þinum þæt is on þe brinʒað cyninʒas lac
tuo. quod est in hierusalem. tibi offerunt reges munera·:

ðu þrea wildeor wuda ʒeþeaht fearra betweox
31 *Increpa feras siluarum concilium taurorum. inter*

cy folca þæt na beon utalocen ða þa acunnode
uaccas populorum ut non excludantur. hii qui probati

synt of seolfre tostenc þeoda þe ʒefeoht willað cumen
sunt argento·: *Dissipa gentes que bella uolunt.* 32 *uenient*

ærendracan forecymeð hand his
legati ex ęgypto ethiopiae. preueniet manus eius deo·:

ricu eorðan sinʒað sinʒað
33 *Regna terrae cantate deo. psallite domino. psallite deo.*

þe astaʒ ofer heofonas heofona fram eastdæle
34 *qui ascendit super caelos caelorum ab oriente*·:

on ʒesihðe selð stefne his mæʒenis his sellað
Ecce dabit uocem suam uocem uirtutis suę. 35 *date*

weorðunʒe ʒode ofer ʒemiclunʒ his mæʒen
honorem deo·: *Super israhel magnificentia eius. et uirtus*

his on ʒenipum wundurlic on halʒum his
eius in nubibus·: 36 *Mirabilis deus in sanctis suis. deus*

he selð mæʒen 7 stranʒnesse folces his
israhel [f. 79 b] *ipse dabit uirtutem et fortitudinem plebis sue*

ʒebletsod ʒod
benedictus deus·:

68.

halne dó ineodon wæteru oð
2 *Saluum me fac deus quoniam introierunt aquae usque*

to sawle mine afæstnod on lime ʒrundes 7 nis
ad animam meam. 3 *infixus sum in limo profundi. et non est*

Lesung) uirtutem tuam; Ps G u. E F H J uirtuti tuae. Glo.: A meʒen ðin, *E* meʒne þine, *F* mihta þine, *G H* mæʒene þin, *J* mæʒen þin.

sped ic com on deopnesse sæs 7 hreohnis besencte
substantia ∴ Ueni in altitudinem maris. et tempestas demersit

ic swanc clypiende hase ȝeworden synd ȝoman
me ∴ 4 *Laboraui clamans raucae factae sunt fauces*

mine ȝeteorodon eaȝan mine þon*ne* ic hyhte on ȝod minne
meae. defecerunt oculi mei. dum spero in deum meum ∴

ȝemænіȝfylde ofer loccas heafdes mines þa hatedon
5 *Multiplicati sunt super capillos capitis mei. qui oderunt*

me butan ȝewyrhtu*m* ȝestranȝode synd ofer þe me
me gratis ∴ Confortati sunt super me qui me

ehtað fynd mine unryhtlice þa na ic reafode þa
persecuntur inimici mei iniuste. quę non rapui tunc

ic tolysde ł aȝeald wast unwisdom minne 7
exsoluebam ∴ 6 *Deus tu scís insipientiam meam. et*

scyldas ne synt behydd
delicta mea a te non sunt abscondita ∴ [f. 80 a] 7 *Non*

ascamiȝen þe anbidiȝað mæȝena
erubescant in me qui te exspectant domine deus uirtutum

na hy forwandien þa ðe secað
non reuereantur super me qui requirunt te deus israhel ∴

fore ic forbær hosp oferwreah for-
8 *Quoniam propter te subportaui inproperium. operuit reue-*

wandunȝ ansyne mine fremde ȝeworden broþrum
rentia faciem meam. 9 *exter factus sum fratribus*

minu*m* cuma bearnu*m* modor tyrȝinȝ
meis. et hospes filiis matris meę ∴ 10 *Quoniam zelus*

huses ðines eteð 7 hospas hyspendra þe
domus tuę comedit me. et obprobria exprobrantium tibi

hruron 7 ic oferwreah on fæstene sawle
ceciderunt super me ∴ 11 *Et operui in ieiunio animam*

---

68. 4 *In* ȝoman] *ist die Form des* ȝ *ungewöhnl.* 9 fremde] *zwischen* m *u.* d *ein* e *ausrad.; Formen ohne dies* e *kommen auch sonst vor.*

7 ʒedon on hosp 7 ic asette
meam. et factum est mihi in obprobrium∴ 12 *Et posui*

hræʒl min onhæran 7 ʒeworden him on biʒ-
uestimentum meum cilicium. et factus sum illis in para-

spel anʒean me hy fliton þa ðe sæton on ʒeate
bolam∴ 13 *Aduersum me exercebantur qui sedebant in porta.*

7 on hy sunʒon þa ðe druncon win ic soþlice
et in me psallebant qui bibebant uinum∴ 14 *Ego uero*

ʒebed tid ʒecwemnisse on
orationem meam ad te domine. tempus beneplaciti deus in

meneʒo mildheortnisse þinre ʒehyr on soþfæstnisse
multitudine misericordię tuae exaudi me in ueri-

hæle þinre alys of fenne þæt na ic
[f. 80 b] *tate salutis tuae*∴ 15 *Eripe me de luto ut non in-*

onclyfie alys of hatiendum of ʒrunde wætera
hereām libera me ex odientibus me. et de profundo aquarum.

þylæs me besence hreohnis wæteres 7 na forwelʒe
16 *n[on] me demergat tempestas aquę*∴ *Neque obsorbeat me*

ʒrund 7 na ʒenyrwe ofer pytt muð his
profundum. neque urgeat super me. puteus os suum∴

ʒehyr medemu mildheortnis þin
17 *Exaudi me domine quoniam benigna est misericordia tua*

æfter mæniʒo miltsunʒa þinra ʒeloca
secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me∴

ne acyr ansyne þine fram cnihte ic beom
18 *Ne auertas faciem tuam a puero tuo. quoniam tribu-*

swenced raðe ʒehyr huʒa sawle minre 7
lor uelociter exaudi me∴ 19 *Intende animae meae et*

alys hy fore feondum minum nere þu soþlice
libera eam. propter inimicos meos eripe me∴ 20 *Tu enim*

---

15 *Zwischen non u. inheream] in ausgestrichen, Ps R u. G —.* 16 *non] korr. zu ne, Ps R u. G non.*

wast hosp minne scamunȝa 7 forwandunȝa mine
scis inproperium meum confusionem. et uerecundiam meam.

on ȝesyhðe þinre synt ealle swencende
21 *in conspectu tuo sunt omnes tribulantes me*∴ *Inproperium*

anbidode heorte min 7 yrmðe ic þolode se þe somod
exspectauit cor meum et miseriam et sustinui. qui simul

mid me wære ȝeunrotsod 7 na wæs 7 frefriende
mecum contristaretur et [f. 81 a] *non fuit et consolantem*

ic sohte 7 na ic ȝemette 7 hie sealdon on mete
me quesiui et non inueni∴ 22 *Et dederunt in escam*

minne ȝeallan 7 on ðurste minu*m* hy drencton of ecede
meam fel. et in siti mea potauerunt me aceto∴

sie mese heora beforan him on ȝryne 7 on ed-
23 *Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum. et in retri-*

lean 7 on æswic sien ofþystred eaȝan
butionem. et in scandalum∴ 24 *Obscurentur oculi eorum*

þylæs hy ȝesion 7 hrycc heora symle ȝebyȝed aȝeot
ne uideant. et dorsum illorum semper incurua∴ 25 *Effunde*

ofer hy eorre þin 7 æbylȝnis yrres þines ȝeȝripe
super eos iram tuam. et indignatio irae tuae adprehendat

hy sy eardunȝ heora awest 7 on eardunȝstowu*m*
eos∴ 26 *Fiat habitatio eorum. deserta. et in tabernaculis*

ne sy ðe oneardiȝe forðon þone þu sloȝe
eorum non sit qui inhabitet∴ 27 *Quoniam quem tu percussisti*

hy ehton 7 sár wunda minra hy
ipsi persecuti sunt et super dolorem uulnerum meorum addide-

ȝeyhton toȝesete unryhtwisnesse ofer heora
runt∴ 28 *Appone iniquitatem super iniquitatem ipsorum.*

þ*æt* na hy inȝan on ðine ryhtwisnesse hy syn adilȝode
ut non intrent in tuam iustitiam∴ 29 *Deleantur*

---

24 ȝebyȝed] *Particip. zu* bȳȝan, *faſst incurua, das offenbar Imperativ zu incuruare ist, fälschl. als Adj.; A* ȝebeȝed, *E* = *D, F H J* ȝebiȝed, *G* on ȝebiȝeð.

of bec lifiendra 7 mid rihtwisum ne hy syn writen
de libro uiuentium. et cum iustis non scribantur∙.∙

þearfa 7 sarȝiende 7 hælo andwlitan
30 *Pauper et dolens* [f. 81 b] *ego sum. et salus uultus*

þines afenȝ heriȝe ic naman mid
tui deus suscepit me∙.∙ 31 *Laudabo nomen dei mei cum*

cantice 7 ic ȝemicliȝe hine on lofe 7 ȝelicað ofer
cantico et magnificabo eum in laude∙.∙ 32 *Et placebit deo super*

cealf neowe ł ȝeonȝ hornas forðlædende 7 clawa
uitulum nouellum. cornua producentem et ungulas∙.∙

ȝeseon þearfan 7 blissiȝen secað 7 leofað
33 *Uideant pauperes et laetentur. querite dominum et uiuet*

sawl eower ȝehyrde þearfan 7
anima uestra∙.∙ 34 *Quoniam exaudiuit pauperes dominus. et*

ȝebundene his na he *forhyȝe a herien hine heofonas
uinctos suos non spreuit∙.∙ 35 *Laudent eum caeli*

7 eorðe sæ 7 ealle þe on him synd forðon
et terra. mare et omnia quae in eis sunt∙.∙ 36 *Quoniam deus*

hale ȝedeþ 7 beoð ȝetimbrede ceastra 7 on-
saluam faciet sion. et aedificabuntur ciuitates iudę. et in-

eardiaþ þær 7 erfeweardnesse hy secað hy 7 sǽd
habitabunt ibi∙.∙ *Et hereditate adquirunt eam* 37 *et semen*

þeowra his aȝun hy 7 þa ðe lufiað naman his on-
seruorum eius possidebunt eam. et qui diligunt nomen eius in-

eardiað on hyre
habitabunt in ea∙.∙

---

34 *forhyȝe a] *unverständl., viell. verstümmelt f.* forhyȝede; *Ps R u. A E spreuit, Ps G u. F G H J despexit; Glo.: A* forhoȝde, *E* forhyȝoda *(„by Cor. in pl. of er.“), F* forseah, *G* forhiȝde, *H* forhiȝede, *J* forhoȝode. *Beachtenswert ist, wie der Korrektor in E, der ja in seinen Korrekturen eine Annäherung an D bezweckt, die vorliegende unverständl. Form wiedergibt.*

69.

on fultum minne beheald
2 *Domine [d]eus in adiutorium meum* [f. 82 a] *intende.*

7 to fylstanne efst ȝescamiȝen 7
domine ad *adiuuandum me festina*∴ 3 *Confundantur et*

forwandien fynd þa ðe secað sawle mine
reuereantur inimici mei. qui querunt animam meam∴

syn acyrred underbecling 7 areodiȝen þa ðe þencað me
4 *Auertantur retrorsum. et erubescant qui cogitant mihi*

yfelu sona 7 aryderend*e* þa ðe secȝað
mala∴ *Auertantur statim et erubescentes. qui dicunt mihi*

eȝlaeȝ upahebben 7 blissien þa ðe secað
euge euge∴ 5 *Exultent et laetentur qui querunt te domine.*

7 cweþen symle sy ȝemiclod þa ðe lufiað hælo
et dicant semper magnificetur dominus qui diligunt salutare

þine soþlice wædla 7 þearfa fylste
tuum∴ 6 *Ego uero egenus et pauper sum deus adiuua*

ȝefylsta alysend min na
me∴ *Adiutor meus et liberator meus es tu. domine ne*

þu lata
tardaueris∴

---

69. 2 *Domine deus] Hs. DN̄E, NE durchgestrichen u. vom folgenden ds̄ das d ausrad., so dafs Korr. in dieser Weise die Lesung des Ps G Deus hergestellt hat; Ps R Domine deus. ad] Glo. läfst vermuten, dafs urspr. et dastand; Ps R u. G und die übrig. Hss. ad, das letztere mit* to *gloss., nur E hat auch* 7 *ohne entsprechendes Wort im lat. Text; uns. Schreiber hat also lesen wollen (vgl. Ps. 123, 8): et ad iuuandum.* 4 aryderende] *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt, doch kaum auf einem Mifsverständnis beruhend, wie Lindelöf, Psaltergl. S. 105 meint (er liest* aryderend*); es ist vielmehr eine Verbalbildung von demselben Stamme wie das vorhergehende* areodiȝen; *von den übrig. Hss. hat auch H* aryderende, *K* reodiende; *die andern Glossatoren wählen* scamian. eȝlaeȝ] *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt; H* eȝla eȝla, *K* eȝele *(die übrig. Hss. andere Interjektionen).*

70.

ic hyhte na ic ȝescamiȝe on ecnesse
Deus in te speraui domine non confundar in aeternum.

on ðinre ryhtwisnesse alys nere onhyld
2 *in tua iustitia libera me et eripe me*∴ *Inclina ad*

eare þin beo ȝescyldend
me aurem tuam et libera me. 3 *esto mihi in deum protectorem*

on stowe ȝetrymede *þæt* halne þu dó
[f. 82 b] *et in locum munitum. ut saluum me facias*∴

trymnes min 7 frofr ł ȝener eart ðu
Quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu.

of handa synfulles onȝean
4 *deus meus eripe me de manu peccatoris. et de manu contra*

ǽ dondes 7 unryhtwises forðon ȝeþyld min
legem agentis. et iniqui∴ 5 *Quoniam tu és patientia mea*

hyht min of iuȝuðe minre ȝetrymed
domine. spes mea a iuuentute mea∴ 6 *In te confirmatus*

of innoðe of wambe modor minre min ȝescyldend
sum ex utero. de uentre matris meae tu es meus protector.

onȝalnis ł sanȝ min symle swa swa foretacen
in te decantatio mea semper∴ 7 *Tamquam prodigium*

ȝeworden maneȝu*m* ȝefylstend stranȝ sy ȝefylled
factus sum multis. et tu adiutor fortis∴ 8 *Repleatur*

min of lofe þinu*m* *þæt* ic mæȝe sinȝan wuldur þin ælce
ós meum laude tua. ut possim cantare gloriam tuam tota

dæȝ ȝemiclunȝa þine ne awyrp ðu on tide
die magnificentiam tuam∴ 9 *Ne proiecias me in tempore*

ylde þon*ne* teorað mæȝen min na þu forlæte
senectutis. dum defecerit uirtus mea. ne derelinquas me∴

he sædon fynd mine yfelu þa ðe heoldon
10 *Quia dixerunt inimici mei mala mihi*! *et qui custodiebant*

sawle mine ȝeþeaht hy dydon ætsomne
animam meam. consilium fecerunt in unum∴ [f. 83 a]

cweþende forlet hine ehtað 7 ȝeȝri-
11 *Dicentes. deus dereliquit eum. persequimini et conprehen-*

pað nis þe ȝeneriȝe na afeorra
dite eum quia non est qui eripiat eum∴ 12 *Deus ne elonges*

on fultum ȝeloca ȝescamiȝen
a me. deus meus in auxilium meum respice∴ 13 *Confundantur*

7 ȝeteorien tælende sawle minre syn oferwriȝen ȝescynd-
et deficiant detrahentes animae meae. operiantur confu-

nisse 7 scame þa ðe secað yfelu me soþlice
sione et pudore. qui querunt mala mihi∴ 14 *Ego autem*

ic hyhte 7 ic yce eal lof
semper in te sperabo domine. et adiciam super omnem laudem

þin muð min cyþde ryhtwisnesse þine ælce
tuam∴ 15 *Ós meum pronuntiabit iustitiam tuam. tota*

dæȝe hælo þine forðon ic oncneow ȝestreon ic
die salutare tuum∴ *Quia non cognoui negotiationes.* 16 *in-*

inȝa on anwaldu ic ȝemyndiȝ beo
troibo in potentias domini∴ *Domine memorabor*

ryhtwisnesse þinre anre þu lærdest of inȝuðe
iustitiae tuae solius. 17 *deus docuisti me a iuuentute*

minre 7 oþ nu ic cyþe wundru þine on
mea. et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua. 18 *et usque in*

ylda 7 forwerennisse ne forlæte þu me oð ic
senecta et senium. deus ne derelinquas me∴ *Donec ad-*

bodiȝe earm þinne cneorisse ælcre þe toweard
nuntiem brachium tuum generationi omni [f. 83 b] *quę uentura*

anweald þin 7 rihtwisnesse þine ȝodd oð
est∴ *Potentiam tuam* 19 *et iustitiam tuam deus usque*

on ða heahstan ðe þu dydest ȝemiclunȝa hwelc ȝelic
in altissima. quae fecisti magnalia. deus quis similis

---

70. 15 *pronuntiabit] Glo. läſst die urspr. Lesung pronuntiauit vermuten; Ps R pronuntiabit (ms. annuntiabit), Ps G annuntiabit.* 16 anwaldu] u *über* a.

ðe hu mæneȝe ðu eowdest ȝeswinc fela 7
tibi ∴ 20 *Quantas ostendisti mihi tribulationes multas. et*

yfelu 7 ȝecyrred þu ȝeliffæstodest me 7 of ȝrundum eorðan
malas. et conuersus uiuificasti me. et de abyssis terrae

eft þu ȝelæddest þu mæniȝfyldest 7
iterum reduxisti me ∴ 21 *Multiplicasti iustitiam tuam. et*

ȝecyrred þu lærdest me 7 ic andette ðe on fatum
conuersus exortatus és me. 22 *et ego confitebor tibi in uassis*

salma soþfæstnisse þine ic sinȝe on hearpan
psalmorum ueritatem tuam. psallam tibi in cythara deus

haliȝ ȝefeoȝað weleras mine þonne ic sinȝe
sanctus israhel ∴ 23 *Gaudebunt labia mea dum cantauero*

sawl min þa ðu alysdest ac tunȝe min
tibi. et anima mea quam redemisti ∴ 24 *Sed et lingua mea*

smeað rihtwisnesse þine þonne ȝescynde aswarcode
meditabitur iustitiam tuam. dum confusi et reueriti

beoð þa ðe secað yfelu ‘ me
fuerint. qui querunt mala mihi ∴

71.

dom þinne cyninȝe sele rihtwisnesse
2 *Deus iudicium tuum regi da et iusti* [f. 84 a]

þine suna cyninȝes deman folc þine
tiam tuam filio regis ∴ *Iudicare populum tuum in tua*

rihtwisnesse 7 þearfan þine on dome onfon muntas
iustitia. et pauperes tuos in iudicio ∴ 3 *Suscipiant montes*

sybbe folces þines beorȝas ryhtwisnesse on his ryht-
pacem populo tuo. et colles iustitiam ∴ 4 *In sua ius-*

---

22 *uassis] s (erst.) z. T. ausrad.*

71. 3 *populo tuo] so P R u. A E, Ps G u. F G H J populo (ohne tuo); die Glo. in D weist auf urspr. populi tui. Glo.: A* folce ðinum, *E = D, F J* folces, *G* folcc (*wohl verschr. f.* folce), *H* folce.

wisnesse he demþ þearfan þyses folces 7 hale he deþ suna
titia iudicabit pauperes huius populi. et saluos faciet filios

þearfana 7 he ʒeeaðmed hyspend 7 he wunað a
pauperum ∴ Et humiliabit calumniatorem. 5 *et permanebit*

mid sunnan 7 beforon monan on worold worulde 7 he
cum sole et ante lunam in seculum seculi ∴ 6 *Et de-*

adune stah swa swa ren on flys 7 dropunʒa
scendit sicut pluuia in uellus. et sicut stillicidia

dreopenda asprinʒð on daʒum his riht
stillantia super terram ∴ 7 *Orietur in diebus eius iustitia.*

7 *ʒenihðsum sybbe oð bið upahafen mona 7 he
et habundantia pacis donec extollatur luna ∴ 8 *Et domi-*

wylt fram sǽ oð sǽ 7 fram flode oð
nabitur a mar[e] usque ad mare. et a flumine usque ad

ʒemæru ymbhwyrftes beforon on him feallað
terminos orbis terrę ∴ 9 *Coram illo procident*

siʒelhearwan 7 fynd eorðan licciað cyninʒas
aethiopes. et inimici eius terram linguent ∴ 10 *Reges*

7 iʒlandu lác brinʒað
tharsis et insulę munera [f. 84 b] *offerunt. reges arabum et*

ʒifa ʒelædaþ 7 ʒebiddaþ ealle
saba. dona adducent ∴ 11 *Et adorabunt eum omnes reges terrę.*

þeoda þeowien him he alysde þearfan fram
omnes gentes seruient ęi ∴ 12 *Quia liberauit pauperem a*

ricum wædlan þam na wæs ʒefylsta he arie þearfan
potente. et inopem cui non erat adiutor ∴ 13 *Parcet pauperi*

7 wædlan 7 sawla þearfana hale he deþ of
et inopi. et animas pauperum saluas faciet ∴ 14 *Ex*

---

5 he wunað a] *so G H, a = ā „immer“; A* ðorhwunað, *E* þurhwuniæþ, *F* þurhwunað (*Spelm. liest* þurwunað), *J* þurhwunaþ. 7 *ʒenihðsum] *verschr. f.* ʒenihðsumnes; *A* ʒenyhtsumnis, *E G H J* ʒenihtsumnes, *F* ʒenyhtsum (!). 8 *mare (erst.)] korr. z. mari, so Ps R u. G.*

*micȝum 7 unrihte he alysde saule heora 7 beorht
usuris et iniquitate liberabit animas eorum. et preclarum

nama beforan him he leofað 7 bið seald him
nomen eorum coram ipso∴ 15 *Et uiuet et dabitur ei*

of ȝolde 7 hy ȝebiddað of him symle ælce dæȝe
de auro arabię. et adorabunt de ipso semper tota die

hy bletsiað hine 7 bið trymnes on eorðan on
benedicent eum∴ 16 *Et erit firmamentum in terra in*

heahnessum munta ofer bið ahafen wæstm
summis montium. superextolletur super libanum fructus

his 7 hy blowað of ceastre swa swa hiȝ eorðan 7
eius. et florebunt de ciuitate sicut foenum terrę∴ 17 *Et*

bið nama ȝebletsod on worulda ær sunnan þurhwunað
erit nomen eius benedictum in saecula. ante solem permanebit

monan setl his 7 *sie ȝebletsod on
nomen eius. et ante lunam sedes eius∴ *Et benedicentur in*

him ealle mæȝþa þeoda ȝemicliað
eo [f. 85 a] *omnes tribus terrę. omnes gentes magnificabunt*

hine ȝebletsod se deþ wundru
eum∴ 18 *Benedictus dominus deus israhel. qui facit mirabilia*

miclu ana 7 ȝebletsod nama mæȝenþrymnes his on
magna solus. 19 *et benedictum nomen maiestatis eius. in*

ecnesse 7 on woruld*e* 7 bið ȝefylled
aeternum et in seculum seculi∴ *Et replebitur maiestate eius*

omnis terra. fiat fiat∴

---

14 *micȝum] *gehört z.* micȝa *m.,* -e *f. „urine“* (mīȝan); *Schreiber hat usura u. urina verwechselt; A* westemsceattum, *C* wæstmsceatum, *E* — *(„Gloss to usuris er.“)!!, F* wæstme, *J* wæsscitan (= wæstmsceatum?); *sollten die Lesungen von G* micclum *u. H* miclum *mifsglückte Versuche sein, die Lesung der Hs. D zu bessern? liberabit] Glo. weist auf urspr. liberauit; Ps R liberabit, Ps G redimet.* 17 *sie ȝebletsod] *so H, verschr. f.* sien ȝ.; *A* bioð ȝebledsade, *E* bletsiæþ, *F* sy ȝebletsod, *G* si ȝebletsod, *J* beoþ ȝebletsode.

72.

hu ȝod israhela þam þe ryhtwise synt
Quam bonus deus israhel. his qui recto sunt corde.

mine nean astyred fet nean aȝoten stæpas
2 *mei autem pene moti sunt pedes. pene effusi sunt gressus*

mine forðon ic æfstȝode on synfullum sybbe synfulra
mei∴ 3 *Quia zelaui in peccatoribus pacem peccatorum*

ȝeseonde forðon nis ahyldnes deaþe heora ne
uidens∴ 4 *Quia non est declinatio morti eorum. nec*

trumnis on wite on ȝeswincum manna na
firmamentum in plaga eorum∴ 5 *In laboribus hominum non*

synd 7 mid mannum na beoð swunȝen forðon namm
sunt. et cum hominibus non flagellabuntur∴ 6 *Ideo tenuit*

hy ofermodnis oferwriȝen of unrihtnesse 7 of
eos superbia eorum. operti sunt iniquitate et im-

árleasnisse his forþræsde swa swa of fetnisse
pietate sua∴ [f. 85 b] 7 *Prodiit quasi ex adipe*

unrihtwisnes heora hy ferdon on tosetetnisse heortan
iniquitas eorum. transierunt in dispositionem cordis

hy þohton 7 hy spræcon niþ unrihtwisnesse þearle
8 *cogitauerunt et locuti sunt nequitiam iniquitatem in excelso*

hie spræcon hy setton on heofon muþ heora 7 tunȝe
locuti sunt∴ 9 *Posuerunt in caelum os suum. et lingua*

for ofer eorþan forðon *ȝecyr hider
eorum transiuit super terram∴ 10 *Ideo reuertetur huc*

folc min 7 daȝas fulle beoþ ȝemette on him 7
populus meus. et dies pleni inuenientur in eis∴ 11 *Et*

hy cwædon hu wiste 7 ȝif inȝehyȝd on
dixerunt quomodo sciuit deus. et si est scientia in

---

72. 10 *ȝecyr] *so F (conuertetur, gleiche lat. Lesung in G H J), verschr. f.* ȝecyrreð; *A* cerreð, *E* cyrreð (*„-reð by Cor. on er.“), G H* ȝecyrred bið, *J* biþ ȝecirred. 11 *Hinter* hu] *über quomodo hat spätere Hand* eh teð *geschrieben (ebenso Ps. 72, 19 u. 118, 97; möglicher Weise dieselbe); dieser spätere sinnlose Zusatz erklärt sich aus Hymnus 6, 30; dort wird*

heahnesse efnenu hy synfulle 7 ȝenihþsumiȝende on
excelso∵ 12 *Ecce ipsi peccatores et habundantes in*

woruld hy beȝeton welan 7 ic cwæð eornostlice
saeculo. optinuerunt diuitias∵ 13 *Et dixi ergo*

butan intinȝan ic ȝerihtwisode heortan mine 7 ic þwoh be-
sine causa iustificaui cor meum. et laui in-

tweox unscyldiȝe handa mina 7 ic wæs beswunȝen ælce
ter innocentes manus meas. 14 *et fui flagellatus tota*

dæȝ 7 bicniend on dæȝerede ȝif ic cwæð ic cyþe
die. et index meus in matutino∵ 15 *Si dicebam narrabo*

swa efnenu ȝecyndnis bearna þinra þam ic tosette
sic. ecce natio filiorum tuorum quibus disposui∵

ic wende *þæt* ic ancneowe þis ȝeswinc is beforon
16 *Existimabam ut cognoscerem. hoc* [f. 86a] *labor est ante*

oð ic inȝa on haliȝern 7 ic aȝyte on
me. 17 *donec intrem in sanctuarium dei. et intellegam in*

endas heora hwæþre þeah fore fæcniȝu*m* þu
nouissima eorum∵ 18 *Uerumptamen propter dolos dis-*

tostihtodest him yfelu þu awurpe hy þa hy wæron upahafen
posuisti eis mala. deiecisti eos. dum alleuarentur∵

hu ȝewordene on forlætnesse sona hy ȝeteoro-
19 *Quomodo facti sunt in desolationem. subito defece-*

don 7 forwurdon fore unryhtwisnessu*m* heora swa swa
runt. et perierunt propter iniquitate[m] sua[m]. 20 *uelut*

Quomodo persequitur korrekt durch hu ehteð *gloss., doch steht* ehteð *noch über Quomodo.* 18 *dolos] so Ps R u. G; wahrsch. beseitigte Korr. irgend ein Versehen des Schreibers; auch die Glo. ist beachtenswert:* fæcniȝum *(so auch H) ist offenbar Dat. Plur. eines Adjektivs* fǣcniȝ *(v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt), zu* fāc(e)n *n. „deceit“ gehörig; vgl. A J* facne *(J lat. Lesung: dolus), E* sær, *F* facn, *G* facnum *(doch nicht ganz deutlich).* 19 *Hinter* hu] *über Quomodo v. späterer Hand* eh teð, *vgl. oben V. 11. iniquitatem suam] so Ps G u. F G H J; in D korr. z. iniquitates suas, so Ps R (eine Hs. hat auch -em -am) u. AE. Glo.: A* unrehtwisnisse heara, *E* unrihtwisnesse here („-wisnesse *by Cor. on er.* -ere *by Cor. on er.*“), *F* unrihtwisnysse his, *G* unrihtwisnesse his *(so J, nur* heora), *H ohne Glo.*

fram slæpe arisende on ceastre þinre anlicnessa
a somno exsurgentes∴ Domine in ciuitate tua. imagines

heora to nahte þu *ȝehyrfst forþon ȝelustfullude heorte
eorum ad nihilum rediges∴ 21 *Quia delectatum est cor*

min 7 ædran mine tolysed 7 ic to nahte
meum. et renes mei resoluti sunt. 22 *et ego ad nihilum*

ȝehworfen 7 ic nyste swa nyten ȝeworden ic eom
redactus sum et nesciui∴ 23 *Ut iumentum factus sum*

mid 7 symle mid þe þu name hand þa
aput te. et ego semper tecum∴ 24 *Tenuisti manum dex-*

swiðran 7 on willan þinum þu læddest 7 mid
teram meam et in uoluntate tua deduxisti me et cum

wuldre þu afenȝe mec hwæt wunað
gloria adsumpsisti me∴ 25 *Quid enim mihi restat in cęlo et*

hwæt ȝeteorode heorte
a te quid uolui super terram∴ [f. 86 b] 26 *Defecit cor*

7 flæsc min heortan minre 7 dæl min on
meum et caro mea. deus cordis mei. et pars mea deus in

worulda forðon efnenu þa ðe afeorriað hy fram þe hy
saecula∴ 27 *Quia ecce qui elongant se a te peri-*

forweorþað þu forspilst ealle þa ðe forliȝriað fram ðe
bunt. perdes omnes qui fornicantur abs te∴

me toȝeþeodan ȝod asettan on drihtne
28 *Mihi autem adherere deo bonum est ponere in domino deo*

hyht minne *þæt* ic bodiȝe ealle lofu þine on ȝatum
spem meam∴ Ut annuntiem omnes laudes tuas in portis

dohtor
filiae sion∴

---

20 þu *ȝehyrfst] *verschr. f.* ȝehwyrfst, *so F G H* (*vgl. V. 22* ȝehworfen); *A* ðu ȝebeȝes, *C* ȝebyȝyst ł afeȝ, *E* þu hwirfest („þu *by Cor.*"), *J* þu beȝæst.

73.

to hwon þu anyddest us on ende eorre is
Ut quid repulisti nos deus in finem. iratus est

hatheortnis þin ofer sceap heorde þinre ʒemun
furor tuus super oues gregis tui ∴ 2 *Memento*

ʒesomnunʒe þinre þa þu ʒescope of frymðe ðu alysdest
congregationis tuae quam creasti ab initio ∴ *Liberasti*

ʒyrd yrfeweardnisse þinre munt on ðam þu eardast
uirgam hereditatis tuae mons sion in quo habitas

on *þæt* selfe ahefe hand þine on ofermodnisse heora
in idipsum ∴ 3 *Eleua manum tuam in superbiam eorum*

hu fela awyrʒde feond on haliʒum þinum ⁊
in finem. quanta malignatus est inimicus in sanctis tuis. 4 *et*

ʒewuldrude synd þa ðe þe hatedon on middum cafertune
gloriati sunt. qui te oderunt in medio atrio tuo ∴

hy asetton tacnu hiora ⁊ na hy oncneowon swa swa
Posuerunt [f. 87 a] *signa sua* 5 *et non cognouerunt sicut*

on weʒe ofer heahne swa on wuda treowa æhsum
in uia supra summum. quasi in silua lignorum ∴ *Securibus*

hy aheowon dura his on *þæt* selfe of matucce ⁊ adesan
6 *exciderunt ianuas eius in idipsum. bipenne et ascia*

hy utawurpon hy hy anældon of fyre haliʒern þin
deiecerunt eam ∴ 7 *Incenderunt igne sanctuarium tuum*

on eorðan hy besmiton eardunʒstowe naman þines hy
in terra. pulluerunt tabernaculum nominis tui ∴ 8 *Dixe-*

cwædon on heortan cyþð heora betweox hy cumað
runt in corde suo cognatio eorum inter se. uenite

uton ofþriccan ealle daʒas syml drihtnes fr*am* eorþan tacn
conprimamus omnes dies festos domini a terra ∴ 9 *Signa*

---

73. 4 ʒewuldrude] u *(zweit.) über punkt.* o. 8 daʒas syml] *so H, f. das Kompositum* symldaʒas, *verleitet durch d. lat. Text (vgl. Ps. 75, 11 u. 117, 27); A* daeʒas symbellice, *E* dæʒæs symbel, *F* daʒas symle; *in F ist* symle *Adjekt.; in G Gl. unleserlich, J (dies festus!)* daʒas symbellice.

uru na we ȝesawon nu io witȝa 7 us na
nostra non uidimus iam non est propheta et nos non

ancnawð ma hu lanȝe hyspeð feond
cognoscet amplius∴ 10 *Usquequo deus inproperabit inimicus.*

bysmrað wiðerwenȝel naman on ende to hwy
inritat aduersarius nomen tuum in finem∴ 11 *Ut quid*

þu acyrrest ansyne þine 7 swiþran of middum bearme
auertis faciem tuam et dexteram tuam. de medio sinu

þinum on ende soþlice cyninȝ ure ær worulda
tuo in finem∴ 12 *Deus autem rex noster ante saecula*

worhte hælo on midle eorðan ȝetrymedest on
operatus est salutem in medio terrę∴ 13 *Tu confirmasti in*

mæȝene þinum sæ ȝeswenctest heafdu dracana ofer
uirtute tua mare. tu contribulasti capita draconum super

wæteru forbræce heafod dracan micles 7
aquas∴ [f. 87 b] 14 *Tu confregisti caput draconis magni. et*

þu sealdest hine on mete folce siȝelhearwana toslite
dedisti eum in escam populo ęthiopum∴ 15 *Tu disrupisti*

wyllas 7 burnan adryȝdest flodas þin
fontes et torrentes. tu exsiccasti fluuios aetham∴ 16 *Tuus est*

dæȝ 7 þin niht dydest sunnan 7 monan worhtes
dies et tua est nox. tu fecisti solem et lunam. 17 *tu fecisti*

ealle ȝemæro eorðan hærfest 7 lenȝten ða
omnes terminos terrae. aestatem et uer tu fecisti ea∴

ȝemyndiȝ beo ðu þisse ȝesceafte þinre feond hyspte
18 *Memor esto huius creaturae tuae. inimicus inproperauit*

---

10 wiðerwenȝel] *bei Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt; über Herkunft des Wortes kann ich nichts sagen, doch ist auffällig, daſs die von D stark abhängige Hs. H nur* wiðer *schreibt, dem Glossator dieser Hs. also in der Komposition* wiðer-wenȝel *das zweite Glied viell. unverständl. war oder falsch erschien; der Ausdruck findet sich noch einmal Hy. 4, 7 aduersarios:* wiþerwenȝlas. *Vgl. A* *wiðerbrocað *(für* wiðerbroca), *E* wiðerwerdæ (*„*ð *from* d *by Cor.; fin. let. er.“*), *F* fe *(sic!)* wiðerwearda *(daneben am Rande:* ł se wiðerwearda*), G* wiðerwerd, *J* wiþerbreca.

drihtne 7 folc unwis ʒremede naman þinne ne
domino. et populus insipiens exacerbauit nomen tuum∴ 19 *Ne*

sele wildedeorum sawla andettende þe þear-
tradas bestiis anima[s] confitente[s] tibi. animas pau-

fana þinra na þu oferʒyt on ende ʒeloca on
perum tuorum. ne obliuiscaris in finem∴ 20 *Respice in*

cyþnisse þine forðon ʒefyllede þa ðe ofþystrede synt
testamentum tuum quia repleti sunt qui obscurati sunt∴

eorðan husa unryhtwisnessa na sy acyrred eaþmod
terrę domorum iniquitatum∴ 21 *Ne auertatur humilis*

ʒeworden ʒescynd þearfa 7 wædla heriʒað naman þinne
factus confusus. pauper et inobs laudabunt nomen tuum∴

aris dem þinʒ þin ʒemyndiʒ beo ðu
22 *Exsurge deus iudica causam tuam.* [f. 88a] *memor esto*

hospa þinra þæra þe fram unwisum ælce
inproperiorum tuorum. eorum que ab insipienti sunt tota

dæʒe na oferʒyt þu stefna secendra þe ofermodnis heora
die∴ 23 *Ne obliuiscaris uoces querentium te. superbia eorum*

þe ðe hatedon astiʒe symle to ðe
qui te oderunt ascendat semper ad te∴

74.

we andettað þe 7 we ciʒað
2 *Confitebimur tibi deus. confitebimur tibi. et inuocabimus*

naman þinne ic cyþe ealle wundru þine þonne ic afó
nomen tuum∴ *Narrabo omnia mirabilia tua* 3 *dum accepero*

tid ic ryhtwisnesse deme ʒemolten is eorðe 7
tempus ego iustitiam iudicabo∴ 4 *Liquefacta est terra et*

ealle oneardʒende on hire ic trymede swyras hire
omnes inhabitantes in ea. ego confirmaui columnas eius∴

---

19 *animas confitentes] so Ps R u. G und B F; in D korr. z. animā confitentē, so A E.* 22 *que] Ps R u. G und E quae; A F qui.*

ic sæʒde unrihtwisum nellen ʒe unrihte don 7 aʒyltendum
5 *Dixi iniquis nolite inique agere. et delinquentibus*

nellen ʒe upáhebban horn on yplen
nolite exaltare cornu∴ 6 *Nolite ex*tollere *in altum cornu*

eowerne 7 sprecan anʒean unryhtwisnesse
uestrum. et nolite loqui aduersus deum iniquitatem∴

forðon 7 na fram eastdæle fram westdæle 7 na fram
7 *Quia neque ab oriente. neque ab occidente neque a*

westum muntum dema þisne ʒeeaþ-
desertis montibus. 8 *quoniam deus iudex est∴ Hunc humi-*

medeþ 7 þisne he ahefþ forðon cælic on handa
liat et hunc [f. 88 b] *exaltat.* 9 *quia calix in manu*

wines clænis full is ʒemenʒedon 7 ahyld of
domini uini meri. plenus est mixto∴ Et inclinauit ex

þys on þys hwæðre þeah dræst his nis aidelude drincað
hoc in hoc uerumptamen fex eius non est exinanita∴ Bibent

of him ealle synfulle eorðan ic on worulda
ex eo omnes peccatores terrę 10 *ego autem in saecula*

ic ʒefeoʒe ic synʒe 7 ealle hornas synfulra
gaudebo. cantabo deo iacob∴ 11 *Et omnia cornua peccatorum*

ic tobrece 7 beoð upahefen hornas ryhtwises
confringam. et exaltabuntur cornua iusti∴

75.

cuð on iudum on micel nama
2 *Notus in iudea deus. in israhel magnum nomen eius∴*

7 ʒeworden on sybbe stow his 7 eardunʒ
3 *Et factus est in pace locus eius. et habitatio eius in*

---

74. 6 *extollere] so Ps R u. G.* 9 ʒemenʒedon] *vgl. A E* ʒemenʒed *(in E:* „-ed, d *from* ð“*), B* ʒemenʒedes, *F* ʒemenʒced, *G H* = *D*, *J* ʒe-mænʒed. 11 upahefen] e *(erst.) über punkt.* a.

þær he forbricð hornas boȝana scyld sweord
sion·: 4 Ibi confringit cornua. arcum. scutum. gladium. et

ȝefeoht onlihtende wundurlice fram muntum ecum
bellum·: 5 Inluminans tu mirabiliter a montibus aeternis.

ȝedrefede ealle unwise heortan hie slepun *swef-
6 *turbati sunt omnes insipientes corde. dormierunt som-*

num his 7 nauht ȝemetton ealle weras welena on
num suum. et nihil inuenerunt omnes uiri diuitiarum in

handum his fram þreanȝe þinre
[f. 89 a] *manibus suis·: 7 Ab increpatione tua deus iacob*

hy hnappodon þa astiȝon hors þu eȝeslic 7
dormitauerunt qui ascenderunt aequos. 8 tu terribilis és et

hwylc wiðstandeþ forð ðonne of eorre þinum of
quis resistet tibi. extunc ab ira tua·: 9 De

heofonum dom astrælod eorðe bifode 7 resteð
caelo iudicium iaculatum est terra tremuit et quieuit.

þonne he aras on dome þæt hale he dyde ealle
10 *dum exsurgeret in iudicio deus. ut saluos faceret omnes*

stille ł bilwite eorðan forðon ȝeþoht mannes andetteþ
quietos terrae·: 11 Quia cogitatio hominis confitebitur

þe 7 lafa ȝeþohta dæȝ symbelne hy doþ þe
tibi. et reliquię. cogitationum diem festum agent tibi·:

---

75. 4 *arcum] (Hs. arcū, doch Strich über u stark verblaſst) ist Akk. Sing. abhängig von confringit u. steht, wie auch die Interpunktion andeutet, mit cornua, scutum u. s. w. auf gleicher Stufe; die Glo.* boȝana *dagegen gloss. die Lesung arcuum (abhängig von cornua). Vgl. A cornua arcum:* hornas boȝan; *Ps R u. E cornua arcuum: E* horn boȝæn; *P G u. H potentias arcuum (doch arcuum in H v. Glossator aus arcum verbessert): H (potentias ohne Glo.)* boȝana; *F G J potentias arcum:* mihta boȝan. 6 hie] i *übergeschr.* *swefnum] *so G H, verschr. f.* swefnu, *Akk. Plur. zu* swefn *n., dessen Plur. oft mit Singularbedeutung gebraucht wird; A* slep, *C J* slæp, *E* sleep ł swefne („sleep, *first* e *from* i *by Cor. and also dotted by Cor.* ł swefne *add. by Cor.*“), *F (somnium)* stefnum (*wohl* swefnum *beabsichtigt, Spelman liest fälschl.* sæfnum). 8 forð] ð *übergeschr.*

ȝehatað 7 aȝyldaþ drihtne eowrum ealle þe on ymb-
12 *Uouete et reddite domino deo uestro. omnes qui in cir-*

hwyrfte his brinȝað lac þam eȝeslican 7 þam þe
cuitu eius offertis munera∵ Terribili 13 *et ei qui*

afyrreð ȝast aldra mid ł wið cyninȝas eorðan
aufert spiritum principum. terribili apud reges terrę∵

76.

of stefne minre ic cleopode stefn min
2 *Uoce mea ad dominum clamaui. uox mea ad*

7 he behealdeþ me on dæȝ ȝeswinces mines
deum et intendit mihi∵ 3 *In die tribulationis meae.*

ȝod ic sohte handum minum of nihte beforan him
deum exquisiui manibus meis nocte coram eo [f. 89 b]

7 na ic eom beswicen ic wiþsoc beon afrefred sawle
et non sum deceptus∵ Negaui consolari animam

mine ȝemyndiȝ ic wæs 7 ȝelustfullud eom ic
meam. 4 *memor fui dei et delectatus sum∵ Exer-*

worhte 7 ȝeteorode lythwon ȝast min toforon
citatus sum et defecit paulisper spiritus meus. 5 *anticipaue-*

setton wæccan eaȝan mine ȝedrefed 7 na ȝesprecen
runt uigilias oculi mei. turbatus sum et non sum locutus∵

ic þohte daȝas alde 7 ȝear ece on mode ic hæfde
6 *Cogitaui dies antiquos. et annos aeternos in mente habui∵*

7 ic ȝemunde of nihte mid heortan minre ic swanc 7
7 *Et meditatus sum nocte cum corde meo. exercitabam et*

ic windwode on me ȝast minne 7 ic cwæð cwistðu
uentilabam in me. spiritum meum∵ 8 *Et dixi. numquid*

on ecnesse awyrpð oþðe na toȝeteohie þæt wel
in aeternum proiciet deus. aut non apponet ut bene

---

76. —

ȝecwemed si nu ȝyt on ende mildheortnesse his asli-
placitum sit adhuc. 9 *aut in finem misericordiam suam ab-*

teð of worulde 7 cneorisse cwystu oferȝyteð
scidit. a saeculo et generatione∵ 10 *Numquid obliuiscetur*

ofearmian behæfð on eorre mildheortnesse his
misereri deus. aut continebit in ira misericordiam suam∵

7 ic cwæð nu ic anȝan þeos anwendednis þære swiðran
11 *Et dixi nunc coepi. haec inmutatio dexterae.*

þæs hean ȝemyndiȝ ic wæs weorca forðon
excelsi 12 *memor fui operum domini. quia* [f. 90 a]

ȝem*yndiȝ* ic beo of frymðe wundra þinra 7 ic
memor ero ab initio mirabilium tuorum∵ 13 *Et medi-*

ȝemunde on eallu*m* weorcu*m* þinu*m* 7 on beȝiminȝu*m*
tatus sum in omnibus operibus tuis' *et in obseruationibus*

þinu*m* ic beȝá on halȝu*m* weȝ þin hwylc
tuis me exercebor∵ 14 *Deus in sancto uia tua quis*

micel swa swa þu þe dest
deus magnus sicut deus noster. 15 *tu es deus qui facis*

wundru ana cuð þu dydest on folcum mæȝen þin
mirabilia solus∵ Notam fecisti in populis uirtutem tuam.

þu alysdest on earme þinu*m* folc þin suna
16 *liberasti in brachio tuo populum tuum. filios israhel*

hy ȝesawon wæte*ru*
et ioseph∵ 17 *Uiderunt te aquę deus. uiderunt aquę.*

ondredon 7 ȝedrefede synd ȝrundas meniȝo sweȝes
timuerunt et turbatę sunt abyssi. 18 *multitudo sonitus*

wætera stefne hy sealdon ȝenipu 7 soþlice flana þine
aquarum∵ Uocem dederunt nubes. etenim sagittę tuae

þurhforon stefn þunurrada þinre on hweohle hy
pertransierunt. 19 *uox tonitrui tui in rota∵ Inluxe-*

alyhton liȝræscas þine ymbhwyrfte eorðan ȝeseah 7
runt coruscationes tuae orbi terrae. uidit et

ʒedrefed ł astyred is eorðe on sæ weʒas þine 7
commota est terra ∵ 20 *In mari uiae tuae et*

stiʒa þine on wæterum maneʒum 7 fotlæst þine na beoð
semitę tuę in aquis multis et uestigia tua non cog-

ancnawen þu sealdest swa swa sceap folc
noscentur ∵ 21 *Deduxisti sicut* [f. 90 b] *oues populum*

þin on handa
tuum. in manu moysi et áárou ∵

77.

beʒymað folc min æ̌ mine onhyldaþ eare
Adtendite populę meus legem meam inclinate aurem

eower on word muþes mines ic antyne on biʒspellum
uestram. in uerba oris mei ∵ 2 *Aperiam in parabolis*

muð minne ic sprece foresetednessa of frymðe worulde
os meum. loquar propositiones ab initio seculi ∵

hu maneʒa we ʒehyrdon 7 we ʒecneowon þa 7 fæderas
3 *Quanta audiuimus et cognouimus ea. et patres*

ure hy cyþdon us na synd bediʒlede fram sunum
nostri narrauerunt nobis ∵ 4 *Non sunt occultata a filiis*

heora on cneorisse oþerre cyþende lofo 7
eorum. in generatione altera ∵ *Narrantes laudes domini. et*

meʒenu his 7 wundru his þe he dyde 7 he awehte
uirtutes eius et mirabilia eius quae fecit ∵ 5 *Et suscitauit*

cyþnisse æ he sette þa
testimonium in iacob. et legem posuit in israhel ∵ *Quam*

bebead he fæderum urum þæt cuðe he dyden hy sunum
mandauit patribus nostris. ut notam facerent eam filiis

heora 7 he ancnawe cneoris oþer suna þe beoð
suis. 6 *et cognoscat generatio altera* ∵ *Filii qui nascen-*

---

77. 6 he] *überflüssig u. falsch, da* cneoris *Subjekt ist.*

acenned hy arisað 7 cyþað þa sunum heora
tur exsurgent. et narrabunt eam [f. 91 a] *filiis suis*∴

þæt hy setten on ᵹode hyht hyra 7 na oferᵹyten
7 *Ut ponant in deo spem suam. et non obliuiscantur*

weorca ᵹodes heora 7 bebodu his hy secen ne syn hy
operum dei sui. et mandata eius exquirant∴ 8 *Ne fiant*

swa swa fæderas heora cynn þweor 7 þurhbiter
sicut patres eorum genus prauum. et peramarum genus.

þæt ne ᵹerehte heortan his 7 nis ᵹelyfed mid ᵹode
quod non direxit cor suum. et non est creditus cum deo

ᵹast his suna beᵹimende boᵹan 7 sendende
spiritus eius∴ 9 *Filii effrem. intendentes arcum. et mittentes*

stræla heora hy ᵹecyrred synt on dæᵹe ᵹefeohtes na
sagittas suas conuersi sunt in die belli∴ 10 *Non*

hy beheoldon cyþnisse ᵹodes heora on æ his hy
custodierunt testamentum dei sui. et in lege eius nolue-

noldon ᵹanᵹan 7 hy oferᵹeton weldæda his
runt ambulare∴ 11 *Et obliti sunt benefactorum eius.*

wundru his þa he oðeowde him beforon fæderum
mirabilia eius quae ostendit eis. 12 *coram patribus*

heora he dyde wundru on eorðan on felda
eorum∴ *Fecit mirabilia in terra aegypti. in campo*

he slat sæ 7 he lædde hy 7 sette wæteru
taneos∴ 13 *Interrupit mare et perduxit eos. et statuit aquas*

swa swa on bytte 7 he lædde hy on ᵹenipe dæᵹes 7
quasi in utrem∴ 14 *Et eduxit eos in nube diei. et*

ealre nihte on alyhtinᵹe fyres he slat on
tota nocte in inluminatione ignis∴ [f. 91 b] 15 *Interrupit in*

westene stan 7 wæterode swa swa on ᵹrunde miclum
heremo petram. et adaquauit eos. uelut in abysso multa∴

7 wæter of stane 7 he lædde swa swa flodas
16 *Et eduxit aquam de petra et eduxit tamquam flumina*

wæteru 7 hie ʒeteochodon þa ʒiet synʒian him on eorre
aquas·:· 17 *Et adposuerunt adhuc peccare ei. in ira*

hy wehton heahne on dryʒnisse 7 he fandedon
concitauerunt deum excelsum in siccitate·:· 18 *Et temptauerunt*

on heortum heora *7 hy bæden mettas sawlum
deum in cordibus suis. ut peterent escas animabus suis.

7 yfele hy spræcon be ʒode 7 hie cwædon cwystu mæʒ
19 *et male locuti sunt de deo et dixerunt. numquid poterit*

ʒearwian mysan on westene he sloh
deus parare mensam in deserto·:· 20 *Quoniam percussit*

stan 7 fleowon wæteru 7 burnan yþʒodon
petram. et fluxerunt aquę et torrentes inundauerunt·:· *Num-*

hlaf sellan oððe ʒearwian folce
quid et panem poterit dare. aut parare mensam populo

forðon ʒehyrde 7 ʒeylde 7 oferʒesette 7
suo·:· 21 *Ideo audiuit dominus et distulit et superposuit. et*

fyr aæled is eorre astah on
ignis accensus est in iacob. et ira ascendit in israhel·:·

forðon na hy ʒelyfdon on ʒod heora ne hy
22 *Quia non* [f. 92 a] *crediderunt in deum suum. nec spera-*

hyhton on hælo his 7 he bebead ʒenipum ofere
uerunt in salutare eius·:· 23 *Et mandauit nubibus desuper.*

7 dura heofones he atynde 7 rinde him heofonehlaf
et ianuas celi aperuit. 24 *et pluit illis manna.*

etan hlaf he sealde him enʒla
manducare panem celi dedit eis. 25 *panem angelorum*

æt mann wæstm he sende on ʒenihð-
manducauit homo. frumentationem misit eis in habun-

sumunʒe 7 he awehte suþerne wind of heofone 7 he
dantia·:· 26 *Et excitauit austrum de caelo. et in-*

lædde on mæʒene his suþerne wind 7 ran ofer hy
duxit in uirtute sua affricum·:· 27 *Et pluit super eos*

---

17 hie] i *übergeschr.* 18 *7 *(zweit.)] verschr. f.* þ, þæt.

swa swa dust flæscu sand sæs fuȝelas ȝe-
sicut puluerem carnes. et sicut arenam maris. uolatilia pen-

fiðerede 7 feollon on midle ceastra heora ymb
nata∴ 28 *Et ceciderunt in medio castrorum eorum. circa*

eardunȝa 7 hy æton 7 ȝefyllede synt
tabernacula eorum∴ 29 *Et manducauerunt et saturati sunt*

swiþe 7 ȝewilnunȝa brohte him bescyred
nimis. et desiderium eorum adtulit eis. 30 *non sunt fraudati*

fra*m* ȝewilnunȝa heora þa ȝyt mete heora wæs on muðe
a desiderio suo∴ *Adhuc esca eorum erat in ore*

heora 7 eorre astaȝ ofer 7 ofsloh
ipsorum. 31 *et ira dei ascendit super eos. et occidit* [f. 92 b]

maneȝa heora 7 ȝecorene he ȝelette on eallum
plurimos eorum. et electos israhel impediuit∴ 32 *In omnibus*

þysum hy synȝodon þa ȝyt 7 ȝelyfdon on wundru*m*
hís peccauerunt adhuc. et non crediderunt in mirabilibus

his 7 ȝeteorodon on idelnesse daȝas heora 7 ȝear
eius∴ 33 *Et defecerunt in uanitate dies eorum. et anni*

mid ofste þon*ne* he ofsloh hy þon*ne* hy
eorum cum festinantia∴ 34 *Cum occiderit eos tunc inquire-*

sohton hine 7 hy wæron ȝecyrred ær leohte 7 hy comon to
bant eum. et conuertebantur ante lucem' *et ueniebant ad*

him 7 hy ȝemundon forðon ȝefylsta heora is
eum∴ 35 *Et memorati sunt quia deus adiutor eorum est.*

mære alysend 7 hy lufodon hine
et deus excelsus liberator eorum est∴ 36 *Et dilexerunt eum*

on muðe heora 7 tunȝe heora hy luȝon heorte
in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei∴ 37 *Cor*

næs ryhtwis mid him ne ȝeleafa ȝecweme
autem eorum non erat rectum cum eo. nec fides habita

---

36 tunȝe] *wohl Nom. Sing., indem lingua nicht als Abl. erkannt ist* (tunȝe *als Obliquus wäre northumbr., Sievers, Gr.*[3] *§ 276 Anm. 5); A H* tunȝan *(lat. Text: in lingua), E F* tunȝa.

is him on cyþnisse his he is mildheort 7
est illis in testamento eius∵ 38 *Ipse autem est misericors. et*

milde he bið synnum heora 7 na forspilde hy 7
propitius fit peccatis eorum. et non disperdit eos∵ *Et*

he ȝemænizfylde þæt he acyrde eorre his fram him 7 na
multiplicauit ut auerteret iram suam ab eis. et non

onælde eall eorre his 7 he ȝemunde
accendit omnem iram suam∵ 39 *Et memoratus est* [f. 93 a]

þætte flæsc hy synd ȝast ȝewitende 7 na edwendende
quia caro sunt. spiritus uadens et non rediens∵

la hu oft hy ȝremedon hine on westene on eorre hy
40 *Quotiens exaceruauerunt eum in deserto in ira. con-*

wehton on eorðan butan wætere 7 hy ȝehwyrfde
citauerunt eum in terra sine aqua∵ 41 *Et conuersi*

synd 7 costodon 7 haliȝne hy ȝremedon
sunt et temptauerunt deum. et sanctum israhel exaceruauerunt∵

hy na synd ȝemyndiȝe ł ȝeþancule handa his hwelce dæȝe
42 *Non sunt. recordati manus eius. qua die*

he alysde hy of handa þæs swencendan swa swa he sette
liberauit eos. de manu tribulantis∵ 43 *Sicut posuit*

on æȝyptum tacnu his 7 foretacn on felda
in aegypto signa sua et prodigia sua in campo thaneos∵

he acyrde on blod flodas heora 7 reȝnlice wæteru
44 *Conuertit in sanguine flumina eorum. et pluuiales aquas*

heora þylæs hy druncen he sende on hy fleoȝan hundene
eorum ne biberent∵ 45 *Inmisit in eos muscam caninam*

7 heo æt hy frox 7 he fordyde hy 7 he sealde
et comedit eo(s). ranam et exterminauit eos∵ 46 *Et dedit*

---

42 *manus] so Ps R u. G und A F G H J, Glo.: A* honda, *F G* handa, *H J* hand; *B manuum (sollte auch D so gelesen haben?):* honda, *E manuis:* hænd. 45 *caninam] Zwischen cani und nam Rasurspuren; der Raum ist ganz schmal, kaum für einen Buchst. genügend; viell. ist der erste Grundstrich eines m ausrad., das so zu n wurde, möglicher Weise vom Schreiber selbst; Ps R caninam, Ps G coenomyiam (eine Hs. cynomiam). eo(s)] s von mir hinzugefügt (wie auch v. Korr.), Ps R u. G eos.*

ome wæstmas heora 7 ȝeswinc ȝærstapan he
erugini fructus eorum et labores eorum locustę∵ 47 *Occi-*

ofsloh on storme winȝeardas heora 7 beriȝ on
dit in grandine uineas eorum. et moros eorum in

haȝule he sealde storme nytenu 7
pruina∵ [f. 93 b] 48 *Tradidit grandini iumenta eorum et*

æhta fyre he sende on hy eorre æbylȝnisse
possessiones eorum igni∵ 49 *Inmisit in eos iram indignationis*

his æbylȝnesse 7 7 ȝeswinc onsanda þurh
suę. indignationem et iram. et tribulationem. inmissiones per

ærendracan yfele weȝ he worhte stiȝe eorres his 7
angelos malos∵ 50 *Uiam fecit semitę irae suae. et*

na he arað fram deaþe sawlum heora 7 nytenu
non pepercit a morte animabus eorum. et iumenta eorum

on deaþe he beleac 7 he ofsloh ælcne frumcennedne
in morte conclusit∵ 51 *Et percussit omnem primogenitum*

on eorðan frumsceattas ealles ȝeswinces heora on
in terra aegypti. primitias omnis laboris eorum in

ȝeteldum 7 he afyrde swa swa sceap folc
tabernaculis cham∵ 52 *Et abstulit sicut oues populum*

his 7 ȝelædde hy swa swa ewod on westene 7
suum. et perduxit eos tamquam gregem in deserto∵ 53 *Et*

he lædde on hyhte 7 na hy ondredon 7 fynd heora
eduxit eos in spé. et non timuerunt. et inimicos eorum

oferwreah sæ 7 he lædde hy on munt haliȝnesse
operuit mare∵ 54 *Et duxit eos in montem sanctificationis*

his þisne þone ȝestrynde seo swiðre his 7
suę. montem hunc quem adquisiuit dextera eius∵ *Et*

---

47 beriȝ] *so noch H, ist wie die Form* byriȝ *in E („by Cor. on er.") u. F Akk. Plur. eines starken Neutrums gleich got.* basi, *althochd.* beri *u. folgt der Flexion der kurzsilbigen* jo-*Stämme (Sievers, Gr.*[3] *§ 246); man mufs also einen Nom. Sing.* *bere *neben einer zweiten Form* *beriȝ (*byriȝ), *die analogisch nach den Casibus obliqu. gebildet ist, ansetzen. Bosw.-T., Sweet u. Sievers führen nur das schwache Fem.* ber(i)ȝe *an (vgl. z. B. Ps. 51, 10 u. 127, 3).*

he awearp of ansyne heora þeoda 7 hlyte he todælde him
eicit a facie eorum gentes. et sorte diuisit eis

eorðan on rapincle todales 7 eardode on
terram [f. 94 a] *in funiculo distributionis*∴ 55 *Et habitauit in*

eardunȝum heora mæȝð 7 costodon 7 ȝre-
tabernaculis eorum tribus israhel 56 *et temptauerunt et exacer-*

medon ȝod mærne 7 cyþnessa his na hy heoldon
uauerunt deum excelsum. et testimonia eius non custodierunt∴

7 hy acyrdon hy 7 na beȝimdon swa swa
57 *Et auerterunt se et non obseruauerunt. quemadmodum*

fæderas heora ȝecyrde synt on boȝan þweorne on
patres eorum. conuersi sunt in arcum peruersum∴ 58 *In*

eorre hy wehton hine on beorȝum heora 7 on aȝrafenum
ira concitauerunt eum in collibus suis. et in sclup-

anlicnessum heora hy anhyredon hine ȝehyrde
tilibus suis aemulati sunt eum∴ 59 *Audiuit dominus*

7 forhyȝde 7 to nahte ȝehwearf þearle 7
et spreuit. et ad nihilum redigit nimis israhel∴ 60 *Et*

he anydde eardunȝe his on ðam
reppulit tabernaculum zelon tabernaculum suum. in quo

eardode betweox menn 7 he sealde on hæftned
habitauit inter homines∴ 61 *Et tradidit in captiuitatem*

mæȝenu heora 7 fæȝernissa on handa feondes
uirtutes eorum. et pulchritudines eorum in manus inimici∴

7 he beleac on sweorde folc his 7 yrfeweardnisse
62 *Et conclusit in gladio populum suum. et hereditatem*

his he forhyȝde ȝeonȝe heora æt fyr 7 mæȝ-
suam spreuit∴ 63 *Iuuenes eorum comedit ignis et uir-*

denu heora na synd wopene sacerdas
gines eorum [f. 94 b] *non sunt lamentate*∴ 64 *Sacerdotes*

heora on sweorde hruron 7 wyduwan heora na weo-
eorum in gladio ceciderunt et uiduę eorum non plora-

---

58 *scluptilibus] verschr. f. sculptilibus.*

pon 7 aweht wearð swa swa slapende
uerunt∵ 65 Et excitatus est tamquam dormiens dominus.

swa swa rice acworren of wine 7 he ofsloh fynd
quasi potens crapulatus a uino∵ 66 Et percussit inimicos

his on ða ytran hosp ecne he sealde him
suos in posteriora. obprobrium sempiternum dedit illis∵

7 he anydde eardunȝa 7 mæȝðe na
67 *Et reppulit tabernaculum ioseph. et tribum effrem. non*

he ȝeceas ac he ceas mæȝðe munt þone
elegit. 68 *sed elegit tribum iuda. montem sion quem*

he lufode 7 he ȝetimbrede swa swa anhyrnedra haliȝ-
dilexit∵ 69 *Et aedificauit sicut unicornuorum sancti-*

nesse his on eorðan he ȝestaþelode hy on woruld a
ficationem suam in terra. fundauit eam in secula∵

7 he ȝeceas þeow his 7 abær hine of
70 *Et elegit dauid seruum suum. et sustulit eum de*

eowodu*m* sceapa 7 æfter . þa*m* stincendu*m* he afenȝ hine
gregibus ouium [et] depost fetantes accepit eum∵

fedan folc his yrfeweardnesse his
71 *Pascere iacob populum suum et israhel hereditatem suam∵*

7 he fedde hy butan yfelnisse heortan his 7 on sefan
72 *Et pauit eos sine malitia cordis sui. et in sensu*

handa his he lædde hy
manuum suarum deduxit eos∵

78.

comon þeoda on yrfeweardnisse þine
[f. 95 a] *Deus uenerunt gentes in hereditatem tuam.*

hy besmiton templ haliȝ þin hy setton
coinquinauerunt templum sanctum tuum∵ Posuerunt hieru-

---

70 *et (zweit.)] Ps R et (ms. tac. et), Ps G —.*

swa swa apla hordern lic ł þa
salem uelut pomorum custodiar(i)um. 2 *posuerunt mor-*

deadlican þeowa þinra mettas fuzelum heofones flæsc
talia seruorum tuorum escas uolatilibus caeli. carnes

halizra þinra wilddeorum eorðan hy azuton blod
sanctorum tuorum bestiis terrae·: 3 *Effuderunt sanguinem*

heora swa swa wæter on ymbhwyrfte 7 næs
eorum sicut aquam. in circuitu hierusalem. et non erat

*7 bebyrzde zeworden we syndon on hosp neah-
qui sepeliret·: 4 *Facti sumus in obprobrium uici-*

zeburum urum of hleahtre 7 oferhyzde þam þe on ymbhwyrfte
nis nostris. derisu et contemptu hís qui in circuitu

syndon hu lonze þu yrsast on ende bið
nostro sunt·: 5 *Usquequo domine irasceris in finem. accen-*

anæled swa swa fyr eorre þin azeot yrre þin on
ditur uelut ignis zelus tuus·: 6 *Effunde iram tuam in*

ðeoda þa ðe na cuðon 7 on ricu þa cizdon
gentes. quae te non nouerunt. et in regna quae inuocauerunt

naman þinne forðon æton 7 stow his hie
nomen tuum·: 7 *Quia comederunt iacob. et locum eius deso-*

forleton ne zemun ðu unrihtu ure *alle raðe
lauerunt·: 8 *Ne memineris iniquitates nostras antiquas. cito*

us foresette mildheortnes þin forðon þearfan
nos [f. 95 b] *anticip[i]et misericordia tua. quia pauperes*

zeworden we synd swiðe zefylst us zod hælend ure
facti sumus nimis·: 9 *Adiuua nos deus salutaris noster.*

7 fore arweorþunze naman þines alys us 7 ze-
et propter honorem nominis tui domine libera nos. et pro-

---

78. 1 *custodiar(i)um] zweit. i von mir hinzugefügt, E macht denselben Fehler.* 6 *Zwischen quae u. inuocauerunt] fehlt non (Ps R u. G non), das aber vom Korr. übergeschr. ist.* 8 *alle] *verschr. f.* alde, *ein Versehen, das A B C G nicht haben; doch lesen F J* eall; *H ohne Glo. u. E* erðæn þæ („þæ, *the* a *of the* æ *from* e"). *anticipiet] B antecipiet; Ps R u. A E anticipet, Ps G u. F' anticipent.*

miltsod beo þu synnu*m* uru*m* naman þinne þylæs
pitius esto peccatis nostris propter nomen tuum∴ 10 *Ne*

hwonne seczan þeoda hwær is heora 7 hy cyþen on
quando dicant gentes ubi est deus eorum. et innotescant in

mæzþum beforon eazan uru*m* wrec blod þeowra
nationibus coram oculis nostris∴ Uindica sanguinem seruorum

þinra þe azoten inza on zesyhðe þine zeomrunza
tuorum. qui effusus est. 11 *intret in conspectu tuo gemitus*

zecyspedra æfter micelnisse earmes þines aze þu
compeditorum∴ Secundum magnitudinem brachii tui. posside

suna of deaþe zewitnudra azyld neahzeburu*m* uru*m*
filios morti punitorum∴ 12 *Redde uicinis nostris*

syfonfealdlice on bearme heora hosp þone
septuplum in sinu eorum. inproperium eorum. quod

hy hyspton þe we folc þin 7
exprobrauerunt tibi domine∴ 13 *Nos autem populus tuus et*

sceap eowode þinre we andettað þe on worulda 7 on worulda
oues gregis tui. confitebimur tibi in secula; et in saeculum

woruld we cyþað lof þin
saeculi narrabimus laudem tuam∴

79.

þu ðe recest beheald þu þe lædst
[f. 96 a] 2 *Qui regis israhel intende qui deducis*

swa swa sceap þu ðe sitst ofer oðiew
uelut ouem ioseph∴ Qui sedes super cherubin. appare

beforan awece anwald
3 *coram effrem. et beniamin. et manasse∴ Excita potentiam*

þin 7 cum þæt hale þu do us mæzena
tuam et ueni. ut saluos facias nos∴ 4 *Domine deus uirtutum*

---

11 zeomrunza] *so F J, gloss. gemitus, Nom. Sing., der als solcher nicht erkannt ist; A* zeamrunz, *B H* zeomrunz, *E* ziomrunz, *G* zeomorunz.

ȝecyr us 7 oðeiw ansyne þine 7 hale we beoð
conuerte nos. et ostende faciem tuam et salui erimus∴

hu lanȝe eorsast þu on ȝebed
5 *Domine deus uirtutum. quousque irasceris in orationem*

þeowes þines þu metsast us of hlafe teara 7 drinc
serui tui. 6 *cibabis nos pane lacrimarum. et potum*

þu selst us on tearum on ȝemete þu settest us on
dabis nobis in lacrimis in mensura∴ 7 *Posuisti nos in*

wiþercwedulnisse neahȝeburūm urum 7 fynd ure hysp-
contradictionem uicinis nostris et inimici nostri deri-

ton us ȝecyrr us
serunt nós∴ 8 *Domine deus uirtutum conuerte nos. et ostende*

winȝeard þu
faciem tuam et salui erimus∴ 9 *Uineam ex aegypto trans-*

feredest þu awurpe þeoda 7 þu plantodest hine
tulisti. eiecisti gentes et plantasti eam∴ [f. 96 b]

weȝ þu worhtest on ȝesihðe his 7 wyrtruman
10 *Uiam fecisti in conspectu eius. et plantasti radices*

his 7 afylled is oferwreah muntas scadu his
eius et repleta est terra∴ 11 *Operuit montes umbra eius*

7 twiȝu cederbeamas þu aðenedest palmtwiȝu
et arbusta eius cedros dei∴ 12 *Extendisti palmites*

oð to sæ 7 oð to flode tealȝras his
eius usque ad mare. et usque ad flumen propagines eius∴

to hwy asettest ðu weall his 7 reafiað hine
13 *Ut quid deposuisti mac[h]eriam eius et uindemiant eam.*

ealle þa ðe farað weȝ fornam ł awyrtwarude hine
omnes qui transeunt uiam∴ 14 *Exterminauit eam*

bar ł eofor of wuda 7 ænlepe ł *syndru bita fræt
aper de silua. et singularis ferus depastus est

---

79. 14 *syndru] *wohl verschr. f.* syndriȝ; *vgl. A* *syndrinȝ, *E* sinderlice, *F* ænliȝe, *G* ænlypiȝ ł syndriȝ, *H* ænlewe *(sic!)* ł syndriȝ, *J* ænlipiȝe.

hine mezene zecyrr zeseoh of
eam ∴ 15 *Domine deus uirtutum conuerte nunc respice de*

heofone 7 zeloca 7 neosa winzeard þisne 7 zerece
caelo et uide. et uisita uineam istam 16 *et dirige eam*

þone plantode seo swiþre þin 7 ofer sunu mannes þone
quam plantauit dextera tua. et super filium hominis quem

ðu zetrymedest þe anæled of fyre 7 adolfenre handa of
confirmasti tibi ∴ 17 *Incensa igne et effosa manu. ab*

þreaunza andwlitan þines hy forweorðaþ sy hand
increpatione uultus tui peribunt ∴ 18 *Fiat manus*

þin ofer wer þære swiþran þinre 7 ofer sunu
tua super uirum dexterae tuae. et super filium [f. 97 a]

mannes þone þu zetrymedest þe 7 na we awez zewitað
hominis quem confirmasti tibi ∴ 19 *et non discedimus*

fra*m* ðe þu liffæstast us 7 naman þinne we cizað
a te ∴ *Uiuificabis nos et nomen tuum inuocabimus* ∴

mæzena zecyrr 7 oðeow ansyne þine
20 *Domine deus uirtutum conuerte nos. et ostende faciem tuam*

7 hale we beoð
et salui erimus ∴

80.

blissiað zefylstan uru*m* sinzað
2 *Exultate deo adiutori nostro iubilate deo iacob* ∴

*nimad psalm 7 sellað zlizbea*m* psalt*e*re wynsu*m*ne
3 *Sumite psalmum. et date timpanum. psalterium iocundum.*

---

17 adolfenre] *f.* adolfen, *indem effosa fälschl. als Abl. gefaſst u. zu manu gezogen ist, während es mit dem vorhergehenden Incensa:* anæled *auf gleicher Stufe steht; effosa ist (wohl unter Einfluſs der Variante effusa, so B) verschr. f. effossa, so Ps R u. A E, doch gloss. A* azoten, *E* azotene, *B (korrekt)* azoten; *Ps G u. F G H suffossa (ohne folgend. manu), J suffosa, Glo.: F J* underdelf, *G* underholunza, *H ohne Glo.*

80. 3 *nimad] *f. gewöhnl.* nimað; *n. Sievers, Gr.*[3] *§ 360 Anm. 1 seltene u. verdächtige Form, ist wohl auch hier (als einziges Beispiel) nachlässige Schreibung; A* niomað, *E* Nimad, *F* nimiað, *G* nimað, *H J* nimaþ.

mid hearpan singað of frymðe monðes of byman on dæʒ
cum cithara∴ 4 *Canite initio mensis tuba. in die*

mærum symelnesse eowerre forðon bebod
insigni solempnitatis uestrę∴ 5 *Quia preceptum in israhel*

is 7 dom ʒode cyþnisse he
est. et iudicium deo iacob∴ 6 *Testimonium in ioseph po-*

sette hine þa he eode of lande tunʒan þe
suit eum. dum exiret de terra aegypti∴ Linguam quam

na he wiste he ʒehyrde 7 he acyrde fram byrþennum hric
non nouerat audiuit. 7 *diuertit ab oneribus dorsum*

his handa his on wyleʒan þeowodon on ʒe-
eius. manus eius in cophino seruierunt∴ [f. 97 b] 8 *In tribu-*

swince þu ciʒdest me 7 ic alysde ic ʒehyrde on be-
latione inuocasti me et liberaui té. exaudiui te in abs-

dihlinʒe hrehnisse ic afandode þe æt wæterum wiþercwedol-
condito. tempestatis probaui te ad aquas contra-

nisse ʒehyr folc min 7 ic sprece 7 ic
dictionis∴ 9 *Audi populus meus et loquar israhel et testi-*

cyþe þe ʒif me þu ʒehyrst na bið on ðe
ficabor tibi∴ Israhel si me audieris 10 *non erit in te*

neowe 7 na þu ʒebidst ʒod fremedne ic soþlice
deus recens. neque adorabis deum alienum∴ 11 *Ego enim*

eom þin þe alædde þe of eorðan
sum dominus deus tuus. qui eduxi te de terra aegypti∴

tobræd þinne 7 ic ʒefylle hine 7 na he ʒehyrde
Dilata ós tuum et ego adimplebo illud. 12 *et non audiuit*

folc min stefne mine 7 na behylt me
populus meus uocem meam. et israhel non intendit mihi∴

7 ic forlet hy æfter ʒewilnunʒum heortan heora 7
13 *Et demisi eos secundum desideria cordis eorum. et*

---

8 þe] *übergeschr.*

hy ȝað on willum heora ȝif folc min ȝehyrde
ibunt in uoluntatibus suis∵ 14 *Si plebs mea audisset me.*

ȝif weȝas mine he eode to nahte fynd
israhel si uias meas ambulasset. 15 *ad nihilum inimicos*

heora ic ȝeeaðmedde 7 ofer swencende hy ic asende hand
eorum humiliassem. et super tribulantes eos misissem manum

mine fynd drihtnes luȝon him 7 bið
meam∵ [f. 98 a] 16 *Inimici domini mentiti sunt ei. et erit*

tid heora on ecnesse he metsode hy of ȝeniht-
tempus eorum in aeternum∵ 17 *Cibauit eos ex adipe*

sumnesse hwætes 7 of stane of huniȝe he fylde hy
frumenti. et de petra melle saturauit eos∵

81.

stod on ȝesomnunȝa ȝoda on middele
Deus stetit in sinagoga deorum. in medio autem deus

tocnaweð hu lanȝe demaþ ȝe unrihtwisnesse 7 onsyne
discernit∵ · 2 *Quousque iudicatis iniquitatem! et facies*

synȝendra ȝe nimað demað steopcilde 7 wædlan eað-
peccantium sumitis∵ 3 *Iudicate pupillo et egeno humi-*

modne 7 þearfan ȝerihtwisiað neriað þearfan 7 wædlan
lem. et pauperem. iustificate∵ 4 *Eripite pauperem et egenum*

of handa synfulra alysað hy nyston 7 na hy an-
de manu peccatorum liberate∵ 5 *Nescierunt neque intel-*

ȝeton on þystrum hy ȝanȝað beoð astyred ealle ȝrund-
lexerunt. in tenebris ambulant. mouebuntur omnia funda-

weallas eorðan ic cwæð ȝodas ȝe syndon 7 bearn þæs
menta terrae∵ 6 *Ego dixi dii estis. et filii ex-*

mæran ealle ȝe soþlice swa swa men ȝe sweltað
celsi omnes∵ 7 *Uos autem sicut homines moriemini.*

7 swa swa an of ealdrum ȝe hreosaþ aris
[f. 98 b] *et sicut unus de principibus cadetis*∵ 8 *Exsurge*

ᵹod *dom eorðan þu yrfeweardast on eallum
deus iudica terram. quoniam tu hereditabis in omnibus

þeodum
gentibus·:·

82.

hwylc ᵹelic bið þe ne swiᵹa ðu 7 ne þu ne
2 *Deus quis similis erit tibi. ne taceas neque con-*

forhafa forðon fynd þine sweᵹdon 7 þa ðe
pescaris deus·:· 3 *Quoniam ecce inimici tui sonauerunt. et qui*

þe hatedon hy ahofon heafod on folc þin ᵹleawlice
te oderunt extollerunt capud·:· 4 *In plebem tuam astute*

hy þohton ᵹeðeaht 7 hy þohton anᵹean haliᵹe þine
cogitauerunt consilium et cogitauerunt aduersus sanctos tuos·:·

hy cwædon cumað uton forspillan hy of þeode 7 ne bið
5 *Dixerunt. uenite disperdamus eos ex gente. et non me-*

ᵹemunen nama ma hy þohton
morabitur nomen israhel amplius·:· 6 *Quoniam cogitauerunt*

ᵹeþoht on an onᵹean ðe cyþnisse todihtnodon
consensum in unum. aduersum te testamentum disposuerunt·:·

ᵹeteld þara eorþlicra synnehyrendra
7 *Tabernacula idumeorum. et hismahelitum. moab et agga-*

7 ða ælfremedan mid
reni. 8 *gebal. et ammon. et amalech. et alienigenę. cum*

eardᵹendum 7 soþlice somod com
habitantibus tyrum·:· [f. 99 a] 9 *Etenim assur simul uenit*

mid him ᵹewordene synd on andfenᵹ bearnum loþes
cum illis. facti sunt in susceptionem filiis loth·:·

do him swa swa on burnan
10 *Fac illis sicut madian. et sisarę sicut iabin in torrente*

---

81. 8 *dom] *verschr. f.* dem, *so F H J; A* doem, *E* deme, *G* dema.

82. 7 *Zu* þara eorþlicra *u.* synnehyrendra] *vgl. die lat. Randglo. d. Schreibers: hęc sunt nomina gentium quę declinant cum anticristo.*

hy forwurdon hy ʒewordene syndon swa swa
cison. 11 *disperierunt in endor. facti sunt sicut*

cwed eorðan asete ealdoras heora swa swa
stercus terrę∴ 12 *Pone principes eorum sicut oreb. et zeb.*

ealle ealdras heora þe cwædon
et zebee. et salmana. omnes principes eorum. 13 *qui dixerunt.*

yrfeweardnisse we aʒen ús haliʒern ʒodes
hereditatem possideamus nobis sanctuarium dei∴ 14 *Deus*

min sete hy swa hweohl 7 swa swa þynne leaf beforon
meus pone illos ut rotam. et sicut stipulam ante

ansyne windes 7 swa swa fyr þe forbærnð wudas oþðe
faciem uenti. et 15 *sicut ignis qui conburit siluas. ue-*

swa leʒ onæle muntas swa þu ehtst hy on
lut flamma incendat montes∴ 16 *Ita persequeris eos in*

hreohnisse þinre 7 on eorre þinu*m* þu drefst hy ʒefyl
tempestate tua. et in ira tua conturbabis eos∴ 17 *Imple*

ansyna heora of unʒewisse þ*æt* hy secen naman þinne
facies eorum ignominia. ut querant nomen tuum domine∴

hy syn ʒescend 7 hy syn ʒedrefed on woruldе
18 *Confundantur et conturbentur* [f. 99 b] *in seculum*

woruld 7 hy aswarnien 7 hy forweorþen 7 oncnawen þ*æt*te
seculi. et reuereantur et pereant. 19 *et cognoscant quia*

nama þe þu ana se hehsta ofer ealle
nomen tibi dominus∴ *Tu solus altissimus. super omnem*

eorðan
terram∴

83.

hu *lufiendlicra eardunʒa þina
2 *Quam amabilia sunt tabernacula tua domine*

mæʒena ʒewilnode 7 ʒeteorode sawle min on cæfertunas
uirtutum. 3 *concupiuit. et defecit anima mea in atria*

---

83. 2 *lufiendlicra] *verschr. f.* lufiendlica.

drihtnes heorte min 7 flæsc min blissodon on ȝod
domini∵ Cor meum et caro mea exultauerunt in deum

lifiendne 7 soþlice spearwa ȝemette him hus 7 turtle
uiuum. 4 *etenim passer inuenit sibi domum. et turtur*

nest þær heo sette briddas hire altras þine
nidum. ubi reponat pullos suos∵ Altaria tua domine

mæȝena cyninȝ min eadiȝe þa ðe eardiað
uirtutum. rex meus et deus meus∵ 5 *Beati qui habitant*

on huse þinum on woruld worulde heriað þe
in domo tua domine. in seculum seculi laudabunt te∵

eadiȝ wer þæs ðe is fultum fram ðe 7 upstiȝe
6 *Beatus uir cuius est auxilium abs te domine. et ascensus*

on heortan his tosette on dene teara on stowe
in corde eius. disposuit 7 *in conualle lacrimarum. in loco*

þa þu tosettest him 7 soþlice bletsunȝa
quem disposuisti ei∵ [f. 100a] 8 *Etenim benedictionem*

he selð þe æ sealde ȝanȝað of mæȝene on mæȝen
dabit. qui legem dedit. ambulabunt de uirtute in uirtutem

bið ȝesewen ȝod ȝoda mæȝena
uidebitur deus deorum in sion∵ 9 *Domine deus uirtutum*

ȝehyr bene mine earum anfoh ȝodd ȝescyldend
exaudi precem meam. auribus percipe deus iacob∵ 10 *Protector*

ure ȝeseoh 7 ȝeseoh on ansyne þines forðon
noster aspice deus et respice in faciem christi tui∵ 11 *Quia*

betera is dæȝ an on cæfertunum þinum ofer þusendum
melior est dies una in atriis tuis super milia∵

ȝeceos aworpen beon on huse ȝodes ma þonne eardian
Eleg[e] abiectus esse in domo dei magis quam habitare

on ȝeteldum synfulra mildheortnisse 7
in tabernaculis peccatorum∵ 12 *Quoniam misericordiam et*

---

8 *Zwischen* sealde *u.* ȝanȝað] *Rasurspuren; viell. lat. Glo. getilgt, oder ein Versehen v. Schreiber beseitigt.* 11 *Elege] korr. z. Elegi, so Ps R u. G.*

soþfæstnesse lufað ʒife 7 wuldur selð
ueritatem diligit dominus. gratiam et gloriam dabit deus∴

na bescyreð of ʒodum ʒanʒende on unscyldiʒ-
13 *Dominus non priuabit bonis ambulantes in in-*

nesse mæʒena eadiʒ mann ðe hyht on ðe
nocentia. domine deus uirtutum beatus homo qui sperat in te∴

84.

þu bletsodest eorðan þine þu acyrdest
[f. 100 b] 2 *Benedixisti domine terram tuam. auertisti*

hæfned þu forʒefe unrihtwisnesse folces þines þu
captiuitatem iacob∴ 3 *Remisisti iniquitatem plebis tuę oper-*

oferwrüʒe ealle synna heora ðu ʒelið ʒodest eal
uisti omnia peccata eorum∴ 4 *Mitigasti omnem*

eorre þin þu acyrdest fram eorre æbylʒnisse þinre ʒe-
iram tuam. auertisti ab ira indignationis tuę∴ 5 *Con-*

cyr us ʒod hælo ure 7 framacyrr eorre þin fram
uerte nos deus salutaris noster. et auerte iram tuam a

us þæt na on ecnesse þu eorsiʒe us 7 na þu
nobis. 6 *ut non in aeternum irascaris nobis*∴ *Neque ex-*

aðene eorre þin fram forecynrene on forecynren.
tendas iram tuam a progenie in progeniem. 7 *deus tu*

ʒecyrrende þu ʒeliffæstast us 7 folc þin blissað on ðe
conuertens uiuificabis nos et plebs tua laetabitur in te∴

oðeow us mildheortnesse þine 7 hælo þine
8 *Ostende nobis domine misericordiam tuam. et salutare tuum*

sele us ic ʒehyre hwæt spricð on me
da nobis∴ 9 *Audiam quid loquitur in me dominus deus.*

he spricð sybbe on folc his 7 ofer haliʒe
quoniam loquitur pacem in plebem suam. et super sanctos

his 7 on hy þe beoð ʒecyrred to him hwæðre ðeah
suos. et in eos qui conuertuntur ad ipsum∴ 10 *Uerumptamen*

wið þam andrædendum hine hælo his *7 on-
prope timentibus eum [f. 101 a] *salutare ipsius. ut in-*

eardige wuldur on eorðan urre mildheortnes 7 soþ-
habitet gloria in terra nostra∵ 11 *Misericordia et ueri-*

fæstnis ongean comon him rihtwisnes 7 sybb ymbclypton
tas obuiauerunt sibi. iustitia et pax conplexę sunt

hine soþfæstnes of eorðan upsprungen is 7 rihtwisnes of
se∵ 12 *Ueritas de terra orta est. et iustitia de*

heofone gelocode 7 soþlice selð medemnisse
caelo prospexit∵ 13 *Etenim dominus dabit benignitatem.*

7 eorðe ure selð wæstm hire ryhtwisnes beforan
et terra nostra dabit fructum suum∵ 14 *Iustitia ante*

hine eode 7 sett on wege stæpas his
eum ambulabit. et ponet in uia gressus suos∵

85.

anhyld eare þin to me 7 gehyr
1 *Inclina domine aurem tuam ad me. et exaudi me*

wædla 7 þearfa ic eom geheald sawle mine
quoniam egenus et pauper sum ego∵ 2 *Custodi animam meam*

halne do þeowne þinne
quoniam sanctus sum. saluum fac seruum tuum deus meus

hyhtendne on ðe gemiltsa forðon to ðe
sperantem in te∵ 3 *Miserere mihi domine quoniam ad te*

ic cleopode ælce dæg geblissa sawle þeowes þines forðon
clamaui tota die. 4 *laetifica animam serui tui quia*

ic ahof mine
ad te domine leuaui animam meam∵ [f. 101 b] 5 *Quoniam tu*

wynsum 7 bilwite þu eart· 7 spedig on mildheort-
domine suauis ac mitis és. et copiosus in miseri-

---

84. 10 *7] *verschr. f.* þ, þæt, *ein Versehen, das auch F hat.*

nesse eallu*m* ʒeciʒendum mid earu*m* anfoh
cordia. omnibus inuocantibus te∴ 6 *Auribus percipe domine*

ʒebed min 7 beʒim stefne bene minre on dæʒ
orationem meam. et intende uoci deprecationis meę∴ 7 *In die*

ʒeswinces mines ic cleopode þu ʒehyrdest
tribulationis meae clamaui ad te. quoniam exaudisti

nis ʒelic ðe on ʒodu*m* 7 nis
me∴ 8 *Non est similis tibi in diis domine. et non est*

æft*er* weorcu*m* þinu*m* ealle þeoda swa hwelce swa
secundum opera tua∴ 9 *Omnes gentes quascumque*

þu worhtest hy cumað 7 ʒebiddaþ beforon 7
fecisti. uenient et adorabunt coram te domine et

arweorðiað naman þinne micel eart ðu
honorificabunt nomen tuum∴ 10 *Quoniam magnus es tu et*

donde wundru þu eart ana ʒelæd on
faciens mirabilia tu es deus solus∴ 11 *Deduc me domine in*

weʒe þinu*m* 7 ic ʒanʒe on soþfæstnesse þine ʒeblissie heorte
uia tua et ambulabo in ueritate tua∴ *Laetetur cor*

min þ*æt* heo andræde naman ic andette þe
meum ut timeat nomen tuum. 12 *confitebor tibi*

on ealre heortan minre 7 ic arweorðiʒe
domine deus meus in toto corde meo. et honorificabo

naman þinne on ecnesse mildheortnis
nomen tuum in aeternum∴ [f. 102a] 13 *Quoniam misericordia*

þin micel is ofer 7 ðu ʒeneredest sawle mine of
tua magna est super me. et eripuisti animam meam ex

helle þære neoðeran unryhtwise onarison
inferno inferiore∴ 14 *Deus iniusti insurrexerunt in me.*

ʒesomnunʒ ricra sohton sawle mine 7 na
et sinagoga potentium quesierunt animam meam. et non

foresetton þe beforon ʒesihðe heora
proposuerunt te ante conspectum suum∴ 15 *Et tu domine*

ʒemiltsiend 7 mildheort ʒeþyldiʒ 7 swiðe
deus meus misereator. et misericors. patiens. et multum

mildheort 7 soþfæst beseoh on 7 miltsa min sele
misericors. et uerax∴ 16 *Respice in me et miserere mei da*

anwald cnapan þinum 7 halne do sunu mennene þinre
potestatem puero tuo. et saluum fac filium ancillae tuae∴

do mid me tacn on ʒode þæt hy ʒeseon þa ðe
17 *Fac mecum domine signum in bono ut uideant qui*

me hatedon 7 aswarnien þu fultu-
me oderunt et confundantur∴ *Quoniam tu domine adiu-*

medost me 7 ðu frefredest me
uasti me et consolatus es me∴

86.

ʒrundweallas his on muntum haliʒum lufað
Fundamenta eius in montibus sanctis [f. 102 b] 2 *diligit*

ʒatu ofer ealle eardunʒa
dominus portas sion. super omnia tabernacula iacob∴

wuldurfulle ʒecweden synd be ðe ceaster ʒodes ʒemyndiʒ
3 *Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.* 4 *memor*

ic beo þam witendum þe on ʒesihðe ælfre-
ero raab et babilonis scientibus te∴ *Ecce alieni-*

mede 7 folc siʒelhearwana þa beoð on hyre
genae tyrus et populus ethiopum. hii fuer[in]t in ea∴

modor cwyþ mann 7 ʒeworden is on hyre 7 he
5 *Mater sion dicit homo. et homo factus est in ea. et ipse*

ʒestaþelode hy se hyhsta cyþde on ʒewritum
fundauit eam altissimus∴ 6 *Dominus narrauit in scripturis*

---

85. 17 ʒeseon] *über* e *(zweit.) ein and.* e *geschr., da das untere undeutl. war.*

86. 4 *fuerint] korr. z. fuerunt, so Ps R u. G.*

folca his 7 aldra heora þe wæron on hyre
populorum suorum. et principum eorum qui fuerunt in ea∵

swa swa blissiendra ealra ure eardunȝ is on ðe
7 *Sicut laetantium omnium nostrum. habitatio est in te∵*

87.

hælo minre on dæȝ ic cleopode 7 nyhte
2 *Domine deus salutis meae. in die clamaui et nocte*

beforon ðe inȝa ȝebed min on ȝesihðe þine ahyld
coram te∵ 3 *Intret oratio mea in conspectu tuo. inclina*

eare þin to bene minre forðon ȝefylled is
aurem tuam ad precem meam domine∵ 4 *Quia repleta est*

yfelu*m* sawl min 7 lif min on
malis anima mea. [f. 103 a] *et uita mea. . . . . in*

helle nealehte ȝewened eom ic mid adune
infernum adpropiauit∵ 5 *Æstimatus sum cum descen-*

stiȝendu*m* on seað ȝeworden eom ic swa swa mann butan
dentibus in lacum. factus sum sicut homo sine

fultome betweox deade freoh ȝewundode slæpende
adiutorio. 6 *inter mortuos liber∵ Sicut uulnerati dormientes.*

aworpen on ȝemyndstowu*m* ðara na ðu ȝemundest ma 7
proiecti in monumentis. quorum non meministi amplius. et

witodlice hy of handa þinre anydde synt hy asetton
quidem. ipsi de manu tua expulsi sunt∵ 7 *Posuerunt me*

on seaðe þa*m* neoðeran on þystru*m* 7 on scade deaþes
in lacu inferiore. in tenebris et in umbra mortis∵

on me ȝetrymed is eorre þin 7 ealle upahefednessa þina
8 *In me confirmata est ira tua. et omnes elationes tuas*

---

87. 4 *Hinter uita mea] lat. Worte ausrad. (ob sie gloss. waren, ist nicht zu entscheiden), rad. Raum = 4 cm; Ps R u. G und A E F geben keinen Anhaltspunkt für die urspr. Lesung.* 5 fultome] o *über* u.

ofer þu inȝelæddest feor þu dydest cuðe mine fra*m*
super me induxisti∴ 9 *Longe fecisti notos meos a*

me hy setton on anscununȝa hi*m* *sealde 7 na
me. posuerunt me in abhominationem sibi. traditus sum. et non

ic uteode eaȝan mine ȝeuntrymede fore unspede
egrediebar∴ 10 *Oculi mei infirmati sunt prę inopia.*

ic cleopode to ðe ælce dæȝ ic aþenede handa mina
clamaui ad te domine. tota die expandi manus meas

to ðe cwistðu deadu*m* þu dest wundru oþðe
ad te∴ [f. 103 b] 11 *Numquid mortuis facies mirabilia. aut*

læcas aweccað 7 hy andettað þe
medici resuscitabunt et confitebuntur tibi∴ 12 *Numquid*

cyþeð ahwylc on byrȝenne mildheortnisse þine 7 soþfæst-
enarrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam. et ueri-

nisse on forlorennisse cwistðu beoð ancnawen on
tatem tuam in perdictione∴ 13 *Numquid cognoscentur in*

þystru*m* wundru þine oððe rihtwisnes þin on eorðan ofer-
tenebris mirabilia tua. aut iustitia tua. in terra obli-

ȝytolnisse 7 ic cleopode 7 on merȝen ȝebed
uionis∴ 14 *Et ego ad te domine clamaui et mane oratio*

min forecymeð to hwy þu anyddest ȝebed
mea preueniet te∴ 15 *Ut quid domine repellis orationem*

min þu cirst ansyne þine wædlȝende eom ic on
meam auertis faciem tuam a me∴ 16 *Egens sum ego in*

ȝeswincu*m* of ȝeoȝoðe minre upahafen ȝenyþrod eom ic
laboribus a iuuentute mea. exaltatus. autem humiliatus sum

7 aswarnod on me þurhforon eorru þine 7 broȝan
et confusus∴ 17 *In me pertransierunt irae tuae. et terrores*

þine drefdon hy ymbsealdon swa swa
tui conturbauerunt me∴ 18 *Circumdederunt me sicut*

---

9 *sealde] *so F (läſst wie D sum ohne Glo.), verschr. f.* seald *(sum ohne Glo.), so H; A* sald eam, *E G* ȝeseald ic eom, *J* seald ic eom.

wæter ælce dæʒe hy ymb ætsom*ne*
aqua tota die. circumdederunt me simul∴ [f. 104 a]

þu ascihtest freond 7 nehstan 7 cuðe mine fra*m*
19 *Elongasti a me amicum. et proximum. et notos meos a*

yrmðe
miseria∴

88.

mildheortnissa þina on ecnesse ic sinʒe on
2 *Misericordias tuas domine in aeternum cantabo. in*

cynrene 7 forecynrene ic bodiʒe soþfæstnisse þine on
generatione et progenie. pronuntiabo ueritatem tuam in

muðe minu*m* þu cwæde on ecnesse mildheortnis
ore meo∴ 3 *Quoniam dixisti in aeternum misericordia*

bið ʒetimbred on heofonu*m* bið ʒeʒearwod soþfæstnis þin
aedificabitur. in caelis preparabitur ueritas tua∴

ic tosette cyþnisse mine ʒecorenu*m* minu*m* ic swor
4 *Disposui testamentum meum electis meis. iuraui dauid*

þeowe minu*m* oð on ecnesse ic ʒearwie sæd þin
seruo meo. 5 *usque in aeternum preparabo semen tuum.*

7 ic timbre on woruld worulde setl þin ʒeandettað
et aedificabo in seculum seculi sedem tuam∴ 6 *Confitebuntur*

heofonas wundru þine 7 soþfæstnesse þine on ʒe-
caeli mirabilia tua domine. et ueritatem tuam in ec-

so*m*nunʒa haliʒra forðon hwylc on ʒenipu*m* bið
clesia sanctorum∴ 7 *Quoniam quis in nubibus. equa-*

ʒeefenlæced oþðe hwylc ʒelic bið ʒode betweox
bitur domino. aut quis similis erit deo inter

bearn ʒodes þe bið ʒewuldrud on ʒeþeahte
filios dei∴ [f. 104 b] 8 *Deus qui glorificatur in consilio*

haliʒra micel 7 to andrædanne ofer ealle þe on
sanctorum. magnus et metuendus. super omnes qui in

ymbhwyrfte his mæʒena hwylc ʒelic
circuitu eius sunt∴ 9 *Domine deus uirtutum quis similis*

þe rice þu eart 7 soþfæstnis þin on ymbhwyrfte
tibi. potens és domine. et ueritas tua in circuitu

þinum wyldst anwealdu sæs ʒewylc soþlice
tuo ∴ 10 *Tu dominaris potestates maris. motum autem*

yþa his þu liðʒast þu ʒenyþrodest swa swa
fluctuum eius tu mitigas ∴ 11 *Tu humiliasti sicut*

ʒewundodne ofermodne 7 on mæʒene earmes þines þu
uulneratum superbum. et in uirtute brachii tui. di-

tostenctest fynd þine þine heofonas 7 þin is
spersisti inimicos tuos ∴ 12 *Tui sunt caeli et tua est*

ymbhwyrft eorðana 7 ʒefyllednesse his þu ʒesta-
terra orbem terrarum. et plenitudinem eius tu fun-

ðelodest norðdæl 7 sǽ ʒescope
dasti ∴ 13 *Aquilonem et mare tu creasti. thabor et hermon.*

on naman þinum hy upahebbað þinne earm mid
in nomine tuo exaltabunt 14 *tuum brachium cum*

mihte sy ʒetrymed hand þin 7 sy upahafen seo swiðre
potentia ∴ *Firmetur manus tua et exaltetur dextera*

þin rihtwisnes 7 dom ʒeʒearwonʒ setles þines mild-
tua. 15 *iustitia et iudicium preparatio sedis tuae* ∴ *Miseri-*

heortnis 7 soþfæstnis foreʒað beforon ansyne
cordia et ue [f. 105 a] *ritas preibunt ante faciem*

þine eadiʒ folc þe wat wyndream on
tuam 16 *beatus populus qui scit iubilationem* ∴ *Domine in*

leohte andwlitan þines hy ʒanʒað 7 on naman þinum
lumine uultus tui ambulabunt 17 *et in nomine tuo*

hy blissiað ælce dæʒ 7 on þinre ryhtwisnesse hy beoð
exultabunt tota die. et in tua iustitia exalta-

upahafene wuldur mæʒenes heora þu eart 7 on
buntur ∴ 18 *Quoniam gloria uirtutis eorum tu es. et in*

---

88. 11 ʒewundodne] o *über mit Strich versehenem* u.

ʒecweminʒe þinre bið upahafen horn ure forðon
beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum∴ 19 *Quoniam*

drihtnes is anfenʒ 7 haliʒes cyninʒes
domini est. adsumptio. et sancti israhel regis nostri∴

þa þu spræce on ʒesyhðe bearnu*m* þinu*m* 7 þu cwæde
20 *Tunc locutus és in aspectu filiis tuis. et dixisti*

ic asette fultum ofer ricne ic upahof ʒecorenne of
posui adiutorium super potentem. exaltaui electum de

folce minu*m* ic funde þeow minne on ele haliʒu*m*
plebe mea∴ 21 *Inueni dauid seruum meum. in oleo sancto*

minu*m* ic smyrede hine hand min fylsteð
meo uncxi eum∴ 22 *Manus enim mea auxiliabitur*

hi*m* 7 earm min ʒestranʒað hine naht framað
ei. et brachium meum confortabit eum∴ 23 *Nihil proficiet*

feond on hi*m* 7 bearn unrihtwisnesse na sceþðe him
inimicus in eo. et filius iniquitatis. non nocebit ei∴

7 ic afylle fynd his fra*m* ansyne his 7
24 *Et concidam inimicos eius a facie* [f. 105 b] *ipsius. et*

feoʒende hine on fleam ic ʒecyrre soþfæstnis min 7
odientes eum in fugam conuertam∴ 25 *Ueritas mea et*

mildheortnis mid him 7 on naman minu*m* bið upahafen
misericordia mea cum ipso. et in nomine meo exaltabitur

horn his 7 ic asette on sǽ hand his 7 on
cornu eius∴ 26 *Et ponam in mari manum eius. et in*

flodum þa swiþran his he ciʒde fæder min
fluminibus dexteram eius∴ 27 *Ipse inuocauit me pater meus*

ʒod 7 andfenʒ hæle minre 7 ic frum-
es tu deus meus et susceptor salutis meae∴ 28 *Et ego primo-*

cennedne ic sette hine mærne fore cyninʒu*m* eorðan on
genitum ponam illum excelsum pre regibus terrę∴ 29 *In*

ecnesse ic healde hi*m* mildheortnisse mine 7 cyþnesse
aeternum seruabo illi misericordiam meam. et testamentum

mine ʒetrywum him 7 ic sette aworuld setl
meum fideli ipsi·.· 30 *Et ponam in saeculum saeculi sedem*

his 7 heahsetl his swa swa daʒas heofones ʒif hy
eius. et thronum eius sicut dies caeli·.· 31 *Si dere-*

forlætað suna æ mine 7 on domum na
liquerint filii eius legem meam. et in iudiciis meis non

onʒað ʒif rihtwisnessa mine wemmað ł aʒælað 7
ambulauerint·.· 32 *Si iustificationes meas prouanauerint. et*

bebodu mine ne healdaþ ic neosiʒe on ʒyrde
mandata mea non custodierint·.· 33 *Uisitabo in uirga*

unryhtwisnessa heora 7 on swinʒellum synna
iniqui [f. 106a] *tates eorum et in uerberibus peccata*

mildheortnesse soþlice mine na ic tostrede fram
eorum·.· 34 *Misericordiam autem meam non dispergam ab*

him 7 ne ic *seaððe on soþfæstnesse minre ic
eo. neque nocebo in ueritate mea. 35 *neque pro-*

aʒæle cyþnisse mine 7 þa ðe forðʒewitað of welerum
uanabo testamentum meum. et quae procedunt de labiis

minum na ic do hospula æne ic swor on halʒum
meis. non faciam inrita·.· 36 *Semel iuraui in sancto*

minum ne ic leoʒe sæd his on ecnesse wunað
meo. si dauid mentiar 37 *semen eius in aeternum manebit.*

7 setl his swa swa sunna on ʒesyhðe minre 7 swa swa
38 *et sedes eius. sicut sol in conspectu meo. et sicut*

mona fulfremed on ecnesse 7 ʒewita on heofone ʒetrywe
luna perfecta in aeternum. et testis in caelo fidelis·.·

---

34 ic *seaððe] *verschr. viell. f.* scaððe *oder* sceaððe, *zu einem Verbum* sc(e)að(ð)an *(Neubildung von* sceððan, *vgl. z. B. oben V. 23* sceþðe *„nocebit" u. Ps. 26, 2* sceþðende *„nocentes") gehörig, vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 392 Anm. 6; die Gemination würde sich dann durch die in Betracht kommenden Formen von* sceððan *erklären. A* ic sceððu, *E* scyðeð *(trotzdem der lat. Text nocebo hat), F* ic ne *(dann z. T. rad.)* ic sealde *(sic!), G* ic scæðþe, *H* ic scæþe, *J* scaðede. 35 aʒæle] *zwischen* l *u.* e *punkt.* d. 36 ne] *als Glo. von si gibt besseren Sinn als die wörtl. Glossierungen in A E F.*

þu soþlice anyddest 7 ðu forhyȝdest 7 ðu yldest ł to-
39 *Tu uero reppulisti et spreuisti. et distu-*

bræddest þinne þu acyrdest cyþnisse þeowes
listi christum tuum. 40 *auertisti testamentum serui*

þines þu ȝewemdest on eorðan haliȝnisse his ðu towurpe
tui profanasti in terra sanctitatem eius∴ 41 *Destruxisti*

ealle weallas þu settest weallas on fyrhto
omnes macherias eius posuisti munitiones eius in formidinem∴

reafodon hine ealle oferfarende weȝ ȝeworden is
42 *Diripuerunt eum omnes transeuntes uiam. factus est*

on hosp neahȝeburum heora þu upahofe
[f. 106 b] *in obprobrium uicinis suis*∴ 43 *Exaltasti*

swiþran feonda his þu blissodest ealle fynd his
dexteram inimicorum eius. laetificasti omnes inimicos eius∴

þu acyrdest fultum sweordes his 7 nære ȝefylsted
44 *Auertisti adiutorium gladii eius. et non es auxiliatus*

him on ȝefeohte þu tolysdest hine fram clæsnunȝa 7
ei in bello∴ 45 *Dissoluisti eum ab emundatione. et*

setl his on eorðan þu forȝnide þu wanodest daȝas
sedem eius in terra conlisisti∴ 46 *Minorasti dies*

tida his þu þurhȝute hine ȝedrefednisse hu lange
temporum eius perfudisti eum confusione∴ 47 *Usquequo*

þu eorsast on ende byrnð swa swa fyr eorre þin
domine irasceris in finem. exardescit sicut ignis ira tua∴

ȝemun hwylc min sped na' soþlice
48 *Memorare domine quę mea substantia. non enim*

on ȝemear þu ȝesettest suna manna hwylc is ðe
uane constituisti filios hominum∴ 49 *Quis est homo qui*

leofað 7 ȝesihð deaþ oþðe nereð sawle his
uiuit et non uidebit mortem. aut quis eruet animam suam

of handa helle hwær synt mildheortnessa þina alde
de manu inferni∴ 50 *Ubi sunt misericordię tuae antique*

swa swa þu swore on soþfæstnesse ðinre
domine. sicut iurasti dauid in ueritate tua∴

ȝemyndiȝ beo hospes þeowra þinra þone
51 *Memor esto obprobrii* [f. 107 a] *seruorum tuorum quod*

ic behæfde on bearme maniȝra þeoda þone
continui in sinu meo multarum gentium∴ 52 *Quod*

hyspton fynd þine
exprobrauerunt inimici tui domine quod exprobrauerunt

ȝehwearf ȝebletsod æfre
commutationem christi tui∴ 53 *Benedictus dominus in aeternum*

sie
fiat fiat∴

89.

frofr ȝeworden is us fram cneorisse 7
Domine refugium factus es nobis a generatione et

forcynrene ærþamðe wæren muntas oððe ȝetrymed wære
progenię∴ 2 *Priusquam fierent montes. aut firmaretur*

ymbhwyrft eorþan fram woruld 7 oþ on woruld þu eart
orbis terrae. a saeculo et usque in saeculum tu es

ne acyr ðu mann on ȝeniðerunȝa 7 þu cwæde
deus∴ 3 *Ne auertas hominem in humilitatem. et dixisti.*

ȝecyrrað suna manna þusend ȝeara beforon
conuertimini filii hominum∴ 4 *Quoniam mille anni ante*

eaȝan þine swa swa dæȝ *ȝerstra þe forðsceoc 7
oculos tuos. sicut dies hesterna que preteriit∴ *Et sicut*

heordnis on nihte seo for naht is synd hæfde ȝear heora
custodia in nocte 5 *que pro nihilo est habentur anni eorum*∴

on merȝen swa wyrt ȝewiteð bloweð 7
6 *Mane sicut herba transeat. mane* [f. 107 b] *floreat et*

---

89. 4 *ȝerstra] *verschr. f.* ȝestra *oder* ȝersta *(auch Lindelöf, Psaltergl. S. 93 glaubt an einen Schreibfehler); oder sollte hier eine auch sonst gebräuchliche — bisher noch nicht belegte — Kontamination jener beiden Formen vorliegen? die übrig. Hss. zeigen nur Formen mit* e i n e m r.

fareð on æfen afylð astiþað 7 adruwað we ȝe-
pertranseat. uespere decidat induret et arescat ∴ 7 Quia defe-
teorodon on eorre þinum 7 on hatheortnesse þinre ȝedrefede
cimus in ira tua et in furore tuo conturbati
we synd þu asettest unrihtwisnessa ura on ȝesihðe
sumus ∴ 8 Posuisti iniquitates nostras. in conspectu
þine woruldе ure alyhtnisse andwlitan þines
tuo saeculum nostrum inluminatione uultus tui ∴ 9 Quo-
ealle daȝas ure ȝeteorodon 7 we on eorre þinum
niam omnes dies nostri defecerunt. et nos in ira tua
ȝeteorodon ȝear ure renȝe smeadon daȝas
defecimus ∴ Anni nostri sicut aranea meditabantur. 10 dies
ȝeara urra on ðam hundseofontiȝum ȝearum ȝif
annorum nostrorum. in ipsis septuaginta annis ∴ Si
soþlice on anwaldum hundeahtatiȝ ȝeara 7 ma heora
autem in potentatibus octuaginta anni. et plurimum eorum
ȝeswinc 7 sar com us manþwærnis
labor et dolor ∴ Quoniam superuenit super nos mansuetudo.
7 we beoþ ðread hwylc cann anweald eorres þines
et corripiemur ∴ 11 Quis nouit potestatem irae tuae.
oþðe fore eȝe eorre þin ȝetellan þa swiþran þine
aut pre timore iram tuam 12 dinumerare ∴ Dexteram tuam
cuðe do us 7 ȝelærede heortan on wisdome
domine notam fac nobis. et eruditos corde in sapientia ∴
ȝecyr hwæthweȝa halsa
13 Conuertere [f. *107 a] domine aliquantulum. et deprecare
ofer þeowas þine ȝefyllede we synd on merȝen of mild-
super seruos tuos ∴ 14 Repleti sumus mane miseri-
heortnesse þinre 7 we blissodon 7 we ȝelustfullodon on eallum
cordia tua. et exultauimus. et delectati sumus. in omnibus

---

10 ȝeara *(zweit.)*] e *übergeschr.* ma] *gloss. eigentl. die Lesart amplius, so Ps G u. F* (ma), *G* (. . . .), *H* (ma), *I* (biþ syððan), *J* (ma), *K* (ma syððan); *Ps R u. A* (moniȝfald), *B* (moniȝfeald), *C* (moniȝfealdum), *E* (ȝe ma) *lesen plurimum.*

daȝum urum we ȝelustfullodon fore daȝum urum on
diebus nostris ·.· 15 *Delectati sumus pro diebus nostris qui-*

ðam us þu ȝeeaþmeddest ȝearum on þam we ȝesawon yfelu
bus nos humiliasti. annis in quibus uidimus mala ·.·

ȝeloca on þeowas þine 7 on weorc þine 7 ȝerece
16 *Respice in seruos tuos et in opera tua domine. et dirige*

suna heora 7 sie beorhtnes ures ofer
filios eorum ·.· 17 *Et sit splendor domini dei nostri super*

us 7 weorc handa urra ȝerece ofer us
nos. et opera manuum nostrarum dirige super nos ·.·

90.

se eardaþ on fultume þæs hehstan on ȝescyldnisse
Qui habitat in adiutorio altissimi in protectione dei

heofones he wunað he cwyð andfenȝ min
caeli commorabitur ·.· 2 *Dicet domino susceptor meus*

7 frofr min ic hyhte on hine
es et refugium meum deus meus sperabo in eum ·.· 3 *Quoniam*

he alysde of ȝrine huntȝendra 7 fram worde
ipse liberauit me de laqueo uenantium. et a uerbo

wiþerweardum eahslum his he sceadewode
aspero ·.· [f. *107 b] 4 *Scapulis suis obumbrauit tibi.*

7 under feþerum his þu hyhst of scylde ymbselð
et sub pennis eius sperabis ·.· 5 *Scuto circumdabit te*

soþfæstnes his na ðu ondrædst fram eȝe nihtlicum
ueritas eius. non timebis a timore nocturno ·.·

fram flane fleondre þurh dæȝ fram ȝestreone ȝanȝendum
6 *A sagitta uolante per diem. a negotio perambulante*

on ðystrum fram hryre 7 deofle suþernum hy feallað
in tenebris. a ruina. et demonio meridiano ·.· 7 *Cadent*

fram sidan þinre þusend 7 tyn þusenda fram swiþrum þinum
a latere tuo mille. et decem milia a dextris tuis.

þe na ʒenealechþ hwæþre ðeah eaʒum þinum
tibi autem non adpropinquabit ∴ 8 *Uerumptamen oculis tuis*

þu besceawast ⁊ edlean synna þu ʒesihst
considerabis. et retributionem peccatorum uidebis ∴ 9 *Quo-*

þu hyht min hehstne þu settest frofr
niam tu es domine spes mea. altissimum posuisti refugium

þinne na toʒenealæcað to þe yfelu ⁊ swinʒel ʒe-
tuum ∴ 10 *Non accedent ad te mala. et flagellum non ad-*

nealæcð eardunʒstowe þinre enʒlum his
propinquabit tabernaculo tuo ∴ 11 *Quoniam angelis suis*

he bebead be ðe þæt hy healden þe on eallum weʒum þinum
mandauit de te. ut custodiant te in omnibus uiis tuis ∴

on handum hy berað ðe þylæs æfre þu ætsporne æt
12 *In manibus portabunt te. ne umquam offendas ad*

stane fot þinne ofer nædran ⁊ nædran
lapidem [f. 108 a] *pedem tuum* ∴ 13 *Super aspidem et basiliscum*

þu ʒæst ⁊ þu fortritst leon ⁊ dracan
ambulabis. et conculcabis leonem et draconem ∴ 14 *Quoniam*

on me he hyhte ⁊ ic alysde ic ʒescylde hine
in me sperauit et liberabo eum. protegam eum quoniam

he ancneow naman minne he ciʒde ⁊ ic ʒehyre
cognouit nomen meum ∴ 15 *Inuocauit me et ego exaudiam*

hine mid him ic eom on ʒeswince ic ʒeneriʒe ⁊
eum cum ipso sum in tribulatione ∴ *Eripiam eum et*

ic ʒewuldriʒe lanʒnesse daʒa ic ʒefylle ⁊
glorificabo eum. 16 *longitudinem dierum adimplebo eum*ʿ *et*

ic oþeowe him hælo mine
ostendam illi salutare meum ∴

---

90. 8 eaʒum] *Hs.* eaʒan, n *ober- u. unterhalb punkt., über zweit. punkt.* a *ein* ū. 13 fortritst] t *(zweit.) übergeschr.* 14 he *(zweit.)*] e *über punkt.* y.

91.

ȝod is andettan 7 sinȝan naman þinu*m*
2 *Bonum est confiteri domino. et psallere nomini tuo*

þu hehsta to bodianne on merȝenne mildheortnisse
altissime·:· 3 *Ad annuntiandum mane misericordiam*

þine 7 soþfæstnesse þine þurh niht on tynstrenȝedu*m*
*tuam*ʻ *et ueritatem tuam per noctem*·:· 4 *In decachordo*

saltere mid cantice 7 hearpan forðon þu ȝebliðȝodest
psalterio cum cantico et cythara. 5 *quia delectasti me*

on onȝeweorce þinu*m* weorcu*m* handa
domine in factura tua. et in operibus manu(u)m [f. 108b]

þinra ic blissie hu ȝemiclode synd weorcu þine
tuarum exultabo·:· 6 *Quam magnificata sunt opera tua*

swiðe deope ȝewordene ȝeþohtas þine
domine. nimis profundę factae sunt cogitationes tuae·:·

wer unwis ne ancnawð 7 dysiȝ na onȝyt þa
7 *Uir insipiens non cognoscet. et stultus non intellegit ea*·:·

þon*ne* upasprinȝað synfulle swa swa hyȝ 7 oðeowden
8 *Cum exorientur peccatores sicut foenum. et apparuerunt*

ealle þa ðe wyrcað unryht þ*æt* hy forweorþen on
omnes qui operantur iniquitatem. ut intereant in

woruld worulde ðu soþlice ðe hehsta on ecnesse
saeculum seculi·:· 9 *Tu autem altissimus in aeternum domine*·:·

on ȝesihðe fynd þine forweorþað 7
10 *Quoniam ecce inimici tui domine peribunt. et*

beoð todræfed ealle þa ðe wyrcað unriht 7
dispergentur omnes qui operantur iniquitatem·:· 11 *Et*

bið upahafen swa swa anhyrnede horn min 7 yld min
exaltabitur sicut unicornis cornu meum. et senectus mea

---

91. 5 *Über t von et]* ein o; *hat Schreiber viell. das folgende in mit* on *gloss. wollen u. dann die Glo. nicht fertig geschrieben?*

on mildheortnisse ʒenihðsumre 7 ʒeseah eaʒe þin
in misericordia uberi∴ 12 *Et respexit oculus tuus*

fynd mine 7 onarisende on me wyrʒende ʒehyrde eare
inimicos meos. et insurgentes in me malignantes audiuit auris

þin rihtwis swa palmtwiʒ bloweð swa swa
tua∴ 13 *Iustus ut palma. florebit. sicut* [f. 109 a]

cedertreow bið ʒemænisʒfyld plantode on huse
cedrus libani multiplicabitur∴ 14 *Plantati in domo*

on cæfertunum hus ure blowað nu ʒyt
domini. in atriis domus dei nostri florebunt∴ 15 *Adhuc*

beoð ʒemæniʒfyld on ylde ʒenihðsumre 7 wel þyldʒende
multiplicabuntur in senecta uberi et bene patientes

hy beoð þæt hy cyþen rihtwis
erunt. 16 *ut adnuntient*∴ *Quoniam iustus est dominus*

7 nis unrihtwisnes on him
deus noster. et non est iniquitas in eo∴

92.

ricsode wlite he scrydde
1 *Dominus regnauit decorem induit*∴ *Induit dominus*

stranʒnesse 7 he beʒyrde hine of mæʒene 7 soþlice he
fortitudinem et precinxit se uirtute∴ *Etenim firma-*

ʒetrymede ymbhwyrft eorðan þe na bið astyred ʒearo
uit orbem terrę. qui non commouebitur∴ 2 *Parata*

setl þin ʒod syþðan fram worulde þu eart upahofon
sedes tua deus. ex tunc a seculo tu es∴ 3 *Eleuauerunt*

flodas upahofon stefna heora fram stefnum
flumina domini. eleuauerunt flumina uoces suas. 4 *a uocibus*

---

14 hus ure] *Konstruktion v. Schreiber nicht erkannt: domus ist natürlich Gen. Sing., abhängig von atriis, und dei nostri ebenfalls Gen. Sing., abhängig von domus; vgl. A G* huses ʒodes ures, *E poet. Form, F* ʒodes ure *(domus v. and. Hand hinzugefügt), H domus dei ohne Glo. u. nostri mit* ures *gloss., J* hus ʒodes ure.

92. —

wætera manizra wundurlica ahafennissa sæs wundurlic
aquarum multarum∴ *Mirabiles elationes maris. mirabilis*

on heahnessum cyþnessa þina
in excelsis dominus∴ 5 *Testimonia* [f. 109 b] *tua domine.*

zeleaflica zeworden syndon swiþe huse þinum zerisað
credibilia facta sunt nimis∴ *Domum tuam decent*

halize on lanznesse daza
sancta domine in longitudine dierum∴

93.

wraca drihten wrace freolice dyde
1 *Deus ultionum. dominus deus ultionum libere egit*∴

ahefe ðe þu ðe demst eorðan zyld edlean ofermodum
2 *Exaltare qui iudicas terram redde retributionem superbis*∴

hu lanze synfulle wuldriað
3 *Usquequo peccatores domine. usquequo peccatores gloriabuntur*..

bodiaþ 7 sprecað unrihtwisnesse sprecað ealle
4 *Pronuntiabunt et loquentur. iniquitatem loquentur omnes*

þa ðe wyrcað unrihtwisnesse folc þin
qui operantur iniustitiam∴ 5 *Populum tuum domine*

hy niþeredon 7 yrfeweardnesse þine hy drehton wydowan
humiliauerunt et hereditatem tuam uexauerunt∴ 6 *Uiduam*

7 wræccan hy ofslozon 7 steopcild hy cwealdon 7 hy
et aduenam interfecerunt. et pupillos occiderunt∴ 7 *Et dixe-*

cwædon na zesihð na anzyt on-
runt non uidebit dominus. nec intellegit deus iacob∴ 8 *In-*

zytað nu þe unwise syndon on folce 7 dysize
tellegite nunc qui insipientes estis in populo. et stulti

æt sumum cyrre anzytað þe plantode eare na
[f. 110 a] *aliquando sapite*∴ 9 *Qui plantauit aurem non*

---

93. 1 *ultionum (zweit.)] Die Glo. läſst ein urspr. ultionem vermuten; Ps R u. G und A B E F ultionum; Glo.: A* wręca, *B F* wraca, *E poet. Form.*

he ȝehyrð oþðe se þe hiwude eaȝe na he besceawað se þe
audiet. aut qui finxit oculum non considerat. 10 *qui*

þreað þeoda na neirwð he se lærð mann inȝehyȝd
corripit gentes non arguet. qui docet hominem scientiam ∴

drihten wat ȝeþohtas manna idele hy synt
11 *Dominus nouit cogitationes hominum. quoniam uanae sunt* ∴

eadiȝ mann þone þu lærst 7 be æ þinre
12 *Beatus homo quem tu erudieris domine. et de lege tua*

lærst hine þæt ðu liðihȝe hine fram daȝum yfelum oþ
docueris eum. 13 *ut mitiges eum. a diebus malis. donec*

*be adolfen þam synfullan seað forðon na anydeþ
fodiatur peccatori fouea ∴ 14 *Quia non repellet*

folc his 7 yrfeweardnesse his na he forlæteð
dominus plebem suam. et hereditatem suam non derelinquet ∴

oþ hwæt rihtwisnes bið ȝecyrred on dom 7 þa ðe
15 *Quoadusque iustitia conuertatur in iudicium. et qui*

nimað hy ealle þa ryhte synt of heortan hwylc ariseþ
tenent eam omnes qui recto sunt corde ∴ 16 *Quis exsurget*

me anȝean awyrȝede oþðe hwylc standeþ mid me on-
mihi aduersus malignantes aut quis stabit mecum ad-

ȝean wyrcende unrihtwisnesse nymðe forðon
uersus operantes iniquitatem ∴ 17 *Nisi quia dominus*

ȝefylste fornean lytle eardode on helle
adiuuasset me. [f. 110 b] *paulominus habitauerat in inferno*

saul min ȝif ic cwæð astyred is fot min mildheort-
anima mea ∴ 18 *Si dicebam motus est pés meus. miseri-*

nes þin ȝefylsteð æfter meniȝo
cordia tua domine adiuuabit me ∴ 19 *Secundum multitudinem*

---

10 mann] *Hs. urspr.* manna; *letzt.* a, *wohl v. Schreiber, ausrad.*
13 *fodiatur] so Ps R u. G und E F G H (in H i aus einem and. Buchst. korr.), A J fodeatur. D las urspr. viell. foueatur, das keinen Sinn geben würde; die Glo. ist gleichwohl sinngemäfs, denn* *be *ist verschr. f.* beo. *Vgl. A* bið dolfen, *E poet. Form, F G H J* beo adolfen.

sara minra on heortan minre frofra þina
dolorum meorum. in corde meo consolationes tuae domine

ȝeblissodon sawle mine cwystþu ȝeþeodeþ þe
laetificauerunt animam meam∴ 20 *Numquid adheret tibi*

setl unryhtwisnesse þu ðe hiwast sar on bebode hy
sedes iniquitatis. qui fingis dolorem in precepto. 21 *cap-*

ȝehæftað on sawle rihtwises 7 blod unscyldiȝ hy
tabunt in animam iusti et sanguinem innocentem con-

nyþeriað 7 ȝeworden is me on tofleam
dempnabunt∴ 22 *Et factus est mihi dominus in refugium.*

7 on fultum hyhte minum 7 aȝylt him
et deus meus in auxilium spei meae∴ 23 *Et reddet illis*

unryhtwisnessa heora 7 on yfelnisse heora for-
dominus iniquitates ipsorum. et in malitia eorum disper-

leoseþ hy drihten
det illos dominus deus noster∴

94.

cumað uton blissian drihtne uton dryman ȝode
1 *Uenite exultemus domino. iubilemus* [f. 111a] *deo*

hælende urum we ofðriccen ansiene his on andetnesse
salutari nostro∴ 2 *Preoccupemus faciem eius in confessione*

7 on sealmum we drymen him micel
et in psalmis iubilemus ei∴ 3 *Quoniam deus magnus*

7 cyninȝ mære ofer ealle ȝodas forðon na
dominus! *et rex magnus super omnes deos*∴ *Quoniam non*

anydeþ folc his forðon on handa his synt
repellet dominus plebem suam 4 *quia in manu eius sunt*

ealle endas eorðan 7 heahnessa munta he ȝesihð
omnes fines terrae et altitudines montium ipse conspicit∴

his sæ 7 he worhte hy 7 eorðan
5 *Quoniam ipsius est mare. et ipse fecit illud. et aridam*

ȝestaþelodon handa his cumað uton ȝebiddan 7 uton
fundauerunt manus eius ·.· 6 *Uenite adoremus et procida-*

aþenian beforon ȝod we wepen beforon drihtne þe worhte
amus ante deum. ploremus coram domino qui fecit

forðon he is drihten ȝod ure we soþlice folc
nos ·.· 7 *Quia ipse est dominus deus noster. nos autem popu-*

7 sceap fostornoþes his to dæȝ ȝif stefne his
lus eius. et oues pascue eius ·.· 8 *Hodie si uocem eius*

ȝe ȝehyrað nellen ȝe wiðheardian heortan eowra swa swa
audieritis. nolite obdurare corda uestra ·.· 9 *Sicut*

on ȝremminȝe æft*er* dæȝe costunȝe on westene þær
in exacerbatione secundum diem temptationis in deserto ubi

costodon ł fandodon mec fæderas eowre hy fandodon
temptauerunt me [f. 111 b] *patres uestri. probauerunt*

7 ȝesawon weorc mine feowertiȝu*m* ȝearu*m* ȝesyb
et uiderunt opera mea ·.· 10 *Quadraginta annis proximus*

ic wæs cneoresse þisre 7 ic cwæð symle hy dweleȝað
fui generationi huic·.· *et dixi semper hi errant*

heortan hy soþlice na oncneowon weȝas mine þa*m*
corde ·.· 11 *Ipsi uero non cognouerunt uias meas. quibus*

ic swor on eorre minu*m* ȝif hy inȝað on reste mine
iuraui in ira mea si introibunt in requiem meam ·.·

95.

sinȝað cantic niwne eall
Cantate domino canticum nouum. cantate domino omnis

eorðe sinȝað 7 bletsiað naman his wel
terra ·.· 2 *Cantate domino et benedicite nomini eius. bene*

bodiað of dæȝe on dæȝ hælo his bodiaþ
nuntiate de die in diem salutare eius ·.· 3 *Adnuntiate*

---

94. 10 *generationi] so Ps R u. G, Hs. urspr. viell. generatione.*

betweox þeoda wuldur his on eallum folcum wundru
inter gentes gloriam eius. in omnibus populis mirabilia

his micel 7 herigendlic swiðe
eius·.· 4 *Quoniam magnus dominus et laudabilis nimis.*

æþreclic ofer ealle godas godas
terribilis est super omnes deos·.· 5 *Quoniam omnes dii*

þeoda woddreamas soþlice heofonas
gentium demonia [f. 112 a] *dominus autem celos fecit*·.·

andetnes 7 fægernes on gesihðe his halignes 7 ge-
6 *Confessio et pulchritudo in conspectu eius. sanctitas et magni-*

miclung on halignesse his bringað drihtne eþelas
ficentia in sanctificatione eius·.· 7 *Adferte domino patrie*

þeoda wuldur 7 arweorþunga
gentium. adferte domino gloriam et honorem. 8 *adferte domino*

naman his adoþ dura 7 gað in on cæfertunas
gloriam nomini eius·.· *Tollite hostias et introite in atria*

gebiddaþ drihten on healle haligre his sy
eius. 9 *adorate dominum in aula sancta eius*·.· *Commo-*

astyred of ansyne his eall eorðe cweþað on mægþum
ueatur a facie eius uniuersa terra. 10 *dicite in nationibus*

drihten rihsode fram treowe 7 soþlice he gerehte ymbhwyrft
dominus regnauit a ligno. etenim correxit orbem

eorðan þe na astyred bið he demeþ folc on efennisse
terrę qui non commouebitur·.· *Iudicabit populos in aequitate.*

7 þeoda on yrre his blissien heofonas 7 upahebbe
et gentes in ira sua·.· 11 *Letentur caeli et exultet*

eorþe sy astyred sæ 7 gefyllednis gefeagað
terra. moueatur mare et plenitudo eius·.· 12 *Gaudebunt*

---

95. 4 æþreclic] *so H, v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt; ist wohl* = ǣ-þrec-līc, *vgl.* ā-þracian *„to fear“ u.* þracu *f. „power, violence“*; *A* egesful, *E F J* egeslic, *G* aþreclic ł egeslic. 8 adoþ dura] *so H, zeigt, dafs hostias mit ostia verwechselt ist; A* uphebbað onsegdnisse *(ähnlich C), E* Ontynað dura, *F J* undoþ dura, *G* adoð ufene dura.

feldas 7 ealle þe on him syndon þonne blissiað ealle
campi. et omnia quae in eis sunt. tunc exultabunt omnia

treow wuda beforon ansyne
ligna siluarum [f. 112 b] 13 *ante faciem domini. quoniam*

com deman eorðan he demþ ymbhwyrft
uenit quoniam uenit iudicare terram·.· *Iudicabit orbem*

eorðan on efnnesse 7 folc on soþfæstnesse his
*terrę. in aequitate*ʻ *et populos in ueritate sua*·.·

96.

rihsode ȝefæȝnie eorðe blissiað iȝland maneȝu
Dominus regnauit exultet terra lętentur insulę multae·.·

ȝenipu 7 þycnis on ymbhwyrfte his rihtwisnes 7 dom
2 *Nubes et caligo in circuitu eius. iustitia et iudicium*

ȝerecednis setles his fyr beforon hine foreȝæð 7
correctio sedis eius·.· 3 *Ignis ante eum praeibit. et*

onælð on ymbhwyrfte fynd his anlihton liȝ-
inflammabit in circuitu inimicos eius·.· 4 *Inluxerunt ful-*

ræscas his ymbhwyrfte ȝeseah 7 ȝedrefed is eorðe
gora eius orbi terrae. uidit et commota est terra·.·

muntas swa swa weax fleowon of ansyne drihtnes
5 *Montes sicut cera fluxerunt a facie domini. a facie*

forhtode eall eorðe bodedon heofonas
domini tremuit omnis terra·.· 6 *Adnuntiauerunt caeli*

ryht his 7 ȝesawon ealle folcu wuldur his
iustitiam eius et uiderunt omnes populi gloriam eius·.·

ascamien þe ȝebiddaþ deofolȝild 7 þa ðe
7 *Confundantur omnes qui adorant sculptilia. et qui*

wuldriað on deofolȝildum heora ȝebiddaþ
gloriantur in si [f. 113 a] *mulacris suis*·.· *Adorate*

hine ealle enȝlas ȝehyrde 7 ȝeblissod is 7 fæȝ-
eum omnes angeli eius. 8 *audiuit et laetata est sion. et exul-*

nodon dohtra fore domum þinum
tauerunt filiae iudae propter iudicia tua domine·.· 9 *Quo-*

se heahsta ofer ealle eorðan swiðe
niam tu es dominus altissimus super omnem terram. nimis

upahafen ofer ealle ʒodas ʒe þe lufiað drihten
exaltatus es ofer omnes deos·.· 10 *Qui diligitis dominum*

hatiað yfel ʒehylt sawla þeowra his of
odite malum. custodit dominus animas seruorum suorum. de

handa synfulra he alyseþ hy leoht *aspruʒen
manu peccatorum liberabit eos·.· 11 *Lux orta est*

rihtwisum ryhtheortum blis blissiað rihtwise on drihtne
iusto. rectis corde letitia. 12 *letamini iusti in domino.*

7 andettað ʒemynde haliʒnisse his
et confitemini memorię sanctitatis eius·.·

97.

sinʒað drihtne cantic niwne forðon wundru dyde
Cantate domino canticum nouum. quia mirabilia fecit

hælde him seo swyþre his 7 earm haliʒ
dominus·.· *Saluabit sibi dextera eius. et brachium sanctum*

his cuðe dyde hælo his beforon ʒesihðe
eius·.· 2 *Notum fecit dominus salutare suum. ante conspectu*

þeoda he awreah rihtwisnesse his ʒemyndiʒ
[f. 113 b] *gentium reuelauit iustitiam suam*·.· 3 *Memor*

he wæs mildheortnesse his 7 soþfæstnisse his huse
fuit misericordię suae iacob. et ueritatis suae domui

ʒesawon ealle endas eorðan hælo
israhel·.· *Uiderunt omnes fines terrae salutare dei nostri.*

---

96. 11 *aspruʒen] *so F J, verschr. f.* asprunʒen, *so G H; A* upcumen, *E* Upcumæn.

97. 2 *conspectu] verschr. f. conspectum, viell. unter Einfluſs der Lesung des P G in conspectu (Ps R ante conspectum).*

drymað ȝode eall eorðe sinȝað 7 blissiað 7 sealmiað
4 *iubilate deo omnis terra. cantate. et exultate. et psallite*∴

urum on hearpan 7 stefne
5 *Psallite domino nostro in cythara in cythara et uoce*

sealmes on bymum ȝelædendlicum 7 of stefne byman
psalmi. 6 *in tubis ductilibus. et uoce tubę*

hyrnenre drymað on ȝesihðe cyninȝes sy astyred
cornuae. iubilate in conspectu regis domino∴ 7 *Moueatur*

sæ 7 ȝefyllednes his ymbhwyrft eorþana 7 ealle þe
mare et plenitudo eius. orbis terrarum. et uniuersi qui

eardiaþ on hyre flodas hafettað handum on *þæt* selfe
habitant in ea∴ 8 *Flumina plaudent manibus in idipsum.*

muntas blissodon beforon ansyne he com
montes exultauerunt 9 *ante faciem domini. quoniam uenit*

deman eorðan he demþ ymbhwyrft eorþan
quoniam uenit iudicare terram∴ *Iudicabit orbem terrę*

on rihtwisnesse folc on efnnisse
in iustitia. et populos in aequitate∴

98.

ricsode yrsien folcu þu ðe sitest
[f. 114 a] *Dominus regnauit irascantur populi. qui sedes*

ofer bið astyred eorðe micel
super cherubin moueatur terra∴ 2 *Dominus in sion. magnus*

7 heah ofer ealle folcu andetten naman
et excelsus super omnes populos∴ 3 *Confiteantur nomini*

þinum miclum 7 eȝeslicum forðon haliȝ he is 7
tuo magno. et terribili. quoniam sanctum est. 4 *et*

wyrðmynt cyninȝes dom lufað ðu ȝearwodest efn-
honor regis iudicium diligit∴ *Tu parasti aequi-*

---

98. —

nesse dom 7 rihtwisnesse þu dydest upa-
tatem. iudicium et iustitiam. in iacob tu fecisti∵ 5 *Exal-*

hebbað ʒefæʒniað urne 7 ʒebiddaþ scamel
tate dominum deum nostrum et adorate scabellum

fota his forðon haliʒ he is on
pedum eius. quoniam sanctum est∵ 6 *Moyses et aaron in*

sacerdum his betweox hy ða ʒeciʒað naman
sacerdotibus eius. et samuel inter eos. qui inuocant nomen

his hy ciʒdon 7 he ʒehyrde hy on
eius∵ *Inuocabant dominum. et ipse exaudiebat eos.* 7 *in*

swyre ʒenipes he spræc to him hy heoldon cyþnessa
columna nubis loquebatur ad eos∵ *Custodiebant testimonia*

his 7 bebodu his þa he sealde him
eius. et precepta eius quę dederat illis∵ 8 *Domine deus*

þu ʒehyrdest hy ʒemiltsod þu wære
noster. tu exaudiebas eos. deus [f. 114 b] *tu propitius fuisti*

him 7 wrecende on ealle ʒecneorþnessa heora . upahebbað
illis. et uindicans in omnia studia eorum∵ 9 *Exaltate*

drihten urne 7 ʒebiddaþ on munte halʒum his
dominum deum nostrum et adorate in monte sancto eius.

forðon haliʒ is drihten ʒod ure
quoniam sanctus est dominus deus noster∵

99.

drymað ʒode eall eorðe þeowiað on blisse
2 *Iubilate deo omnis terra. seruite domino in letitia*∵

inʒað on ʒesihðe his on bliþnesse ł wynsummunʒa witað
Intrate in conspectu eius in exultatione. 3 *scitote*

þæt drihten he is ʒod he worhte us 7 na selfe we
quod dominus ipse est deus. ipse fecit nos et non ipsi nos∵

---

99. —

we soþlice folc his 7 sceap fostornoðes his ingað
Nós autem populus eius et oues pascue eius. 4 *intrate*

on ȝatu his on andetnesse on cæfertunas on ymnum
portas eius in confessione. in atria eius in ymnis

andetnessa heriað naman wynsum is
confessionum∴ Laudate nomen eius 5 *quoniam suauis est*

on ecnesse mildheortnes his 7 oþ aworuld
dominus. in aeternum misericordia eius. et usque in saeculum

soþfæstnes his
saeculi ueritas eius∴

100.

mildheortnesse 7 dom ic sinȝe þe
Misericordiam et iudicium cantabo [f. 115 a] *tibi domine.*

ȝe 7 ic aȝyte on weȝe unawemmedum þonne
psallam 2 *et intellegam. in uia inmaculata quando*

ðu cymst to me ic eode on unscyldiȝnisse heortan
uenies ad me∴ Perambulabam in innocentia cordis

minre on middele huses þines na ic foresette beforan
mei in medio domus tuę∴ 3 *Non proponebam ante*

eaȝan mine þinȝ yfel donde ȝewemmednessa ic hatode 7
oculos meos rem malam. facientes praeuaricationes odiui. et

na tocleofode me heorte þweor ahyldende fram me
non adhesit mihi 4 *cor prauum∴ Declinantes a me*

awyrȝede na ic ancneow tælendne anȝean ȝesybne
malignos non agnoscebam 5 *detrahentem aduersus proximum*

his diȝellice þisne ic ehte ofermodum eaȝe 7 ȝytsiend-
suum occulte hunc persequebar∴ Superbo oculo et insatia-

licre heortan mid þisum somod na ic æt eaȝan mine
bili corde. cum hoc simul non edebam∴ 6 *Oculi mei*

---

100. —

ofer ʒetrywe eorðan *þæt* hy sitten þa mid me ʒanʒende on
super fideles terrae ut sedeant hii mecum. ambulans in

weʒe unwe*m*medu*m* þes me þeʒnude eardaþ
uia. inmaculata. hic mihi ministrabat∴ 7 Non habitabit

on middele huses mines se þe deþ ofermodnesse se þe sprycð
in medio domus meae. qui facit superbiam. qui loquitur

unrihtu he ne bið ʒereht on ʒesihðe eaʒana minra
iniqua. non dirigetur in conspectu oculorum meorum∴

on dæʒeredu*m* ic ofsloh ealle synfulle eorðan
[f. 115b] 8 *In matutinis interficiebam omnes peccatores terrae.*

þæt ic forspille of ceastre ealle þe wyrcað un-
ut disperdam de ciuitate domini. omnes qui operantur ini-

rihtwisnesse
quitatem∴

101.

ʒebed min 7 cleopu*n*ʒ
[f. 116a] 2 *Domine exaudi orationem meam et clamor*

min to ðe becume ne acyr ðu ansyne þine fra*m* me
meus ad te perueniat∴ 3 Ne auertas faciem tuam a me.

on swa hwelcu*m* dæʒe ic beo*m* swenced ahyld to me eare
in quacumque die tribulor inclina ad me aurem

þin ic ʒeciʒe þe sona ʒehyr me
tuam in quacumque die inuocauero te uelociter exaudi me∴

forðon ʒeteorodon swa swa smic daʒas mine 7 ban mina
4 *Quia defecerunt sicut fumus dies mei. et ossa mea*

swa swa on cocerpannan ʒecocsoda synd slæʒen ic eo*m*
sicut in frixorio confrixa sunt∴ 5 Percussus sum

hiʒ 7 adruwode heorte min forðon ic oferʒeat
sicut foenum. et aruit cor meum quia oblitus sum

ætan hlaf minne of stefne ʒeomrunʒe minre æt-
manducare panem meum. 6 a uoce gemitus mei ad-

---

101. 4 ʒecocsoda] o *(zweit.) über punkt.* a.

cleofodon ban mina flæsce minum ʒelic ʒeworden ic eom
heserunt ossa mea carni meę·:· 7 Similis factus sum
stanʒillan on westene ʒeworden ic eom swa swa nihthrefn
pellicano in solitudine. factus sum sicut nocticorax
on solere ic wacude 7 spearwa
in domocilio. 8 *uigilaui et factus sum sicut passer* [f. 116 b]
anlic on ʒetimbrinʒe ælce dæʒe hyspton fynd
unicus in edificio·:· 9 *Tota die exprobrabant me inimici*
mine 7 þa ðe me heredon anʒean me hy sworon forðon
mei et qui me laudabant aduersum me iurabant·:· 10 *Quia*
ahsan swa swa hlaf ic æt 7 drinc minne mid
cinerem sicut panem manducabam. et potum meum cum
wope ic temprede of ansyne eorres æbylʒnesse þinre
fletu temperabam·:· 11 *A facię irae indignationis tuae.*
forðan upahebbende þu forʒnide me daʒas mine swa swa
quia eleuans elisisti me·:· 12 *Dies mei sicut*
scadu ahyldon 7 ic swa swa hiʒ ic adruwade þu
umbra declinauerunt. et ego sicut foenum arui·:· 13 *Tu*
soþlice on ecnesse þurhwunast 7 ʒemyndlicnis þin
autem domine in aeternum permanes. et memoriale tuum
on worold worulde þu arisende miltsast
in saeculum seculi·:· 14 *Tu exsurgens domine misereberis sion.*
forðon com tid to miltsianne hire ʒecweme
quia uenit tempus miserendi eius·:· 15 *Quia beneplacitum*
hæfdon þeowas þine stanas his 7 eorðe his hy ʒemilt-
habuerunt serui tui lapides eius. et terrę eius misere-
siað 7 adrædaþ þeoda naman þinne 7 ealle
buntur·:· 16 *Et timebunt gentes nomen tuum domine. et omnes*
cyninʒas eorðan wuldur þin he timbrede
reges terrae gloriam tuam·:· 17 *Quoniam aedifi-*
7 he bið ʒesewen on meʒen-
[f. 117 a] *cauit dominus sion. et uidebitur in maies-*

---

6 **mina**] a *über punkt.* e.

þrymme his 7 he ȝelocade on ȝebed þearfana 7
tate sua·: 18 *Et respexit in orationem pauperum. et*

na he forhyȝde bena heora syn awritene þas on
non spreuit preces eorum·: 19 *Scribantur haec in*

cneoresse oþerre 7 folc þe bið ȝescepen hereð
generatione altera. et populus. qui creabitur laudabit

drihten ȝelocode of mærum halȝan his
dominum·: 20 *Quoniam prospexit de excelso sancto suo.*

of heofone on eorðan ȝelocode *þæt* he ȝehyrde
dominus de caelo in terram prospexit·: 21 *Ut audiret*

ȝeomrunȝa ȝebundenra 7 awriþe bearn fordonra
gemitus uinculatorum. et solueret filios interemptorum·:

þæt sie cyþed nama 7 lof his
22 *Ut .adnuntietur in sion nomen domini. et laus eius in*

on ȝemetinȝe folc on an 7 ricu
hierusalem·: 23 *In conueniendo populos in unum. et regna*

þæt hy þeowien drihtne heo andwyrde him on weȝe
ut seruiant domino·: 24 *Respondit ei in uia*

mæȝenes his ȝehwædnesse daȝa minra ȝecyþ me 7
uirtutis suę. paucitatem dierum meorum enuntia mihi. et

ne ȝeciȝ ðu mec on middele on woruld
25 *ne reuoces me in dimidio dierum meorum. in saeculum*

woruulde ȝear þine on frymþe eorðan þu staþelodest
saeculi anni tui·: 26 *Initio terram tu fundasti*

7 weorc handa þinra synd heofonas
domine’ *et* [f. 117 b] *opera manuum tuarum sunt cęli*·:

hy forweorþað þu soþlice þurhwunast 7 ealle swa swa
27 *Ipsi peribunt. tu autem permanes. et omnia sicut*

hræȝl ealdiaþ 7 swa swa hlidd þu awentst hy
uestimentum ueterescent. et sicut opertorium mutabis eos

7 hy beoð awende se ilca selfa eart 7 ȝear þine
et mutabuntur·: 28 *Tu autem idem ipse es et anni tui*

na ʒeteoriað bearn þeowra þinra eardiað þær
non deficient ∴ 29 *Filii seruorum tuorum inhabitabunt ibi*
7 sæd heora on woruld worulde bið ʒereht
et semen eorum in saeculum saeculi dirigetur ∴

102.

bletsa sawl min drihten 7 ealle inran mine
Benedic anima mea dominum et omnia interiora mea
naman haliʒne his 7
nomen sanctum eius ∴ 2 *Benedic anima mea dominum et*
nelle ðu oferʒyten ealle edlean his se arfæst
noli obliuisci omnes retributiones eius ∴ 3 *Qui propitius*
bið eallum unryhtwisnessum þinum se hælð ealle adla
fit omnibus iniquitatibus tuis. qui sanat omnes languores
þina se alyseþ of forwyrðe lif þin se ʒefylð
tuos ∴ 4 *Qui redimit de interitu uitam tuam.* 5 *qui satiat*
on ʒodum ʒewilnunʒe þine se ʒewuldurbeaʒað
in bonis desiderium tuum ∴ [f. 118 a] *Qui coronat*
on ofearnunʒa 7 mildheortnesse bið ʒeedneowod swa swa
te in miseratione et misericordia. renouabitur sicut
earne ʒeoʒoð þin donde mildheortnessa 7
aquilae iuuentus tua ∴ 6 *Faciens misericordias dominus. et*
dom eallum onteonan ʒeþyldʒendum cuðe he dyde
iudicium omnibus iniuriam patientibus ∴ 7 *Notas fecit*
weʒas his bearnum willan heora mild-
uias suas moysi. filiis israhel uoluntates suas ∴ 8 *Mise-*
heort 7 miltsiend ʒeþyldiʒ 7 swiþe mildheort
ricors et miserator dominus. patiens et multum misericors ∴
na on ende eorsiað 7 na on ecnesse bið ʒeæbylʒd
9 *Non in finem irascetur neque in aeternum indignabitur* ∴

---

102. 4 *redimit] u. i (erst.) zu e korr.; D las wohl urspr. redimet; Ps R redimit (eine Hs. redimet), Ps G redimit.* 5 þine] *Hs.* þinne, *doch zweit.* n *ober- u. unterhalb punkt.* 9 ʒeæbylʒd] ʒ *(zweit.) übergeschr.*

na æfter synnum urum dyde us
10 *Non secundum peccata nostra fecit nobis. neque secundum*

unrihtwisnessum urum azeald us forðon
iniquitates nostras retribuit nobis∴ 11 *Quia secundum*

heahnesse heofones fram eorðan zetrymede mild-
altitudinem caeli a terra. confirmauit dominus miseri-

heortnesse his ofer andrædende hine swa miclum swa
cordiam suam super timentes eum∴ 12 *Quantum*

tostent eastdæl fram westdæle he feorrode fram us unriht-
distat oriens ab occasu. elongauit a nobis ini-

wisnessa ura swa swa miltsað fæder bearnum
quitates nostras∴ 13 *Sicut miseretur pater* [f. 118 b] *filiis*

swa miltsade ondrædendum hine forðon he wat
ita misertus est dominus timentibus se 14 *quia ipse scit*

hiw ure zemun þæt dust we synd
figmentum nostrum∴ *Memento domine quod puluis sumus*∴

mann swa swa hiz dazas his 7 swa swa blosma æceres
15 *homo sicut foenum dies eius et sicut flos agri*

swa blewþ forðon zast fareð fram him 7 na
ita florebit∴ 16 *Quia spiritus pertransibit ab eo et non*

bið 7 na oncnawð ma stow his mildheortnis
erit. et non cognoscet amplius locum suum∴ 17 *Misericordia*

soþlice of worulde is 7 oð æwicnesse
autem domini a saeculo est. et usque in saeculum saeculi

ofer andrædende hine 7 rihtwisnes his suna
super timentes eum∴ *Et iustitia eius super filios*

suna ł *bearnum healdendum cyþnesse his 7 ze-
filiorum 18 *custodientibus testamentum eius. et me-*

mynde hæbbendum bebodu his þæt hy don ða
moria retinentibus mandata eius ut faciant ea∴ 19 *Dominus*

---

17 æwicnesse] *Bosw.-T. u. Sweet belegen das Substant.* æwicnes(s) *nicht; zur Bildung siehe Nachtrag.* *bearnum] *so H* (*hat die Doppelglo.* suna bearnum) *u. J, verschr. f.* bearna, *so F G; A* beorna, *E* beærnæ.

on heofone ȝyrede setl his 7 rice ealra
in caelo parauit sedem suam. et regnum eius omnium

wyldeþ bletsiað drihten ealle enȝlas
dominabitur ∴ 20 *Benedicite dominum omnes angeli eius.*

mihtiȝe of meȝene þe doþ word his to ȝehyrenne
potentes uirtute. qui facitis uerbum eius ad audiendam

stefne spræca his bletsiað
uocem sermonum eius ∴ [f. 119 a] 21 *Benedicite dominum omnes*

mæȝenu his þeȝnas þe doþ willan
uirtutes eius. ministri eius qui facitis uoluntatem eius ∴

ealle weorc on ælcere stowe
22 *Benedicite dominum omnia opera eius. in omni loco*

wyldinȝe his bletsa sawl min drihtne
dominationis eius. benedic anima mea domino ∴

103.

bletsa sawl min drihten ȝe-
Benedic anima mea dominum domine deus meus magni-

miclod þu eart swiþe andetnesse 7 wlite þu
ficatus és. uehementer ∴ *Confessionem et decorem in-*

scryddest ȝeȝyred of leohte swa swa of hræȝle aþeniende
duisti 2 *amictus lumine sicut uestimento* ∴ *Extendens*

heofon swa swa fell se þe wriȝð on wæterum þa uferan
caelum sicut pellem. 3 *qui tegit in aquis superiora*

his se sett ȝenip upstiȝe his se ȝæð ofer
eius ∴ *Qui ponit nubem ascensum suum. qui ambulat super*

scilfas winda se deþ enȝlas his ȝastas 7
pinnas uentorum ∴ 4 *Qui facit angelos suos spiritus. et*

þenas fyr byrnende se staþelode eorðan ofer
ministros suos ignem urentem ∴ 5 *Qui fundauit terram super*

staþolfæstnisse his na bið ahyld on woruld
stabilitatem eius. non incli [f. 119 b] *nabitur in seculum*

worulde deopnes swa swa pæll ȝeȝyrelan his ofer
seculi∵ 6 *Abyssus sicut pallium amictus eius. super*

muntas standaþ wæteru of þreanȝa þinre hy fleoð fram
montes stabunt aquę∵ 7 *Ab increpatione tua fugient a*

stefne þunurrade þinre hy forhtiȝað astiȝað muntas 7
uoce tonitrui tui formidabunt∵ 8 *Ascendunt montes et*

adune stiȝað feldas on feldas þe þu staðelodest him
discendunt campi in locum quem fundasti eis.

ȝemære þu asettest him *þæt* na hy oferȝað 7 na
9 *terminum posuisti eis quem non transgredientur. neque*

beoð ȝecyrred oferwreon eorðan se sendeþ wyllas
conuertentur operire terram∵ 10 *Qui . emittit fontes*

on denum betwix middel munta farað wæteru
in conuallibus. inter medium montium pertransibunt aquę∵

drincað þa ealle wildeor wuda anbidiað
11 *Potabunt ea omnes bestiae siluarum. exspectabunt ónagri*

on þurst heora ofer þa fuȝelas heofones eardiaþ of
in sitim suam. 12 *super ea uolucres caeli habitabunt de*

middele stana sellað stefna heora ȝeleccende muntas
medio petrarum dabunt uoces suas∵ 13 *Rigans montes*

of ðam uferrum his of wæstme weorca þinra bið ȝefylled
de superioribus suis. de fructu operum tuorum satiabitur

eorðe ȝelædende hiȝ nytenum 7 wyrt þeowdome
terra∵ 14 *Producens foenum iumentis. et herbam seruituti*

manna *þæt* he eteþ hlaf of eorðan 7 win
hominum∵ [f. 120 a] *Ut educat panem de terra.* 15 *et uinum*

blissað heorte mannes *þæt* he ȝeȝladaþ ansyne on ele 7
laetificat cor hominis∵ *Ut exhilaret faciem in oleo. et*

---

103. 8 feldas *(zweit.)*] *auffällige Glo., A E F* stowe. 14 he eteþ] *Hat Glossator an manducare gedacht? A* he utalæde, *E* ȝeledet; *F G H J educas: F G J* þu ȝelæde, *H ohne Glo.* 15 ȝeȝladaþ] e *stark unleserl. d. einen Fleck.*

hlaf heortan mannes ʒetrymeð beoð ʒefylled ealle
panis cor hominis confirmet∴ 16 *Satiabuntur omnia*

treow wuda 7 cederbeamas þa þu plantudest
ligna siluarum. et cedros libani quas plantasti.

þær sperwan nystiað ʒanotes hus latþeow is
17 *illic passeres nidificabunt*∴ *Fulicae domus dux est*

heora muntas hea heorotum stan help ilum
eorum. 18 *montes excelsi ceruis. petra refugium herenacis*∴

he dyde monan on tide sunne oncneow setlʒanʒ hire
19 *Fecit lunam in tempore. sol cognouit occasum suum*∴

þu *asettet þystro 7 ʒeworden is nyht on ðære
20 *Posuisti tenebras et facta est nox. in ipsa*

farað ealle wilddeor wuda hwelpas leona
pertransibunt omnes bestiae siluarum∴ 21 *Catuli leonum*

*ʒrymetʒenne *þæt* hy reafian 7 secað fram ʒode mete him
rugientes ut rapiant. et querunt a deo escam sibi∴

upaspranʒ sunne 7 ʒesomnode syndon 7 on incleofum heora
22 *Ortus est sol et congregati sunt et in cubilibus suis*

hy ʒesomniað ł hydaþ ʒanʒe mann to weorce his 7 to
se conlocabunt∴ 23 *Exiet homo ad opus suum. et ad*

ʒeʒearwunʒa his oð to æfene hu
operationem suam usque ad uesperum∴ [f. 120 b] 24 *Quam*

ʒemiclode synd weorc þina ealle on wisdome
magnificata sunt opera tua domine. omnia in sapientia

þu dydest ʒefylled is eorðe of ʒescefte þinre þeos sæ
fecisti. repleta est terra creatura tua∴ 25 *Hoc mare*

micel 7 rum þær wyrmas þara nis ʒerim
magnum et spatiosum. illic reptilia ~~*quorum*~~ *non est numerus*

nytenu medmiclu 7 miclu þær scypu farað
animalia pusilla et magna. 26 *illic naues pertransibunt*∴

---

20 *asettet] *verschr. f.* asettest, *so G H J; A E* settes, *F* settest.
21 *ʒrymetʒenne] *verschr. f.* ʒrymetʒende, *so H; A* ʒrymetiende, *E* ʒrymitiende, *F* ʒrimetende, *G* ʒrymiʒende ł ʒrymetende, *J* ʒrimetʒende.

draca þes þone þu hiwodest to besmirienne hi*m* ealle
Draco iste quem formasti ad inludendum ei. 27 *omnia*

fra*m* ðe anbidiaþ *þæt* ðu selle hi*m* mete on tide
a te exspectant ut des illis escam in tempore∴

sellendu*m* þe hi*m* hy somniað ontynendu*m* þe hand
28 *Dante te illis colligent aperiente te manum tuam*

ealle beoð ʒefylled ʒenihðsu*m*nesse acyrrendu*m* þe
omnia replebuntur ubertate∴ 29 *Auertente autem te*

ansyne þine bið ʒedrefede þu afyrrest ʒast heora 7 hy
faciem tuam turbabuntur. auferes spiritum eorum et de-

ʒeteoriað 7 on dust heora hy beoð ʒecyrred asend
ficient. et in puluerem suum reuertentur∴ 30 *Emitte*

ʒast þinne 7 beoð ʒescepene 7 þu edneowast ansyne
spiritum tuum et creabuntur. et renouabis faciem

eorðan sie wuldur on woruld worulde bið
terrę∴ 31 *Sit gloria domini in saeculum saeculi lae-*

ʒeblissod on weorcu*m* his se ʒelocað
tabitur dominus [f. 121 a] *in operibus suis*∴ 32 *Qui respicit*

on eorðan 7 deþ hy bifian se hrinð muntas 7 hy
in terram. et facit eam tremere qui tangit montes et fumi-

smeocað ic sinʒe on life minu*m* ic sinʒe
gabunt∴ 33 *Cantabo domino in uita mea. psallam deo*

minu*m* swa lanʒe swa ic beo wynsum sie hi*m* lofunʒ
meo quamdiu ero∴ 34 *Suauis sit ei laudatio*

min ic soþlice ʒelustfulliʒe on ʒeteorien syn-
mea. ego uero delectabor in domino∴ 35 *Deficiant pecca-*

fulle fra*m* eorðan 7 unrih[illegible]e swa *þæt* na hy syn bletsa
tores a terra et iniqui. ita ut non sint benedic

sawl min
anima mea domino∴

---

29 bið] *f. d. Plur., Schreibfehler (vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 427 Anm. 8)? kommt in D sonst noch zweimal vor: Ps. 138, 12 u. 16.*

104.

andettað 7 cigað naman his bodiaþ
1 *Confitemini domino et inuocate nomen eius adnuntiate*

betweox þeoda weorcu singað him 7 sealmiað 7
inter gentes opera eius·.· 2 *Cantate ei et psallite. et*

cyþað ealle wundru his beoð herede on naman
narrate omnia mirabilia eius·.· 3 *Laudamini in nomine*

haligum his blissie heorte secendra drihten secað
sancto eius. laetetur cor querentium dominum·.· 4 *Querite*

7 beoð getrymede ansyne symle
dominum et confirmamini. querite faciem eius semper·.·

gemunað wundra his ða he dyde fore-
5 *Mementote mira* [f. 121 b] *bilium eius quae fecit. pro-*

tacnu 7 domas muþes sæd þeowes
digia et iudicia oris eius·.· 6 *Semen abraham serui eius.*

suna gecorenes he is ure
filii iacob electi eius·.· 7 *Ipse est dominus deus noster.*

on ealre eorðan domas gemyndig wæs he on
in uniuersa terra iudicia eius·.· 8 *Memor fuit in*

woruld cyþnesse his wordes þa he bebead on þusendu
saeculum testamenti sui uerbi. quod mandauit in mille

cynrena ł cneoressa þa he tosette 7 aþ-
generationes·.· 9 *Quod disposuit ad habraham et iura-*

sweringe his 7 he sette þa on bebod
menti sui ad isaac. 10 *et statuit illud iacob in preceptum.*

on cyþnesse ece cweþende þe ic selle
et israhel in testamentum aeternum·.· 11 *Dicens. tibi dabo*

eorðan rapincel yrfeweardnisse eowre þonne
terram chanaan. funiculum hereditatis uestrae·.· 12 *Cum*

hy wæron on gerime scortum feawoste 7 eardbegengan on
essent in numero breui. paucissimi et incolę in

hyre 7 hy foron of þeode on þeode 7 of rice to
ea. 13 *et pertransierunt de gente in gentem. et de regno ad*

folce oþerum na he let mann derian him 7
populum alterum∴ 14 *Non permisit hominem nocere eis. et*

he þreade fore him cyninȝas nellen ȝe hrinan
corripuit pro eis reges∴ 15 *Nolite* [f. 122 a] *tangere*

cyninȝas mine 7 on witeȝum minum wyrian 7
christos meos. et in profetis meis nolite malignari∴ 16 *Et*

he ciȝde hunȝer ofer eorðan 7 ealle trumnesse hlafes
uocauit famem super terram. et omne firmamentum panis

he forȝnad he sende onȝean ɫ beforon hy wer on þeow
contriuit∴ 17 *Misit ante eos uirum in seruum.*

beciped wæs hy *ȝeeaþmeddum on fotcospun
uenundatus est ioseph. 18 *humiliauerunt in conpedibus*

fet his isern þurhfor sawl oþ com
pedes eius. ferrum pertransiuit anima eius. 19 *donec ueniret*

word spræc drihtnes onælde hine sende
uerbum eius. eloquium domini inflammauit eum∴ 20 *Misit*

cyninȝ 7 alysde hine aldor folca 7 forlet
rex et soluit eum. princeps populorum et dimisit eum∴

7 ȝesette hine hlaford huses his 7 aldor eallre
21 *Et constituit eum dominum domus suae. et principem omnis*

æhte his *þæt* he lærde aldras his swa swa
possessionis suę∴ 22 *Ut erudiret principes suos sicut*

selfne hine 7 aldras ɫ yldran his ȝleawnisse lærde 7
semetipsum. et seniores suos prudentiam doceret∴ 23 *Et*

ineode eardode on eorðan
intrauit israhel in aegyptum. et iacob habitauit in terra

7 ihte folc his swiðe 7
chanaan∴ 24 *Et auxit populum* [f. 122 b] *suum nimis. et*

---

104. 18 hy *ȝeeaþmeddum] *wohl verschr. f.* -un *(weil in D einziges Beispiel dieser Art); zur Erklärung ist zu beachten, dafs sich in D Spuren vom dem Übergange der Dativendung* -um *zu* -un *u. s. w. finden (vgl. z. B. in demselben V.* fotcospun *u. s. w.). Vgl. A* ȝeeaðmodedun 7 ȝehendun, *B* ȝehendon, *E* ȝeeæðmeddon, *F* hi ȝeeadmetton, *G* hu *(sic!)* ȝeeadmeddum, *H* hu ȝeeaðmeddum, *J* hu ȝeeaþmeddum *(aus* -meddū *aufgelöst).*

trymede hine ofer fynd his he ȝecyrde heortan
confirmauit eum super inimicos eius ·.· 25 *Conuertit cor*

heora *þæt* hy hatedon folc his 7 facn dyden on
eorum ut odirent populum eius. et dolum facerent in

þeowas his asende þeow his þone
seruos eius ·.· 26 *Misit moysen seruum suum. et aaron quem*

he ȝeceas hine he sette on him word tacna his
elegit ipsum ·.· 27 *Posuit in eis uerba signorum suorum*

7 foretacna his on eorðan he sende
et prodigiorum suorum in terra chanaan ·.· 28 *Misit*

þystro 7 foreþystrede hy forðon hy tyrȝdon spræca
tenebras et obscurauit eos. quia exaceruauerunt sermones

his wæteru heora on blod 7 ofsloh
eius ·.· 29 *Conuertit aquas eorum in sanguinem. et occidit*

fixas on eorþan ican 7 on in-
pisces eorum ·.· 30 *Misit in terra eorum ranas. et in cubili-*

cleofu*m* cyninȝa heora he cwæð 7 com hundes fleoȝe
bus regum ipsorum ·.· 31 *Dixit et uenit cynomia.*

7 ȝnæt on eallum endu*m* heora he asette reȝnas
et scinifes in omnibus finibus eorum ·.· 32 *Posuit pluuias*

heora on yste fyr byrnende on eorðan heora
eorum in grandinem. ignem conburentem in terram ipsorum ·.·

7 he ofsloȝ winȝeardas 7 fictreow
33 *Et percussit uineas eorum et ficul* [f. 123 a] *neas*

7 forȝnad ælc treow enda heora he cwæð
eorum. et contriuit omne lignum finium eorum ·.· 34 *Dixit*

7 com ȝærstapa 7 cæfer þæs næs ȝerim 7
et uenit locusta et bruchus. cuius non erat numerus. 35 *et*

he æt ealne wæstm eorðan heora 7 he ofsloȝ ælcne
comedit omnem fructum terrae eorum ·.· 36 *Et percussit omne*

fru*m*sceat on eorðan fru*m*sceattas ealles ȝeswinces
primogenitum in terra aegypti primitias omnis laboris

heora 7 he lædde hy on seolfre 7 ʒolde 7 næs
eorum∵ 37 Et eduxit eos in argento et auro. et non erat

on mæʒþum heora untrum ʒeblissod is on
in tribubus eorum infirmus∵ 38 Letata est aegyptus in

ʒefære heora forðon hreas eʒe ofer hy
praefectione eorum. quia cecidit timor eorum super eos∵

he aþenede lyft on ʒescyldnesse 7 fyr *þæt*
39 *Expandit nubem in protectionem eorum. et ignem ut*

hit lihte him þurh niht he bædon flæsc 7 com him
luceret eis per noctem∵ 40 *Petierunt carnes et uenit eis*

edisc hen 7 *hlafa heofones he ʒefylde hy he toslat
coturnix et pane caeli saturauit eos∵ 41 *Disrupit*

stan 7 fleowon wæteru 7 eodon on driʒum flodas
petram et fluxerunt aque et abierunt in sicco flumina∵

ʒemyndiʒ wæs wordes haliʒes his *þæt*
[f. 123 b] 42 *Quia memor fuit uerbi sancti sui quod*

spræc cnihte his 7 he lædde folc
locutus est ad abraham puerum suum∵ 43 *Et eduxit populum*

his on ʒefæʒnunʒa 7 ʒecorene his on blisse 7
suum in exultatione. et electos suos in laetitia∵ 44 *Et*

he sealde him ricu ðeoda 7 ʒeswinc folca hy
dedit eis regiones gentium. et labores populorum posside-

ahton *þæt* hy ʒehealdon rihtwisnessa his 7 æ his
runt∵ 45 *Ut custodiant iustificationes eius. et legem eius*

hy secen
exquirant∵

105.

andettað ʒod on woruld
1 *Confitemini domino quoniam bonus quoniam in saeculum*

mildheortnis his hwylc sprece mihta ʒehyrede
misericordia eius∵ 2 *Quis loquetur potentias domini auditas*

---

40 *hlafa] *so F, verschr. f.* hlafe, *so A H; E* hlæf, *G J* hlaf *(doch liest J panem).*

do ealle lofu his eadiȝe þa ðe ȝehealdaþ dom
faciet omnes laudes eius∴ 3 *Beati qui custodiunt iudicium*

⁊ doþ rihtwisnesse on ælcere tide ȝemun ure
et faciunt iustitias in omni tempore∴ 4 *Memento nostri*

on ȝecwemnisse folces þines ⁊ neosa us on hælo
domine in beneplacito populi tui et uisita nos in salutari

þinre to ȝeseonne on ȝodnesse ȝecorenra ðinra to
tuo∴ 5 *Ad uidendum in bonitate electorum tuorum. ad*

blissianne on blisse þeode þinre *þæt* ðu sy hered
laetandum [f. 124 a] *in laetitia gentis tuae. ut lauderis*

mid yrfeweardnesse þinre we synȝodon mid fæderu*m* uru*m*
cum hereditate tua∴ 6 *Peccauimus cum patribus nostris*

unrihte we dydon unrihtwisnesse we dydon fæderas ure
iniuste egimus iniquitatem fecimus∴ 7 *Patres nostri*

na anȝeaton wundru þine ⁊ na wæron
in aegypto non intellexerunt mirabilia tua. et non fuerunt

ȝemyndiȝ meneȝo mildheortnesse þinre ⁊ hy tyndon
memores multitudinis misericordię tuę∴ Et irritauerunt

astiȝende on reade sæ ⁊ he alysde hy fore naman
ascendentes in rubrum mare. 8 *et liberauit eos propter nomen*

his *þæt* cuðe he dyde anweald his ⁊ he ðreade
suum. ut notam faceret potentiam suam∴ 9 *Et increpauit*

sæ reade ⁊ heo adruwud is ⁊ he lædde hy on wæteru*m*
mare rubrum. et siccatum est. et eduxit eos in aquis

maneȝum swa on westene ⁊ he alysde hy of handa
multis sicut in deserto∴ 10 *Et liberauit eos de manu*

hatiendra ⁊ he alysde of handa feonda ⁊ ofer-
odientium et redemit eos de manu inimicorum. 11 *et oper-*

wreah wæter swencende hy án of him na belaf
uit aqua tribulantes eos. unus ex eis non remansit∴

⁊ hy ȝelyfdon on wordu*m* his ⁊ hy sunȝon
12 *Et crediderunt in uerbis eius. et* [f. 124 b] *cantauerunt*

---

105. 9 heo] o *übergeschr.*

lofu raðe hy ʒeteorodon 7 oferʒeaton weorca
laudes eius 13 *cito defecerunt et obliti sunt operum eius.*

7 na aræfnodon ʒeþeaht his 7 wilnodon ʒe-
et non sustenuerunt consilium eius ∴ 14 *Et concupierunt con-*

wilnunʒa on westene 7 hy costodon ʒodd on driʒnesse
cupiscentias in deserto. et temptauerunt deum in siccitate ∴

7 he sealde him bena heora 7 he sende ʒefylled-
15 *Et dedit eis petitiones eorum. et misit saturi-*

nesse on sawla 7 hy tyndon on
tatem in animas eorum ∴ 16 *Et irritauerunt moysen in*

ceastrum haliʒne openud is eorðe 7
castris. et aaron sanctum domini ∴ 17 *Aperta est terra et*

forswealʒ 7 oferwreah ofer ʒesomnunʒa
deglutiuit dathan. et operuit super synagogam abiron ∴

abarn fyr on ʒesomnunʒa heora 7 liʒ forbærnde
18 *Exarsit ignis in synagoga eorum. et flamma conbussit*

synfulle 7 hy worhton calf 7 ʒebædon
peccatores ∴ 19 *Et fecerunt uitulum in coreb. et adorauerunt*

þæt aʒrafenlice 7 hy awendon wuldur his on ʒelicnesse
sculptile 20 *et mutauerunt gloriam suam. in similitudinem*

calfes etendis heʒ 7 hy oferʒeton þe
uituli manducantis foenum ∴ 21 *Et obliti sunt deum qui*

alysde hy se dyde mærða wundru
liberauit eos. qui fecit [f. 125a] *magnalia in aegypto* 22 *mirabilia*

on eorðan eʒeslicu on sæ readre 7 he cwæð
in terra chanaan. terribilia in mari rubro ∴ 23 *Et dixit*

þæt he forspille hy ʒif na ʒecoren his stode on
ut disperderet eos si non moyses electus eius stetisset in

ʒebrice on ʒesihðe his *þæt* hy acerde eorre fram him
confractione in conspectu eius. ut auerteret iram ab eis.

þylæs he forspilde hy 7 for naht hy hæfdon eorðan
ne disperderet eos ∴ 24 *Et pro nihilo habuerunt terram*

---

13 aræfnodon] o *(erst.) übergeschr.*

ʒewilniendlice 7 na hy ʒelyfdon on wordum his 7 hy
desiderabilem. et non crediderunt in uerbis eius. 25 *et mur-*

murcnodon on eardunʒstowum heora na hy ʒehyrdon stefne
murauerunt in tabernaculis suis. nec exaudierunt uocem

7 he ahof hand his ofer hy þæt he
domini∴ 26 *Et eleuauit manum suam super eos ut pro-*

þenede hy on westene 7 þæt he awurpe sæd heora on
sterneret eos in deserto. 27 *et ut deiceret semen eorum in*

cynnum 7 forspilde on ricum 7 hy hal-
nationibus. et dispergeret eos in regionibus∴ 28 *Et consecrati*

ʒodon 7 hy æton ofrunʒa deadra
sunt beelphegor. et manducauerunt sacrificia mortuorum∴

7 hyspton hine on ʒecneorþnessum heora
29 *Et irritauerunt eum in* [f. 125 b] *studiis suis.*

7 ʒemæniʒfyld is on him hryre stod 7 ʒebæd
et multiplicata est in eis ruina∴ 30 *Stetit finees et exorauit.*

7 ablan tocwæscednes 7 ʒeteald is him to rihtwis-
et cessauit quassatio. 31 *et reputatum est illi ad iusti-*

nesse fram cneoresse 7 cneoresse oð on woruld 7
tiam. a generatione et generatione usque in seculum∴ 32 *Et*

hy bysmrodon æt wæterum wiðersæces 7 ʒedreht is
irritauerunt eum ad aquas contradictionis et uexatus est

fore forðon hy ʒremedon ʒast 7
moyses propter eos. 33 *quia exaceruauerunt spiritum eius. et*

tomearcude on welerum his na hy forspildon þeoda
distinxit in labiis suis∴ 34 *Non disperdiderunt gentes*

þa sæʒde him 7 ʒemenʒede synd betweox
quas dixerat dominus illis. 35 *et commixti sunt inter*

---

30 tocwæscednes] *von Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt (näheres siehe im Nachtrag); A* sie styrinʒ, *E* ðæ ʒefyllæþ, *F J* tocwæscednys (*Spelman liest fälschl.* tocwæstednys), *G* toquæscednes (ł toswencennes *wohl v. and. Hand hinzugefügt*), *H* toqùæstednes *(letzt. Buchstabe nicht deutl., doch wohl* s*), I* tocwescednes (*Bosw.-T. zitiert falsch* tocwestedness).

þeoda 7 hy leornadon weorcu heora 7 hy ðeowodon deo-
gentes. et didicerunt opera eorum 36 *et seruierunt sculp-*

folȝildum heora 7 ȝedón is him on æswic 7
tilibus eorum et factum est illis in scandalum.: 37 *Et*

hy ofrodon suna heora 7 dohtra heora deoflum 7 hy
immolauerunt filios suos. et filias suas demonis. 38 *et effu-*

aȝuton blod unscyldiȝ blod suna heora 7
derunt sanguinem innocentem. sanguinem filiorum suorum et

dohtra ða hy ofrodon deofolȝildum
filiarum. quos [f. 126 a] *sacrificauerunt sculptilibus chanaan*.:

7 ȝewemmed is eorðe on blodum heora 7 be-
Et interfecta est terra in sanguinibus eorum. 39 *et contami-*

smiten is on weorcum heora 7 hy fyrenliȝeredon on be-
nata est in operibus eorum.: *Et fornicati sunt in ob-*

ȝiminȝum his 7 eorsode of mode on folc
seruationibus suis. 40 *et iratus est animo dominus in populum*

his 7 he ascunode yrfeweardnesse his 7 besealde
suum. et abhominatus est hereditatem suam.: 41 *Et tradidit*

hy on handa ðeoda 7 hy wylddon heora þa ðe feodon
eos in manus gentium. et dominati sunt eorum qui oderunt

hy 7 hy swencton hy þa fynd 7 hy ȝeeaðmedde
eos.: 42 *Et tribulauerunt eos inimici eorum et humiliati*

synt under handum heora oft he alysde hy hy
sunt sub manibus eorum. 43 *sepe liberauit eos*.: *Ipsi*

soþlice ȝremedon hine on ȝeþeahte heora 7 hy ȝenyþrad
autem exaceruauerunt eum in consilio suo. et humiliati

hy synd on heora unrihtwisnessum 7 he beseah hy þa
sunt in suis iniquitatibus.: 44 *Et respexit eos cum*

hy wæron swencede ða he ȝehyrde ȝebedu heora 7
tribularentur. cum exaudiret orationes eorum.: 45 *Et*

ȝemyndiȝ he wæs cyþnisse his 7 hreaw hine æfter
memor fuit testamenti sui. et penituit eum secundum

menezo mildheortnesse his 7 he sealde hy
multitudinem misericordiae suae∴ 46 *Et dedit eos*

on mildheortnesse on zesihðe ealra ðe hy
[f. 126 b] *in misericordiam. in conspectu omnium qui eos*

onzunnon hale us do 7 zesomna
ceperunt∴ 47 *Saluos nos fac domine deus noster. et congrega*

us of cynnum þæt we andetten naman halizum þinum 7
nos de nationibus ut confiteamur nomini sancto tuo. et

we wuldrien on lofe þinum zebletsod drihten
gloriemur in laude tua∴ 48 *Benedictus dominus deus*

of worulde 7 oð on woruld 7 cweðe eall
israhel a saeculo et usque in saeculum. et dicat omnis

folc sie
populus fiat fiat∴

106.

andettað drihtne forðon zod is on
1 *Confitemini domino. quoniam bonus est quoniam in*

woruld mildheortnes his cweþen nu þa ðe alysede
saeculum misericordia eius∴ 2 *Dicant nunc qui redempti*

synd þa he alysde of handa feondes of ricum
sunt a domino. quos redemit de manu inimici. de regionibus

he zæderode hy fram sunnan upryne 7 setlzanze fram
congregauit eos∴ 3 *A solis ortu et occasu. ab*

norþdæle 7 sæ hy dweledon on westene on driznesse
aquilone et mare. 4 *errauerunt. in solitudine in siccitate*

wez ceastre eardunzstowe na hy zemetton hynz-
uiam ciuitatis habitationis non inuenerunt∴ [f. 127 a] 5 *Esu-*

riende 7 þyrstende sawl heora on him zeteorode hy
rientes et sitientes anima eorum in ipsis defecit∴ 6 *Et cla-*

clypodon to drihtne þonne hy swencede wæron 7 of
mauerunt ad dominum cum tribularentur. et de

neadum heora he alysde hy 7 he lædde hy on
necessitatibus eorum liberauit eos·.· 7 *Et eduxit eos in*

weȝ rihtne *þæt* hy oneodon on ceaster eardunȝa
uiam rectam. ut inirent in ciuitatem habitationis·.·

andetten mildheortnessa his 7 wundru
8 *Confiteantur domino misericordiae eius. et mirabilia eius*

bearnu*m* manna forðon ȝefyllde he sawle æmtiȝe 7
filiis hominum·.· 9 *Quia satiauit animam inanem. et*

sawle hinȝriende he ȝefyldde ȝodum sittende on
animam esurientem satiauit bonis·.· 10 *Sedentes in*

þystru*m* 7 on scade deaþes 7 bendu*m* ȝebundene on wæd-
tenebris et in umbra mortis. et uinculis ligatos in men-

lunȝa 7 iserne forðon hy ȝremedon ȝespec
dicitate et ferro·.· 11 *Quia exaceruauerunt eloquium domini.*

7 ȝeþeaht þæs hehstan hy ȝebysmrodon 7 ȝeeaðmed
et consilium altissimi irritauerunt·.· 12 *Et humiliatum*

is on ȝeswincu*m* heorte heora 7 ȝeuntrymude synd næs
est in laboribus cor eorum et infirmati sunt. nec fuit

þe fultumode 7 clypodon to drihtne þon*ne* hy
qui adiuuaret·.· 13 *Et clamauerunt ad dominum cum tribu-*

wæron swencede
larentur. et de ne [f. 127 b] *cessitatibus eorum liberauit*

7 he lædde hy of þystru*m* 7 of scade deaþes
eos·.· 14 *Et eduxit eos de tenebris et de umbra mortis.*

7 bendas heora toslát andetten mild-
et uincula eorum disrupit·.· 15 *Confiteantur domino miseri-*

heortnessa his 7 wundru bearnu*m* manna forðon
cordiae eius et mirabilia eius filiis hominum·.· 16 *Quia*

he forȝnad ȝatu cyperenu 7 stafas isene he forbræc
contriuit portas aereas et uectes ferreos confregit·.·

he afenȝ hy of weȝe unrihtwisnesse heora fore un-
17 *Suscepit eos de uia iniquitatis eorum. propter in-*

---

106. 12 ȝeuntrymude] u *(zweit.) über punkt.* e.

rihtwisnessum soþlice heora ʒeneoðerod hy synt ælcne
iustitias enim suas humiliati sunt ∵ 18 *Omnem*

met anscunade sawl 7 hy efston oð
escam abhominata est anima eorum. et adpropiauerunt usque

to ʒatum deaþes 7 hy clypodon to drihtne
ad portas mortis ∵ 19 *Et clamauerunt ad dominum cum*

tribularentur. et de necessitatibus eorum liberauit eos ∵

he sende word his 7 hælde hy 7 he nerede of
20 *Misit uerbum suum et sanauit eos. et eripuit eos de*

wyrde heora andetten mildheortnessa his
interitu eorum ∵ 21 *Confiteantur domino misericordiae eius.*

7 wundru bearnum *mánnum þæt hy ofrien
et mirabilia eius filiis hominum ∵ 22 *Et sacrificent*

ofrunʒa lofes his 7 bodien weorc his on
sacrificium laudis [f. 128 a] *eius. et* an*nuntient opera eius in*

blisse þa adune astiʒað on sǽ on scipum donde
exultatione ∵ 23 *Qui descendunt mare in nauibus facientes*

weorcu on wæterum maneʒum hy ʒesawon weorc
operationes in aquis multis ∵ 24 *Ipsi uiderunt opera*

7 wundru his on deopnesse he cwæð 7 stod
domini. et mirabilia eius in profundo ∵ 25 *Dixit et stetit*

ʒast ystte 7 ahafene synt yþa his astiʒað hy
spiritus procellae. et exaltati sunt fluctus eius ∵ 26 *Ascendunt*

oð to heofonas 7 nyþer astiʒað oð to ʒrundum sawl
usque ad caelos. et descendunt usque ad abyssos anima

heora on yfelum swand ʒedrefed hy synt 7 astyred
eorum in malis tabescebat ∵ 27 *Turbati sunt et moti*

---

21 *mannum] *so H, verschr. f.* manna, *so G J (in F Lücke); A* monna, *E* monnæ. 22 þæt] *ungenaue Glo., die wohl auf der Lesung Ut des Ps R beruht; Ps G Et.* his *(erst.)*] *ein wenig verblafst; es hat beim Ausrad. des zugehörigen eius gelitten, das wahrsch. ein Korr. zu beseitigen versuchte; Ps R u. G haben eius nicht.*

swa swa druncen 7 eall wisdom heora forswolȝen
sunt sicut ebrius. et omnis sapientia eorum degluttita

is
est∴ 28 *Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur et*

7 he ȝesette
de necessitatibus eorum liberauit eos∴ 29 *Et statuit*

yst on lyfte 7 swiȝudon yða his 7 blissodon
procellam in auram. et siluerunt fluctus eius. 30 *et laetati sunt*

þæt hy sweoȝodon 7 he lædde hy on muðan willes
quod siluerunt∴ Et deduxit eos in portum uoluntatis

heora
eorum et de necessitatibus eorum liberauit eos∴ [f. 128 b]

31 *Confiteantur domino misericordiae eius. et mirabilia eius*

7 hy ahebben hine *7 ȝesomnunȝa
filiis hominum∴ 32 *Et exaltent eum in ecclesia*

folces 7 on heahsetle yldrana hy herien hine forðon
plebis. et in cathedra seniorum laudent eum∴ 33 *Quia*

he sette flodas on westene 7 utrynas wætera on ðurst
posuit flumina in deserto. et exitus aquarum in sitim∴

eorðan wæstmbære on sealtsyleðan fram yfelnesse onear-
34 *Terram fructiferam in salsilaginem. a malitia inhabi-*

diendra on hire he sette westen on mere wæteres 7
tantium in ea∴ 35 *Posuit desertum in stagnum aque. et*

eorðan butan wætere on unrynas wætera 7 he ȝe-
terram sine aqua in exitus aquarum∴ 36 *Et collo-*

somnode ðær hinȝriende 7 hy ȝesetton ceaster ear-
cauit illic esurientes. et constituerunt ciuitatem habita-

---

32 *7 *(zweit.)*] *als Glo. zu in ist natürl. ein Versehen.* 35 unrynas] *so H (G* unry ..., *Rest zerstört), vgl. oben V. 33* utrynas; *Bosw.-T. u. Sweet geben für* un-ryne *m. nur die Bedeutung „an ill-running, diarrhoea" (Sweet fügt hinzu: for* ūt-?); *A* utȝonȝ, *E* hutȝænȝe *(in F Lücke), J* utrynas.

dunᵹe 7 hy seowon æceras 7 hy plantodon winᵹeardas
tionis∵ 37 *Et seminauerunt agros et plantauerunt uineas.*

7 hy worhton wæstm acennednesse 7 bletsode him 7
et fecerunt fructum natiuitatis∵ 38 *Et benedixit eis et*

ᵹemæniᵹfyldde synd swiþe 7 nytenu heora na ᵹe-
multiplicati sunt nimis. et iumenta eorum non sunt mino-

wanude feawa ᵹewordene synt 7 drehte of ᵹeswince
rata∵ 39 *Pauci facti sunt et uexati sunt a tribulatione*

yfela 7 sara 7 aᵹoten is ᵹeflit
malorum et dolorum∵ [f. 129 a] 40 *Et effusa est contentio*

ofer ealdras 7 hy beswicon hy on weᵹleaste 7 na
super principes eorum. et seduxerunt eos in inuio. et non

on weᵹe 7 ᵹefylsteð þearfan of wædlunᵹa 7 sette
in uia∵ 41 *Et adiuuauit pauperem de inopia. et posuit*

swa swa sceap heoredas ᵹeseoð rihtwise 7 blissiað
sicut oues familias∵ 42 *Uidebunt recti et laetabuntur.*

7 eall unrihtwisnes fordytte muð his hwelc wis
et omnis iniquitas oppilauit os suum∵ 43 *Quis sapiens*

7 ᵹehylt þas 7 þon*ne* anᵹyt mildheortnesse drihtnes
et custodiet haec. et tunc intelleget misericordias domini∵

107.

ᵹearo heorte min ᵹod ic sinᵹe
2 *Paratum cor meum deus. paratum cor meum cantabo*

7 sealm ic secᵹe drihtne aris wuldur min
et psalmum dicam domino∵ 3 *Exsurge gloria mea exsurge*

saltere 7 hearpe ic arise on dæᵹred ic andette ðe
psalterium. et cythara exsurgam diluculo∵ 4 *Confitebor tibi*

on folcum ðe betwix þeoda
in populis domine. psalmum dicam tibi inter gentes∵

ʒemiclod is oð to heofone mildheortnes þin
5 *Quoniam magnificata est usque ad caelos misericordia tua.*

7 oð to ʒenipum soþfæstnes ðin beo upahafen
et usque ad nubes ueritas tua∴ [f. 129 b] 6 *Exaltare*

ofer heofonas ʒodd 7 ofer ealle eorðan wuldur þin þæt
super cęlos deus. et super omnem terram gloria tua. 7 *ut*

syn alysed ʒecorene halne dó swiþra þin 7
liberentur electi tui∴ *Saluum me fac dextera tua et*

ʒehyr me spræc on halʒum his ic blissiʒe 7
exaudi me. 8 *deus locutus est in sancto suo. laetabor et*

ic todæle 7 dene ʒetelda ic mete
diuidam sicimam et conuallem tabernaculorum metibor∴

min is
9 *Meus est galaad et meus est manasses. et effrem fortitudo*

heafdes mines cyninʒ min deoful hwer hyhte
capitis mei∴ *Iuda rex meus.* 10 *moab olla spei*

minum ic aþeneʒe ʒescy min me
meae. in idummeam extendam calciamentum meum mihi

underþeodde synd hwylc lædeþ on ceastre
allophili subditi sunt∴ 11 *Quis deducet me in ciuitatem*

ʒetrymede oþðe hwelc lædeþ me oð
munitam. aut quis deducet me usque in idumeam∴

hune þu þu anyddest us 7 na þu utʒæst
12 *Nonne tu deus qui reppulisti nós. et non egredieris deus*

on meʒenum urum sele us fultum of ʒeswince
in uirtutibus nostris∴ 13 *Da nobis auxilium de tribulatione.*

7 idel hælo mannes on ʒode we don meʒen 7 he
et uana salus hominis∴ 14 *In deo faciemus uirtutem. et ipse*

to nahte ʒelædeþ swencende us
ad [f. 130 a] *nihilum deducet tribulantes nos*∴

---

107. 5 heofone] *ungenaue Glo., A E F setzen Plur.*

108.

lof min ne sprec forðon muð synfulles 7
2 *Deus laudem meam ne tacueris. quia ós peccatoris et*

*facenfulle ofer me open is hy spræcon ongean
dolosi super me apertum est∙: 3 *Locuti sunt aduersum*

of tungan facenfulre 7 spræcum hatunge ymbsealdon hy
me lingua dolosa. et sermonibus odii. circumdederunt

me 7 oferwunnon orceapungum for ðam þæt hy
me. et expugnauerunt me gratis∙: 4 *Pro eo ut dili-*

lufodon he tældon me ic soþlice ic gebæd hy setton
gerent me detrahebant mihi. ego autem orabam∙: 5 *Posuerunt*

ongean me yfelu for godum 7 hatunge fore lufan minre
aduersum me mala pro bonis. et odium pro dilectione mea∙:

gesete ofer hine synfulne 7 deoful stande to swyþ-
6 *Constitue super eum peccatorem. et diabolus stet a dex-*

rum his ðonne demed bið he gange geniþrad 7
tris eius∙: 7 *Cum iudicatur exeat condempnatus. et*

gebed his sy on synne sy eardungstow his weste 7
oratio eius fiat in peccatum∙: Fiat habitatio eius deserta. et

na sy þe eardige on hire syn dagas his feawa 7
non sit qui habitet in ea∙: 8 *Fiant dies eius pauci. et*

biscophád his onfo oþer syn bearn his
episcopatum eius [f. 130 b] *accipiat alter∙:* 9 *Fiant filii eius*

steopcild 7 wif his wuduwe drefede syn astyred suna
orfani et uxor eius uidua∙: 10 *Commoti amoueantur filii*

---

108. 2 ne sprec] *so H, G* ne spræc, *ein eigentüml. Mifsverständnis; sollte es sich in der Weise erklären, dafs Glossator zunächst lat. ne durch ags.* ne *wiedergab, es dann aber irrtüml. noch einmal zur Übertragung von tacueris verwandte, indem ihm* ne sprec = *tacueris vorschwebte; sinngemäfs gloss. A* ne swiga ðu, *E* ne swigæ, *F* ne swuga ðu, *J* ne swiga. *facenfulle] *so G H J, F* facnfulle, *entweder verschr. f.* fac(e)nfulles *oder dolosi ist fälschl. f. den Nom. Plur. gehalten; A* ðes *facnan, *B* ðæs facenfullan, *E* inwid *(sehr nachlässige Glossierung,* inwid(d) *„deceitful, malicious, wicked“).*

his 7 hy wædlien aworpen of eardunȝstowum ascrud-
eius et mendicent eiciantur de abitationibus suis·.· 11 *Scru-*

nie borhȝiend ealle spede his 7 reafien fremde
tetur fenerator omnem substantiam eius. et diripiant alieni

ealle ȝeswinc his na sy him ȝefylsta ne sy se þe
omnes labores eius·.· 12 *Non sit illi adiutor. nec sit qui*

miltsiȝe steopcildum his syn suna his on forwyrde
misereatur pupillis eius·.· 13 *Fiant nati eius in interitu.*

on anre cneoresse sy adilȝod nama his on ȝemynd
in una generatione deleatur nomen eius·.· 14 *In memoriam*

ædhwyrfe unrihtwisnes fædera his on ȝesihðe drihtnes 7
redeat iniquitas patrum eius in conspectu domini' *et*

synn modur his na adilȝod sy he syn onȝean
peccatum matris eius non deleatur·.· 15 *Fiant contra*

drihten symle 7 forweorðe of eorðan ȝemynd heora
dominum semper. et dispereat de terra memoria eorum·.·

for ðam þæt na he is ȝemunen don mildheortnesse
16 *Pro eo quod non est recordatus facere misericordiam*'

7 he ehte mann þearfan 7 wædlan 7 an-
17 *et persecutus est hominem pauperem et mendicum. et con-*

bryrdne heortan deaþe sealde 7 he lufode
punctum corde. morti tradidit·.· [f. 131 a] 18 *Et dilexit*

awyrȝednesse 7 heo cume him 7 he nolde bletsunȝe
maledictionem et ueniet ei. et noluit benedictionem.

7 he bið afeorrod fram hire 7 he scrydde hine awyrȝed-
et prolongabitur ab ea·.· *Et induit se male-*

nesse swa swa hræȝl ł ȝeȝirelan 7 ineode swa swa wæter
dictione sicut uestimentum' *et intrauit sicut aqua*

on ða inran ł innoþas his 7 swa swa ele on banum his
in interiora eius. et sicut oleum in ossibus eius·.·

---

10 *Zu* aworpen] *ergänze die Kopula, viell.* syn *(vgl. Ps. 119, 1; 128, 6 u. 131, 9).*

sy him swa þam he oferwrigen bið 7
19 *Fiat ei sicut uestimentum quo operietur. et*

swa swa gyrdels þam symle he bið begyrd þis weorc
sicut zona qua semper precingitur∴ 20 *Hoc opus*

heora þe tælað me mid drihtne 7 þa sprecað
eorum qui detrahunt mihi apud dominum. et qui loquuntur

yfelu ongean sawle mine 7 ðu do mid me
mala aduersus animam meam∴ 21 *Et tu domine fac mecum*

mildheortnesse fore naman þinum forðon wynsum is mild-
misericordia(m) propter nomen tuum quia suauis est mi-

heortnes þin alys forðon wædla 7 þearfa
sericordia tua∴ *Libera me* 22 *quoniam egenus et pauper sum*

7 heorte min gedrefed is on me swa swa
ego. et cor meum conturbatum est in me∴ 23 *Sicut*

scadu þonne heo ahyldeþ alædd 7 ahrysod eom ic
umbra cum declinat ablatus sum. et excussus sum sicut

gærstapa cneow mine geuntrymed synd fore
locusta∴ 24 *Genua mea infirmata sunt pre* [f. 131 b]

fæstene 7 flæsc min awend fore ele 7 ic
ieiunio et caro mea inmutata est propter oleum 25 *et ego*

geworden hosp him hy gesawon 7 hrysedon
factus sum obprobrium illis∴ *Uiderunt me et mouerunt*

heafdo heora gefylst 7 halne
capita sua. 26 *adiuua me domine deus meus. et saluum me*

do fore mildheortnesse þinre þæt hy witen forðon
fac propter misericordiam tuam∴ 27 *Ut sciant quia*

hand þin þeos is 7 ðu dydest hy wyriað
manus tua haec est. et tu domine fecisti eam∴ 28 *Maledicent*

hy 7 þu bletsast þa ðe onarisað on me hy syn gescyndde
illi et tu benedices. qui insurgunt in me confundantur.

---

21 *misericordia(m)] m von mir hinzugefügt, Ps R misericordiam, Ps G and. Lesung.*

þeow ðin blissað syn ȝescrydde þa ðe tælað
seruus autem tuus laetabitur∴ 29 *Induantur qui detrahunt*

me of forwandunȝa 7 hy syn oferwriȝen ȝetwyfyldum
mihi reuerentia et operiantur sicut de-

mentle scame heora ic andette swiðe on muðe
ploide confusione sua∴ 30 *Confitebor domino nimis in ore*

minum on middele maniȝra ic heriȝe hine forðon he
meo. et in medio multorum laudabo eum∴ 31 *Quia ad-*

ætstod æt þam swiþrum þearfana þæt hale he dyde fram
stitit a dextris pauperu[m]. ut saluam faceret a

ehtendum sawle mine
persequentibus animam meam∴

109.

drihtne site of swyþrum
[f. 132 a] *Dixit dominus domino meo. sede a dextris*

minum oð ic sette fynd þine fotscamul fota ðinra
meis∴ *Donec ponam inimicos tuos. scabellum pedum tuorum*∴

ȝyrd meȝenes þines asendeþ drihten 7 ðu
2 *Uirgam uirtutis tuae emittet dominus ex sion. et domina-*

wyldst on middele feonda ðinra mid þe fruma
beris in medio inimicorum tuorum∴ 3 *Tecum principium*

on dæȝe mæȝenes þines on beorhtnessum ł leomum haliȝra
in die uirtutis tuae. in splendoribus sanctorum

of innoðe ær dæȝsteorran ic cende ðe swor 7
ex utero ante luciferum genui te∴ 4 *Iurauit dominus et*

na hreoweð hine þu sacerd on ecnesse æfter
non penitebit eum. tu es sacerdos in aeternum secundum

endebyrdnesse melchisedec of ðam swyþrum
ordinem melchisedech∴ 5 *Dominus a dextris*

---

31 *pauperum] Hs. urspr. pauperū, korr. zu pauperis, so Ps R u. G.*
109. —

þinu*m* he tobræc on dæʒ eorres his cyninʒas he demde on
tuis. confregit in die irę suę reges·:· 6 *Iudicauit in*

cynnum he ʒefylde hryras he forcwysde heafdu
nationibus impleuit ruinas. conquassauit [f. 132 b] *capita*

maneʒo on eorðan ʒenihðsumre of burnan on weʒe he dranc
multa in terra copiosa·:· 7 *De torrente in uia bibit*

forðon he upahof heafod
propterea exultauit caput·:·

110.

ic andette on ealre heortan minre on ʒe-
1 *Confitebor tibi domine in toto corde meo in con-*

þeahte rihtwisra 7 ʒesomnunʒa miclu weorc drihtnes
silio iustorum. et congregatione 2 *magna opera domini*·:·

ʒestryned on ealle willan his andetnes 7 ʒemiclunʒ
Exquisita in omnes uoluntates eius. 3 *confessio et magnificentia*

weorc his 7 rihtwisnes wunað on woruld woruldе
opus eius. et iustitia eius manet in seculum seculi·:·

ʒemynd he dyde wundra his mildheort 7 ʒemild-
4 *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et mise-*

siend drihten mete he sealde þam andrædendu*m* hine
reator dominus. 5 *escam dedit timentibus se*·:·

ʒemyndiʒ he bið on woruld cyþnesse his mæʒen weorca
Memor erit in seculum testamenti sui. 6 *uirtutum operum*

his he bodude folce his *þæt* he selleð him yrfe-
suorum adnuntiauit populo suo. 7 *ut det illis herę-*

weardnesse ðeoda weorc handa his soþfæstnes 7
ditatem gentium·:· *Opera manuum eius ueritas et*

dom ʒetreowlicu ealle bebodu his ʒe-
iudicium. 8 *fidelia* [f. 133 a] *omnia mandata eius. con-*

---

110. 4 ʒemildsiend] ʒe *übergeschr.* 6 mæʒen] *gloss. eigentl. uirtutem, so Ps G u. A E F; Ps R uirtutum; Glo.: A E* meʒen, *F* mihta(!).

trymedu on woruld worulde ȝeworden on soþfæstnesse 7
firmata in seculum seculi facta in ueritate et

efnesse alysednesse he sende folce his he bebead
aequitate ∵ 9 *Redemptionem misit populo suo. mandauit*

on ecnesse cyþnesse his haliȝ 7 eȝeslic nama
on aeternum testamentum suum. sanctum et terribile nomen

his fruma wisdomes eȝe andȝyt ȝod
eius ∵ 10 *Initium sapientiae timor domini. intellectus bonus*

eallum *dondu þane herinȝ wunað on woruld
omnibus facientibus eam ∵ *Laudatio eius manet in sęculum*

worulde
sęculi.

111.

eadiȝ wer ðe andrædeþ on bebodum his
1 *Beatus uir qui timet dominum. in mandatis eius*

wilnað swiðe rice on eorðan bið sæd his cneores
cupit nimis ∵ 2 *Potens in terra erit semen eius generatio*

rihtwisra bið ȝebletsod wuldur 7 welan on huse his 7
rectorum benedicetur ∵ 3 *Gloria et diuitiae in domo eius. et*

rihtwisnes wunað asprunȝen is on
iustitia eius manet in seculum seculi ∵ 4 *Exortum est in*

ðystrum leoht rihtwisum mildheort 7 ȝe-
tenebris lumen rectis corde. misericors [f. 133 b] *et mise-*

miltsiend 7 rihtwis wynsum mann þe miltsað
rator et iustus dominus ∵ 5 *Iocundus homo qui miseretur*

7 lænð tosetteð spræca his on dome forðon on
et commodat disponet sermones suos in iudicio 6 *quia in*

ecnesse na he bið astyred ł ȝedrefed on ȝemynde ecum
aeternum non commouebitur ∵ 7 *In memoria aeterna*

bið se rihtwisa of ȝehyrnesse yfelre na he andrædeþ ȝearo
erit iustus. ab auditu malo non timebit ∵ *Paratum*

---

10 *dondu] *verschr. f.* dondū = dondum, *so A E G H; F* wyrcendum, *J* donde.

is heorte his hyhtan ʒetrymed is heorte
est cor eius sperare in domino. 8 *confirmatum est cor*

his na bið astyred oð he ʒesihð fynd his
eius. non commouebitur donec uideat inimicos suos∴

he dælde sealde þearfum 7 rihtwisnes his wunað on
9 *Dispersit dedit pauperibus et iustitia eius manet in*

woruld worulde horn his bið upahafen on wuldre syn-
seculum seculi. cornu eius exaltabitur in gloria∴ 10 *Pec-*

ful ʒesihð 7 yrsað toðum his he ʒrymeteð 7 swindeþ
cator uidebit et irascetur dentibus suis fremebit et tabescet.

ʒewilnunʒ synfulra forweorðeþ
desiderium peccatorum peribit∴

112.

heriað cnihtas naman drihtnes
1 *Laudate pueri dominum. laudate nomen domini*∴

sy nama ʒebletsod heononforð 7 oð
2 *Sit nomen domini benedictum* [f. 134 a] *ex hoc nunc et usque*

on woruld fram sunnan upryne oð to setlʒanʒ heriað
in seculum∴ 3 *A solis ortu usque ad occasum. laudate*

naman drihtnes heah ofer ealle þeoda 7
nomen domini∴ 4 *Excelsus super omnes gentes dominus. et*

ofer heofonas wuldur his hwelc swa swa
super caelos gloria eius∴ 5 *Quis sicut dominus deus*

se on heahnessum eardaþ 7 ða niþerlican ʒesihð
noster qui in altis habitat. 6 *et humilia respicit.*

on heofone 7 on eorðan aweccende of eorðan wædlan 7
in caelo et in terra∴ 7 *Suscitans a terra inopem. et*

---

111. 9 *et] z. T. ausrad.; Ps R u. G und A E F kein et, doch E hat Glo.* 7.

112. —

of cweade arærende ˙þearfan he ʒesomodlæcð hine
de stercore erigens pauperem∴ 8 Ut collocet eum

mid aldrum folces his se eardian
cum principibus cum principibus populi sui∴ 9 Qui habitare

deþ stediʒe on huse modur bearna blissiʒe
facit sterilem in domo. matrem filiorum letantem∴

113.

on utʒanʒe of hus of folce
1 *In exitu israhel de aegypto domus iacob de populo*

elþeodeʒum ʒeworden is halʒunʒ his
barbaro∴ 2 *Facta est iudea sanctificatio eius. israhel*

anweald his ricsode on hire sǽ ʒeseah 7
potestas eius. israhel regnauit in ea∴ 3 *Mare uidit et*

fleah ʒecyrred is under bæc muntas
fugit. iordanis [f. 134 b] *conuersus est retrorsum∴* 4 *Montes*

ʒefæʒenodon swa rammas 7 hylla swa lambru sceapa
exultauerunt ut arietes. et colles uelut agni ouium∴

hwæt is sæ *þæt* ðu fluʒe 7 þu for hwy cyrred
5 *Quid est mare quod fugisti. et tu iordanis quare conuersus*

underbæclinʒ muntas hwy ʒefæʒenodon swa rammas 7
es retrorsum∴ 6 *Montes quare exultastis ut arietes. et*

hylla swa lambru sceapa of ansyne astyred is
colles uelut agni ouium∴ 7 *A facie domini commota est*

eorðe ʒodes se ʒecyrde heardne stan
terra. a facie dei iacob∴ 8 *Qui conuertit solidam petram*

on mere wæteres 7 cludas on wyllas wætera na
in stagnum aquę. et rupes. in fontes aquarum∴ 1 *Non*

us ac naman þinu*m* sele wuldur
nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam∴

ofer mildheortnesse þine 7 soþfæstnesse þine þylæs hwonne
2 *Super misericordia tua et ueritate tua. ne quando*

cweþen þeoda hwær is ʒodd heora soþlice ure
dicant gentes ubi est deus eorum∵ 3 *Deus autem noster*

on heofone uppe on heofone 7 on eorðan ealle swa
in caelo sursum. in caelo et in terra omnia quecum-

hwelce swa he wolde he dyde deofolʒild þeoda seolfor
que uoluit fecit∵ 4 *Simulacra gentium argentum*

7 ʒold ʒeweorc handa manna muð hy habbað
et aurum opera manuum hominum∵ 5 *Ós habent*

7 na sprecað eaʒan hy habbað 7 na ʒeseoð
[f. 135 a] *et non loquentur oculos habent et non uidebunt*∵

earan habbað 7 na ʒehyrað næsþyrelu hy habbað 7 na
6 *Aures habent et non audient. nares habent et non*

hy ʒeswæccað handa 7 na hy ʒrapiað fet
odorabunt∵ 7 *Manus habent et non palpabunt. pedes habent*

7 na ʒanʒað na clypiað on hracan heora 7 na
et non ambulabunt∵ *Non clamabunt in gutture suo. neque*

soþlice is ʒast on muðe heora ʒelice him beoð
enim est spiritus in ore ipsorum∵ 8 *Similes illis fiunt*

þa ðe doþ þa 7 ealle þa ðe ʒetreowað on him hus
qui faciunt ea. et omnes qui confidunt in eis∵ 9 *Domus*

hyhte on drihtne ʒefylsta heora 7 ʒescyldend
israhel sperauit in domino. adiutor eorum et protector

heora is hus
eorum est∵ 10 *Domus áàron sperauit in domino. adiutor*

þa ðe andrædaþ drihten
eorum et protector eorum est∵ 11 *Qui timent dominum*

hy hyhten
sperent in domino. adiutor eorum et protector eorum est∵

drihten ʒemyndiʒ wæs ure 7 he bletsode us
12 *Dominus memor fuit nostri et benedixit nos. bene-*

hus ealle
dixit domum israhel. benedixit domum aaron. 13 *benedixit omnes*

---

113. *Zweiter Teil.* 6 næsþyrelu] e *übergeschr.*

andrædende hine lytle mid marum
timentes se dominus. pusillis cum [f. 135 b] *maioribus*∴

ʒeice drihten ofer eow bearn eowre
14 *Adiciat dominus super uos super uos. et super filios uestros*∴

ʒebletsode ʒe fram drihtne se dyde heofon 7 eorðan
15 *Benedicti uos a domino. qui fecit caelum et terram.*

heofon heofones drihtne eorðan soþlice he sealde bearnum
16 *caelum caeli domino. terram autem dedit filiis*

manna na deade heriað 7 na ealle
hominum∴ 17 *Non mortui laudabunt te domine. neque omnes*

þe nyþer astiʒað on helle ł neowolnesse ac we þe
qui descendunt in infernum∴ 18 *Sed nós qui*

lybbað we bletsiað drihten heononforð 7 oð on
uiuimus benedicimus dominum. ex hoc nunc et usque in

worulde
saeculum∴

114.

ic lufude forðon ʒehyrde stefne ʒebedes
1 *Dilexi. quoniam exaudiuit dominus uocem orationis*

mines forðon he ahylde eare his me 7 on daʒum
meę∴ 2 *Quia inclinauit aurem suam mihi. et in diebus*

minum ic ʒeciʒe hine ymbsealdon me saru deaþes
meis inuocabo eum∴ 3 *Circumdederunt me dolores mortis.*

frecennessa helle ʒemetton ʒeswinc 7 sar
pericula inferni inuenerunt me∴ *Tribulationem et dolorem*

ic ʒemette 7 naman drihtnes ic ʒeciʒe eala drihten alys
inueni. 4 *et nomen domini inuocabo*∴ *O domine libera*

saule mine mildheort drihten 7 rihtwis 7
animam meam [f. 136 a] 5 *misericors dominus. et iustus et*

---

13 lytle] *ungenaue Glo.; Ps R u. A pusillos, P G u. E F pusillis; Glo.: A = D, E* medmicel, *F* lytle his (!)

ʒodd ure ʒemiltsað ʒehealdende lytle
deus noster miserebitur∴ 6 *Custodiens paruulos dominus.*

ʒeeaðmed ic eom ⁊ he alysde beo ʒecyrred saul
humiliatus sum et liberauit me∴ 7 *Conuertere animam*

min on reste þine forðon weldyde me
meam in requiem tuam. quia dominus benefecit mihi∴

forðon he nerede saule mine of deaþe eaʒan mine of
8 *Quia eripuit animam meam de morte. oculos meos a*

tearum fet mine of slide ic cweme drihtne on rice
lacrimis. pedes meos a lapsu. 9 *placebo domino in regione*

cwicra ł lifiendra
uiuorum∴

115.

ic ʒelyfde forðon *þæt* ic spræc ic soþlice ʒeeaþ-
10 *Credidi propter quod locutus sum. ego autem humilia-*

med swiþe cwæð on utʒanʒe modes mines
tus sum nimis∴ 11 *Ego dixi in excessu mentis meae*

ælc mann leas hwæt ic selle for eal-
omnis homo mendax∴ 12 *Quid retribuam domino pro omni-*

lum ðe he sealde me cælic hælendes ic anfo ⁊
bus. quae retribuit mihi∴ 13 *Calicem salutaris accipiam. et*

naman drihtnes ic ʒeciʒe deorwyrðe is on ʒesihðe
nomen domini inuocabo∴ 15 *Pretiosa est in conspectu*

drihtnes deaþ haliʒra his eala drihten ic
domini mors sanctorum eius∴ [f. 136 b] 16 *O domine ego*

þeow þin ⁊ sunu mennenne ðinre ðu
seruus tuus ego seruus tuus. et filius ancillę tuę∴ Dis-

---

114. 7 saul min] *gloss. eigentl. anima mea, so Ps R u. G und A (B aber = D) E F (als Vokativ zu fassen); Glo.: A F* sawle mine, *E* sæwle mine; *also auch sie gloss. nicht ihre eigene Lesung (außer B); oder hat D den Nom. gewählt, da sie conuertere passivisch gloss.?*

115. —

toslite bendas mine ðe ic ofrie ansæȝdnesse lofes
rupisti uincula mea. 17 *tibi sacrificabo hostiam laudis* ∴

ȝewilnunȝa mina drihtne ic aȝylde on cæfertunum huses
18 *Uota mea domino reddam* 19 *in atriis domus*

drihtnes on ȝesihðe ealles folces his on middele þinum
domini. in conspectu omnis populi eius. in medio tui

hierusalem ∴

116.

heriað drihten ealla þeoda 7 somodheriað hine
1 *Laudate dominum omnes gentes. et conlaudate eum*

ealle folc forðon ȝetrymed is ofer us mild-
omnes populi ∴ 2 *Quoniam confirmata est super nos miseri-*

heortnes his 7 soþfæstnes drihtnes wunað on ecnesse
cordia eius. et ueritas domini manet in aeternum ∴

117.

andettað drihtne ȝód forðon on woruld
1 *Confitemini domino quoniam bonus quoniam in saeculum*

mildheortnes his cweðe nu
misericordia eius ∴ 2 *Dicat nunc israhel. quoniam bonus*

hus
quoniam in seculum misericordia eius ∴ 3 *Dicat nunc domus*

aaron. quoniam [f. 137 a] *bonus quoniam in saeculum miseri-*

cweþen nu ealle ða þe andrædaþ drihten
cordia eius ∴ 4 *Dicant nunc omnes qui timent dominum.*

on
quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius ∴ 5 *In*

---

116. —

ȝeswince ic ȝeciȝde *drihtne 7 he ȝehyrde on tobræd-
tribulatione inuocaui dominum. et exaudiuit me in latitu-

nesse drihten me ȝefylsta is na ic andræde hwæt
dine∴ 6 *Dominus mihi adiutor est. non timebo quid*

do me mann 7 ic ȝeseo
faciat mihi homo∴ 7 *Dominus mihi adiutor est et ego uidebo*

fynd mine betere is ȝetreowan on drihtne þon*ne*
inimicos meos∴ 8 *Bonum est confidere in domino. quam*

on mann betere ȝehyhtan
confidere in hominem∴ 9 *Bonum est sperare in domino.*

on ealdrum ealle þeoda ymbsealdon
quam sperare in principibus∴ 10 *Omnes gentes circumdederunt*

7 on naman drihtnes ic ȝewrec on hy ymbsellende
me. et in nomine domini ultus sum in eos∴ 11 *Circumdantes*

hy ymbsealdon 7 on naman
circumdederunt me. et in nomine domini ultus sum in eos∴

swa swa beon 7 hy burnun fyr
12 *Circumdederunt me sicut apes. et exarserunt sicut ignis*

on ðornum 7 on naman drihtnes ic beom wrecen ł ofercum*en*
in spinis.´ et in nomine domini uindicabor

on hi*m* ahrysod acyrred ic eom þ*æt* ic hrure
in eis∴ [f. 137 b] 13 *Inpulsus uersatus sum ut caderem.*

7 drihten afenȝ me stranȝnes min 7 herinȝ min
et dominus suscepit me∴ 14 *Fortitudo mea et laudatio mea*

7 ȝeworden he is me on hælo stefn blisse
dominus. et factus est mihi in salutem∴ 15 *Uox letitię*

7 hælo on eardunȝstowu*m* rihtwisra seo swiðre
et salutis in tabernaculis iustorum∴ 16 *Dextera domini*

---

117. 5 *drihtne] *wohl nur verschr. f.* drihten; *B E F haben deutlich den Akk., A J geben eine abgekürzte Form u. in G ist die Glo. zerstört.* 8 u. 9 betere] *als Glossen zu Bonum sind mit Rücksicht auf den Zusammenhang gewählt; A E F haben in beiden Versen den Positiv, doch gloss. B zweimal* selre *u. G J in beiden Versen = D (in G daneben am Rande zweimal* ȝode).

dyde mæȝen seo swiðre upahof na
fecit uirtutem. dextera domini exaltauit me∴ 17 Non

ic swelte ac ic lifie 7 ic cyþe weore drihtnes elæsniende
moriar sed uiuam. et narrabo opera domini∴ 18 Castigans

clæsnode 7 deaðe na sealde me openiað
castigauit me dominus. et morti non tradidit me∴ 19 Aperite

me ȝatu rihtwisnesse 7 onȝanȝen on ða ic andette drihtne
mihi portas iustitiae. et ingressus in eas confitebor domino.

þis ȝeat *drihtne rihtwise inȝað þurh hit ic
20 *haec porta domini iusti intrabunt per eam∴* 21 *Con-*

andette ðe drihten þu ȝehyrdest me 7 ȝeworden
fitebor tibi domine quoniam exaudisti me. et factus

þu eart me on hælo stan þone hy wiþcuron
és mihi in salutem∴ 22 *Lapidem quem reprobauerunt*

timbriende þes ȝeworden is on heafod hyrnan fram
aedificantes. hic factus est in capud anguli. 23 *a*

drihtne ȝedon is 7 is wundurlic on eaȝum urum
domino factum est. et est mirabile in oculis nostris∴

þes dæȝ þone worhte we ȝefæȝnien 7
[f. 138 a] 24 *Haec dies quem fecit dominus. exultemus et*

we blissien on ðam eala drihten halne me dó
letemur in ea∴ 25 *O domine saluum me fac ó domine*

wel ȝesyntlæcan ȝebletsod se þe com on naman drihtnes
bene prosperare∴ 26 *Benedictus qui uenit in nomine domini.*

we bletsodon eow of huse
benediximus uobis de domo domini. 27 *deus dominus et in-*

us ȝesettað dæȝ symbel on ȝelomlecnessum
luxit nobis∴ Constituite diem sollemnem in confrequentationibus

oð to horne weobedes 7 ic andette
usque ad cornu altaris∴ 28 *Deus meus es tu et confitebor*

---

20 *drihtne] *verschr. f.* drihtnes; *B E F haben deutlich den Gen., A G J geben abgekürzte Formen.* 27 dæȝ symbel] *vgl. Ps. 73, 8; A* deȝ symbel, *B J* dæȝ symbelne, *E* ðone [s]ymbeldeiȝ, *F G = D.*

ðe 7 ahebbe
tibi. deus meus es tu. et exaltabo te∴ Confitebor tibi domine

þu ȝehyrdest me 7 ȝeworden þu eart me on hælo
quoniam exaudisti me. et factus es mihi in salutem∴

andettað
29 *Confitemini domino quoniam bonus quoniam in saeculum*

misericordia eius∴

118.

eadiȝe þa unwemman on weȝe þa ðe ȝað on æ
1 *Beati inmaculati in uia qui ambulant in lege*

drihtnes þa ða scrudniað cyþnessa his on
domini∴ [f. 138 b] 2 *Beati qui scrutantur testimonia eius. in*

ealre heortan secað hine na soþlice þa ðe wyrcaþ
toto corde exquirunt eum∴ 3 *Non enim qui operantur*

unrihtwisnesse on weȝum his hy eodon þu bebude
iniquitatem. in uiis eius ambulauerunt∴ 4 *Tu mandasti*

bebodu þina drihten healdan swiþe ic wysce syn ȝerehte
mandata tua domine. custodire nimis∴ 5 *Utinam dirigantur*

weȝas mine to ȝehealdanne rihtwisnessa þina þonne
uiae meae. ad custodiendas iustificationes tuas∴ 6 *Tunc*

na ic beom ȝescynd þonne ic beseo on ealle bebodu þina
non confundar. dum respicio in omnia mandata tua∴

ic andette ðe drihten on ȝerecednesse heortan on þam
7 *Confitebor tibi domine in directione cordis. in eo*

ðætte ic leornode domas rihtwisnesse þinre ryhtwisnessa
quod didici iudicia iustitiae tuae∴ 8 *Iustificationes*

þina ic healde na me forlæt þu ahwær on ðam
tuas custodiam. non me derelinquas usquequaque∴ 9 *In quo*

ȝerecð ȝinȝra weȝ his on ȝehealdnesse spræca þina
corrigit iunior uiam suam. in custodiendo sermones tuos∴

---

118. 9 spræca þina] *in engem Anschlufs an das Lat. anstatt des zu erwartenden Gen., da custodiendo durch ein Substant. wiedergegeben ist.*

on ealre heortan minre ic sohte ðe na anydde þu me
10 *In toto corde meo exquisiui te. ne repellas me.*

fram bebodum þinum on heortan minre ic behydde spræca
a mandatis tuis∴ 11 *In corde meo abscondi eloquia*

þina þæt na ic synȝode þe ȝebletsod þu eart
[f. 139 a] *tua. ut non peccem tibi*∴ 12 *Benedictus es*

lær me ryhtwisnessa þina on welerum minum
domine doce me iustificationes tuas∴ 13 *In labiis meis*

ic bodude ealle domas muþes þines on weȝe cyþ-
pronuntiaui. omnia iudicia oris tui∴ 14 *In uia testi-*

nessa þinra ic ȝelustfullude swa swa on eallum welum
moniorum tuorum delectatus sum. sicut in omnibus diuitiis∴

on bebodum þinum mec ic ȝearwie 7 ic besceawie weȝas
15 *In mandatis tuis me exercebo. et considerabo uias*

þine on ðinum rihtwisnessum ic smeaȝie na ic oferȝyte
tuas∴ 16 *In tuis iustificationibus meditabor. non obliuiscar*

spræca ðina aȝyld þeowe þinum ic lifie 7 healde
sermones tuos∴ 17 *Retribue seruo tuo. uiuam et custodiam*

spræca þina awreoh eaȝan mina 7 ic besceawie
sermones tuos∴ 18 *Reuela oculos meos. et considerabo*

wundru of æ þinre elþeodiȝe ic eom on eorðan na
mirabilia de lege tua∴ 19 *Incola ego sum in terra. non*

ðu behyd fram me bebodu þina wilnode sawl min
abscondas a me mandata tua∴ 20 *Concupiuit anima mea*

ȝewilnian rihtwisnessa ðina on ælcre tide
desiderare iustificationes tuas in omni tempore∴ [f. 139 b]

þu ðreadest ofermode awyrȝede þa ðe ahyldaþ of bebodum
21 *Increpasti superbos. maledicti qui declinant a mandatis*

þinum afyr fram me hosp 7 forhoȝunȝa forðon
tuis∴ 22 *Aufer a me obprobrium et contemptum. quia*

cyþnessa þina ic sohte 7 soþlice sæton *ealdormann
testimonia tua exquisiui ∴ 23 *Etenim sederunt principes*

7 onȝean hy spræcon þeow þin wæs beȝan
et aduersum me loquebantur. seruus autem tuus exercebatur

on þinu*m* rihtwisnessu*m* witodlice 7 cyþnessa þina
in tuis iustificationibus ∴ 24 *Nam et testimonia tua*

smeaunȝ min is 7 frofr min rihtwisnessa þina syndon
meditatio mea est et consolatio mea iustificationes tuae sunt ∴

tocleofode flora sawl min ȝeliffæsta æft*er*
25 *Adhesit pauimento anima mea uiuifica me secundum*

worde þinu*m* weȝas mine ic cyþde þe 7 þu ȝehyrdest
uerbum tuum ∴ 26 *Uias meas enuntiaui tibi et exaudisti*

me lær me rihtwisnessa þina weȝ rihtwisnessa
me. doce me iustificationes tuas ∴ 27 *Uiam iustificationum*

þinra tæc me 7 ic ȝearwud beo on wundru*m* þinum
tuarum insinua mihi et exercebor in mirabilibus tuis ∴

slep sawl min for æþrote ȝetryme
28 *Dormitauit anima mea pre tedio confirma* [f. 140 a] *me*

on wordu*m* þinum weȝ unrihtwisnesse astyre fra*m* me
in uerbis tuis ∴ 29 *Uiam iniquitatis amoue a me.*

7 of æ þinre miltsa min weȝ soþfæstnesse ic ȝeceas
et de lege tua miserere mei ∴ 30 *Uiam ueritatis elegi.*

domas þine na ic oferȝeat ic cleofode cyþnessum þinum
iudicia tua non sum oblitus ∴ 31 *Adhesi testimoniis tuis.*

drihten nelle þu me ȝescendan weȝ beboda
domine noli me confundere ∴ 32 *Uiam mandatorum*

þinra ic arn þon*ne* tobræddest heortan mine æ
tuorum cucurri. dum dilatasti cor meum ∴ 33 *Legem*

sete me weȝ þinra 7 ic sece
pone mihi domine. uiam iustificationum tuarum. et exquiram

---

23 *ealdormann] *verschr. f.* ealdormenn; *A* aldermen, *E* eældormæn, *F* ealdorman, *G J* ealdormen. 29 *Hinter* astyre] *Rasurspuren.*

hy symle sele me andȝyt 7 ic scrudnie æ
eam semper ∵ 34 *Da mihi intellectum et scrutabor legem*

þine 7 ic ȝehealde hy on ealre heortan minre ȝelæd
tuam. et custodiam illam in toto corde meo ∵ 35 *Deduc*

on siþfæt beboda þinra forðon þæt wolde
me in semita mandatorum tuorum quia ipsam uolui ∵

ahyld heortan mine on cyþnessa þina 7 na on ȝyt-
36 *Inclina cor meum in testimonia tua. et non in auari-*

sunȝa acyrr eaȝan mine þylæs hy ȝeseon
tiam ∵ 37 *Auerte oculos meos ne uideant* [f. 140 b]

idelnesse on weȝe þinu*m* ȝeliffæsta sete þeowe
uanitatem. in uia tua uiuifica me ∵ 38 *Statue seruo*

þinu*m* ȝesprec þin on eȝe þinum ofaceorf hosp
tuo eloquium tuum in timore tuo ∵ 39 *Amputa obprobrium*

minne þone ic wende domas soþlice ðina wynsume
meum quod suspicatus sum. iudicia enim tua iocunda ∵

efnenu ic ȝewilnode bebodu þina on efnesse *þinra
40 *Ecce concupiui mandata tua. in aequitate tua*

ȝeliffæsta me 7 cume ofer me mildheortnes þin
uiuifica me ∵ 41 *Et ueniat super me misericordia tua.*

hælo þin æfter ȝesprece þinum 7 ic
domine salutare tuum secundum eloquium tuum ∵ 42 *Et re-*

antswariȝe hyspendu*m* me word forðon ic hyhte on
spondebo exprobrantibus mihi uerbum. quia speraui in

spræcum þinum 7 na afyr ðu of muðe minu*m* word
sermonibus tuis ∵ 43 *Et ne auferas de ore meo uerbum*

soþfæstnesse æȝhwær forðon on domum þinu*m* ic hyhte
ueritatis usquequaque. quia in iudiciis tuis speraui ∵

7 ic ȝehealde æ þine symle on ecnesse 7 on
44 *Et custodiam legem tuam semper. in aeternum et in*

---

39 ðina] a *über* e. 40 *þinra] *verschr. f.* þinre; *A* ðinre, *B* þinre, *E* þine, *F* ðinra, *J* þinra *(in G zerstört).*

woruld worulde 7 ic eode on brædo forðon
seculum seculi∴ 45 *Et ambulabam in latitudine quia*

bebodu ic sohte 7 ic spræc be cyþ-
mandata tua exquisiui∴ 46 *Et loquebar* [f. 141 a] *de testi-*

nessu*m* þinum on ʒesihðe cyninʒa 7 na ic ascamude
moniis tuis in conspectu regum. et non confundebar∴

7 ic smeaʒe on bodum þinum ða ic lufude swiþe
47 *Et meditabor in mandatis tuis quae dilexi nimis*∴

7 ic ahof handa mina to bebodum þinu*m* ða ic lufude
48 *Et leuaui manus meas ad mandata tua quae dilexi*

swiðe 7 ic ʒearwude on ðinu*m* rihtwisnessum ʒe-
uehementer. et exercebor in tuis iustificationibus∴ 49 *Me-*

myne wordes þines þeowe þinu*m* on ðam me hyht
mento uerbi tui seruo tuo domine in quo mihi spem

þu sealdest ðes me frefrede on eaðmodnesse minre
dedisti∴ 50 *Haec me consolata est in humilitate mea.*

forðon spræc þin ʒeliffæstode ofermode unrihte
quia eloquium tuum uiuificauit me∴ 51 *Superbi inique*

hy dydon æʒhwær of æ soþlice þinre na ic ahylde
agebant usquequaque. a lege autem tua non declinaui∴

ʒemyndiʒ ic wæs doma þinra of worulde 7
52 *Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine. et*

frefred ic eom ʒeteorunʒ modes nam me fore syn-
consolatus sum∴ 53 *Defectio animi tenuit me. pro pecca-*

fullum forlætendum æ þine sinʒendlice
toribus derelinquentibus legem tuam∴ [f. 141 b] 54 *Cantabiles*

wæron rihtwisnessa ðina on stowe wræcsiþes mines
mihi erant iustificationes tuę. in loco incolatus mei∴

ʒemyndiʒ ic wæs on niht naman þines 7 ic heold
55 *Memor fui in nocte nominis tui domine. et custodiui*

---

48 ic ʒearwude] *gloss. eigentl. exercebar, so Ps R u. G; A E F (in F v. and. Hand ł bar übergeschr.) exercebor: Glo.: A* biom biʒonʒen, *E* ic beʒonʒe, *F* ic ʒéarwode.

æ þine þeos me ȝeworden is forðon rihtwisnessa
legem tuam ∵ 56 *Haec mihi facta est. quia iustificationes*

ðina ic sohte dæl ł byrþen min ic cwæð ȝehealden
tuas exquisiui ∵ 57 *Portio mea domine. dixi custodire*

æ þine ic bædd ansyne þine on ealre
legem tuam ∵ 58 *Deprecatus sum faciem tuam in toto*

heortan minre ȝemiltsa min æfter spræce þinre
corde meo. miserere mei secundum eloquium tuum ∵

forðon ic þohte weȝas þine 7 ic ȝecyrde fet mine on
59 *Quia cogitaui uias tuas. et conuerti pedes meos in*

cyþnessa ðina ȝearo ic eom 7 na ȝedrefed *þæt*
testimonia tua ∵ 60 *Paratus sum et non sum turbatus. ut*

ic healde bebodu þina rapas synfulra ymb-
custodiam mandata tua ∵ 61 *Funes peccatorum circumplexi*

clypton me 7 æ̆ þine na ic eo*m* oferȝiten on midre
sunt me. et legem tuam non sum oblitus ∵ 62 *Media*

nihte ic aras to andettenne ðe ofer domas rihtwisnesse
nocte surgebam ad confitendum tibi. super iudicia iustitię

þinre dælnimend eo*m* ic ealra andrædendra
tuae ∵ [f. 142 a] 63 *Particeps sum ego omnium timentium*

ðe healdendra bebodu þine mildheortnesse þinre
te. et custodientium mandata tua ∵ 64 *Misericordia tua*

full is eorðe rihtwisnessa þina lær me ȝod-
domine plena est terra iustificationes tuas doce me ∵ 65 *Boni-*

nisse ðu dydest mid þeowe þinu*m* æfter worde
tatem fecisti cum seruo tuo. domine secundum uerbum

þinum 7 lare 7 inȝehyȝd lær me
tuum ∵ 66 *Bonitatem et disciplinam et scientiam doce me.*

on bebodum þinum ic ȝelyfde ærþa*m*ðe ic
quia in mandatis tuis credidi ∵ 67 *Priusquam humi-*

ȝeeaðmedde ic aȝylte forðon spræce ðine ic
liarer ego deliqui. propterea eloquium tuum ego

heold ʒód eart þu ⁊ on ʒodnesse þinre
custodiui ∵ 68 *Bonus es tu domine. et in bonitate tua*

lær rihtwisnessa ðina ʒemæniʒfyld ofer
doce me iustificationes tuas ∵ 69 *Multiplicata est super me*

unrihtwisnes ofermodra ic soþlice on ealre heortan minre
iniquitas superborum. ego autem in toto corde meo

scrudniʒe bebodu þina ʒerunnen meolc heorte
scrutabor mandata tua ∵ 70 *Coagolatum est. sicut lac cor*

heora ic soþlice ǽ þine smeade
eorum. [f. 142 b] *ego uero legem tuam meditatibus sum* ∵

ʒod me *þæt* þu eaðmeddest *þæt* ic leornode
71 *Bonum mihi quod humiliasti me ut discerem*

rihtwisnessa ðina æ muþes þines ofer
iustificationes tuas ∵ 72 *Bonum mihi lex oris tui. super*

þusendu ʒoldes ⁊ seolfres handa þina worhton ⁊
milia auri et argenti ∵ 73 *Manus tuae fecerunt me et*

scopon forʒif me andʒyt *þæt* ic leorniʒe bebodu
plasmauerunt me. da mihi intellectum. ut discam mandata

þina ða þe adrædaþ ðe hy ʒeseoð me ⁊ hy blissiað
tua ∵ 74 *Qui timent te uidebunt me et laetabuntur*

forðon on word þin ic hyhte ic ancneow forðon
quia in uerbum tuum speraui ∵ 75 *Cognoui domine quia*

æfnes domas þine ⁊ on soþfæstnesse þine þu ʒeeaðmeddest
aequitas iudicia tua. et in ueritate tua humiliasti

me sy nu mildheortnes þin *þæt* heo frefriʒe
me ∵ 76 *Fiat nunc misericordia tua domine. ut consoletur*

æft*er* spræce þinum þeowe þin*um* cymen me
me. secundum eloquium tuum seruo tuo ∵ 77 *Ueniant mihi*

miltsunʒa þine ⁊ ic lybbe forðon æ þin smeaunʒ min
miserationes tuae et uiuam. quia lex tua meditatio mea

is syn scende ofermode forðon unrihte
est ∵ 78 *Confundantur superbi* [f. 143 a] *quia iniuste*

þa *unrihtwisan dydon on me ic soþlice beo ȝeȝearwod on
iniquitatem fecerunt in me. ego autem exercebor in

bebodum þinum syn cyrred to me ða þe andrædaþ
mandatis tuis∴ 79 *Conuertantur ad me qui timent te.*

7 þa ðe witon cyþnessa þina sy heorte min un-
et qui nouerunt testimonia tua∴ 80 *Fiat cor meum in-*

ȝewemmed on þinum rihtwisnessum *þæt* na ic sy ȝescynd
maculatum in tuis iustificationibus ut non confundar∴

ȝeteorode on hælo þinre sawl min 7 on word þin
81 *Defecit in salutari tuo anima mea et in uerbum tuum*

ic hyhte ȝeteorodon eaȝan mine on ȝesprece þinum
speraui∴ 82 *Defecerunt oculi mei in eloquio tuo*

cweþende hwanne frefrest ðu mec forðon ȝeworden ic eom
dicentes. quando consolaberis me∴ 83 *Quia factus sum*

swa swa cyll on haȝule rihtwisnessa ðina na ic eom oferȝiten
sicut uter in pruina. iustificationes tuas non sum oblitus∴

hu fela synd daȝas þeowes þines hwanne dest ðu of
84 *Quod sunt dies serui tui. quando facies de*

ehtendum me dom hy cyþdon me ða
persequentibus me iudicium∴ 85 *Narrauerunt mihi ini-*

unrihtwisan spellunȝa ac na swa swa swa æ ðin drihten
qui fabulationes sed non ita ut lex tua domine∴

ealle bebodu þina soþfæstnes ða unrihtwisan
[f. 143 b] 86 *Omnia mandata tua ueritas. iniqui*

ehton me fylst forneah hy fornamon ł
persecuti sunt me adiuua me∴ 87 *Paulominus consumma-*

fordydon me on eorðan ic soþlice na forlet bebodu þina
uerunt me in terra. ego uero non dereliqui mandata tua∴

æfter mildheortnesse ȝeliffæsta *þæt* ic ȝehealde
88 *Secundum misericordiam tuam uiuifica me. ut custodiam*

---

78 þa *unrihtwisan] *so noch F J; Glossator hat beim Glossieren viell. nur iniqui mit dem Auge gefaſst; A* unrehtwisnisse *(ähnl. C), E* unrihtnesse *(in G beginnt die Glo. mit* þa, *sonst zerstört).*

cyþnessa muþes þines on ecnesse þurhwunað
testimonia oris tui ∵ 89 *In aeternum domine permanet*

word þin on heofone 7 on woruld worulde soþ-
uerbum tuum in cęlo ∵ 90 *Et in saeculum seculi ueri-*

fæstnes ðu ʒestaþelodest eorðan 7 heo þurhwunað en-
tas tua ∵ *Fundasti terram et permanet* 91 *or-*

debyrdnesse þinre þurhwunað dæʒ forðon ealle ðinʒ þeowiað
dinatione tua perseuerat dies. quoniam omnia seruiunt

þe nymðe þæt æ þin smeanʒ min þonne wenunʒa
tibi ∵ 92 *Nisi quod lex tua meditatio mea est tunc forsitan*

ic forwurde on eaðmodnes mine on ecnesse na ofer-
perissem in humilitate mea ∵ 93 *In aeternum non obli-*

ʒite ic rihtwisnessa ðina forðon on ðam þu ʒeliffæstodest me
uiscar iustificationes tuas. quia in ipsis uiuificasti me ∵

ðin ic eom ic halne do forðon rihtwisnessa þina
94 *Tuus sum ego saluum me fac. quia iustificationes tuas*

ic sohte anbidodon synfulle þæt
[f. 144 a] *exquisiui* ∵ 95 *Me expectauerunt peccatores ut*

hy forspildon cyþnessa þina ic aʒeat ealre ʒe-
perderent me. testimonia tua intellexi ∵ 96 *Omni con-*

fyllinʒe ic ʒeseah ende bradne bebod þin swiþe
summationi uidi finem latum mandatum tuum nimis ∵

hu ic lufode æ þine ælce dæʒ smeanʒ
97 *Quomodo dilexi legem tuam domine. tota die meditatio*

min is ofer fynd mine ʒleawne me þu dydest
mea est ∵ 98 *Super inimicos meos prudentem me fecisti*

bebode þinum forðon on ecnesse me is ofer ealle
mandato tuo. quia in aeternum mihi est ∵ 99 *Super omnes*

lærende ic aʒeat forðon cyþnes þin smeanʒ min is
docentes me intellexi. quia testimonia tua meditatio mea est ∵

---

96 *consummationi] so Ps R, Ps G -nis; wahrsch. hatte D urspr. -ne wie A.* 97 *Hinter* hu] *über Quomodo v. späterer Hand* eh teð, *vgl. Ps. 72, 11.* 99 cyþnes þin] *als Glo. zu dem Plur. viell. in Rücksicht auf die*

ofer yldran ic anȝeat forðon bebodu þina ic sohte
100 *Super seniores intellexi. quia mandata tua exquisiui*∵

of ælcu*m* weȝe yfelu*m* ic forbead fet mine *þæt* ic
101 *Ab omni uia mala prohibui pedes meos. ut custo-*

healde word þin fra*m* domu*m* þinu*m* na ic ahylde
diam uerbum tuum∵ 102 *A iudiciis tuis non declinaui.*

forðon ðu æ þu settest me hu swete
quia tu legem posuisti mihi∵ [f. 144 b] 103 *Quam dulcia*

ȝomu*m* minu*m* ȝesprecu ðine ofer huniȝ 7 beobread
faucibus meis eloquia tua domine. super mel et fauum

muðe minu*m* fra*m* bebodu*m* ðinu*m* ic aȝeat forðon
ori meo∵ 104 *A mandatis tuis intellexi. propterea*

hatunȝe ic hæfde ealne weȝ unrihtwisnesse forðon þu æ
odio habui omnem uiam iniquitatis quoniam tu legem

settest me leohtfæt fotum minu*m* word þin
posuisti mihi∵ 105 *Lucerna pedibus meis uerbum tuum*

7 leoht stiȝu*m* minu*m* ic swor 7 ic teohhode
domine et lumen semitis meis∵ 106 *Iuraui et statui.*

ȝehealdan domas rihtwisnesse þinre ȝeeaþmed ic eom
custodire iudicia iustitiae tuae∵ 107 *Humiliatus sum*

æȝhwær ȝeliffæsta me æft*er* worde þinu*m*
usquequaque. domine uiuifica me secundum uerbum tuum∵

wilsumnessa muþes mines ȝecwema do 7 domas
108 *Uoluntaria oris mei beneplacita fac domine. et iudicia*

þina lær sawl min on handum þinum symle 7
tua doce me∵ 109 *Anima mea in manibus tuis semper. et*

æ þine na ic eom oferȝiten hy setton ða synfullan
legem tuam non sum oblitus∵ 110 *Posuerunt peccatores*

ȝrinu me 7 of bebodum þinum na ic dwelede yrfe-
laqueos mihi. et a mandatis tuis non erraui∵ 111 *Here-*

Konstruktion, vgl. F cyðnys þin; *A* cyðnisse ðine, *E* ȝewitnesse þine.
smeanȝ] n *übergeschr.*

weardnesse ic ʒestrynde cyþnessa þina on ecnesse
ditatem adquisiui testimonia tua in aeternum. [f. 145 a]

forðon ʒefæʒenunʒ heortan minre synd hy ic ahylde
quia exultatio cordis mei sunt∵ 112 *Inclinaui*

heortan mine to donne rihtwisnessa þina on ecnesse
cor meum ad faciendas iustificationes tua in aeternum.

fore edleane unrihtwise on hatunʒe ic hæfde
propter retributionem∵ 113 *Iniquos odio habui.*

7 æ ðine ic lufode ʒefylsta 7 anfond min þu eart
et legem tuam dilexi∵ 114 *Adiutor et susceptor meus es tu.*

7 on word þin ic hyhte ahyldaþ fra*m* me awyrʒde
et in uerbum tuum speraui∵ 115 *Declinate a me maligni.*

7 ic scrudniʒe bebodu ʒodes mines afoh æft*er*
et scrutabor mandata dei mei∵ 116 *Suscipe me secundum*

ʒesprece þinu*m* 7 ic lifie 7 na þu ʒescynd me fra*m* an-
eloquium tuum et uiuam. et ne confundas me ab ex-

bidunʒa minre ʒefylst me 7 hal ic beo 7 ic smeaʒe
spectatione mea∵ 117 *Adiuua me et saluus ero. et meditabor*

on ðinum rihtwisnessum symle ðu forhyʒdest ealle
in tuis iustificationibus semper∵ 118 *Spreuisti omnes*

ʒewitende of rihtwisnessum þinum forðon unriht ʒeþoht
discedentes a iustificationibus tuis. quia iniusta cogitatio

heora is wemmende ic tealde ealle
eorum est∵ 119 *Preuaricantes reputaui omnes* [f. 145 b]

synfulle eorðan forðon ic lufode cyþnessa þina onfæstna
peccatores terrę. ideo dilexi testimonia tua∵ 120 *Infige*

eʒe þinum flæsc mine fram domum soþlice þinu*m* ic adræd
timore tuo carnes meas. a iudiciis enim tuis timui∵

ic dyde dom 7 rihtwisnesse ne sele ðu ehten-
121 *Feci iudicium et iustitiam. ne tradas mé persequen-*

dum ʒeceos þeow þinne on ʒod þ*æt* na hearm-
tibus me∵ 122 *Elege seruum tuum in bonum. ut non calum-*

cwedeledon me ofermode eaȝan mine ȝeteorodon on
nientur mihi superbi ∵ 123 *Oculi mei defecerunt in*

hælo þinre 7 on spræce rihtwisnesse þinre do mid
salutari tuo. et in eloquio iustitiae tuae ∵ 124 *Fac cum*

þeowe þinu*m* æft*er* mildheortnesse þine 7 rihtwisnessa
seruo tuo secundum misericordiam tuam. et iustificationes

ðina lær me þeow þin eom ic sele me andȝyt
tuas doce me ∵ 125 *Seruus tuus sum ego. da mihi intellectum*

þ*æt* ic wite cyþnessa þina tid to donne
ut sciam testimonia tua ∵ 126 *Tempus faciendi domine.*

tostencton unwise æ þine forðon ic lufude
dissipauerunt iniqui legem tuam ∵ 127 *Ideo dilexi*

bebodu þina ofer ȝold 7 þone basowan stan forðon
mandata tua. super aurum et topazion ∵ 128 *Propterea*

to eallum bebodum þinu*m* ic ȝerehte ealne weȝ
ad omnia mandata [f. 146 a] *tua dirigebar. omnem uiam*

unrihtne on hatunȝa ic hæfde wundurlica cyþnessa þina
iniquam odio habui ∵ 129 *Mirabilia testimonia tua*

forðon scrudnode þa sawl min beorhtnes
domine. ideo scrutata est ea anima mea ∵ 130 *Declaratio*

spræca þinra alyhteð me 7 andȝyt selð lytlum
sermonum tuorum inluminat me. et intellectum dát paruulis ∵

muð minne ic atynde 7 ic ateah to ȝast forðon bebodu
131 *Ós meum aperui. et adtraxi spiritum. quia mandata*

þina ic wilnode beseoh on me 7 miltsa min
tua desiderabam ∵ 132 *Aspice in me et miserere mei.*

æfter dome lufiendra naman þinne stæpas
secundum iudicium diligentium nomen tuum ∵ 133 *Gressus*

mine ȝerece æfter spræce þinre þ*æt* na wylde min
meos dirige secundum eloquium tuum. ut non dominetur mei

---

127 *Vor* 7] *ein z. T. ausrad.* t. 128 unrihtne] n *(zweit.) übergeschr.* 132 naman] a *(erst.) über punkt.* o.

æniȝ unryhtwisnes alys fram hospum manna
omnis iniustitia∴ 134 *Redime me a calumniis hominum.*

þæt ic ȝehealde bebodu þina ansyne þine alyht
ut custodiam mandata tua∴ 135 *Faciem tuam inlumina*

þeow þinne 7 lær rihtwisnessa þina
super seruum tuum. et doce me iustificationes tuas∴

utȝanȝ wætera oferforon eaȝan mine forðon
136 *Exitus* [f. 146 b] *aquarum transierunt oculi mei. quia*

na heoldon æ þine rihtwis 7
non custodierunt legem tuam∴ 137 *Iustus és domine. et*

riht dom þin þu bebude rihtwisnesse cyþnessa
rectum iudicium tuum∴ 138 *Mandasti iustitiam testimonia*

þina 7 soþfæstnesse þine swiþe swindan ł essian me
tua. et ueritatem tuam nimis∴ 139 *Tabescere me*

dyde æfðanca huses ðines forðon oferȝeaton word þina
fecit zelus domus tuę. quia obliti sunt uerba tua

fynd mine fyren ȝesprec þin swiþe 7
inimici mei∴ 140 *Ignitum eloquium tuum uehementer. et*

þeow þin lufode þæt ȝeonȝra ic eom 7
seruus tuus. dilexit illud∴ 141 *Adoliscentior ego sum et*

forhoȝad rihtwisnessa ðina na ic eom oferȝiten riht-
contemptus. iustificationes tuas non sum oblitus∴ 142 *Ius-*

wisnes ðin on ecnesse 7 æ þin soþfæstnes
titia tua domine iustitia in aeternum. et lex tua ueritas∴

ȝeswinc 7 anȝnes ȝemetton me bebodu soþlice þina
143 *Tribulatio et angustia inuenerunt me. mandata autem tua*

smeanȝ min is efennis cyþnessa ðina on ecnesse
meditatio mea est∴ 144 *Aequitas testimonia tua in aeternum.*

7 andȝyt ȝif me 7 ic lybbe ic clypode on
et intellectum da mihi et uiuam∴ [f. 147 a] 145 *Clamaui in*

ealre heortan minre ȝehyr rihtwisnessa ðine
toto corde meo exaudi me domine. iustificationes tuas

ic sohte ic clypode to þe halne do *þæt* ic healde
requiram ∴ 146 *Clamaui ad te saluum me fac. ut custodiam*

bebodu ðina ic forecom on ripunȝa 7 ic clypode 7
mandata tua ∴ 147 *Preueni in maturitate et clamaui. et*

on word þin ic hyhte forecomon eaȝan mine to ðe
in uerbum tuum speraui ∴ 148 *Preuenerunt oculi mei ad te*

on dæȝred *þæt* ic smeade spræca ðina stemne mine
diluculo. ut meditarer eloquia tua ∴ 149 *Uocem meam*

ȝehyr æft*er* mildheortnesse ðinre 7 æfter
exaudi domine. secundum misericordiam tuam. et secundum

dome þinum ȝeliffæsta ȝenealehton ehten-
iudicium tuum uiuifica me ∴ 150 *Adpropiauerunt perse-*

de unrihtwise of æ soþlice ðinre feor ȝeworden
quentes me iniqui. a lege autem tua longe facti

hy synt neah eart ðu 7 ealle bebodu þine
sunt ∴ 151 *Prope es tu domine. et omnia manda(ta) tua*

soþfæstnes ærest ic ancneow of cyþnessu*m* ðinum forðon
ueritas ∴ 152 *Initio cognoui de testimoniis tuis. quia*

on ecnesse ðu ȝestaðelodest þa ȝeseoh eaðmodnesse
in aeternum fundasti ea ∴ 153 *Uide humilitatem*

mine 7 ȝenere forðon æ þine na ic eom
[f. 147 b] *meam et eripe me. quia legem tuam non sum*

oferȝiten dem dom minne 7 alys fore
oblitus ∴ 154 *Iudica iudicium meum et redime me. propter*

ȝesprece þinu*m* ȝeliffæsta feor fram synfullum
eloquium tuum uiuifica me ∴ 155 *Longe est a peccatoribus*

hælo forðon rihtwisnessa ðina na hy sohton milt-
salus. quia iustificationes tuas. non exquisierunt ∴ 156 *Mise-*

sunȝa ðine fela swiðe æfter dome þinum
rationes tuae multae nimis domine. secundum iudicium tuum

---

151 *manda(ta)] ta von mir hinzugefügt, Ps R mandata, Ps G and. Lesung.*

ȝeliffæsta me mæniȝe ehtende 7 swencende
uiuifica me ∴ 157 *Multi persequentes me. et tribulantes me.*

of cyþnessum ðinum na ic ahylde ic ȝeseah na heal-
a testimoniis tuis non declinaui ∴ 158 *Uidi non ser-*

dende wæro 7 ic weornode forðon spræca þina na hy
uantes pactum. et tabescebam. quia eloquia tua non custo-

heoldon ȝeseoh bebodu þina ic lufude on
dierunt ∴ 159 *Uide quia mandata tua dilexi. domine in*

ðinre mildheortnesse ȝeliffæsta or worda
tua misericordia uiuifica me ∴ 160 *Principium uerborum*

þinra soþfæstnes on ecnesse ealle domas rihtwisnesse
tuorum ueritas. in aeternum omnia iudicia iustitię

ðinre frearecceras ehton butan
tuae ∴ [f. 148 a] 161 *Principes persecuti sunt me. gra-*

ȝewyrhtan 7 of wordum ðinum forhtode heorte min
tis. et a uerbis tuis formidauit cor meum ∴

blissie ic ofer ȝesprecu þine swa swa se þe funde
162 *Laetabor ego super eloquia tua. sicut qui inuenit*

herehyða maneȝa unrihtwisnesse on hatunȝa ic hæfde 7
spolia multa ∴ 163 *Iniquitatem odio habui et*

ic ascunode ǽ soþlice þine ic lufode syfonsiþum
abhominatus sum. legem autem tuam dilexi ∴ 164 *Septies*

on dæȝe lof ic sæȝde þe ofer domas rihtwisnesse
in die laudem dixi tibi super iudicia iustitię tuę ∴

sybb micel lufiendum æ ðine 7 na on
165 *Pax multa diligentibus legem tuam domine. et non est in*

him æswic ic anbidode hælo 7
illis scandalum ∴ 166 *Exspectabam salutare tuum domine. et*

bebodu ðina ic lufode heold sawl min cyþnessa
mandata tua dilexi ∴ 167 *Custodiuit anima mea testimonia*

ðina 7 lufode ða swiþe ic heold bebodu þina
tua. et dilexit ea uehementer ∴ 168 *Seruaui mandata tua*

7 cyþnessa ðina forðon ealle wezas mine on zesihðe þinre
et testimonia tua. quia omnes uię meę in conspectu tuo

zenealece zebed min on zesihðe
domine∴ 169 *Adpropriet oratio mea in conspectu* [f. 148 b]

þine æfter zesprece ðinum sele me andzyt
tuo domine. secundum eloquium tuum da mihi intellectum∴

inza. ben min
170 *Intret postulatio mea in conspectu tuo domine. secundum*

nere belcettað weleras mine
eloquium tuum eripe me∴ 171 *Eructuabunt labia mea*

lofsanz þonne þu lærst rihtwisnessa ðina bo-
ymnum. dum docueris me iustificationes tuas∴ 172 *Pro-*

daþ tunze min spræca ðina forðon ealle bebodu ðina
nuntiabit lingua mea eloquia tua. quia omnia mandata tua

efnes sy hand þin þæt halne ðu do forðon
equitas∴ 173 *Fiat manus tua. ut saluum me facias quia*

bebodu ðina ic zeceas ic wilnode hælo ðine
mandata tua elegi∴ 174 *Concupiui salutare tuum domine.*

7 æ smeanz min is lifize sawl min 7
et lex tua meditatio mea est∴ 175 *Uiuet anima mea et*

hereð 7 domas ðina fylstað ic dwelede
laudabit te et iudicia tua adiuuabunt me∴ 176 *Erraui*

swa swa sceap þæt forwearð sec ðeow ðinne
sicut ouis quę perierat. require seruum tuum domine.

forðon bebodu ðina na ic eom oferziten
quia mandata tua non sum oblitus∴

119.

ic swenced ic clypode 7 he
[f. 149 a] *Ad dominum dum tribularer clamaui et exau-*

zehyrde alys sawle mine fram welerum
diuit me∴ 2 *Domine libera animam meam a labiis*

---

119. 1 ic swenced] *zu ergänzen viell.* wæs, *vgl. Ps. 108, 10; A (dum*

unrihtwisum 7 fram tunȝan facenfulre hwæt bið seald þe
iniquis. et a lingua dolosa·:· 3 *Quid detur tibi*

oþðe hwæt bið toȝesett þe of tunȝan facenfulre flana
aut quid adponatur tibi a lingua dolosa·:· 4 *Sagittę*

rices scearpa mid ȝledum tolysendlicum hiȝla me
potentis acutę. cum carbonibus desolatoris·:· 5 *Heu me*

þæt eardbeȝenȝnes min afeorrod ic eardode mid
quod incolatus meus prolongatus est. habitaui cum

wuniendum swiþe eardbeȝenȝa wæs sawl min
habitantibus cedar 6 *multum. incola fuit anima mea*·:·

mid þam þe hatedon sybbe ic wæs ȝesybsum ðonne
7 *Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. dum*

ic spræc him hy onwunnun orceapunȝum
loquebar illis. inpugnabant me gratis·:·

120.

ic ahof eaȝan mine to muntum þanun cumeð fultum
1 *Leuaui oculos meos ad montes unde ueniet auxilium*

me fultum min fram drihtne se dyde heofon
mihi·:· 2 *Auxilium meum a domino. qui fecit caelum.*

7 eorðan na selle on styrinȝe fot
et terram·:· [f. 149 b] 3 *Non det in commotionem pedem*

ðinne 7 na slape þe healde ðe efnenu na hnap-
tuum. neque obdormiat qui custodit te·:· 4 *Ecce non dormi-*

pað 7 na slapeð se þe healdeþ
tabit. neque obdormiet. qui custodit israhel·:· 5 *Dominus*

---

tribularer) mid ðy ȝeswenced, *B* miððy ðe ic wæs ȝeswenced, *E (dum nicht gloss.)* ic bio ȝeceærfoȝædoð, *F (cum tr.)* þonne ic beo ȝedrefed. 4 tolysendlicum] *gloss. eigentl. desolatoriis, die Lesung von Ps R u. G und A C E F G; J liest desolatoris. Glo.: A* tolesendes *(gloss. auch nicht die eigene Lesung), E ohne Glo.; die Glossierungen in F G J sind unverständl.: F* tolyst *(zeigt Rasurspuren), G* tolysed, *J* tolist *(C nach Lindelöf* tolyfyndys.) 7 onwunnun] u *(zweit.) über punkt.* o.

healdeþ ʒescyldnes ðin ofer hand swyþran
custodit te. dominus protectio tua. super manum dexteram

þine ðurh dæʒ sunne na bærnð 7 na mona þurh
tuam∴ 6 *Per diem sol non uret te. neque luna per*

nyht healdeþ of eallum yfele ʒehealde
noctem∴ 7 *Dominus custodit te. ab omni malo custodiat*

sawle þine ʒehealde inʒang
animam tuam dominus∴ 8 *Dominus custodiat introitum*

þinne 7 utʒanʒ þinne heononforð 7 oð on woruld
tuum. et exitum tuum ex hoc nunc et usque in saeculum∴

121.

ic blissode on ðam þe ʒesæde syndon on
Letatus sum in his quae dicta sunt mihi. in

huse drihtnes we ʒað standende wæron fet ure on
domo domini. ibimus∴ 2 *Stantes erant pedes nostri. in*

cæfertunum seo bið ʒetimbred
atriis tuis hierusalem∴ 3 *Hierusalem quae edificatur*

swa ceaster þære dælnumulnis his on *þæt* selfe
ut ciuitas cuius [f. 150 a] *participatio eius in idipsum*∴

þider soþlice astiʒon mæʒð mæʒþe drihtnes cyþnes
4 *Illic enim ascenderunt tribus tribus domini testimonium*

to andettenne naman ðinum forðon ðær sæton
in israhel ad confitendum nomini tuo∴ 5 *Quia illic sederunt*

setl on dome ofer hus dauides biddaþ þe
sedes in iudicio. sedes super domum dauid∴ 6 *Rogate que*

to sybbe synt 7 ʒenihðsumnes lufiendum ðe
ad pacem sunt hierusalem et habundantia diligentibus té∴

---

120. 8 on] *übergeschr.*

121. 4 þider] *paſst besser als Glo. zu Illuc, so Ps G u. A E; Ps R Illuc (ms. illic). Glo.: A* ðider, *E* ðæræ; *F Illic:* ðær *(v. and. Hand* ł *illuc übergeschr.).*

sy syb on mæȝene ðinum 7 ȝenihðsumnes on stypelum
7 *Fiat pax in uirtute tua. et habundantia in turribus*

ðinum fore broðru mine 7 mæȝas ic spræc
tuis·:· 8 *Propter fratres meos et proximos meos. loquebar*

sybbe be ðe fore hus ic sohte.
pacem de te·:· 9 *Propter domum domini dei mei quesiui*

ȝodu ðe
bona tibi·:·

122.

to ðe ic ahof eaȝan mine þe eardast on heofone efne
1 *Ad te leuaui oculos meos qui habitas in cęlo*·:· 2 *Ecce*

swa swa eaȝan þeowra on handum hlaforda heora
sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum·:·

mennene on handum hlæfdian hyre
Et sicut oculi ancillę in manibus dominę suę. [f. 150 b]

swa eaȝan ure to drihtne ȝode urum oð he ȝemilt-
ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misere-

siȝe us miltsa forðon
atur nobis·:· 3 *Miserere nobis domine miserere nobis. quia*

swiþe ȝefylled we synd forsewennesse 7 swiþe ȝefylled
multum repleti sumus contemptione·:· 4 *Et multum repleta*

is sawl ure hosp ȝenihðsumȝendum 7 forsewennes
est anima nostra obprobrium habundantibus. et dispectio

ofermodum
superbis·:·

123.

nymðe *þæt* drihten wæs on us cweðe nu
1 *Nisi quod dominus erat in nobis dicat nunc israhel.*

forðon þonne hy onarysen
2 *nisi quia dominus erat in nobis*·:· *Dum insurgerent*

---

122. —

menn on us wenunȝa lifiende hy forswulȝon us ða
homines in nos. 3 *forsitan uiuos degluttissent nos*∵ *Dum*

eorsade mod heora aȝean us wenunȝa swa swa
irasceretur animus eorum aduersum nos. 4 *forsitan uelut*

wæter hy forswulȝen ús burnan ðurhfor sawl
aqua obsorbuissent nos∵ 5 *Torrentem pertransiuit anima*

ðurhfore wæter
nostra. forsitan pertransisset [f. 151 a] *anima nostra. aquam*

onaræfnedlic ȝebletsod drihten se na sealde us on
intollerabilem∵ 6 *Benedictus dominus qui non dedit nos in*

hæft toðu*m* heora sawl ure swa swa spearwa
captionem dentibus eorum∵ 7 *Anima nostra sicut passer*

ȝenered is of ȝrine huntiȝendra ȝrin forȝniden is
erepta est de laqueo uenantium∵ *Laqueus contritus est.*

⁊ we alysede syndon ∴ to fultume urum on naman
et nos liberati sumus. 8 *adiutorium nostrum in nomine*

drihtnes se worhte heofon ⁊ eorðan
domini qui fecit cęlum et terram∵

124.

þa ðe treowað on drihtne swa swa munt na bið
Qui confidunt in domino. sicut mons sion non com-

astyred on ecnesse se eardaþ on muntas
mouebitur in aeternum qui habitat 2 *in hierusalem*∵ *Montes*

on ymbhwyrfte his folces his heonon-
in circuitu eius. et dominus in circuitu populi sui. ex hoc

forð ⁊ oð on woruld forðon na forlæteð
nunc et usque in saeculum∵ 3 *Quia non derelinquet dominus*

---

123. 8 to fultume urum] *so auch G J, gloss. gleichsam ein ad iutorium nostrum (vgl. Ps. 69, 2)*; *A* fultum ur (*Hs.* urur), *E* to fultome urum, *F* on fultume ure.

124. —

ȝyrd synfulra ofer hlyt rihtwisra *þæt* na aþenien
uirgam peccatorum. super sortem iustorum∵ *Ut non extendant*

rihtwise to unrihtwisnesse handa heora wel dó
iusti ad [f. 151 b] *iniquitatem manus suas.* 4 *bene fac*

ȝodum 7 rihtwisum heortan ahyldende soþlice to
domine bonis et rectis corde∵ 5 *Declinantes autem ad*

ȝebundennesse lædeþ mid wyrcendum unrihtwisnesse
obligationem. adducet dominus cum operantibus iniquitatem;

syb ofer
pax super israhel∵

125.

on ȝecyrringe hæfned ȝeworden
In conuertendo dominus captiuitatem sion. facti

we synt swa swa frefrede þon*ne* ȝefylled is of ȝefean
sumus sicut consolati∵ 2 *Tunc repletum est gaudio*

muð ure 7 tunȝe ure ȝefæȝnunȝe þon*ne* cweþað
os nostrum. et lingua·nostra in exultatione∵ *Tunc dicent*

betweox þeoda ȝemiclade don mid hi*m*
inter gentes magnificauit dominus facere cum illis. 3 *magni-*

us mid ȝeworden we synd blissiende
ficauit dominus facere nobiscum. facti sumus lętantes∵

ȝecyrr hæftned urne swa swa burna on
4 *Conuerte domine captiuitatem nostram. sicut torrens in*

suþernu*m* winde þa ðe sawað on tearu*m* on ȝefean
austro∵ 5 *Qui seminant in lacrimis. in gaudio*

hy ripað utȝanȝende hy eodon 7 weopon sendende
metent. 6 *euntes ibant et flebant mittentes* [f. 152 a]

sæd heora cumende soþlice cumað on ȝefæȝnunȝa be-
semina sua∵ *Uenientes autem uenient in exultatione. por-*

rende ȝripan heora
tantes manipulos suos∵

---

125. —

126.

nymðe timbrie hus on idel swincað
Nisi dominus aedificauerit domum in uano laborant

þa ðe timbriað hy ʒehealde ceastre on
qui aedificant eam∵ Nisi dominus custodierit ciuitatem in

idel waciað þa ðe healdaþ hy on idel is eow
uanum uigilant qui custodiunt eam∵ 2 *In uanum est uobis*

ær leohte arisan arisaþ æfterðamðe sitten þe etað
ante lucem surgere surgite postquam sederitis qui manducatis

hlaf sares þonne he selð ʒecorenum his swefn þis
panem doloris∵ Cum dederit dilectis suis somnum. 3 *haec*

is yrfeweardnes bearn ʒestreones wæstm innoðes
est hereditas domini. filii mercis fructus uentris∵

swa swa stræla on handa rices swa 7 bearn wroht-
4 *Sicut sagittę in manu potentis. ita et filii excus-*

borena eadiʒ wer þe ʒefylde ʒewilnunʒa his of
sorum∵ 5 *Beatus uir qui impleuit desiderium suum. ex*

him na bið ʒescynd þonne he spreceð
ipsis non con [f. 152 b] *fundetur dum loquetur*

feondum his on ʒate
inimicis suis in porta∵

127.

eadiʒe ealle ða þe andrædaþ þa ðe ʒað
Beati omnes qui timent dominum. qui ambulant

on weʒum his ʒeswinc wæstma þinra ðu etst
in uiis eius∵ 2 *Labores fructu(u)m tuorum manducabis.*

eadiʒ ðu eart 7 wel þe bið wif ðin swa swa
beatus és et bene tibi erit∵ 3 *Uxor tua sicut*

---

126. 1 hy *(erst.)] f.* hit, *da auf* hus *bezüglich; Schreiber ist verleitet durch d. Lat.; A* ða, *E* ðæ, *F* hi.

127. 2 *fructu(u)m] dritt. u von mir hinzugefügt; Ps R fructuum, A E fructum, Ps G u. F andere Lesung.*

winȝeard ȝenihðsumȝende on sidum huses ðines suna þine
uitis habundans. in lateribus domus tuę·: Filii tui

ælezrene eleberȝena on ymbhwyrfte mysan ðinre
sicut nouelle oliuarum. in circuitu mensę tuae·:

efnenu swa bið ȝebletsod ælc mann ðe andrædeþ drihten
4 *Ecce sic benedicetur omnis homo qui timet dominum·:*

bletsie ðe 7 ȝeseoh ðu ða þe ȝode synt
5 *Benedicat te dominus ex sion. et uideas. quae bona sunt*

eallu*m* daȝu*m* lifes þines **þæt* ðu ȝeseo
in hierusalem omnibus diebus uitae tuae·: 6 *Et uideas*

suna suna þinra sybb ofer
filios filiorum tuorum. pax super israhel·:

128.

oft hy oferwunnon fra*m* ȝeoȝuðe minre
|f. 153 a| *Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea*

cweþe nu oft
dicat nunc israhel. 2 *sepe expugnauerunt me a iuuentute mea.*

7 soþlice na mehton me ofer hrycȝ minne tim-
etenim non potuerunt mihi·: 3 *Supra dorsum meum fabri-*

bredon synfulle hy lenȝdon unrihtwisnessa heora
cauerunt peccatores. prolongauerunt iniquitates suas·:

rihtwis forheawð hnollas synfulra syn ȝe-
4 *Dominus iustus concidet ceruices peccatorum.* 5 *confundan-*

scynd 7 forwandien ealle þa ðe hatedon hy syn
tur et reuereantur: omnes qui oderunt sion·: 6 *Fiant*

---

3 winȝeard] *ungenaue Glo., ebenso F* wineard; *A* wintreow, *E* lif *(verwechselt uitis u. uita!).* ælezrene] *A E F G J nouella: A* neowe plant, *E* niwræ, *F J* æþelo *(in F Rasurspuren), G* æðele ł ælezrene. *Nach Prof. Bülbrings Ansicht (briefl.) ist* ælezrene *Adjekt. (auch die Glossierung* æþele *weist darauf hin) und steht für* æl-ȝrēne, *jüng.* eall-ȝrēne *„all-grün“ (v. Bosw.-T. u. Sweet belegt). Diese Erklärung ist ansprechender, als meine eigene: ich glaubte,* ælezrene = ǣ-lezrene *mit „Ab-leger“ vergleichen zu können.*

128. 3 hrycȝ] c *übergeschr.*

swa swa hyʒ ʒetimbra *þæt* ærþamðe utalocen
sicut foenum aedificiorum. quod priusquam euellatur

adruwað of ðam na ʒefylð hand his þe ripð ne
arescit∴ 7 De quo non implebit manum suam qui metit. nec

bearm his þe ʒripan ʒæderað ⁊ na cwædon
sinum suum qui manipulos coll[e]git∴ 8 Et non dixerunt

þa ðe foron bletsonʒ ofer eow we bletsodon
qui preteribant. benedictio domini super uos benediximus

eow on naman drihtnes
uobis in nomine domini∴

129.

of ʒrundum ic cleopode to ðe
[f. 153 b] *De profundis clamaui ad te domine.* 2 *domine*

ʒehyr ʒebed min syn earan ðine behealdende on
exaudi orationem meam∴ Fiant aures tuae intendentes. in

ʒebed þeowes ðines ʒif unrihtwisnessa þu bewarnast
orationem serui tui∴ 3 *Si iniquitates obseruaueris*

hwylc aræfneð forðon mid ðe ʒemiltsunʒ
domine domine quis sustinebit∴ 4 *Quia apud te propitiatio*

is ⁊ fore æ þine ic ðyldʒode aðyldʒode
est. et propter legem tuam sustinui te domine∴ Sustinuit

sawl min on word þin hyhte sawl min on
anima mea in uerbum tuum. 5 *sperauit anima mea in*

drihtne fram heordnesse dæʒredlicre oð on niht
domino∴ 6 *A custodia matutina usque ad noctem.*

hyhte on drihtne forðon mid mild-
speret israhel in domino∴ 7 *Quia apud dominum miseri-*

---

6 utalocen] *zu ergänzen viell.* sy *(vgl. oben Ps. 108, 10); A* sie utalocen, *E* utæluceþ, *F* utalocen sy (l *v. Glossator selbst aus* c *verbessert, Spelman liest fälschl.* utalcocen). 7 *collegit] korr. zu colliget, so Ps R; Ps G colligit.*

heortnes is ʒenihðsumu mid hine alysednes 7 he
cordia est: *et copiosa apud eum redemptio*.·. 8 *Et ipse*
alysde of eallum unrihtwisnessum his
redimit israhel. ex omnibus iniquitatibus eius.·.

130.

nis ahafen heorte min 7 na ʒeþrydfullud
Domine non est exaltatum cor meum. neque elati
synd eaʒan mine ic eode on miclum
sunt oculi mei.·. [f. 154 a] *Neque ambulaui in magnis. neque*
on wundurlicum ofer eaþmodlice ic þafode
in mirabilibus super me.·. 2 *Si non humiliter sentiebam.*
ac ic ahof sawle mine swa swa siced is ofer
sed exaltaui animam meam.·. *Sicut ablactatus est super*
modur his swa ðu aʒyldst on sawle mine hyhte
matrem suam. ita retribues in animam meam.·. 3 *Speret*
heonunforð 7 oð on woruld
israhel in domino ex hoc nunc et usque in saeculum.·.

131.

ʒemyne 7 ealre ʒeþwærnesse his
Memento domine dauid. et omnis mansuetudinis eius.·.
swa swa swor ʒehat he ʒehet ʒif
2 *Sicut iurauit dominus. uotum uouit deo iacob*.·. 3 *Si*
ic inʒa on eardunʒa huses mines ʒif ic astiʒe on
introiero in tabernaculum domus meae. si ascendero in
bedd aðeninʒe minre ic selle swefn eaʒan minum
lectum stratus mei.·. 4 *Si dedero somnum oculis meis.*

---

129. 8 *redimit] erst. i auf Rasur (urspr. viell. e?) u. zweit. i zu e korr., so daſs Korr. aus viell. urspr. redemit die Lesung des Ps R u. G redimet herstellte.*

130. 2 þafode] o *über* a.

oþðe bræwum minum hnappunʒa reste tidum
aut palpebris meis dormitationem. 5 *aut requiem temporibus*

minum oð ic ʒemete stow drihtne eardunʒstow
meis·.· Donec inueniam locum domino tabernaculum deo

efnenu we ʒehyrdon ða we ʒemetton
iacob·.· 6 *Ecce audiuimus ea in efrata. inuenimus*

on feldum wudes we inʒað on eardunʒe
[f. 154 b] *ea in campis silue·.·* 7 *Introibimus in tabernaculum*

his we ʒebiddað on stowe þær stodon fet his
eius adorauimus in loco ubi steterunt pedes eius·.·

aris on ræste þine þu 7 earc haliʒnesse
8 *Exsurge domine in requiem tuam. tu et arca sanctificationis*

ðinre sacerdas þine he onscrydde of ryhtwisnesse 7
tuae·.· 9 *Sacerdotes tui induantur iustitia. et*

haliʒe þine blissien fore þeow ðinne na
sancti tui letentur·.· 10 *Propter dauid seruum tuum. non*

acyrre ðu ansyne þines swor drihten
auertas faciem christi tui·.· 11 *Iurauit dominus dauid*

soþfæstnesse 7 na bepæcð hine of wæstme innoðes
ueritatem. et non frustrabitur eum·.· De fructu uentris

þines ic asette ofer setl min ʒif ʒeheoldon suna ðine
tui. ponam super sedem meam. 12 *si custodierint filii tui*

cyþnesse mine 7 cyþnessa mina þa ða ic lære hy
testamentum meum et testimonia mea. haec que docebo eos·.·

7 bearn heora oð aworold hy sittað ofer setl
Et filii eorum usque in seculum saeculi sedebunt super sedem

min forðon ʒeceas he foreceas hy on
meam·.· 13 *Quoniam elegit dominus sion. preelegit eam in*

eardunʒa him þeos rest min on woruld
habitationem sibi·.· 14 *Haec requies mea in saeculum saeculi.*

---

131. 9 he onscrydde] *ergänze viell.* syn *(vgl. oben Ps. 108, 10); A* earun ʒeʒered, *E* ʒeʒirede, *F* he unscrydde.

her ic eardize forðon ic foreceas hy wuduwan
hic habitabo quoniam preelegi eam∴ [f. 155 a] 15 *Uiduam*

his bletsiende ic bletsize þearfan his ic zefylle hlafum
eius benedicens benedicam. pauperes eius saturabo panibus∴

sacerdas ic scryde hælo 7 halize of
16 *Sacerdotes eius induam salutare. et sancti eius exul-*

zefæzenunza *zefæzenunza þider ic zelæde horn dauides
tatione exultabunt∴ 17 *Illuc producam cornu dauid.*

ic zearwode leohtfæt cyninze minum fynd his ic scryde
paraui lucernam christo meo∴ 18 *Inimicos eius induam*

of sceamunza ofer hine soþlice blewð halignes min
confusione. super ipsum autem florebit sanctificatio mea∴

132.

effne hu zod 7 hu wynsum eardian broður
Ecce quam bonum et quam iocundum est habitare fratres

on anum swa swa smyrinz on heafde seo astaz niþer
in unum∴ 2 *Sicut unguentum in capite. quod descendit*

on beard aronis *þæt* ł seo on endas
in barbam barbam aaron∴ *Quod descendit in ora*

hræzles his swa swa deaw se adune astaz on
uestimenti eius 3 *sicut ros hermon. qui descendit in*

munt ðær bebead bletsunza
montem sion∴ *Quoniam illic mandauit dominus benedictionem.*

7 lif oð on woruld
et uitam usque in seculum∴

---

16 *zefæzenunza *(zweit.)*] *verschr. f.* zefæzeniað, *mechanisch unter Einfluſs des vorhergehenden Wortes; A* wynsumiað, *E* hihte *(u. gloss. das vorhergehende exultatione:* hihte; *macht also genau denselben Fehler wie D, nur mit einem andern Worte), F* zefæzniað, *G (undeutl., aber wahrsch.)* zefæznunza, *J* ic fæznize *(sic!).*

132. —

133.

efne nu bletsiaŏ ealle ŏeowas
[f. 155b] *Ecce nunc benedicite dominum. omnes serui*

drihtnes ȝe þe standaþ on huse drihtnes on cæfertunum
domini∴ Qui statis in domo domini. in atriis

huses ȝodes ures on nihtum ahebbaŏ handa eowra
domus dei nostri∴ 2 *In noctibus. extollite manus uestras*

on haliȝe 7 bletsiȝe
in sancta. et benedicite dominum∴ 3 *Benedicat te dominus*

se dyde heofon 7 eorŏan
ex sion qui fecit cęlum et terram∴

134.

heriaŏ naman þeowas drihten
Laudate nomen domini. laudate serui dominum∴

ȝe þe standaþ on huse on cæfertunum huses
2 *Qui statis in domo domini in atriis domus dei*

heriaŏ medeme sinȝaŏ
nostri∴ 3 *Laudate dominum quoniam benignus est psallite*

naman his forŏon wynsum is forŏon ȝeceas
nomini eius quoniam suauis est∴ 4 *Quoniam iacob elegit*

him drihten on æhte him forŏon ic
sibi dominus. israhel in possessionem sibi∴ 5 *Quia ego*

ancneow þæt micel is ure fore
cognoui quod magnus est dominus. et deus noster pre

eallum ȝodum ealle swa hwelce swa wolde drihten
omnibus diis∴ 6 *Omnia quecumque uoluit dominus*

dyde on heofone 7 on eorŏan on sǽ 7 on
[f. 156a] *fecit. in cęlo et in terra in mare et in*

---

133. —
134. —

deopnessum 7 alædende ȝenipu fram ȝemære eorðan
abyssis∴ 7 *Et educens nubes ab extremo terrae.*

læȝas on reȝn he dyde se forðlædeþ windas of
fulgura in pluuiam fecit∴ *Qui producit uentos de*

ȝoldhordum heora se ofsloh frumcenneda of
thesauris suis 8 *qui percussit primogenita ęgypti. ab*

menn oð on nyten he sende tacnu 7 foretacnu on
homine usque ad pecus∴ 9 *Misit signa et prodigia in*

middele þinum on faraon 7 on ealle þeowe his
medio tui aegypti in faraonem. et in omnes seruos eius∴

se ofsloh ðeoda maniȝa 7 he ofsloh cyninȝas stranȝe
10 *Qui percussit gentes multas et occidit reges fortes*∴

cyninȝ cyninȝ 7 ealle ricu
11 *Seon regem amorreorum. et og regem basan et omnia regna*

he ofsloȝ 7 he sealde eorðan heora yrfeweard-
chanaan occidit∴ 12 *Et dedit terram eorum here-*

nesse folce his naman
ditatem. hereditatem israhel populo suo∴ 13 *Domine nomen*

þinne on ecnesse ȝemyndelicnes on woruld
tuum in aeternum. domine memoriale tuum in seculum

forðon demde folc his 7 on
seculi∴ 14 *Quia iudicauit dominus populum suum et in*

þeowum his he bið frefred hearȝas þeoda
[f. 156 b] *seruis suis consolabitur*∴ 15 *Simulacra gentium.*

seolfor 7 ȝold weorc handa manna muð
argentum et aurum opera manuum hominum∴ 16 *Ós*

hy habbað 7 na hy sprecað eaȝan hy lociað
habent et non loquentur. oculos habent. et non uidebunt∴

earan ȝehyrað nosa 7 na
17 *Aures habent et non audient. nares habent. et non*

ȝestincað handa 7 na ȝrapiað fet 7
odorabunt∴ *Manus habent et non palpabunt pedes habent et*

hy ȝað na hy clypiað on hracan his 7 na
non ambulabunt∵ Non clamabunt in guttore suo. neque

soþlice is ȝast on muðe heora ȝelice him beoð
enim est spiritus in ore ipsorum∵ 18 *Similes illis fiant*

þa ðe doþ þa 7 ealle þe ȝetrywað on him hus
qui faciunt ea. et omnes qui confidunt in eis∵ 19 *Domus*

bletsiað
israhel benedicite dominum. domus aaron benedicite dominum.

hus ȝe þe andrædaþ drihten
20 *domus leui benedicite dominum∵ Qui timetis dominum*

bletsiað ȝebletsod þe
benedicite dominum. 21 *benedictus dominus ex sion. qui*

eardaþ on
habitat in hierusalem∵

135.

andettað ȝod on
[f. 157 a] *Confitemini domino. quoniam bonus. quoniam in*

woruld mildheortnes his andettað
saeculum misericordia eius∵ 2 *Confitemini deo deorum.*

drihtna
quoniam in∵ 3 *Confitemini domino dominorum. quoniam*

se dyde wundru miclu ana se
in∵ 4 *Qui fecit mirabilia magna solus. quoniam∵* 5 *Qui*

dyde heofonas on andȝyte staþelode eorðan
fecit caelos in intellectu. quoniam∵ 6 *Qui fundauit terram*

ofer wæteru dyde leohtfatu miclu selfa
super aquas. quoniam∵ 7 *Qui fecit luminaria magna solus.*

sunnan on anweald dæȝes
quoniam∵ 8 *Solem in potestatem diei. quoniam in saeculum∵*

---

135. —

monan 7 steorran on anweald nihte se
9 *Lunam et stellas in potestatem noctis. quoniam*∴ 10 *Qui*

ofsloh mid frumsceattum heora 7 he alædde
percussit aegyptum cum primitiuis eorum∴ 11 *Et eduxit*

of middele his on handa strangre 7
israhel de medio eius. quoniam∴ 12 *In manu forti et*

earme mærum se todælde sæ reade on
brachio excelso. quoniam∴ 13 *Qui diuisit mare rubrum in*

todal 7 he lædde þurh middel his
diuisiones∴ 14 *Et eduxit israhel per medium eius. quo-*

7 ascynde he 7 here his on sæ
niam∴ 15 *Et excussit pharaonem. et exercitum eius in mari*

readre se alædde folc his þurh
rubro. quoniam∴ 16 *Qui transduxit populum suum per*

westen se lædde wæter of stane
desertum. quoniam∴ [f. 157 b] 17 *Qui eduxit aquam de petra*

cludes ofsloh cyningas manega
rupis∴ *quoniam*∴ *Qui percussit reges magnos. quoniam*∴

7 he ofsloh cyningas wundurlice cyning
18 *Et occidit reges mirabiles. quoniam*∴ 19 *Seon regem*

amoreorum. quoniam∴ 20 *Et og regem basan. quoniam*∴

7 he sealde eorðan heora yrfeweardnesse
21 *Et dedit terram eorum hereditatem*∴ 22 *Hereditatem*

þeowe his forðon on eaðmodnesse ure
israhel seruo suo. quoniam∴ 23 *Quia in humilitate nostra.*

gemyndig wæs ure 7
memor fuit nostri dominus. quoniam in saeculum∴ 24 *Et*

he alysde us of handa feonda urra
redemit nós de manu inimicorum nostrorum. quoniam in∴

se selð mete ælcum flæsc andettað
25 *Qui dat escam omni carni. quoniam*∴ 26 *Confitemini*

ȝode heofones drihtne
deo caeli. quoniam ∵ Confitemini domino dominorum.

on woruld mildheortnes his
quoniam bonus quoniam in seculum misericordia eius ∵

136.

ofer flodas þær we sæton 7 we weopon
1 *Super flumina babilonis. illic sedimus. et fleuimus*

ðonne we ȝemundun þin on sealum on
dum [f. 158 a] *recordaremur tui sion ∵* 2 *In salicibus in*

middele his we ahoþ dreamas ure forðon ðær
medio eius suspendimus organa nostra ∵ 3 *Quia illic*

hy ahsodon us ða þe hæftlinȝas læddon us word
interrogauerunt nos. qui captiuos duxerunt nos. uerba

sanȝa 7 ða þe læddon us ymen sinȝað us
cantionum. et qui adduxerunt nos ∵ Hymnum cantate nobis

of canticum hu sinȝað we cantic drihtnes on
de canticis sion. 4 *quomodo cantabimus canticum domini. in*

eorðan fremedre *ȝioferȝiten ic beo þin ofer-
terra aliena ∵ 5 *Si oblitus fuero tui hierusalem. obliuis-*

ȝite seo swyþre min ȝeclyfie tunȝe min ȝomum
catur me dextera mea. 6 *adhereat lingua mea faucibus*

minum ȝif ic ne ȝemune ðin na ic foresette
meis. si non meminero tui ∵ Si non proposuero hierusalem.

on fruman blisse minre ȝemyne bearna
in principio laetitiae meae ∵ 7 *Memento domine. filiorum*

on dæȝe ða cweþað adwinaþ
edom in die hierusalem. qui dicunt exinanite exinanite.

---

136. 5 *ȝioferȝiten] *verschr. f.* ȝif oferȝiten; *die Glossierungen in den übrig. Hss. sind weiter nicht auffällig, nur J gloss. merkwürdiger Weise Si oblitus durch* ȝeoferȝeaton (*u. folgend. fuero durch* ic beo), *das viell. als* ȝē oferȝēaton *„ihr vergaſset“ beabsichtigt ist u. durch das vorliegende Versehen in D* (ȝioferȝiten = ȝī oferȝiten) *erklärt wird.*

hu lanȝe to ȝrundwealle on hire dohtor earm
quousque ad fundamentum in ea∵ 8 *Filia babilonis misera.*
eadiȝ se þe aȝyldeð ðe edlean *þæt*
beatus [f. 158 b] *qui retribuit tibi retributionem. quam tu*
aȝulde us eadiȝ þe nimð 7 forȝnideþ lytlinȝas
retribuisti nobis∵ 9 *Beatus qui tenebit et allidet paruulos*
his to stane
suos ad petram∵

137.

ic andette ðe driht*en* on ealre heortan minre
Confitebor tibi domine in toto corde meo quoniam
þu ȝehyrdest ealle word muðes mines 7 on ȝesihðe
exaudisti omnia uerba oris mei et in conspectu
enȝla ic sinȝe ðe ic ȝebidde to temple haliȝu*m*
angelorum psallam tibi∵ 2 *Adorabo ad templum sanctum*
þinu*m* 7 naman þinu*m* ofer mildheortnesse þine
tuum. et confitebor nomini tuo∵ *Super misericordiam tuam*
7 soþfæstnesse þine forðon ðu ȝemiclodest ofer us naman
et ueritatem tuam quoniam magnificasti super nos nomen
haliȝne þinne on swa hwelcu*m* dæȝe ic ȝeciȝe ðe
sanctum tuum∵ 3 *In quacumque die inuocauero te*
ȝehyr me ðu ȝemæniȝfyltst on sawle minre mæȝen ðin
exaudi me. multiplicabis in anima mea uirtutem tuam∵
andetten ðe ealle cyninȝas eorðan
4 *Confiteantur tibi domine omnes reges terrae. quoniam*
hy ȝehyrdon ealle word muþes ðines 7 hy synȝen
audierunt omnia uerba oris tui. [f. 159 a] 5 *et cantent*
on canticu*m* drihtne micel is wuldur drihtnes
in canticis domino∵ *Quoniam magna est gloria domini.*
forðon mære drihten 7 eaþmode he ȝesihð 7 hea
6 *quoniam excelsus dominus. et humilia respicit et alta*

---

137. —

feorran he ancnaweð ꝫif ic ꝫanꝫe on middele ꝫeswinces
a longe agnoscit∴ 7 *Si ambulauero in medio tribulationis*

þu liffæstast me 7 ofer eorre feonda minra þu aþenedest
uiuificabis me. et super iram inimicorum meorum extendisti

hand þine halne me dyde seo swiðre þin
manum tuam. saluum me fecit dextera tua∴ 8 *Domine*

aꝫyld for me mildheortnes ðin on woruld 7 weorc
retribue pro me. domine misericordia tua in seculum. et opera

handa þinra na forseoh ðu
manuum tuarum ne despicias∴

138.

ðu afandodest 7 ðu ancneowe ðu an-
Domine probasti me et cognouisti me. 2 *tu cog-*

cneowe sittinꝫe mine 7 ærist mine ðu
nouisti. sessionem meam. et resurrectionem meam∴ 3 *In-*

aꝫete ꝫeþohtas mine feorran stiꝫe mine 7 ꝫe-
tellexisti cogitationes meas a longe. semitam meam et di-

ꝫirinꝫe mine ðu asmeadest 7 ealle weꝫas mine
rectionem meam inuestigasti. 4 *et omnes uias* • *meas*

ðu foresceawodest forðon nis facn on tunꝫan minre
preuidisti. quia non est dolus in lingua mea∴

efnenu ðu ancneowe ealle ða neahstan 7
5 *Ecce tu domine* [f. 159 b] *cognouisti omnia nouissima. et*

ealde ðu heowodest me 7 þu settest ofer me hand
antiqua tu formasti me. et posuisti super me manum

ðine wundurlic ꝫeworden is inꝫehyd þin of me ꝫe-
tuam∴ 5 *Mirabilis facta est scientia tua. ex me con-*

stranꝫod is na ic mæꝫ to þam hwyder ꝫanꝫic fram ꝫaste
fortata est nec potero ad eam∴ 7 *Quo ibo a spiritu*

ðinum 7 fram ansyne þinre hwider fleo ic ꝫif ic astiꝫe
tuo. et a facie tua quo fugiam∴ 8 *Si ascendero*

on heofon ðu þær eart ʒif ic dune stiʒe on helle
in caelum. tu illic es. si descendero in infernum

æt þu eart ʒif ic nime feþera mine ær leohte 7 ic
ades∴ 9 *Si sumpsero pennas meas ante lucem et habita-*

wunie on ende ł riman sæs 7 soþlice þider hand þin
uero in postremo maris∴ 10 *Etenim illuc manus tua*

lædeþ me 7 nymð seo swiðre ðin 7 ic cwæð
deducet me. et tenebit me dextera tua∴ 11 *Et dixi*

wenunʒa þystro fortredað me 7 nyht anlyhtnes min on
forsitan tenebrę conculcabunt me. et nox inluminatio mea in

bleofæstnessu*m* minu*m* forðon þystro na forþystrod
deliciis meis∴ 12 *Quia tenebrę eius non obscura-*

bið butan ðe 7 niht swa swa dæʒ onliht bið swa swa
buntur abs te. et nox sicut dies inluminabitur∴ *Sicut*

þystro his swa 7 leoht forðon ðu
tenebrę eius. ita et lumen [f. 160 a] *eius.* 13 *quia tu domine*

ahtes ædran mine ðu afenʒe me of innoðe modur minre
possedisti renes meos suscepisti me de utero matris meae∴

ic andette ðe drihten forðon eʒeslice ʒewundrud
14 *Confitebor tibi domine. quoniam terribiliter mirificatus es.*

wuldurlicu weorc þina 7 sawl min cann ł wát swiðe
mira opera tua et anima mea nouit nimis∴

nis bediʒled ban min butan ðe *þæt* ðu dydest on
15 *Non est occultatum os meum abs te quod fecisti in*

diʒellu*m* 7 spéd min on inru*m* ł nyþerrum eorðe
occulto. et substantia mea in inferioribus terre∴

onʒefre*m*minʒe *minne ʒesawon eaʒan ðine 7 on béc
16 *Inperfectum meum uiderunt oculi tui. et in libro*

---

138. 14 wuldurlicu] *wahrsch. f.* wundurlicu, *das den Sinn des Lat, treffender wiedergeben würde; vgl. A* wundur, *B* wundurlic, *E* wundor. *F* wundra *(mirabilia, so Ps G).* 15 ban] *so noch B, A E F* muð. 16 *minne] *verschr. f.* mine, *da* onʒefremminʒ *weibl. Geschl. ist (wahrsch.*

þinre ealle bið awriten of dæȝe beoð ȝetrymed 7 nan on
tuo omnes scribentur∴ *Die firmabuntur. et nemo in*

him me soþlice swiðe ȝearweorðode synt frynd þine
eis. 17 *mihi autem nimis honorificati sunt amici tui*∴ *deus*

swiðe ȝestranȝod is ealdordom heora ic telle hy
nimis confortatus est principatus eorum∴ 18 *Dinumerabo eos*

7 ofer sand hy beoð ȝemæniȝfyld ic aras 7 nu ȝyt
et super arenam multiplicabuntur⸵ *resurrexi. et adhuc*

mid þe eom ic ȝif þu ofslihst ȝodd synfulle weras
tecum sum. 19 *si occidas deus peccatores*∴ *Uiri*

bloda ahyldaþ fram me forðon ȝe cweðaþ
sanguinum [f. 160 b] *declinate a me.* 20 *quia dicitis*

on ȝeþohtum eowrum anfoð on idelnesse ceastra heora
in cogitationibus uestris. accipient in uanitate ciuitates suas∴

hunenu þe ðe hatedon ic hatede hy 7 ofer
21 *Nonne qui te oderunt deus oderam illos. et super*

fynd þine ic swarcode fulfremedre hatunȝa ic hatede
inimicos tuos tabescebam∴ 22 *Perfecto odio oderam*

hy fynd ȝeworden synd me acunna me ȝod 7
illos. inimici facti sunt mihi∴ 23 *Proba me deus. et*

wite heortan mine axsa me 7 acnaw stiȝa ł siþfatu
scito cor meum. interroga me. et cognosce semitas

mina ȝeseoh ȝif weȝ unrihtwisnesse on me is 7
meas∴ 24 *Et uide si uia iniquitatis in me est. et*

ȝelæd me on weȝ ecne
deduc me in uiam aeternam∴

---

verleitet d. d. Lat.); so hat F onȝefremminȝe mine (*J ebenso, nur* minre). *A* unfulfremednisse mine; *B* on mine fulfremednesse *u. E* On fulfremednessum minum *verstehen den lat. Text nicht u. gloss. ein In perfectum meum; in G ist die Glo. zerstört.* 23 mina] a *über* e.

139.

ȝenere me fram menn yfelum fram were
2 *Eripe me domine ab homine malo. a uiro*

unrihtum alys me ða þohton yfelnessa on heortan
iniquo libera me∴ 3 *Qui cogitauerunt malitias in corde*

ælce dæȝ hy setton ȝefeoht hy hwetton tunȝan heora
tota die constituebant proelia∴ 4 *Acuerunt linguas suas*

swa swa nædran atur nædrana under welerum heora
sicut serpentes. uenenum aspidum sub labiis eorum∴

ȝeheald me of handa synfullis fram
5 *Custodi me domine* [f. 161 a] *de manu peccatoris. ab*

mannum unrihtwisum alys me ða þohton beswi-
hominibus iniquis libera me∴ *Qui cogitauerunt subplan-*

can stæpan mine hyddon ða ofermodan ȝrinu me 7
tare gressus meos. 6 *absconderunt superbi laqueos mihi. et*

rapas hy aðenedon on ȝrine fotum minum neh siþfæte
funes extenderunt in laqueo pedibus meis iuxta iter

æswic hy setton me ic sæȝde eart
scandalum posuerunt mihi∴ 7 *Dixi domino deus meus es*

ðu ȝehyr stemne ȝebedes mines
tu. exaudi domine uocem orationis meę∴ 8 *Domine domine*

mæȝen hælo minre bescaduwa heafod min on dæȝe
uirtus salutis meę. obumbra caput meum in die

ȝefeohtes ne sele of ȝewilnunȝa minre þa synfullan
belli∴ 9 *Ne tradas me a desiderio meo. peccatores*

hy þohton anȝean me na forlæt þylæs æfre
cogitauerunt aduersum me. ne derelinquas me. ne unquam

hy syn ahafen heafod ymbhwyrftes ȝeswinc welera
exaltentur∴ 10 *Caput circuitus eorum labor labiorum*

heora oferwrecð hy feallað ofer hy ȝleda fyres.
ipsorum operiet eos∴ 11 *Cadent super eos carbones ignis.*

---

139. —

on fyr þu awyrpst hy on yrmðu*m* na hy na wiðstandaþ
in ignem deiecies eos. in miseriis non subsistent∴

wer sprecul na bið ȝereht ofer eorðan wer
12 *Uir linguosus* [f. 161 b] *non dirigetur super terram. uirum*

unrihtwisne yfelu ȝeȝripað on forwyrd ic ancneow
iniustum mala capient in interitum∴ 13 *Cognoui*

þætte deþ dom earmra 7 wrace
quoniam faciet dominus iudicium inopum et uindictam

þearfana hwæðre rihtwise andettað naman
pauperum∴ 14 *Uerumptamen iusti confitebuntur nomini*

þinum 7 eardiað rihtwise mid andwlitan þinu*m*
tuo. et habitabunt recti cum uultu tuo∴

140.

ic clypode to ðe ȝehyr me beheald stefne
Domine clamaui ad te exaudi me intende uoci

ȝebedes mines þon*ne* ic clypie to ðe sy ȝereht ȝebed
orationis meae dum clamauero ad te∴ 2 *Dirigatur oratio*

min swa swa anal on ȝesihðe þine ahafennes handa
mea. sicut incensum in conspectu tuo∴ *Eleuatio manu(u)m*

minra ofrunȝ æfenlicu sete ȝeheord-
mearum sacrificium uespertinum∴ 3 *Pone domine custo-*

nesse muðe minu*m* 7 duru ymbstandennesse weleru*m* minu*m*
diam ori meo. et hostium circumstantię labiis meis∴

þæt þu na ahylde heortan mine on word yfel to
4 *Ut non declines cor meum in uerbum malum. ad*

wreȝanne wrohta on synnum mid mannum
excussandas excussationes in peccatis∴ [f. 162 a] *Cum hominibus*

wyrcendum unrihtwisnesse 7 na ic ȝeþeod beo mid ȝecorenu*m*
operantibus iniquitatem et non comminabor cum electis

---

140. 2 *manu(u)m] zweit. u von mir hinzugefügt, Ps R u. G manuum.* 4 ic] c *übergeschr. comminabor] wie auch die Glo. zeigt, f. combinabor, so Ps R u. A (B binabor!) E; Ps G u. F communicabo.*

heora þreað mec rihtwis on mildheortnesse 7
eorum ∴ 5 *Corripiet me iustus in misericordia et*

cideþ mec ele soþlice synfulles na smerizað heafod
increpabit me. oleum autem peccatoris non inpinguet caput

min nu zyt is zebed min on zecwemnessum
meum ∴ *Quoniam adhuc est oratio mea in beneplacitis*

heora besencte syndon wið stan deman heora zehyrað
eorum. 6 *absorti sunt iuxta petram iudices eorum. audient*

word mina forðon he mehton swa swa þicnes ɫ fætnes
uerba mea quoniam potuerunt ∴ 7 *Sicut crassitudo*

eorðan belcet ofer eorðan tostencede syndon ban ure
terrae eructuat super terram. dissipata sunt ossa nostra

neah helle forðon to ðe drihten eazan mine
secus infernum ∴ 8 *Quia ad te domine domine oculi mei.*

on ðe ic hyhte na afyr ðu sawle mine zeheald
in te speraui. ne auferas animam meam ∴ 9 *Custodi me*

fram zrine þæt hy zesetton me 7 fram æswicum wyrcen-
a laqueo quem statuerunt mihi. et ab scandalis operan-

dum unrihtwisnesse hreosað on nette his synfulle
tibus iniquitatem ∴ 10 *Cadent in retiaculo eius peccatores.*

synderlice eom ic oð ic fare
[f. 162 b] *singulariter sum ego donec transeam* ∴

141.

of stefne minre to drihtne ic clypode to
2 *Uoce mea ad dominum clamaui. uoce mea ad*

zode ic halsode ic azeote on zesihðe his
deum deprecatus sum ∴ 3 *Effundam in conspectu eius*

zebed min 7 zeswinc min beforon hine ic
orationem meam. et tribulationem meam ante ipsum pro-

cyþe on zeteorunza on me zast *min 7 ðu
nuntio ∴ 4 *In deficiendo in me spiritum meum. et tu*

---

141. 4 *min] *so E J, verschr. f.* minne, *so A F; in G Glo. zerstört;*

ancneowe stiʒa mina on weʒe þissum þær ic eode
cognouisti semitas meas∴ In uia hac qua ambulabam

behyddon ofermode ʒrinu ic besceawode to þære
absconderunt superbi laqueos mihi. 5 *considerabam ad dex-*

swiþran 7 ic ʒeseah 7 næs se ancneowe forwearð
teram et uidebam. et non erat qui agnoscerit me∴ Periit

fleam fram me 7 nis þe sece sawle mine ic
fuga a me et non est qui requiret animam meam. 6 *cla-*

cleopode to ðe ic cwæð þu eart hyht min dæl min
maui ad te domine dixi tu es spes mea portio mea

on eorðan lifiʒendra beheald on ʒebed
in terra uiuentium∴ 7 *Intende* [f. 163 a] *in orationem*

min forðon ʒeeaðmed ic eom swiðe alys fram
meam. quia humiliatus sum nimis∴ Libera me a

ehtendum me forðon ʒestranʒode hy synt ofer me
persequentibus me. quoniam confortati sunt super me∴

ʒelæd of carcern sawle mine to ʒeandettenne naman
8 *Educ de carcere animam meam. ad confitendum nomini*

þinum me anbidiaþ rihtwise oð þu aʒyldst me
tuo∴ Me exspectant iusti. donec retribuas mihi∴

142.

ʒehyr ʒebedd min earum onfoh hal-
Domine exaudi orationem meam. auribus percipe ob-

sunʒa mine on soþfæstnesse ðinre ʒehyr on þine
secrationem meam. in ueritate tua exaudi me in tua

rihtwisnesse 7 na ðu inʒá on dom mid þeowe ðinum
iustitia∴ 2 *Et non intres in iudicium cum seruo tuo.*

---

oder hat Schreiber den Nom. mit Absicht gewählt, um so viell. Sinn in die Stelle zu bringen? vgl. die Fassung im Psalterium Veronense (Migne): Dum deficit a me spiritus meus.

142. —

forðon na bið ȝerihtwisod on ȝesihðe þinre ælc lifiende
quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis uiuens∵

ehte feond sawle mine he ȝenyðerode
3 *Quia persecutus est inimicus animam meam humiliauit*

on eorðan lif min he ȝesomnade on þystrum swa swa
in terra uitam meam∵ *Collocauit me in obscuris sicut*

deade worulde 7 ȝeanȝud is ȝast
mortuos seculi. [f. 163 b] 4 *et ancxiatus est in me spiritus*

min on me ȝedrefed is heorte min ȝemyndiȝ ic wæs
meus. in me turbatum est cor meum∵ 5 *Memor fui*

daȝa ealdra 7 ic smeade on eallum weorcum
dierum antiquorum. et meditatus sum in omnibus operibus

þinum 7 on weorcum handa þinra ic smeaȝie ic
tuis. et in factis manuum tuarum meditabor∵ 6 *Ex-*

aþenede handa mina to ðe sawl min swa swa eorðe butan
pandi manus meas ad te. anima mea sicut terra sine

wætere ðe hrædlice ȝehyr me ȝeteorede ȝast
aqua. tibi 7 uelociter exaudi me∵ *Domine defecit spiritus*

min na acyrr ðu ansyne þine fram me 7 ic beo ȝelic
meus. ne auertas faciem tuam a me. et ero similis

niðer astiȝendum on seað ȝehyrede me do on morȝen
descendentibus in lacum∵ 8 *Auditam mihi fac mane*

mildheortnesse þine forðon on ðe ic hyhte cuþne
misericordiam tuam. quia in te speraui domine∵ *Notam*

dó weȝ on hwelcum ic ȝanȝe forðon to ðe
mihi fac uiam in qua ambulem. quia ad te domine

ic ahof sawle mine nere me of feondum minum
leuaui animam meam∵ 9 *Eripe me de inimicis meis*

to ðe ic fleah lær me don willan þinne
domine ad te confugi. 10 *doce me facere uoluntatem tuam*

forðon þu eart ȝodd min ȝast þin ȝod lædeþ
quia tu es deus meus∵ *Spiritus tuus bonus deducet me*

on weʒe rihtum fore naman þinum
in uia [f. 164 a] *recta.* 11 *propter nomen tuum domine*

þu ʒeliffæstnast me on efnisse þinre 7 ðu lædst of ʒe-
uiuificabis me in aequitate tua∴ *Et educes de tribu-*

swince sawle mine 7 on mildheortnesse þinre þu
latione animam meam 12 *et in misericordia tua dis-*

forspillest fynd mine 7 þu forspilst ealle ða þe swencað
perdes inimicos meos. et perdes omnes qui tribulant

sawle mine forðon þeow þin ic eom
animam meam quoniam seruus tuus ego sum∴

143.

ʒebletsod min se lærð handa mina to
Benedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad

ʒefeohte 7 finʒras mine to ʒefeohte mildheortnes min 7
proelium. et digitos meos ad bellum∴ 2 *Misericordia mea et*

frofr min andfenʒ min 7 alysend ʒescyldend
refugium meum. susceptor meus et liberator meus∴ *Protector*

min 7 on him ic hyhte underþeodende folc under me
meus et in ipso sperabo. subiciens populos sub me∴

hwæt is mann *þæt* ðu cyþdest him oððe bearn
3 *Domine quid est homo quod innotuisti ei*! *aut filius*

mannes forðon telest hine mann idelnesse
hominis quoniam reputas eum∴ 4 *Homo uanitatis* [f. 164 b]

ʒelic ʒeworden is daʒas his swa swa scadu forðsceocon
similis factus est. dies eius sicut umbra pretereunt∴

ahyld heofonas ðine 7 astih nyþer ahrin muntas
5 *Domine inclina caelos tuos et descende. tange montes*

7 hy smeocað anæl liʒræscas ðine 7 ðu drefst
et fumigabunt∴ 6 *Corusca coruscationes tuas. et dissipabis*

hy asend flana ðina 7 ðu ʒedrefst hy asend hand
eos emitte sagittas tuas. et conturbabis eos∴ 7 *Emitte manum*

þine of heahnesse nere 7 alys me of wæterum
tuam de alto. eripe me et libera me de aquis

maneʒum 7 of handum bearna ælfremedra ðara muð
multis. et de manu filiorum alienorum∴ 8 Quorum ós

spræc idelnesse 7 seo swyþre heora swyþre unrihtwis-
locutum est uanitatem. et dextera eorum dextera iniqui-

nesse cantic niwne ic sinʒe ðe on sealmʒliʒe
tatis∴ 9 Deus canticum nouum cantabo tibi. in psalterio

tyn strenʒa ic sinʒe ðe þu ðe selst hælo
decem chordarum psallam tibi∴ 10 Qui das salutem

cyninʒum ðu þe alysest ðeowne þinne of sweorde
regibus. qui liberas dauid seruum tuum de gladio

yfelum nere 7 alys me of wæterum maneʒum 7
maligno∴ 11 Eripe me et libera me de aquis multis. et

of handa bearna fremendra ðara
de manu [f. 165 a] *filiorum alienorum∴ Quorum ós locutum*

idelnesse 7 seo swyþre heora seo swyðre unrihtwisnesse
est uanitate[m]. et dextera eorum dextera iniquitatis∴

þara bearn swa swa niwe plantunʒa ʒestaþolode of
12 *Quorum filii sicut nouellę plantationes stabiliti a*

ʒeoʒuðhade heora dohtra heora ʒeʒlenʒde ymbʒerenode
iuuentute sua∴ Filiae eorum conposite circumornatę

swa swa ʒelicnes temples hordernu heora fullu
ut similitudo templi∴ 13 Prumptuaria eorum plena

of ʒenihþsumnesse of þys on þæt sceap heora teamfulle
eructuantia. ex hoc in illud∴ Oues eorum fetose.

---

143. 7 handum] *ungenaue Glo.; A* honda, *E F* handa. 11 fremendra] *mit eingeschobenem unorganischen* n; *A* fremdra, *E* fremde, *F* ælfremdra, *G* ælfremendra, *J* ælfremedra. *uanitatem] Hs. uanitate, doch wahrsch. Strich über e ausrad., vgl. oben V. 8; Ps R u. G uanitatem.* 12 *stabiliti] so jetzt die Hs., doch ist letzt. i aus einem andern Buchst. (e?) hergestellt u. steht z. T. auf Rasur, wahrsch. v. Schreiber; Ps R stabiliti (eine Hs. constabilitae!), Ps G u. F haben das Wort nicht; A andere Fassung: nouella plantationis stabilita; E = D.* 13 *Das Particip. Praes. eructuantia] z. Verbum eruct(u)are „ausspeien", in übertragener Bedeutung*

ʒenihðsumnesse on siþfatum heora oxan heora fætte
abundantes in itineribus suis. 14 *boues eorum crassi*∴

nis hryre wealles 7 na faru 7 na clypunʒ on
Non est ruina macheriae. neque transitus. neque clamor in

stræt*um* heora eadiʒ he sædon folc þam þas
plateis eorum∴ 15 *Beatum dixerunt populum. cui haec*

synd eadiʒ folc þæs ðe is drihten ʒodd heora
sunt. beatus populus cuius est dominus deus eorum∴

144.

ic ʒefæʒnie ðe cyninʒ min 7 ic bletsiʒe
[f. 165 b] *Exaltabo te deus rex meus. et benedicam*

naman ðinne on ecnesse 7 on woruld worulde þurh
nomen tuum in aeternum et in seculum seculi∴ 2 *Per*

syndriʒe daʒas ic bletsie 7 ic herie naman þinne on
singulos dies benedicam te. et laudabo nomen tuum in

ecnesse 7 aworuld micel 7 heri-
aeternum et in seculum seculi∴ 3 *Magnus dominus et lauda-*

ʒendlic swiðe 7 micelnisse his nis ende
bilis nimis. et magnitudinis eius non est finis∴ 4 *Generatio*

heriað weorc ðin 7 riceter ðin hy
et generatio laudabunt opera tua. et potentiam tuam pro-

„v. sich geben“ gehörig, das wie plena Prädikat zu Prumptuaria ist (Migne setzt hinter plena ein:), wird v. uns. Glossator als Substantiv gefaſst und von plena abhängig gemacht (beachte die Interpunktion); Forcellini u. Du Cange kennen kein Substantiv eruct(u)antia (Glossator legt ihm die Bedeutung „Überfluſs, Fülle“ bei). Glo.: B gloss. korrekt utroccettende *u. E wählt wenigstens die Verbalform* utroccettaþ; *A F G J machen denselben Fehler wie D, indem A* recetunʒe *(zu* roccettan *„to belch“ gehörig), F* of ʒenihtsumnysse *u. G J* of ʒenihtsumnesse *gloss. (vgl. die folg. Note).* ʒenihðsumnesse *(zweit.)] übersetzt abundantes in freier Weise d. ein Substantiv, das von dem vorhergehenden Adjekt. abhängig gemacht wird (vgl. die vorige Anm.), so noch F* ʒenihtsumnysse, *G* ʒenihtsumnesse, *J* ʒenihtsumnes; *wörtlich übersetzt A (ähnlich C)* ʒenyhtsumiende, *E liest* ʒenihtsumiað.

bodiaþ ʒemiclunʒa mæʒenþrymmas ðines 7 haliʒ-
nuntiabunt∴ 5 *Magnificentiam maiestatis tuae. et sancti-*

nesse ðine hy sprecað 7 wundru ðine hy cyþað
tatem tuam loquentur. et mirabilia tua narrabunt∴

mæʒen eʒena ðinra hy cweþað 7 micelnesse
6 *Uirtutem terribiliorum tuorum dicent. et magnitudinem*

ðine hy cyþað ʒemynd ʒenihðsu*m*nesse wynsumnesse
tuam narrabunt∴ 7 *Memoriam habundantiae suauitatis*

ðinre hy belcettað 7 rihtwisnesse ðine hy upahebbað
tuae eructuabunt. et iustitiam tuam exaltabunt∴ [f. 166 a]

mildheort 7 miltsiend drihten ʒeþyldiʒ 7 swiðe mild-
8 *Misericors et miserator dominus. patiens et multum miseri-*

heort wynsu*m* drihten eallum 7 miltsunʒa his ofer
cors∴ 9 *Suauis dominus uniuersis. et miserationes eius super*

ealle weorc his andetten ðe ealle weorc
omnia opera eius∴ 10 *Confiteantur tibi domine. omnia opera*

ðine 7 haliʒe þine bletsien ðe wuldur rices ðines
tua. et sancti tui benedicent te∴ 11 *Gloriam regni tui*

hy cweþað 7 mihte ðine hy sprecen *þæt* hy cuðe
dicent. et potentiam tuam loquentur∴ 12 *Ut notam*

don bearnum manna riceter ðin 7 wuldur ʒemic-
faciant filiis hominum potentiam tuam et gloriam magni-

lunʒe rices ðines rice ðin rice ealra
ficentię regni tui∴ 13 *Regnum tuum domine regnum omnium*

worulda 7 hlafordscipe ðin on ælcum cynrene 7 fore-
seculorum. et dominatio tua in omni generatione et pro-

cynrene ʒetrewe on wordu*m* his 7 haliʒ on
genię∴ *Fidelis dominus in uerbis suis. et sanctus in*

eallum weorcu*m* his upahefð ealle ðe
omnibus operibus suis∴ 14 *Alleuat dominus omnes qui*

---

144. 5 cyþað] *Hs.* cycaþað, *zweit.* c *u. erst.* a *ober- u. unterhalb punkt.* 7 rihtwisnesse] n *übergeschr.*

hreosað 7 he arærð ealle forȝnidene eaȝan ealra on
ruunt. et erigit omnes elisos⁖ 15 *Oculi omnium in*

ðe hyhtað 7 ðu selst mete him on tide
te sperant domine. et tu das escam illis in tempore [f. 166 b]

ȝedafenre openast hand þine 7 ðu fylst ælc
oportuno⁖ 16 *Aperis tu manum tuam. et imples omne*

nyten of bletsunȝa rihtwis on eallum weȝum
animal benedictione⁖ 17 *Iustus dominus in omnibus uiis*

his 7 haliȝ on eallum weorcum his neah is
suis. et sanctus in omnibus operibus suis⁖ 18 *Prope est*

eallum ȝeciȝendum hine on soðfæstnesse wil-
dominus omnibus inuocantibus eum in ueritate. 19 *uolun-*

lan andrædendra hine he deþ 7 ȝebedu heora he ȝehyrð
tatem timentium se faciet. et orationes eorum exaudiet

7 hale he deþ hy healdeþ eallė lufiende
et saluos faciet eos⁖ 20 *Custodit dominus omnes diligentes*

hine 7 ealle synfulle he forspilð lof
se. et omnes peccatores disperdet⁖ 21 *Laudem domini*

spricð muð min 7 bletsiȝe ælc flæsc naman haliȝne
loquetur os meum. et benedicat omnis caro nomen sanctum

his on ecnesse 7 aworuld
eius in aeternum et in seculum seculi⁖

145.

here sawl min ic heriȝe on life
2 *Lauda anima mea dominum. laudabo dominum in uita*

minum ic sinȝe ȝode minum swa lanȝe swa ic beo nellen ȝe
mea. psallam deo meo quamdiu ero⁖ *Nolite*

ȝetrywan on ealdrum 7 na on bearnum
[f. 167 a] *confidere in principibus.* 3 *neque in filiis*

---

145. —

manna on ðam nis hælo utȝanȝe ȝast his 7
hominum in quibus non est salus ∵ 4 *Exiet spiritus eius et*

bið ȝecyrred on eorðan his on ðam dæȝe forweorþað ealle
reuertetur in terram suam. in illa die perhibunt omnes

ȝeþohtas heora eadiȝ þæs ȝefylsta his
cogitationes eorum ∵ 5 *Beatus cuius deus iacob adiutor eius.*

7 hyht his on drihtne ȝode his se dyde heofon 7
et spes eius in domino deo ipsius ∵ 6 *Qui fecit caelum et*

eorðan sæ 7 ealle þe on ðam syndon se hylt
terram mare et omnia que in eis sunt ∵ 7 *Qui custodit*

soþfæstnisse on worulde he deþ dom teonan ðoliendum
ueritatem in seculum. facit iudicium iniuriam patientibus.

he selð mete hinȝriendum drihten arecð forȝnidene
dat escam esurientibus ∵ *Dominus erigit elisos.*

tolyseþ ȝecyspede onlyht blinde
dominus soluit compeditos. 8 *dominus inluminat caecos.*

lufað rihtwise ȝehealdeþ wreccan
dominus diligit iustos ∵ 9 *Dominus custodit aduenam.*

steopcild 7 wuduwan anfehð 7 weȝ synfulra awyrt-
pupillum et uiduam suscipiet. et uiam peccatorum exter-

walað ricsaþ drihten on ecnesse ȝodd þin
minabit ∵ 10 *Regnabit dominus in aeternum. deus tuus sion*

in seculum seculi ∵

146.

heriað forðon ȝod is sealm
[f. 167 b] *Laudate dominum quoniam bonus est. psalmus*

ȝode wynsum sy herinȝ timbriende
deo nostro iocunda sit laudatio ∵ 2 *Edificans hierusalem*

· 7 tostencednessa somniende se hælð
dominus. et dispersiones israhel congregans ∵ 3 *Qui sanat*

---

146. 3 hælð] *Hs.* hæleð, e *ober- u. unterhalb punkt.*

forʒnidene on heortan 7 ʒewrið *forbryteð heora
contritos corde. et alligat contritiones eorum ∵ 4 *Qui*

teleð meniʒo steorrana 7 eallum him naman
numerat multitudinem stellarum. et omnibus eis nomina

ciʒende micel ure 7 micel mæʒen his
uocans ∵ 5 *Magnus dominus noster. et magna uirtus eius.*

7 wisdomes his nis ʒerim anfonde þa
et sapientiae eius non est numerus ∵ 6 *Suscipiens man-*

manþwæran ʒenyþerað synfulle oð to
suetos dominus. humiliat autem peccatores usque ad

eorðan anʒynnað on andetnesse sinʒað
terram ∵ 7 *Incipite domino in confessione. psallite deo*

on hearpan se oferwryhð heofon of ʒenipu*m* 7
nostro in cythara ∵ 8 *Qui operit caelum nubibus. et*

ʒyreð þære eorðan reʒn se forðlædeþ on muntum
parat terrae pluuiam ∵ *Qui producit in montibus*

hyʒ 7 wyrt þa*m* ðeowdome manna se selð
foenum. et herbam seruituti hominum ∵ 9 *Qui dat*

nytenu*m* mete heora 7 briddu*m* hroca
iumentis [f. 168 a] *escam ipsorum. et pullis coruorum*

ciʒendum hine na on mæʒenu*m* horses willan
inuocantibus eum ∵ 10 *Non in uiribus equi uoluntatem*

hæfð 7 na on eardunʒu*m* weres ʒecweme is him
habebit. neque in tabernaculis uiri. beneplacitum est ei ∵

drihtne ofer andrædende hine 7 on ðam
11 *Beneplacitum est domino super timentes eum. et in eis*

þe hyhtað on mildheortnesse his
qui sperant in misericordia eius ∵

---

3 *forbryteð] *verschr. f. viell.* forbrytednissa *(vgl. Ps. 13, 3)*; *A* forðrestnisse, *E* þa unrettan, *F viell.* forbrytednesse (*Glo. stark verblaſst oder ausrad., Spelman gibt eingeklammertes* forʒnisednissa), *G* forbrytennessa, *J* forʒnidennessa. 4 *eis] korr. wohl v. Schreiber aus eius, indem u durchgestrichen u. punkt. ist; Ps R u. G eis.*

147.

here drihten ðinne
12 *Lauda hierusalem dominum. lauda deum tuum sion*∴

he ʒestranʒode heorra ʒata þinra he
13 *Quoniam confortauit seras portarum tuarum. bene-*

bletsode bearn ðine on ðe se sette endas ðina sybbe
dixit filios tuos in te∴ 14 *Qui posuit fines tuos pacem.*

7 of fætnesse hwætes ʒefyllende ðe se asent spræce
et adipe frumenti satians te∴ 15 *Qui emittit eloquium*

his ðære eorðan hrædlice yrnð spræc his se selð
suum terre uelociter currit sermo eius∴ 16 *Qui dat*

snaw swa swa wulle ʒenip swa swa ahsan he tostredeþ
niuem sicut lanam. nebulam uelut cinerem dispergit∴

he sent ʒicelstan his breadru hlafes
17 *Mittit cristallum suum* [f. 168 b] *sicut frusta panis*

beforon ansyne cyles his hwylc standeþ he sent
ante faciem frigoris eius quis subsistet∴ 18 *Mittit*

word his 7 he ʒemelteð þa bleow ʒast his 7 flowað
uerbum suum et liquefaciet ea. flauit spiritus eius et fluent

wæteru bodiende word his ryhtu 7
aquę∴ 19 *Pronuntians uerbum suum iacob. iustitias et*

domas his na dyde he ðæslice ælcre mæʒðe 7
iudicia sua israhel∴ 20 *Non fecit taliter omni nationi. et*

domas his na swytolode him
iudicia sua non manifestauit eis∴

148.

heriað of heofonum hine on heah-
Laudate dominum de cęlis. laudate eum in ex-

nessum ealle enʒlas his
celsis∴ 2 *Laudate eum omnes angeli eius. laudate eum omnes*

---

147. —
148. —

meᵹenu his heriað hine sunne 7 mona
uirtutes eius∴ 3 Laudate eum sol et luna laudate eum

ealle steorran 7 leoht heofonas heofona
omnes stelle et lumen∴ 4 Laudate eum caeli caelorum.

7 wæteru ða þe ofer heofonas synt hy herien naman
et aquę quę super celos sunt. 5 laudent nomen

forðon he cwæð 7 ᵹeworden hy synt he bebead
domini∴ Quia ipse dixit et facta sunt. ipse mandauit

7 ᵹescapene hy syndon he sette ða on ecnesse 7
et creata sunt∴ [f. 169a] 6 *Statuit ea in aeternum. et*

aworuld bebodd he sette 7 na hit leoreð
in seculum seculi. preceptum posuit et non preteribit∴

of eorðan dracan 7 ealle ᵹrundas
7 *Laudate dominum de terra dracones. et omnes abyssi∴*

fyr storm snaw is ysta ða doþ
8 *Ignis grando. nix glacies spiritus procellarum qui faciunt*

word his muntas 7 ealle beorᵹas treowu wæstmbæru
uerbum eius∴ 9 Montes et omnes colles. ligna fructifera.

cederas wildeor 7 ealle nytenu nædran 7
et omnes cedri∴ 10 Bestię et uniuersa pecora. serpentes. et

fuᵹelas ᵹefiþrede cyninᵹas eorðan 7 ealle folc
uolucres pennatę∴ 11 Reges terrę et omnes populi.

ealdras deman eorðan iunᵹe 7 fæmnan
principes et omnes iudices terrae∴ 12 Iuuenes et uirgines.

yldran mid ᵹinᵹrum herien naman forðon
seniores cum iunioribus laudent nomen domini∴ 13 Quia

upahafen is nama his anes andetnes his ofer
exaltatum est nomen eius solius. 14 confessio eius super

heofon 7 eorðan 7 he upahof horn folces his ymen
caelum et terram∴ Et exaltauit cornu populi sui. hymnum

eallum halᵹum his bearnum folce ᵹenealæcendum
omnibus sanctis eius. filiis israhel populo adpropianti

him
sibi∴

149.

sinȝað cantic niwne herinȝ his
[f. 169 b] *Cantate domino canticum nouum. laudatio eius*

on ȝesomnunȝa haliȝra blissiȝe on ðam ðe
in ecclesia sanctorum∴ 2 *Letetur israhel in eo qui*

dyde hine 7 dohtra fæȝnien ofer cyninȝ hira
fecit ipsum. et filię sion exultent super regem suum∴

hy herien naman his on chore on ȝlyȝbeame 7 saltere
3 *Laudent nomen eius in choro in tympano. et psalterio*

hy synȝen him forðon ȝecweme is drihtne on folce
psallant ei∴ 4 *Quia beneplacitum est domino in populo*

his 7 he upahefð þa manþwæran on hælo ȝefæȝniað
suo. et exaltauit mansuetos in salutem∴ 5 *Exultabunt*

haliȝe on wuldre blissiað on incleofum hira ȝefæȝ-
sancti in gloria. laetabuntur in cubilibus suis∴ 6 *Exul-*

nunȝa ȝodes on ȝomum heora 7 sweord twyecȝedu on
tationes dei in faucibus eorum. et gladii ancipites in

hand*um* heora to donne wrace on mæȝþum
manibus eorum∴ 7 *Ad faciendam uindictam in nationibus.*

ðreanȝa on folcum to ȝewriþenne cyninȝas heora
increpationes in populis∴ 8 *Ad alligandos reges eorum*

on fotcospu*m* 7 æþele heora on bendum isernum þæt
in conpedibus et nobiles eorum in uinculis ferreis∴ 9 *Ut*

hy don on ðam dom awriten wuldur þis is eallum
faciant in eis iudicium conscriptum gloria haec est omnibus

halȝu*m* his
sanctis eius∴

150.

heriað ȝod on halȝu*m* his hine on
[f. 170 a] *Laudate deum in sanctis eius. laudate eum in*

trumnesse mæȝenes his heriað on anwealdum
firmamento uirtutis eius∴ 2 *Laudate eum in potentatibus*

---

149. — **150.** —

his æfter meniȝo micelnesse his
eius. laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius·:·

on sweȝe byman on saltere 7
3 *Laudate eum in sono tubę. laudate eum in psalterio et*

hearpan on ȝlyȝbeame 7 wynwerede
cythara·:· 4 *Laudate eum in tympano et choro*

on strenȝu*m* 7 orȝeldreame on
laudate eum in chordis et organo·:· 5 *Laudate eum in*

bellu*m* wel sweȝendum wyn-
cymbalis bene sonantibus. laudate eum in cymbalis iubila-

dreamas ælc ȝast heriȝe drihten
tionis 6 *omnis spiritus laudet dominum*·:·

HYMNEN.

---

1 (Is. 12).

CANTICUM ESAIE PROPHETĘ. FERIA. II.

ic andette þe ðu eorsodes
[f. 170 b] 1 *Confitebor tibi domine quoniam iratus es*

ȝecyrred is hatheortnes þin 7 þu frefredest me
mihi conuersus est furor tuus. et consolatus es me∴

efnenu hælend min ȝetrywlice ic dó 7 na
2 *Ecce deus saluator meus. fiducialiter agam et non*

ic andræde forðon strenȝo min 7 herinȝ min 7
timebo∴ *Quia fortitudo mea et laudatio mea dominus. et*

he ȝeworden is me on hælo hladaþ wæteru on
factus est mihi in salutem∴ 3 *Haurietis aquas in*

ȝefean of wyllum hælendes 7 cweþað on ðam dæȝe
gaudio de fontibus saluatoris. 4 *et dicetis in illa die.*

andettað drihtne 7 onȝeciȝað naman his cuðe doþ
confitemini domino. et inuocate nomen eius∴ *Notas facite*

on folcum ȝencymas his ȝemunaþ forðon mære is
in populis adinuentiones eius. mementote quoniam excelsum est

nama his sinȝað drihtne forðon mærlice he dyde
nomen eius∴ 5 *Cantate domino quoniam magnifice fecit.*

bodiað þis on ealre eorðan ʒefæʒena 7 here
adnuntiate hoc in uniuersa terra ∴ 6 Exulta et lauda

eardunʒ forðon micel on middele þinum haliʒ
habitatio sion. quia magnus est in medio tui sanctus

israhel ∴

2 (Is. 38, 10).

CANTICUM EZECHIĘ REGIS. FERIA. III.

ic cwæð on middele daʒa minra
[f. 171 a] 10 *Ego dixi in dimedio dierum meorum.*

ic ʒanʒe to ʒatum helle ic sohte lafe ʒeara
uadam ad portas inferi ∴ Quesiui residuum annorum.

ic cwæð na ic ʒeseo drihten ʒodd on eorðan lifʒendra
11 *dixi non uidebo dominum deum in terra uiuentium ∴*

na ic ʒeseo mann ofer *þæt* 7 eardiʒend ablan
Non aspiciam hominem ultra et habitatorem. quieuit

cneoris min alæd 7 ofhwylfed is fra*m* me swa swa
12 *generatio mea. oblata est et conuoluta est a me. quasi*

eardunʒstow hyrda forcyppud is swa swa fra*m*
tabernaculum pastorum ∴ Precisa est uelut a

wæfendu*m* lif min þon*ne* nu ʒyt ic wæs endebyrd he forheow
texante uita mea. dum adhuc ordirer succidit

me of merʒenne oð to æfenne ðu ʒeendast me fra*m*
me ∴ De mane usque ad uesperum. finies me 13 a

---

1. 6 ʒefæʒena] e *(zweit.) übergeschr.*

2. 12 *oblata] irrtüml. f. ablata, so korr. Korr.* forcyppud] *F J* forcippod, *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt; nur Lye, Dictionarium u. s. w. (London 1772) gibt:* forcyppud *(nicht* -od, *wie im Oxford Dict. steht) „praecisus", Cantic. Ezech. (also auf Grund vorliegender Stelle; welche Hs. ihm vorgelegen, kann ich zur Zeit nicht feststellen); das Oxford Dict. setzt demgemäſs ags.* *cippian *an u. vergleicht damit afries.* kippen *„to cut", mndl. u. mndd.* kippen. *A liest* forcorfen, *E* Biddende(!). *Aus G sind keine Lesungen mehr angeführt, da es scheint, als ob die letzten Blätter nicht richtig geordnet sind. texante] f. texente, so korr. Korr.*

æfenne oð to merȝenne swa swa leo swa forȝnad ealle
uespere usque ad mane. quasi leo sic contriuit omnia

ban mine of merȝenne oð to æfenne ðu ȝeendast me
ossa mea·.· *De mane usque ad uesperum finies me.*

swa swa bridd swalewan swa ic clypiȝe ic ȝemune swa
14 *sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor ut*

culfre aþynnade synt eaȝan mine behealdende
columba·.· [f. 171 b] *Adtenuati sunt oculi mei. aspicientes*

on heahnesse nyd ic þoliȝe andswara for me
in excelso·.· *Domine uim patior responde pro me.*

hwæt ic *dyde oððe hwæt *andswara me hwæt ic
15 *quid dicam. aut quid respondebit mihi. quod ipse*

dyde ic þence ealle ȝear mine on biternesse
fecerim·.· *Recogitabo omnes annos meos. in amaritudine*

sawle minre ȝif swa bið leofod on swelcum lif
animae meae·.· 16 *Domine si sic uiuitur in talibus uita*

ȝastes mines þu ðreast 7 ðu ȝeliffæstast me efnenu
spiritus mei corripies me et uiuificabis me·.· 17 *Ecce*

on sybbe biternes min seo biteroste ðu soþlice neredest
in pace amaritudo mea amarissima. tu autem eruisti

sawle mine *þæt* ic na forwurde 7 ðu awurpe beæftan
animam meam ut non perirem·.· *Et proiecisti postergum*

ðin bæc ealla synna mina forðon na helsceaða andet
tuum. omnia peccata mea. 18 *quia non infernus confitebitur*

ðe 7 ne deaþ herede na anbidiaþ þa ðe
tibi neque mors laudabit te·.· *Non exspectabunt ipsi qui*

---

14 aþynnade] a *(zweit.) über* e. 15 ic *dyde *(erst.)*] *als Glossierung von dicam ist natürl. ein Versehen des Schreibers ähnl. dem nächsten: er hatte viell. achtloser Weise schon das folgende fecerim im Auge oder versah sich bei Benutzung einer Vorlage; A* ic cweðe, *E* ic cwiðe, *F J* ic cweþe. *andswara] *irrtüml. f.* andswarað, *viell. eine nachlässige Wiederholung des vorhergehenden* andswara *(V. 14); A* ondsweorað, *E* onswæriȝe, *F* answara, *J urspr. richtig* andswaraþ *(doch ist versucht,* þ *durch Rasur zu beseitigen).* 18 *ipsi] durchgestrichen, wohl v. Korr.*

adune astigað on seað soþfæstnesse ðine lifiende
descendunt in lacum ueritatem tuam. 19 *uiuens uiuens*

he andette swa swa ic to dæg fæder
ipse confitebitur tibi. sicut et ego hodie∵ [f. 172a] *Pater*

bearnum cuðe ðu do soþfæstnesse ðine hale us
filiis notam facies ueritatem tuam. 20 *domine saluos nos*

þu do 7 sealmas ure we singað eallum dagum lifes
fac. et psalmos nostros cantabimus cunctis diebus uitae

ures on huse drihtnes
nostrae in domo domini∵

3 (1 Sam. 2, 1).

CANTICUM ANNÆ MATRIS SAMUELIS. FERIA. IIII.

gefægnode heorte min on 7 ahafen is
1 *Exultauit cor meum in domino. et exaltatum est*

horn min on gode minum tobræd is muð min ofer
cornu meum in deo meo∵ *Dilatatum est ós meum super*

fynd mine forðon ic blissode on hælo þinre nis
inimicos meos. quia letatus sum in salutari tuo∵ 2 *Non est*

swa is 7 na soþlice is ænig butan ðe 7
sanctus ut est dominus. neque enim est alius extra te. et

nis strang swa god ure nellen ge mænigfyldan
non est fortis sicut deus noster∵ 3 *Nolite multiplicare*

sprecan þa uplican wuldriende gewiten þa ealdan of muðe
loqui sublimia gloriantes. recedant uetera de ore

eowrum forðon ingehygda drihten is 7 him beoð
uestro∵ *Quia deus scientiarum dominus est. et ipsi prae-*

gearwode geþohtas boga strangra oferswiþed is 7
parantur cogitationes∵ 4 *Arcus fortium superatus est. et*

---

20 sealmas] a *(zweit.) über punkt.* o.

untrume beȝyrde of stranȝnesse ȝefyllede ær
infirmi accincti sunt robore∴ [f. 172 b] 5 *Repleti prius*

for hlafum hy selfe ȝesomnodon 7 ða hunȝriȝan ȝefyllede
pro panibus se locauerunt. et familici saturati

synd oð stediȝu cenð maniȝa 7 seo ðe maniȝa
sunt∴ *Donec sterilis peperit plurimos. et quę multos*

hæfde bearn ȝeuntrumud is drihten cwelleð 7
habebat filios infirmata est∴ 6 *Dominus mortificat et*

ȝeliffæstað he ȝelædeþ to helwarum 7 eft ȝelædeþ ut
uiuificat. deducit ad inferos et reducit∴

ðearfan deþ 7 welliȝað ȝeeaþmet 7 upahefð
7 *Dominus pauperem facit et ditat. humiliat et sublimat*∴

aweccende of duste wædlan 7 of mihsenne he uparærð
8 *Suscitans de puluere egenum. et de stercore erigit*

þearfan þæt he siteð mid ealdrum 7 cynesetl wuldres
pauperem∴ *Ut sedeat cum principibus. et solium glorię*

he nime soþlice syndon heorra eorðan 7 he sette
teneat∴ *Domini enim sunt cardines terrę. et posuit*

ofer hy ymbhwyrft fet his he healdeþ
super eos orbem∴ 9 *Pedes sanctorum suorum seruabit.*

7 arlease on þystrum forswiȝiað forðon na on stranȝnesse
et impii in tenebris conticiscent∴ *Quia non in fortitudine*

his bið stranȝod wer forhtiað wiþerwinnan
sua roborabitur uir. 10 *dominum formidabunt aduersarii*

his 7 be him on heofonum he þunað drihten demeð
eius. et super ipsis in caelis tonabit∴ *Dominus iudicabit*

endas eorðan 7 he selð anweald cyninȝe his 7
fines [f. 173 a] *terrae. et dabit imperium regi suo. et*

he ȝemærsað horn cyninȝ his
sublimabit cornu christi sui∴

---

3. 5 bearn] *über* e *ein zweit., da das untere undeutl. war.* 10 cyninȝ] *vgl. Ps. 17, 51.*

4 (Exod. 15, 1).

CANTICUM MOYSI POSTQUAM TRANSIUIT MARE RUBRUM. FERIA. V.

uton sinȝan drihtne wuldurfullice soþlice he ȝearweor-
1 *Cantemus domino. gloriose enim honorifi-*

þod is hors 7 astiȝend he awearp on sæ
catus est∵ *Aequum et ascensorem proiecit in mare*∵

ȝefylstend 7 scyldend ȝeworden he is me on hælo
2 *Adiutor et protector factus est mihi in salutem*∵

þes min 7 ic arweorðiȝe hine fæder mines 7
Hic deus meus et honorificabo eum. deus patris mei et

ic upahebbe hine ȝebrytende ȝefeoht
exaltabo eum∵ 3 *Dominus conterens bella. dominus*

nama is him cræt 7 here his
nomen est ei∵ 4 *Currus pharaonis. et exercitum eius*

he awearp on sæ ȝecorene astiȝendas þry standende
proiecit in mare∵ *Electos ascensores ternos stantes.*

he besencte on þære readan sæ widsæ oferwreah hy
demersit in rubro mare∵ 5 *Pelago cooperuit eos.*

hy becomon on ȝrund swa swa stan þeo swyþre ðin
deuenerunt in profundum tamquam lapis∵ 6 *Dextera tua*

ȝewuldrud is on mæȝene hand ðin
domine glorificata est in uirtute. dextera manus tua [f. 173 b]

forbræc fynd 7 þurh meneȝo *meȝen
domine. confregit inimicos∵ 7 *Et per multitudinem maiestatis*

þu forbryttest wiþerwenȝlas þu asendest yrre þin 7
tuae conteruisti aduersarios∵ *Misisti iram tuam et*

---

4. 7 meneȝo] o *über punkt.* e. *meȝen] *so E, wohl f. unvollendetes* meȝenþrymmes, *vgl. u. V. 11, Ps. 28, 3; 144, 5 u. a. A* meȝenðrymmes; *F J gloriae: F* wuldre, *J* wuldres. wiþerwenȝlas] *vgl. Ps. 73, 10; das Wort findet sich aber noch einmal Hy. 6, 27* wiþerwenȝlum, *ist also unzweifelhaft zuverlässig belegt; an unserer Stelle lesen A* wiðerbrocan, *E* wiþerlinȝas, *F J* wiðerwenȝlas *(in F zeigt* -wenȝlas *Rasurspuren). Prof. Morsbach meint,* wiðer-wenȝel *lasse sich viell. zu* wanȝe *n. „Wange“ stellen,*

hit æt hy swa swa erblædd 7 þurh ᵹast eorsunᵹe
comedit eos tamquam stipulam 8 *et per spiritum iracundiae*

ðinre todæled is wæter ᵹefruron swa swa weallas wæteru
tuae diuisa est aqua∴ Gelauerunt tamquam muros aquae

ᵹefruron yþa on middele sæs cwæð feond
gelauerunt fluctus in medio maris∴ 9 *Dixit inimicus*

ehtende ic ᵹeᵹripe ic dæle herereaf ic ᵹefylle sawle
persequens. conprehendam. partibor spolia. replebo animam

mine ic cwelle sweorde minu*m* wyldeþ hand min
meam interficiam gladio meo. dominabitur manus mea∴

ðu asendest ᵹast þinne 7 oferwreah hy sæ hy suncon
10 *Misisti spiritum tuum et cooperuit eos mare. merserunt*

swa swa lead on wætere ðy strenᵹesta hwylc ᵹelic
tamquam plu(m)bum in aqua ualidissima∴ 11 *Quis similis*

ðe on ᵹodu*m* wuldurful on halᵹu*m*
tibi in diis domine quis similis tibi gloriosus in sanctis

wundurlic on mæᵹenþry*m*mum donde foretacnu ðu
mirabilis. in maiestatibus faciens prodigia∴ 12 *Ex-*

aþenedest þa swyþran þine 7 forswealᵹ hy eorðe
tendisti [f. 174 a] *dexteram tuam et deuorauit eos terra.*

ðu beᵹymdest of rihtwisnesse ðinre folc ðin ðis
13 *gubernasti iustitia tua populum tuum hunc*

þe ðu alysdest ðu lærdest on meᵹene ðinum 7 on
quem liberasti∴ Exortatus es in uirtute tua. et in

ᵹereorde halᵹu*m* ðinu*m* ᵹehyrdon þeoda 7 hy eorsodan
refectione sancta tua∴ 14 *Audierunt gentes et iratę sunt.*

saru ᵹeᵹripon ða oneardiᵹendᵹan þa ef-
dolores conprehenderunt inhabitantes∴ 15 *Tunc festina-*

---

bedeute also „jemand, der der Wange des andern feindlich gegenüber- (entgegen-) steht“. 10 *plu(m)bum] m (erst.) von mir hinzugefügt.* 14 eorsodan] a *über punkt.* o.

ston latþeowas 7 fromrincas ȝeȝrap
uerunt duces edom. et principes mohabitarum. adprehendit

hy fyrhto bruðun ealle eardiȝende hreas
eos tremor∴ Tabuerunt omnes inhabitantes chanaan. 16 *decidat*

ofer hy eȝe 7 fyrhto micelnesse earmes hy syn
super eos timor. et tremor magnitudinis brachii tui∴ Fiant

swa swa stan oð fare folc ðin þis þe
tamquam lapis donec transeat populus tuus domine. hic quem

ðu ȝestryndest inȝelædende ðu plantast hy on munt
adquisisti∴ 17 *Inducens plantas eos in montem*

yrfeweardnesse þinre on ȝeȝearwodre eardunȝstowe þinre þa
hereditatis tue in preparato habitaculo tuo quod

ðu ȝeȝearwodest haliȝnesse ðine
preparasti domine∴ [f. 174 b] *Sanctimonium tuum*

þa ȝearwodon handa þine þu ðe
domine quod prȩparauerunt manus tuae. 18 *domine qui*

rihsast on ecnesse 7 on woruld 7 nu ȝyt forðon
regnas in aeternum et in seculum et adhuc∴ 19 *Quia*

ineode rædehere mid fyrhweohlodum *orætum 7
introiuit aequitatus pharaonis cum quadrigis et

hleaprum on sǽ 7 he inlædde ofer hy wæteru
ascensoribus in mare. et induxit super eos dominus aquas

sæs bearn eodon driȝum fotum ðurh
maris∴ Filii autem israhel. ambulauerunt siccis pedibus per

middel sæs
medium maris∴

---

19 fyrhweohlodum *orætum] *Bosw.-T. u. Sweet belegen kein* fyrhweohlod, *dessen Komposition aber ganz durchsichtig ist: = „mit vier Rädern versehen"*; *orætum *ist wohl verschr. f.* crætum, *so F J; A* feoðurtemum, *E* feðerfealdum.

5 (Hab. 3).

CANTICUM ABBACUC PROPHETĘ. FERIA. VI.

ic ȝehyrde ȝehyrnesse ðine 7 ic andred ic
2 *Domine audiui auditum tuum et timui·.· Con-*

besceawode weorc ðine 7 ic forhtode on middele tweȝa
sideraui opera tua et expaui·.· In medio duorum

nytena ðu cyþest þonne ȝenealæcað ȝear ðu
animalium innotesceris·.· Dum adpropiauerint anni cog-

ancnawst þon*ne* cymeð tid ðu oþeowst on ðam þon*ne*
nosceris·.· Dum aduenerit tempus ostenderis·.· In eo dum

ȝedrefed bið sawl min on yrre mildheortnesse ȝemyndiȝ
conturbata fuerit anima mea. in ira misericordiae memor

þu bist cymeþ haliȝ of munte
eris·.· 3 *Deus a libano* [f. 175 a] *ueniet sanctus. de monte*

sceadwiȝum 7 þiccum oferwreah heofonas mæȝenþry*m*
umbroso et condenso·.· Operuit caelos maiestas

his 7 of lofe his full is eorðe leoma his swa swa
eius. et laude eius plena est terra·.· 4 *Splendor eius sicut*

leoht bið hornas synd on handu*m* his ðær ȝetrymed is
lumen erit. cornua sunt in manibus eius·.· Ibi confirmata est

mæȝen wuldres his 7 he sette beorhtnesse trume stranȝ-
uirtus gloriae eius. et posuit claritatem firmam fortitu-

nesse beforon ansyne his ȝanȝeþ word 7 utȝæþ
dinis sue·.· 5 *Ante faciem eius ibit uerbum et exibit*

on feldum fet his hy stodon 7 astyred eorðe
in campis. pedes eius 6 *steterunt. et mota est terra·.·*

he beheold 7 tofleowon þeoda ȝebrocene synd muntas
Aspexit et defluxerunt gentes. confracti sunt montes

ðearle 7 tofleowon beorȝas ecelice siþfatu ec-
uehementer. et defluxerunt colles aeternales. itinera aeter-

nesse his fore ʒeswincum weres eardunʒa siʒelhear-
nitatis eius 7 *prae laboribus uiri*∵ *Tabernacula aethio-*

wana forhtiað 7 eardunʒa eorðan forwyrhte cwystþu
pum expauescent. et tabernacula terrae madian∵ 8 *Numquid*

on flodum eorre oþðe on flodum
in fluminibus [f. 175 b] *ira tua domine. aut in fluminibus*

hatheortnesse on sæ onræs ðin
furor tuus. aut in mare impetus tuus∵ *Quoniam*

astiʒende ofer hors ðine 7 rad ðin
ascendens ascendens super aequos tuos. et aequitatus tuus

hælo aþeniende þearle þeniende boʒan þinne ofer
sanitas∵ 9 *Tendens extendens arcum tuum. super*

anwealdu cwæð of flodum bið tosliten eorðe
sceptra dicit dominus∵ *Fluminibus scindetur terra.*

ʒeseoþ ðe 7 sariʒʒað folces streʒdende wæteru on
10 *uidebunt te et dolebunt populi*∵ *Aspargens aquas in*

siþfatum hira sealde deopnes ł ʒrund stefne his of heah-
itineribus suis. dedit abyssus uocem suam ab altitu-

nesse scynlaces his ahafen is sunne 7 mona stod on
dine fantasię suae∵ *Eleuatus est* 11 *sol. et luna stetit in*

endebyrdnesse his on leohte flana ðina ʒanʒað on
ordine suo∵ *In lumine iacula tua ibunt. in*

beorhtnesse liʒræsces wæpna ðinra on beotunʒa
splendore fulgoris armorum tuorum∵ 12 *In comminatione*

ðinre þu wanast eorðan 7 on hatheortnesse ðinre þu tælst
tua minorabis terram. et in furore tuo detrahes

ðeoda ðu uteodest on hælo folces ðines *þæt* hale
gentes∵ 13 *Existi in salutem populi tui. ut saluos*

ðu dó cyninʒas ðine þu sendest on heafdo feonda
facias christos tuos∵ [f. 176 a] *Misisti in capita iniquorum*

5. 11 liʒræsces] *Hinter* ʒ *ein zweit.* ʒ *stark ausrad.*

deaþ ðu awehtest bendas oð to hnollum ðu
mortem. excitasti uincula usque ad ceruices ∴ 14 *Prae-*

forheowe in ælfremedunȝa heafdu ricra beoð astyred on
cidisti in alienatione capita potentium. mouebuntur in

þære ðeoda openiað muðas heora swa swa ðearfa
ea gentes ∴ *Adaperient ora sua. sicut pauper*

etende on diȝelnesse ðu sendest on sæ hors ðine
edens in occulto ∴ 15 *Misisti in mare aequos tuos.*

drefende wæteru maneȝo heold 7 forhtode wamb
turbantes aquas multas ∴ 16 *Custodiuit et expauit uenter*

min of stefne ȝebedes welera minra 7 ineode
meus. a uoce orationis labiorum meorum ∴ *Et introiuit*

fyrhto on ban min 7 under me ȝedrefed mæȝen min
tremor in ossa mea. et subtus me turbata est uirtus mea ∴

ic reste on dæȝe ȝeswinces mines þæt ic astiȝe to
Requiescam in die tribulationis meae. ut ascendam ad

folce ȝeleorednesse minre fictreow na
populum transmigrationis meae ∴ 17 *Quoniam ficus non*

bryngð wæstm 7 na bið cneores on winȝeardum
adferet fructum. et non erit generatio in uineis ∴

wæȝeð weorc eleberian 7 feldas na doþ
Mentietur opus oliuę. et campi [f. 176 b] *non faciunt*

mettas ȝeteorodon fram mete sceap 7 na beoð on binne
escas ∴ *Defecerunt ab esca oues. et non erunt in presepio*

oxan ic soþlice on drihtne ic wuldriȝe ic ȝefeoȝe on
boues ∴ 18 *Ego autem in domino gloriabor. gaudebo in*

ȝode hælende minum mæȝen min ȝesette
deo iesu meo ∴ 19 *Domine deus uirtus mea constitue*

fet míne on ȝemærunȝe 7 ofer heahnessa ȝesette me
pedes meos in consummatione. et super excelsa statuit me.

þæt ic oferswiðe on beorhtnesse his
ut uincam in claritate ipsius ∴

6 (Deut. 32, 1).

CANTICUM IN DEUTERONOMIO. IN SABBATO.

beȝim þu heofon 7 ic sprece 7 ȝehyre eorðe word of
1 *Adtende caelum et loquar. et audiat terra uerba ex*

muðe minum ȝeanbidiȝe swa swa reȝn ȝesprec min
ore meo ∵ 2 *Exspectetur sicut pluuia eloquium meum.*

7 nyþer astiȝen swa swa deaw word mine swa swa haȝul
et descendant sicut ros uerba mea ∵ *Sicut imber*

ofer sǽd ł cið 7 snaw ofer hiȝ forðon nama
super gramen et sicut nix super foenum. 3 *quia nomen*

drihtnes ic ȝeciȝe sellað ȝemiclunȝa
domini inuocabo ∵ *Date magnitudinem deo nostro.* 4 *deus*

soþe weorc his 7 ealle weȝas his domas ȝetrywe
uera opera eius. et omnes uiae eius iudicia ∵ *Deus fidelis*

7 nis unrihtwisnes on him *rihtwisnes 7 haliȝ
et non est iniquitas in eo. [f. 177 a] *iustus et sanctus*

synȝodon na him bearn unwemme ȝecynd
dominus ∵ 5 *Peccauerunt non ei filii inmaculati. natio*

þweor 7 forhwyrfed þas þu aȝulde ȝif folc
praua et peruersa 6 *haec domino retribuisti* ∵ *Si plebs*

amidod 7 na wis hunenu þes se fæder ðin aȝeð
fatua et non sapiens. nonne hic ipse pater tuus possedit

ðe 7 he dyde 7 he ȝescop ðe on mode habbað daȝas
te. et fecit te. et creauit te ∵ 7 *In mente habete dies*

worulde onȝitað ȝear ȝecyndnesse acennednessa ł ȝecynda
seculi. intellegite annos nationis nationum ∵

axa fæder ðinne 7 he bodaþ ðe yldran ðine 7
Interroga patrem tuum et adnuntiabit tibi. seniores tuos et

---

6. 4 *rihtwisnes] *wohl versehentl. f.* rihtwis; *A* rehtwis, *E* soðfest. 6 amidod] *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt, hängt nach Morsbach wohl mit ags.* ȝemǣdan *„to madden“ zusammen; vgl. got.* gamaiþs *„schwach, verkrüppelt“, ahd.* gimeit *„töricht“ u. s. w.; ags.* ā-midian *wäre dann vom schwundstufigen Stamme gebildet. A* dysiȝ, *E* disiȝ; *F J lesen popule stulte (doch scheint in J popule aus populo korr. zu sein): F* folce dyseȝum, *J* folce disiȝum.

hy secȝað þe ðaþa todælde se mæra þeoda swa
dicent tibi ∵ 8 *Cum diuiderit excelsus gentes. quemad-*

swa he todælde bearn adames he ȝesette ȝemæro ðeoda
modum dispersit filios adę ∵ *Statuit terminos gentium.*

æfter ȝerime enȝla 7 ȝeworden is dæl
secundum numerum angelorum dei ∵ 9 *Et facta est pars*

folc his rap yrfeweardnesse his
domini populus eius. iacob funiculum hereditatis eius

ȝenihðsumiende hine him he dyde on westene on
israhel ∵ 10 *Sufficientem eum sibi fecit in heremo. in*

ðurst hæte þær na wæs wæter he ymblædde hine
sitim caloris [f. 177 b] *ubi non erat aqua* ∵ *Circumduxit eum.*

7 he lærde hine 7 he ȝeheold |hine swa swa seon eaȝes
et erudiuit eum. et custodiuit eum sicut pupillam oculi ∵

swa swa earn wrihð nest his 7 ofer briddas his
11 *Sicut aquila tegit nidum suum. et super pullos suos*

sæt he aðenede fiðeru his 7 he anfenȝ hy 7 he
consedit ∵ *Expandit alas suas. et accepit eos. et sus-*

underfenȝ hy ofer sculdras his ana lærde
cepit eos super scapulas suas ∵ 12 *Dominus solus docebat*

hy 7 na he bið mid him fremede he ȝelædde hy
eos. et non erat cum eis deus alienus ∵ 13 *Adduxit eos*

on stranȝnesse eorðe he fedde hy of acennedlicum æcera
in fortitudinem terrę. cibauit eos nascentias agrorum ∵

he sucon huniȝ of stane 7 ele of trumum stane
Suxerunt mel de petra. et oleum de firma petra ∵

butere *oxosana 7 meolc sceapa mid rysle lamba 7
14 *Butyrum bouum et lac ouium cum adipe agnorum et*

ramma bearna fearra 7 buccena mid rysle ædrana
arietum filiorum taurorum et hircorum cum adipe renium

---

14 *oxosana] *wohl verschr. f.* oxsana = oxana (oxna), *zur Schreibung* xs = x *vgl. Sievers, Gr.*[3] *§ 221 Anm. 3.; A* oxna, *E* oxnæ, *F J lassen ihre Lesung de armento ohne Glo.* blode] *f.* blod, *so A E F J, ist fälschl. von vorhergehendem* mid *abhängig gemacht.*

hwætes 7 blode winberian he dranc win 7 he æt
tritici et sanguinem uuę∴ Bibit uinum et manducauit

7 he ʒefylde hine 7 he edhwyrfte
iacob. 15 *et satiatus est et recalci* [f. 178a] *trauit*

ʒecoren fæt ʒeworden is 7 he afættode tobrædd is
dilectus∴ Pinguis factus est et incrassauit. dilatatus est.

he forlet ʒodd ðe worhte hine 7 he ʒewat fram ʒode
dereliquid deum. qui fecit eum et recessit a deo

hælo his hy ʒremedon on fremedum on
salutari suo∴ 16 *Exacerbauerunt me in alienis. in*

ascynnunʒum heora hy awehtun hy ofrudun
abhominationibus suis concitauerunt me∴ 17 *Sacrificauerunt*

deoflum 7 na ʒode ʒodas þa na hy cuðon niwe
demoniis et non deo. dii quos non nouerunt noui

7 edniwiende hy comon to him ða nyston fæderas heora
recentes uenerunt ad eos. quos nesciebant patres eorum∴

ʒodd þe ðe cende ðu forlete 7 ðu forʒete
18 *Deum qui te genuit dereliquisti. et oblitus és deum*

fedendne ðe ʒeseah he æfstʒode 7 he ʒeʒremed
alentem te∴ 19 *Uidit dominus et zelatus est et exacerbatus*

is fore yrre bearna ł suna his 7 dohtra 7
est propter iram filiorum suorum et filiarum∴ 20 *Et*

ic cwæð ic cyrre ansyne mine fram him 7 ic oðeowe him
dixi auertam faciem meam ab eis et ostendam eis

hwæt bið him on ðam nehstan ðæʒe forðon cneores þweor 7
quid erit eis in nouissimo∴ Quia generatio praua et

forhwyrfed is suna on ðam nis ʒeleafa on him
peruersa est filii in quibus non est fides in ipsis∴ [f. 178b]

hy on æfste hy fyrentacnodon 7 na on ʒode on yrre
21 *Ipsi in zelo conpulluerunt me. et non in deo in ira*

---

15 *dereliquid]* so *A*, *f. dereliquit*, so *E*. 17 7 edniwiende] *als Glo. zu recentes (so auch A E) beruht auf der lat. Lesung recentesque, so F J. ad eos] durchgestrichen, wohl von Korr.; fehlt in A E, doch hat E die Glo.* to him. 21 hy fyrentacnodon] *z. einem Verbum* fyren-tācnian *(von*

hie wehton on ʒodʒildum his 7 ic on æfste ic anydde
concitauerunt me in idolis suis ∵ Et ego in zelo expellam

hy 7 na on þeode on ðeode unwise ic bysmriʒe hy
eos. et non in gentem in gentem insipientem inritabo eos ∵

forðon fyr byrnð fram yrre minum 7 byrneð oð to
22 *Quia ignis exarsit ab ira mea et ardebit usque ad*

helwarum nyþer hit eteð eorðan ʒecyndnessa ł wæstmas
inferos deorsum ∵ Comedit terram nascentias

heora 7 hit forbærnde ʒrundweallas munta ic ʒesomnie
eorum. et concremauit fundamenta montium ∵ 23 *Congeram*

on him yfelu 7 flana mina ic ʒeendiʒe on him swin-
in ipsis mala. et sagittas meas consummabo in eis ∵ 24 *Tabes-*

dende hunʒre 7 mete hy beoð fuʒela 7 aþenednis hrycʒes
centes fame et esca erunt auium et extensio dorsi

unhalwendes teð wildeora ic onsende on hy mid
insanabilis ∵ Dentes bestiarum inmittam in eos cum

hatheortnesse teondra ofer eorðan ute butan
furore trahentium super terram ∵ 25 *A foris sine*

bearnum bescyrede hy sweord 7 on hordernum *hyre
filiis priuabit eos gladius. et in prumptuaris eorum

eʒe ʒionʒe mid fæmnum sicende mid ʒe-
timor ∵ Iuuenes cum uirginibus lactans [f. 179 a] *cum sta-*

staðelodum aldan ic cwæð ic tostence hy ic bescyriʒe
bilito sene ∵ 26 *Dixi dispergam eos. priuabo*

soþlice of mannum ʒemynd heora nymðe fore
autem ex hominibus memoriam eorum ∵ 27 *Nisi propter*

eorre feonda na lanʒere tide synd ofer eorðan na
iram inimicorum. ne longo tempore sint super terram ∵ Ne

Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt) gehörig, das aus fyren, firen *f. „crime, violence“ u.* tācnian *„to mark, indicate, express“ zusammengesetzt ist und der Bedeutung v. conpulluerunt (= conpolluerunt, vgl. z. B. Ps. 9, 26 u. 17, 31) „sie besudelten, verletzten“ nicht ganz gerecht wird. A E lesen conpulerunt u. gloss. demgemäſs A* neddun, *E* todrifon. 25 *hyre] *wohl verschr. f.* hyra, *A E F J haben eorum nicht.*

midþeahtien wiþerwenȝlum 7 hy cweþen hand ure mæru
consentiant aduersariis. et dicant manus nostra excelsa.

7 na ȝodd dyde þas ealle forðon þeod forlorenum
et non deus fecit haec omnia∵ 28 Quia gens perdito

ȝeþeahte is 7 nis on him lar þy nyston
consilio est. et non est in eis disciplina∵ 29 Non sapuerunt

anȝytan þas hy afoð on ðære toweardan tide hu
intellegere. haec percipient in futuro tempore∵ 30 Quomodo

ehteð an þusend 7 tweȝen astyriað tyn þusenda
persequitur unus mille. et duo transmouebunt dena milia∵

nymðe forðon drihten underþeodde hy 7 ȝodd sealde hy
Nisi quia dominus subdidit eos. et deus tradidit illos∵

forðon nis ȝodd ure swa swa ȝodas heora fynd
31 *Quia non est deus noster sicut dii illorum inimici*

soþlice ure unseffulle of winȝearde soþlice sodomwara
autem nostri insensati∵ 32 Ex uinea enim sodomorum

winȝeard heora 7 forecynren heora
uitis eorum [f. 179 b] *et propago eorum ex gomorro∵*

winberie heora winberie ȝeallan 7 cropp biternesse him
Uua eorum uua fellis. et butrus amaritudinis ipsis∵

hatheortnes dracana 7 nædrana
33 *Furor draconum uinum eorum. et furor aspidum*

unhalwendlic hunenu þas ȝesomnade syndon mid 7
insanabilis∵ 34 Nonne haec congregata sunt apud me. et

beinsiȝlede on ȝoldhordu*m* minu*m* on dæȝ wrace
signata in thesauris meis∵ 35 In die ultionis

ic ȝylde hi*m* on tide þe asliden bið fot heora forðon
reddam illis in tempore quo lapsus fuerit pes eorum∵ Quia

neah is dæȝ forlorennesse 7 þas synd ȝeȝearwod
prope est dies perditionis eorum. et haec sunt parata

---

27 wiþerwenȝlum] *vgl. Hy. 4, 7 u. s. w.* 30 ehteð] *Glo. zu persequitur steht mit* hu *über Quomodo, vgl. Ps. 72, 11 u. s. w.*

eow forðon demeþ drihten folc his 7 on
uobis∵ 36 *Quia iudicauit dominus populum suum. et in*

þeowum his he bið ʒefrefred ʒeseah soþlice hy ʒeteorode 7
seruis suis consolabitur∵ *Uidit enim eos fatigatos. et*

ʒewæcede on ʒedwolfære 7 tolysede 7 he cwæð *
defectos in abductione et dissolutos∵ 37 *Et dixit*

hwær syndon nu ʒodas heora on ðam ł hwylcum
dominus ubi sunt nunc dii illorum in quibus

ʒe ʒetruwodon on ðam þara fætnesse ofrunʒa
confidebatis in ipsis∵ 38 *Quorum adipem sacrifi-* [f. 180a]

ʒe æton 7 druncon win onsæʒdnesse heora hy
ciorum edebatis. et bibebatis uinum libationis eorum∵ *Ex-*

arisen nu 7 ʒestranʒiʒen eow 7 syn eow ʒescyldendas
surgent nunc et adiuuent uos. et fiant uobis protectores∵

ʒeseoþ forðon 7 æniʒ
39 *Uidete uidete quoniam ego sum deus. et non est alius*

butan ic ofslea 7 lifian ic do ic strice 7
preter me∵ *Ego occidam et uiuere faciam. percutiam et ego*

hæle 7 na þe nериʒe of handum minum forðon
sanabo. et non est qui eripiet de manibus meis∵ 40 *Quia*

ic ræce on heofon hand mine 7 ic sweriʒe þurh mine
tollam in caelum manum meam. et iurabo per dexteram

swyðran hand 7 ic cweðe ic lifie on ecnesse
meam et dicam uiuo ego in aeternum∵ 41 *Quia*

ic ahwette swa swa liʒræsc sweord min 7 deþ dom
exacuam uelut fulgur gladium meum. et agit iudicium

hand min 7 ic aʒylde dom feondum 7 þam þe
manus mea∵ *Et retribuam iudicium inimicis. et his qui*

---

36 ʒedwolfære] *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt; als Nom. ist wohl* ʒe-dwol-fær *n. oder auch* -faru *f.* = *„Irrfahrt“ anzusetzen (vgl.* ʒedwol *„erroneous“,* dwolian *„to stray, err“, u. s. w.). A* wiðlaednisse, *E* utlednesse, *F J and. lat. Lesung.* 37 *dominus] durchgestrichen, wohl von Korr.; A E haben dominus nicht.*

hatedon me ic aȝylde ic drence flana mina of
oderunt me reddam ∴ 42 *Inebriabo sagittas meas a*

blode 7 sweord min eteð flæsc
sanguine. et gladius meus manducabit carnes ∴ *A sanguine*

wundȝendra 7 hæftnyde fram heafde ealdra ł
uulneratorum et captiuitate [f. 180b] *a capite prin-*

fromra feonda blissiað heofonas somod mid him 7
cipum inimicorum ∴ *Lętamini caeli simul cum eo. et*

ȝebiddaþ hine ealle enȝlas ȝodes þeoda
adorent eum omnes angeli dei ∴ 43 *Laetamini gentes simul*

folce his 7 ȝetrymmen hine ealle bearn
cum populo eius. et confirment eum omnes filii dei ∴ *Quia*

blod bearna bið ȝescyldd 7 he ȝescyldeþ 7 he aȝyldeþ
sanguis filiorum eius defendetur et defendit. et retribuet

dom feondum 7 þam þe hatedon hine he aȝyldeþ 7
iudicium inimicis et his qui oderunt eum reddet ∴ *Et*

ȝeclæsnade eorðan folces his
emundauit dominus terram populi sui ∴

7 (Dan. 3, 57).

HYMNUS TRIUM PUERORUM IN CAMINO CANTANTIUM.

bletsiað ealle weorc drihtnes drihten
57 *Benedicite omnia opera domini. dominum* 59 *bene-*

heofonas enȝlas
dicite caeli dominum ∴ 58 *Benedicite angeli domini*

wæteru þe ofer heofonas synd
dominum. 60 *benedicite aque quę super caelos sunt*

ealle mæȝenu
dominum ∴ 61 *Benedicite omnes uirtutes domini dominum.*

sunne 7 mona steorran
62 *benedicite sol et luna dominum* ∴ 63 *Benedicite stellę*

heofonas haȝul 7 deaw
caeli dominum. 64 *benedicite imber et ros dominum.*

ʒastas
65 *benedicite omnes spiritus dominum* ∴ [f. 181a] 66 *Benedicite*

fyr 7 swoloð nihta 7 daʒas
ignis et aestus dominum. 71 *benedicite noctes et dies*

ðystro 7 leoht
dominum ∴ 72 *Benedicite tenebrę et lumen dominum.* 67 *bene-*

cyle 7 hæto ʒicelʒebland
dicite frigus et caumus dominum ∴ 70 *Benedicite pruina*

7 snaw liʒræscas 7 ʒenipu
et niues dominum. 73 *benedicite fulgora et nubes dominum.*

bletsiʒe eorðe muntas 7 beorʒas
74 *benedicat terra dominum* ∴ 75 *Benedicite montes et colles*

ealle cennende eorðan
dominum. 76 *benedicite omnia nascentia terrae dominum* ∴

sæas 7 flodas wyllas
78 *Benedicite maria et flumina dominum.* 77 *benedicite fontes*

hwælas þe beoð styrede
dominum ∴ 79 *Benedicite coeti. et omnia quae mouentur*

on wæterum fuʒelas heofones
in aquis dominum. 80 *benedicite uolucres caeli*

wilddeor 7 ealle nytenu
dominum. 81 *Benedicite bestiae et uniuersa peccora dominum.*

bearn manna ʒetreow-
82 *benedicite filii hominum dominum.* 83 *benedicat is-*

fulnes sacerdas
rahel dominum ∴ 84 *Benedicite sacerdotes domini dominum.*

þeowas ʒastas
85 *benedicite serui domini dominum* ∴ 86 *Benedicite spiritus*

7 sawla rihtwisra haliʒe 7 eaþmode
et animae iustorum dominum. 87 *benedicite sancti et humiles*

---

7. 75 beorʒas] b *auf Rasur, davor scheint ein and.* b *ausrad. zu sein.* 76 cennende] n *(dritt.) übergeschr.* 81 *wilddeor*] d *(erst.) übergeschr.*

on heortan
corde dominum ∴ 88 *Benedicite annanias. azarias et*

uton bletsian fæder 7 sunu 7 ȝast
misahel dominum. benedicamus patrem. et filium et spiritum

haliȝne uton herian 7 ofer uton ahebban
sanctum dominum. laudemus et [f. 181 b] *superexaltemus*

hine on worulda þu ȝebletsod eart on trumnesse heofones 7
eum in secula ∴ *Benedictus es in firmamento caeli et*

heriendlic 7 oferupahafen on woruldе
laudabilis. et superexaltatus in secula ∴

8 (Luc. 1, 68).

CANTICUM ZACHARIĘ PATRIS IOHANNIS BAPTISTÆ.

ȝebletsod ȝetreowra forðon he neosode
68 *Benedictus dominus deus israhel. quia uisitauit*

7 he dyde alysednesse folces his 7 he aræ rde horn
et fecit redemptionem plebis suę ∴ 69 *Et erexit cornu*

hæle us on huse cnihtes his swa swa he
salutis nobis. in domo dauid pueri sui ∴ 70 *Sicut locutus*

spræc þurh muð haliȝra þe fram worulde wæron wite-
est. per ós sanctorum qui a seculo sunt pro-

ȝana his 7 he alysde us fram feondum urum
phetarum eius ∴ 71 *Et liberauit nos ab inimicis nostris.*

7 of handa ealra ðe us hatedon to donne
et de manu omnium qui nos oderunt ∴ 72 *Ad faciendam*

mildheortnesse mid fæderum urum 7 ȝemunan cyþnesse
misericordiam. cum patribus nostris. et memorari testamenti

his haliȝre ryhtne að ł aþswerinȝ þone he swor to
sui sancti ∴ 73 *Iusiurandum. quod iurauit ad*

---

8. —

habrahame fæder urum to sellanne hine us
abraham patrem nostrum daturum se nobis ∴ [f. 182 a]

þæt butan eᵹe of handum feonda urra
74 *Ut sine timore de manibus inimicorum nostrorum.*

alysede we þeowien him on haliᵹnessum 7 on rihtwisnesse
liberati seruiamus illi ∴ 75 *In sanctitate et iustitia.*

beforon him eallum daᵹum urum 7 ðu cnapa
coram ipso omnibus diebus nostris ∴ 76 *Et tu puer*

witᵹa þæs hehstan þu bist ᵹeciᵹed þu foreᵹæst soþlice
propheta altissimi uocaberis. preibis enim

beforon ansyne ᵹearwian weᵹas his to sellanne
ante faciem domini. parare uias eius ∴ 77 *Ad dandam*

inᵹehyᵹd hælo folce on alysednesse synna
scientiam salutis plebi eius. in remissionem peccatorum

heora þurh innoðas mildheortnesse on ðam
eorum ∴ 78 *Per uiscera misericordię dei nostri. in quibus*

he neosode us upsprinᵹende ufene onlyhtan þæm ðe
uisitauit nos oriens ex alto ∴ 79 *Inluminare his qui*

on þystrum 7 on scade deaþes sittað to ᵹereccanne fet
in tenebris et in umbra mortis sedent. ad dirigendos pedes

ure on weᵹ sybbe
nostros in uiam pacis ∴

9 (Luc. 1, 46).

CANTICUM MARIĘ MATRIS DOMINI.

ᵹemiclað sawl min drihten 7 ᵹefæᵹenode
46 *Magnificat anima mea dominum* ∴ 47 *Et exultauit*

ᵹast min on ᵹode hælo minre forðon he ᵹeseah
spiritus meus. in deo salutari meo ∴ 48 *Quia respexit*

---

9. *(Fehlt nach Lindelöf in B H.)*

eaþmodnesse þinene his efne soþlice heononforð
humilitatem ancillę suae. ecce enim [f. 182 b] *ex hoc*

eadiȝe secȝað ealle cneoressa he dyde me
beatam me dicent omnes generationes·.· 49 *Quia fecit mihi*

micla þinȝ se rice is 7 haliȝ nama his 7
magna. qui potens est et sanctum nomen eius·.· 50 *Et*

mildheortnes his of forecneowresse on forecneoressa þam
misericordia eius. a progenie in progenies timen-

þraciendum hine mihte on earme his he
tibus eum·.· 51 *Fecit potentiam in brachio suo. di-*

tostencte ofermode of mode heortan his he asette
spersit superbos mente cordis sui·.· 52 *Deposuit*

rice ł wlance of setle 7 he upahof eaðmode hinȝriende
potentes de sede et exaltauit humiles·.· 53 *Esurientes*

he ȝefylde of ȝodum 7 weliȝe he forlet idele ł ælæte
impleuit bonis. et diuites dimisit inanes·.·

he anfenȝ cnapan his ȝeþancol mildheortnesse
54 *Suscepit israhel puerum suum. recordatus misericordię*

his swa swa he spræc to fæderum urum 7
suae·.· 55 *Sicut locutus est ad patres nostros. abraham et*

sædsworne his on woruld ł aworuld
semini eius in saeculum·.·

---

50 þam þraciendum] *so K, J* þam þraciȝendum, *G* þraciende, *die übrig. Hss. wählen Formen v.* ondrǣdan; *Bosw.-T. u. Sweet belegen das Simplex* þracian *„timere" nicht, sondern nur die Zusammensetzungen* an-, and-, on- *u.* ā-þracian *„to fear" (vgl. Ps. 95, 4* ǣ-þrec-līc *„terribilis").* 53 idele ł ælæte] *so noch E, A* idelhende, *C* idylhende, *F I J K* idele, *G* on idel; ǣlǣte, *zu* ālǣtan *gehörig, mufs seiner Herkunft nach die Bedeutung „verlassen" haben, legt also inanes einen Sinn unter, der eigentl. nicht darin steckt;* īdel *hat die Bedeutungen „empty" und „desolate, destitute". Bosw.-T. belegt* ǣlǣte *überhaupt nicht und Sweet kennt es nur als Substant.: f. „divorced woman", n. „desert place".* 55 sædsworne] *so E, v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt;* = sǣdes worne (worn *m. „Menge"*)? *A* sede, *C J* sæd, *F G* to sæde, *I* ofsprynȝe, *K* his ofsprinȝe.

10 (Luc. 2, 29).

CANTICUM SYMEONIS QUANDO PORTAUIT IESUM CHRISTUM IN ULNIS SUIS.

Nu forlæt ðeow þinne æfter word*e*
29 *Nunc dimitte seruum tuum. domine secundum uerbum*

þinu*m* on sybbe forðon ʒesawon eaʒan mine
tuum in pace∴ [f. 183 a] 30 *Quia uiderunt oculi mei.*

hælo þine *þæt* þu ʒeʒearwodest beforon ansyne
salutare tuum∴ 31 *Quod preparasti. ante faciem*

ealra folca leoht to awriʒennesse þeoda 7
omnium populorum∴ 32 *Lumen ad reuelationem gentium et*

wuldor folces ðines
gloria plebis tuae israhel∴

11.

HYMNUS ATHANASII. DE FIDE TRINITATIS. QUEM TU CONCELEBRANS. DISCUTIENTER INTELLEGE.

swa hwa swa wile hal wesan toforon eallum þearf is
1 *Quicumque uult saluus esse ante omnia opus est*

soþlice *þæt* he nime þone fulfremedan ʒeleafan þone nymðe
enim ut teneat catholicam fidem∴ 2 *Quam nisi*

hwylc anwalhne 7 unwemne healdė butan tweon on
quisque integram inuiolatamque seruauerit. absque dubio in

ecnesse he forwyrð ʒeleafa fulfremed þes is *þæt*
aeternum peribit∴ 3 *Fides autem catholica haec est ut*

anne ʒodd on þrynesse 7 ðrynesse on annesse we
unum deum in trinitate. et trinitatem in unitate uene-

arweorðien 7 na menʒende hadas 7 na spede
remur∴ 4 *Neque confundantes personas. neque substantiam*

---

10. —

11. 2 *Hinter peribit] in rot: Incipit de fide.*

syndriende sum is soþlice had fæder
separantes ∴ 5 *Alia est enim persona patris. alia* [f. 183 b]

suna gastes haliges ac
filii. alia spiritus sancti ∴ 6 *Sed patris et filii et spiritus*

an is godcundnes gelic wuldor efnece mægenþrym
sancti una est diuinitas. aequalis gloria. coaeterna maiestas ∴

swylc fæder swylc þæslic sunu þæslic 7 halig gast
7 *Qualis pater talis filius. talis et spiritus sanctus* ∴

ungescepen fæder sunu
8 *Increatus pater. increatus filius. increatus et spiritus*

unametenlic
sanctus ∴ 9 *Inmensus pater inmensus filius. inmensus et*

ece
spiritus sanctus ∴ 10 *Æternus pater. aeternus filius. aeternus*

7 þeah na ðry ece ac an
et spiritus sanctus ∴ 11 *Et tamen non tres aeterni sed unus*

swa swa na unscapene ne ðry unametgode
aeternus ∴ 12 *Sicut non tres increati. nec tres inmensi.*

ac unametgode gelice æl-
sed unus increatus. et unus inmensus ∴ 13 *Similiter omni-*

mihtig fæder
potens pater. omnipotens filius omnipotens et spiritus sanctus ∴

7 ðeah hwæðre ælmihtige
14 *Et tamen non tres omnipotentes. sed unus omni-*

potens ∴ 15 *Ita deus pater. deus filius. deus et spiritus*

godas
sanctus ∴ 16 *Et tamen non tres dii.* [f. 184 a] *sed unus est*

swa drihten
deus ∴ 17 *Ita dominus pater. dominus filius. dominus et*

drihtnas
spiritus sanctus ∴ 18 *Et tamen non tres domini. sed unus est*

forðon swa swa synderlice anne ʒehwylcne
dominus∵ 19 *Quia sicut singillatim unam quamque*

had ʒodd 7 drihten andettan of cristenre soþfæstnesse
personam. deum et dominum confiteri christiana ueritate

we beoð ʒenyd swa ðry ʒodas oþðe drihtnas cweþan
conpellimur∵ 20 *Ita tres deos aut dominos. dicere*

of cyriclicre æfæstnisse we beoð forboden fæder of nanum
catholica religione prohibemur∵ 21 *Pater a nullo*

is ʒeworden ne ʒescapen 7 acenned sunu fram fæder
est factus. nec creatus. nec genitus∵ 22 *Filius a patre*

anum na ʒeworden ne ac
solo est. non factus. nec creatus. sed genitus; 23 *Spiritus*

sanctus a patre et filio. non factus. nec creatus. nec genitus

ac forðʒewitende an na ðry fæderas
sed procedens∵ 24 *Unus ergo pater. non tres patres. unus*

suna haliʒe
filius. non tres filii. unus spiritus sanctus non tres spiritus

ʒastas 7 on þisse þrynesse nan þinʒ ær oððe æfter
sancti∵ 25 *Et in hac trinitate nihil prius. aut posterius.*

mare læsse ac ealle þry hadas
nihil maius aut minus∵ [f. 184 b] 26 *Sed totę tres personę.*

efnece him synt 7 efenlice swa þæt ðurh ealle þinʒ
coaeternę sibi sunt et coaequales∵ 27 *Ita ut per omnia*

swa nu io bufan ʒecweden is 7 þrynes on annesse 7 annes
sicut iam supra dictum est! et trinitas in unitate et unitas

on ðrynesse to arweorðʒenne sy se þe wile eornostlice
in trinitate ueneranda sit∵ 28 *Qui uult ergo*

hal wesan swa be ðære þrynesse anʒite ac nied
saluus esse. ita de trinitate sentiat∵ 29 *Sed ne-*

behefe is to þære ecan hælo þætte flæscnesse witodlice
cessarium est ad aeternam salutem. ut incarnationem quoque

---

11. 23 forðʒewitende] d *übergeschr.*

drihtnes ures ʒetreowlice he hyhte ł ʒelyfe
domini nostri iesu christi fideliter credat ∴

is eornostlice ʒeleafa ryht þæt we ʒelyfen 7 we andetten
30 *Est ergo fides recta ut credamus et confiteamur*

þætte drihten ure hælend crist ʒodes sunu ʒod somod
quia dominus noster iesus christus. dei filius. deus pariter

7 mann is ʒodd he is of spede fæder ær
et homo est ∴ 31 *Deus est ex substantia patris ante*

woruldum acenned 7 mann is of spede modor on
secula genitus. et homo est ex substantia matris in

worulda acenned fulfremed of sawle
secula natus ∴ 32 *Perfectus deus. perfectus homo. ex anima*

ʒescadwislicre 7 menniscum flæsce wuniende
rationali. et humana carne subsistens ∴ [f. 185 a]

efenlic fæder æfter ʒodcundnesse læssa þam fæder
33 *Æqualis patri secundum diuinitatem minor patre*

mennescnesse se þeah ʒodd he sy 7 mann
secundum humanitatem ∴ 34 *Qui licet deus sit et homo.*

na þa tu þeah hwæþre ac an he is crist an
non duo tamen sed unus est christus ∴ 35 *Unus*

soþlice na of ʒecyrrednesse ʒodcundnesse on flæsce ac of
autem non conuersione diuinitatis in carne. sed ad-

afanʒennesse menniscliсnesse on ʒode eallunʒa na
sumptione humanitatis in deo ∴ 36 *Unus omnino non*

of ʒemanʒe spede ac of annesse hades witodlice
confusione substantiae. sed unitate personae ∴ 37 *Nam*

swa swa sawl ʒescadwislic 7 flæsc an is man swa ʒodd
sicut anima rationalis et caro unus est homo. ita deus

7 mann an is crist se þrowode for hælo
et homo unus est christus ∴ 38 *Qui passus est pro salute*

ure he adune astah to helwarum þy ðriddan dæʒe he aras
nostra. descendit ad inferos tertia die resurrexit

fra*m* deadum he astah to heofonu*m* he ȝesæt to ðære
a mortuis∴ 39 *Ascendit ad caelos sedit ad dex-*

swiþran ȝodes fæderes ælmihtiȝes ł ealwealdendes þanon
teram dei patris omnipotentis. inde

he toweard is deman cwice ł lifiende 7 deade to
uenturus est iudicare uiuos et mortuos∴ 40 *Ad*

þæs tocyme ealle menn arisað habbað mid lim-
cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum cor-

ȝesihðum hira 7 to aȝyldanne synd of weorcu*m*
poribus [f. 185 b] *suis. et reddituri sunt de factis*

aȝenu*m* ȝescad 7 ða þe ȝod dydon hy ȝað on lif
propriis rationem∴ 41 *Et qui bona egerunt ibunt in uitam*

ece 7 þa ðe soþlice yfel on fyr ece þis
aeternam. et qui uero mala. in ignem aeternum∴ 42 *Haec*

is ȝeleafa ciriclic þone nymðe hwylc ȝetreowlice 7 tru*m*lice
est fides catholica. quam nisi quisque fideliter firmiterque

ȝelyfe hal wesan na he mæȝ
crediderit saluus esse non poterit∴

12.

ORATIO PURA CUM LAUDATIONE.

wuldur on heahnessu*m* ȝode 7 on eorðan sybb
1 *Gloria in excelsis deo.* 2 *et in terra pax*

mannum ȝódes willan we heriað ðe we bletsiað ðe
hominibus boneͅ uoluntatis. 3 *laudamus te.* 4 *benedicimus te.*

we ȝebiddaþ ðe we wuldriaþ ðe þancas we doþ ðe
5 *adoramus te.* 6 *Glorificamus te.* 7 *gratias agimus tibi.*

fore miclum wuldre þinu*m* drihten ȝodd cyninȝ
propter magnam gloriam tuam. 8 *Domine deus rex*

---

40 limȝesihðum] *v. Bosw.-T. u. Sweet nicht belegt, wohl eine Komposition aus* lim *n. „Glied" u.* ȝesihð *f. „sight, what is seen, aspect"; in A F fehlt dieser Hy., E* lichoman, *J* heom *(aus* heō *aufgelöst)* ȝesihþe *(wohl falsch aus D abgeschr.).*

heofonlic fæder ælmihtiȝ sunu ancenned
caelestis. 9 *deus pater omnipotens.* 10 *domine fili unigenite*

ðu hælenda crist lamb ȝodes sunu fæder
iesu christe. 11 *domine deus agnus dei filius patris*

ðu þe ascyndest synna middanȝeardes ȝemiltsa us
12 *qui tollis peccata mundi miserere nobis.*

synna middanȝe*ardes* anfoh halsunȝa ł bene
13 *Qui tollis peccata mundi suscipe depre-*

ure þu ðe sitest on ða swiþran healfe
[f. 186a] *cationem nostram.* 14 *qui sedes ad dexteram*

fæderes ȝemiltsa us forðon þu ana haliȝ
patris miserere nobis. 15 *Quoniam tu solus sanctus.* 16 *tu*

drihten þu se hehsta eala hælenda crist
solus dominus. 17 *tu solus altissimus iesu christe*

mid halȝu*m* ȝaste on wuldre ȝodes 7 fæder
18 *cum sancto spiritu in gloria dei patris*

ȝealaȝę ł sy swa
amen ∵

---

12. 17 hælenda] a *übergeschr.*

Anhang.

Liste der von Bosworth-Toller und Sweet nicht belegten Wörter nebst Nachträgen.

ǣlǣte *„verlassen, inanis", nur von Sweet und auch nur als Substant. belegt; Hy. 9, 53 inanes:* idele ł ælæte.

ælegrēne = æl-grēne, eall-grēne *„all-green" (letztere Formen v. Bosw.-T. u. Sweet belegt); Ps. 127, 3 nouelle:* ælegrene.

ǣþreclīc *„terribilis", Ps. 95, 4.*

ǣwicnes(s) *f. „Ewigkeit"; Ps. 102, 17 (in) saeculum saeculi:* æwicnesse. *Zur Erklärung dieses Wortes schreibt mir Prof. Bülbring, dem ich die hier belegte Form mitteilte, mit dem Bemerken, dafs* ǣwicnes *gegenüber* ēcnes(s) *viell. eine jüngere Neubildung darstelle, oder seine Erklärung des Adjekt.* ǣće *„ewig" (Elementarb. § 215) nicht mehr richtig sei:* ǣwicnesse *halte ich für eine alte Bildung, welche mit* ēcnesse *eng zusammengehört; und zwar mufs es von* *aiwiki-nassi *kommen, das regelrecht zu* ǣwicnes *wird. Meine Erklärung von* ǣće *in Elementarb. § 215 halte ich jetzt für falsch — seit geraumer Zeit. Einen Ausfall von* w *vor* i *(a. a. O. § 465 b) halte ich nicht mehr für annehmbar. Die regelmäfsige Entwicklung hat Chadwick, Cambridge Philological Transactions, Vol. IV² S. 143 ff. erkannt. Z. B. haben die ältesten Texte regelrecht erhaltenes* w *in* gigeruuid, gesmirwid. *In den flektierten Formen* *bismirwidæ *u. s. w. ist vorhistorisch zunächst das letzte* i *geschwunden, gerade wie in* *gidrœbidæ *„betrübte", und das umgelautete (palatalisierte)* w = ṷ *wurde zwischen zwei Konsonanten zu* i, *so dafs die ältesten Glossen richtig* bismiridae *u. s. w. haben. In* ǣwicnes *blieb somit das* w *regelrecht erhalten. In* sǣ *aus* *sæwi *ist erst* i *gefallen, dann das* w *gerade wie in* snā *u. s. w.*

Die hier nachgewiesene Form erklärt die Umwandlung von ēće *in* ǣće (*mg.* āche) *gewisser Dialekte; hierüber vgl. auch Anglia, Beibl. XI, 108 und The Furnivall Commemoration Volume („An English Miscellany") S. 44.*

āmidian *„albern, töricht machen"; Hy. 6, 6 fatua (sc. plebs):* amidod.

ārȳderian *„erubescere"; was das* er-*Element betrifft, meint Lindelöf, läge es nahe, an lat. ruber, griech.* ἐρυθρός *zu denken; Ps. 69, 4 erubescentes:* aryderende.

āscyhhan *„verdrängen, verwerfen"; Ps. 50, 13 proicias:* awyrp ł ascyhh.

beriȝ *n. „Beere"; Bosw.-T. u. Sweet belegen nur* ber(i)ȝe *f.; Ps. 77, 47 moros:* beriȝ.

byȝswæc *„supplantationem", Ps. 40, 10; steht viell. für* bī-swǣc *mit Ablaut* ǣ, *gehörig zu* bi-swīcan *u. dem Substant.* bī-swic *(die Seite 76 gegebene Erklärung des* æ *ist wohl unrichtig).*

eȝ-lā-eȝ *„euge", Ps. 69, 4.*

fǣcniȝ *„dolosus" (?); Ps. 72, 18 (propter) dolos (letzt. o aus einem and. Buchst. korr.):* (fore) fæcniȝum.

for- *u.* ymb-clyccan; *Sweet zitiert* clyccan *„to bring together, clench" u.* ȝecliht *„clenched (hand)"; Ps. 57, 5 obdurantis (wohl aus -es korr.):* forclyccende (*sc.* earan heora) *u. 16, 10 concluserunt:* hy belucon ł ymbclicton.

forcyppian *„abschneiden"; Hy. 2, 12 Precisa:* forcyppud.

forecynrēd *m. „progenies"; Ps. 48, 20 progeniem:* forecynred.

fremedlǣcan *„alienare"; Ps. 57, 4 Alienati:* *fremedlætede *(sicher verschr. f.* -læcede).

fyrentācnian *wohl „ein Verbrechen begehen"; Hy. 6, 21 conpulluerunt:* hy fyrentacnodon.

fȳrhweohlod *„vierräderig"; Hy. 4, 19 quadrigis:* fyrhweohlodum *oraetum (*verschr. f.* craetum).

ȝedwol-fær *n. oder* -faru *f. „Irrfahrt"; Hy. 6, 36 abductione:* ȝedwolfære.

ȝlæteruнȝ *f. „Glanz, Schein"; Ps. 48, 15 (in) matutino:* (on) ȝlæteruнȝa.

hrōðȝirela *m. „Ruhmeskleidung"; Ps. 20, 4 coronam:* hroðȝirelan.

huncettan *„hinken"; Ps. 17, 46 claudicauerunt:* hy healtodon ł huncetton.

limȝesihð *f. „Körper"; Hy. 11, 40 corporibus:* limȝesihðum.

sǣdsworne *„semini", Hy. 9, 55;* = sǣdes worne (worn *m. „Menge"*)?

swæce heow *„insanias", Ps. 39, 5; Morsbach glaubt, der Glossator habe viell. insania als „schlechtes, schwaches (ags.* *swæc) *Aussehen* (hēow)", *d. h. schlechten Gesundheitszustand verstanden; dann wäre* swæce *Plur. des Adjekt. u.* heow *Plur. des sächl. Substantivs.*

tōcwæscednes *f. „quassatio", Ps. 105, 30; aufser durch D ist dies Wort noch handschriftl. gesichert durch F J* tocwæscednys, *G* toquæscednes *u. I* tocwescednes. *Wir dürfen also ein ags. Verbum* *cwæscan *„quassare" ansetzen, das Etymon für ng. to quash, das nun nicht für romanischer Herkunft gehalten zu werden braucht.*

Wie steht es aber um die Existenz des Substant. tō-cwæstedness, e *f. „destruction", das v. Bosw.-T. gegeben wird? Die Belegstellen, die er dafür anführt, sind hinfällig, denn Spelman hat falsch gelesen, u. die Lesung aus Ps. Lamb. (also I) ist auch unrichtig, wie Lindelöf*

u. ich selbst nach der Hs. festgestellt haben. Schon Somner, Dictionarium Saxonico-Latino-Anglicum (Oxon. 1659) setzt fälschl. ein tō-cwæstednys *„quassatio, a shaking, u. s. w." an, indem er Spelman zitiert; u. ihm folgt dann Th. Benson, Vocabularium Anglo-Saxonicum (Oxon. 1701). Aufserdem finden wir bei Bosw.-T. ein Simplex* cwæstednys *„a trembling" verzeichnet, das aus Somner (Benson u. Lye) entnommen ist. Ihre Angabe läfst sich jedoch nicht kontrollieren, da sie keine Belegstelle geben: ich vermute, dafs die oben gegebene falsche Spelmansche Lesung auch hier die Quelle ist.*

Ob wir nun berechtigt sind, auf Grund der jetzt von mir ausgezogenen Lesung in H ein tō-quæstednes = tō-cwæstednes *(verwandt mit got.* qistjan *„verderben", u. s. w.) als gesichert anzunehmen, scheint doch fraglich: die Vermutung liegt nahe, dafs die Glosse in H, da G u. H auch sonst zusammengehen, fehlerhaft aus G abgeschrieben ist.*

trundulnis(s) *f. „Umlauf, Kreis"; Ps. 11, 9 (in) circuitu:* (on) trundulnisse.

þracian *„timere", vgl. oben* ǣþreclīc *„terribilis"; Hy. 9, 50 timentibus:* þam þraciendum.

wiðerwenȝel *„aduersarius", so Ps. 73, 10; Hy. 4, 7 aduersarios:* wiþerwenȝlas *u. Hy. 6, 27 aduersariis:* wiþerwenȝlum *(S. 280 f. findet sich der Versuch einer Etymologie).*

Druck von Ehrhardt Karras, Halle a. S.

STUDIEN ZUR ENGLISCHEN PHILOLOGIE
HERAUSGEGEBEN VON LORENZ MORSBACH
XVIII

DER ALTENGLISCHE REGIUS-PSALTER

EINE INTERLINEARVERSION IN HS. ROYAL 2. B. 5
DES BRIT. MUS.

ZUM ERSTEN MALE VOLLSTÄNDIG HERAUSGEGEBEN

VON

DR. FRITZ ROEDER
OBERLEHRER AN DER KAISER WILHELM II. OBER-REALSCHULE (I. E.)
IN GÖTTINGEN

HALLE A. S.
VERLAG VON MAX NIEMEYER
1904

Druck von Ehrhardt Karras, Halle a. d. S.

Druck von Ehrhardt Karras, Halle a. S.